

TÜRKİYE KALKINMA BANKASI A.Ş.

**UYGUN YATIRIM ALANLARI
ARAŞTIRMASI**

KONYA

YUYAA/01-2-4

HAZIRLAYAN

MEHMET ALİ KAFALI

UZMAN

ARAŞTIRMA MÜDÜRLÜĞÜ

Şubat 2001

ANKARA

TKB MATBAASI

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	i
TABLO LİSTESİ	iii
SUNUŞ	1
GİRİŞ	2
1. İLİN TANIMI (GENEL BİLGİLER)	5
2. COĞRAFİ KONUM VE İKLİM ÖZELLİKLERİ	6
2.1. COĞRAFİ KONUM VE DOĞAL YAPI	6
2.2. İKLİM ÖZELLİKLERİ VE BİTKİ ÖRTÜSÜ	10
3. ULAŞIM VE ENERJİ DURUMU	12
3.1. ULAŞIM.....	12
3.2. ENERJİ	14
4. EKONOMİK VE SOSYAL YAPI	16
4.1. NÜFUS.....	16
4.2. İSTİHDAM.....	20
4.3. EĞİTİM	23
4.4. SAĞLIK	27
4.5. TARIMSAL, HAYVANSAL ETKİNLİKLER VE ORMANCILIK	30
4.5.1. <i>Tarım Arazisinin Kullanımı</i>	32
4.5.2. <i>Bitkisel Üretim</i>	36
4.5.3. <i>Hayvancılık</i>	49
4.5.3.1. <i>Hayvan Varlığı</i>	50
4.5.3.2. <i>Hayvansal Ürünler Üretimi</i>	54
4.5.3.3. <i>Su Ürünleri Üretimi</i>	58
4.5.4. <i>Tarımsal Krediler</i>	58
4.5.5. <i>Ormancılık</i>	60
4.6. MADENCİLİK	61
4.7. İMALAT SANAYİİ	66
4.8. TURİZM.....	78
4.9. TİCARET, BANKACILIK VE GELİR DURUMU	88
4.9.1. <i>Ticaret</i>	88
4.9.2. <i>Bankacılık</i>	90
4.9.3. <i>Gelir</i>	95
4.10. SOSYO-EKONOMİK GELİŞİMİŞLİK DURUMU	103

5. YÖRENİN EKONOMİK GELİŞME YÖNÜNDEN ANALİZİ	113
5.1. MEVCUT DURUM.....	115
5.1.1. Coğrafi Konum	115
5.1.2. Demografik Durum	116
5.1.3. Altyapı Olanakları	116
5.1.4. Tarımsal Yapı ve Hayvancılık.....	119
5.1.5. Sanayi.....	121
5.1.6. Turizm	122
5.1.8. Bankacılık Durumu	123
5.1.9. Teşvik Durumu	123
5.1.10. Sosyo-Ekonomik Durum.....	125
6. ÖNERİLEN YATIRIM KONULARININ DEĞERLENDİRME KRİTERLERİNE GÖRE SINIFLANDIRILMASI	127
6.1. DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ	127
6.2. UYGUN YATIRIM KONULARI.....	129
6.2.1. Doğal Kaynak Potansiyelini Değerlendirmeye Yönelik Yatırımlar	129
6.2.2. Yurtiçi ve Yurtdışı Talebi Karşılama Yönelik Yatırımlar	133
6.3. DEĞERLENDİRME KRİTERLERİNE GÖRE ÖNERİLERİN SINIFLANDIRILMASI.....	136
7. GENEL DEĞERLENDİRME VE SONUÇ.....	152
EKLER	157
EK 1. KONYA İLİ DEPREM HARİTASI.....	158
EK 2. DEVLET YARDIMLARI	159
EK 2.1. İHRACAT YARDIMLARI	160
EK 2.2. YATIRIMLARDA DEVLET YARDIMLARI	162
Ek 2.2.1. Yatırımlarda Devlet Yardımları ve Yatırımları Teşvik Fonu Hakkında Karar....	164
Ek 2.2.2. Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerin (KOBİ) Yatırımlarında Devlet Yardımları..	168
Ek 2.2.3. Yarım Kalmış, İşletme Sermayesi Yetersizliği Nedeniyle Faaliyete Geçememiş veya Kısmen İşletmeye Geçmiş Yatırımlara Finansman Desteği	174
Ek 2.2.4. 4325 Sayılı Kanun Kapsamında Uygulanacak Teşvik Tedbirleri.....	175
EK 2.3. YATIRIM TEŞVİK UYGULAMALARINDA YÖRELER	177
EK 3. HAYVANSAL ÜRETİMİ GELİŞTİRMEDE ETKİLİ OLAN FAKTÖRLER VE ÖNERİLER.....	178
EK 4. SANAYİ ÜRETİMİNİ GELİŞTİRMEYE ETKİLİ FAKTÖRLER VE ÖNERİLER.....	188
YARARLANILAN KAYNAKLAR	190

TABLO LİSTESİ

Tablo 1 :İl Merkezinin Diğer İlçelere Ve Önemli Merkezlere Uzaklığı	13
Tablo 2 :İl Elektrik Tüketiminin Türkiye Ve İç Anadolu Bölgesi İçindeki Yeri (Mwh) ...	15
Tablo 3 :Sayım Yıllarına Göre Ülke Ve İl Nüfusu İle Yıllık Nüfus Artış Hızları.....	16
Tablo 4 :İl Nüfusunun Yerleşim Merkezlerine Göre Dağılımı Ve Nüfus Yoğunluğu	18
Tablo 5 :Türkiye Ve Konya Şehir Ve Köy Nüfus Oranları (%)	19
Tablo 6 :1985-1990 Dönemi Net Göç Ve Net Göç Hızı.....	20
Tablo 7 :İktisadi Faal Nüfusun Faaliyet Kollarına Göre Dağılımı (1990)*.....	22
Tablo 8 :İş Ve İşçi Bulma Kurumuna Yapılan Başvurular Ve İşe Yerleştirilenler (1998).	23
Tablo 9 :Okuryazarlık Ve Bitirilen Son Öğretim Kurumuna Göre Nüfus (1990)	24
Tablo 10: Okul Gruplarına Ve Cinsiyete Göre Okullaşma Oranları (%) (1995-1996)	25
Tablo 11: Eğitim Kademelerine Göre Okul Öğrenci Ve Öğretmen Sayıları (1997-1998) ...	26
Tablo 12: İldeki Üniversitede Öğrenci Ve Öğretim Elemanları.....	27
Tablo 13: Konya İli Yataklı Tedavi Kurumlarının Yatak Sayısı Hekim Sayısı Ve Faaliyetleri.....	28
Tablo 14: Konya, İç Anadolu Bölgesi Ve Türkiye'ye İlişkin Bazı Sağlık Göstergeleri	29
Tablo 15: Konya İli Toplam Tarımsal İşletme Sayısı Ve İşledikleri Arazi Miktarı.....	31
Tablo 16: Konya İli Tarımsal Hasılasının Yıllar İtibariyle Gelişimi*	32
Tablo 17: İl Arazisinin İlçeler İtibariyle Dağılımı (Ha)	33
Tablo 18: İl Tarım Alanlarının Kullanış Amaçlarına Göre Dağılımı(Ha).....	34
Tablo 19: İlçelere Göre Sulanan Tarım Alanları (Ha)*	35
Tablo 20: Bitkisel Üretim Değeri (1998) (Milyon TL)	37
Tablo 21: Tarla Ürünleri Üretimi Ve Verim Durumu (1998)	40
Tablo 22: İl Sebze Ürünleri Üretiminin Ülke Ve Bölge İçindeki Yeri (1998).....	43
Tablo 23: Meyve Ürünleri Üretimi Ve Ağaç Sayısı (1998).....	45
Tablo 24: İl Tarımsal Araç Ve Gereç Sayısı (1998).....	47
Tablo 25: İl Gübre Kullanımının Türkiye Ve Bölge İçindeki Yeri (1998)	48
Tablo 26: Tarımsal Mücadele İlaçları Tüketimi (Ton).....	49
Tablo 27: İlçeler İtibariyle Büyükbaş Hayvan Varlığı (1999).....	51
Tablo 28: İlçeler İtibariyle Küçükbaş Hayvan Varlığı (1999).....	52
Tablo 29: Konya İli Hayvan Varlığının Ülke Ve Bölge İçindeki Yeri (1998).....	54
Tablo 30: İl, Bölge Ve Ülkede Kesilen Ve Sağılan Hayvan Sayıları (1998).....	55
Tablo 31: İl, Bölge Ve Ülke Hayvansal Ürünler Üretimi (1998)	56
Tablo 32: Et Üretimi Ve Hayvan Başına Karkas Ağırlığı (1998).....	57
Tablo 33: Süt Üretimi Ve Hayvan Başına Verim (1998).....	57
Tablo 34: İl Balıkçılık Hasılasının Bölge Ve Türkiye İçindeki Yeri*	58
Tablo 35: Tarımsal Kredi Kullanımı (1999)	60
Tablo 36: Konya İli Maden Varlığının Dağılımı Ve Niteliği.....	62
Tablo 37: İl Linyit Varlığının Dağılımı Ve Niteliği.....	66
Tablo 38: İmalat Sanayii Alt Faaliyet Kollarına Göre Konya Ve Türkiye'deki İşyeri Say. 71	

Tablo 39: Konya İmalat Sanayiindeki İşyeri Sayısı, Çalışılan İşçi-Saat Toplamı, Çevirici Güç Kapasitesi, Stok Değişmeleri, Sabit Sermayeye Yapılan İlaveler Ve Katma Değer (1997).....	74
Tablo 40: İl, İç Anadolu Bölgesi Ve Türkiye Sanayi Sektörü Hasılası*	75
Tablo 41: Küçük Ve Orta Ölçekli Sanayi İşletmeleri İşyeri Sayısı Ve İstihdam Durumu .	76
Tablo 42: Küçük Ve Orta Ölçekli Sanayii İşletmelerinde Yaratılan Katma Değer (Milyar TL).....	78
Tablo 43: Konya İli Konaklama Ve Geceleme İstatistikleri (1999)	86
Tablo 44: İl Ve Türkiye Ticaret Sektöründe Faaliyet Gösteren İşyerleri.....	89
Tablo 45: İl, İç Anadolu Bölgesi Ve Türkiye Ticaret Sektörü Hasılası*	90
Tablo 46: İl, İç Anadolu Bölgesi Ve Türkiye Toplam Banka Mevduatı.....	91
Tablo 47: İl, Bölge Ve Türkiye'de Kişi Başına Düşen Banka Mevduatı.....	92
Tablo 48: Konya İli, Bölge Ve Türkiye'de Banka Kredileri (Milyar TL).....	93
Tablo 49: İl, Bölge İlleri Ve Türkiye Kişi Başına Düşen Banka Kredileri	93
Tablo 50: Konya İli, Bölge Ve Türkiye Kredi/Mevduat Oranı (%).....	94
Tablo 51: Konya İli GSYİH'sının Yıllar İtibariyle Gelişimi	95
Tablo 52: Konya İli GSYİH'sının Faaliyet Kollarına Göre Dağılımı (1998)	97
Tablo 53: İl GSYİH'sının Türkiye Ve İç Anadolu Bölgesi İçindeki Yeri.....	99
Tablo 54: İl, İç Anadolu Bölgesi Ve Türkiye'de Kişi Başına Düşen GSYİH.....	100
Tablo 55: Konya İli GSYİH'nın İlçelere Göre Dağılımı	102
Tablo 56: İlçeler İtibariyle GSYİH Ve Kişi Başına Düşen GSYİH.....	103
Tablo 57: Araştırmada Kullanılan Değişkenler.....	106
Tablo 58: İllerin Sosyo – Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması	109
Tablo 59: Gelişmişlik Endeksine Göre Kademeli İl Grupları	110
Tablo 60: İlçeler İtibariyle Gelişmişlik Sıralaması.....	112
Tablo 61: Kamu Yatırım Harcamalarının Yıllar İtibariyle Gelişimi	118
Tablo 62: 2000 Yılı Kamu Yatırım Harcamalarının Sektörel Dağılımı	119
Tablo 63: İl, İç Anadolu Bölgesi Ve Türkiye'de Verilen Teşvik Belgeleri.....	125
Tablo 64: Tarım Ve Hayvancılık Sektöründe Önerilen Yatırım Konularının Kuruluş Yeri Faktörlerine Göre Değerlendirilmesi	137
Tablo 65: Sanayi Ve Hizmetler Sektöründe Önerilen Yatırım Konularının Kuruluş Yeri Faktörlerine Göre Değerlendirilmesi	139
Tablo 66: Önerilen Yatırım Konularının Tahmini Yatırım Tutarı Ve İstihdam Durumu	150

SUNUŞ

Bölgeler arası sosyo-ekonomik gelişmişlik farklılıkları ülkemizin en temel sorunlarından birisidir. Gelişmişlik açısından ortaya çıkan bu farklılıklar sadece geri kalmış bölgeler açısından değil, gelişmiş bölgeler açısından da düzeltilmesi gereken çok önemli sorunlara neden olmaktadır. Türkiye Kalkınma Bankası (TKB) söz konusu farklılıkların giderilmesinde, girişimcilere kredilendirme esaslı desteğinin yanısıra bilgilendirme/yönlendirme temelinde de yardımcı olmaya çalışmaktadır.

Özel sektörün yatırım tercih ve kararlarına özellikle yöresel boyutta yardımcı olma temel amacından hareketle sürdürülmekte olan Yöresel Uygun Yatırım Alanları çalışmaları, TKB'nin ülke ve bölge kalkınmasına verdiği bilgi temelli desteklerden birisidir. Böyle bir amaca hizmet etmek gayesiyle hazırlanan bu araştırma raporu, Konya ilindeki yatırım dinamiklerini etkileyerek ilin ekonomik kalkınmasına/gelişmesine yardımcı olduğu ölçüde amacına ulaşmış olacaktır.

Saygılarımla.

Taci BAYHAN

Yönetim Kurulu Başkanı ve Genel Müdür

GİRİŞ

Bilindiği gibi, *Ekonomik Kalkınma*; bir ülkede toplumun sosyo-ekonomik yapısının değişmesi ve nüfus başına düşen üretim hacminde meydana gelen önemli ve reel artış, refah seviyesinde beliren yükseliştir. Kalkınma kavramı, üretim ve istihdam yapısının dönüştürülerek üretim hacmi, fiziki kapasite ve ulusal geliri arttırmanın yanısıra gelirin toplum kesimleri ve bölgeler arasında adil dağılımı, beslenme ve sağlık koşullarının iyileşmesi, eğitim-öğretim olanaklarının artması gibi sosyal ve kültürel göstergelerdeki değişimi de içermektedir. Refah seviyesinin dar anlamı ile yükselişinin en iyi ölçüsü, üretimden nüfus başına düşen payda (başka bir ifadeyle kişi başına gelir) meydana gelen artıştır. Ancak kişi başına gelir düzeyindeki artışlar, tek başına ekonomik kalkınmayı tam anlamı ile ifade edememektedir. Dolayısıyla, refah seviyesini geniş anlamda tanımlayarak (kişi başına düşen reel gelirin önemli ölçüde artması, adaletli gelir dağılımı, beslenme ve sağlık koşullarının artması, eğitim-öğretim olanaklarının artması, vs.); toplumun sosyo-ekonomik yapısındaki değişim gibi parametrelerdeki değişmeyi de gözönüne alarak değerlendirmek gerekmektedir.

Ekonomik kalkınmanın başarılabilmesi; kalkınma hedeflerinin iyi belirlenerek sağlam kaynaklara dayandırılmasına ve bu kaynakların harekete geçirilmesine bağlıdır.

Ülkemizin kalkınmasında tarımsal etkinliklerin yanısıra, sanayileşme yolunda gerçekleştirilen girişimler ve mevcut kaynakların rasyonel ve verimli olarak kullanılmaları kritik bir önem taşımaktadır. Sanayileşme sürecinde mevcut sanayi yapısının geliştirilmesinin yanısıra, geleceğe yönelik yeni sanayilerin kurulması yolunda gerekli araştırma ve değerlendirmelerin yapılması gerekmektedir.

Bu bağlamda; kurulacak sanayi tesisleri için bölge, ülke ve uluslararası pazarlar bazında arz-talep analizi yapılması, sanayi dalları arasındaki dikey ve yatay entegrasyon koşullarının incelenmesi ve bu amaçla kurulacak olan sanayinin ileriye ve geriye doğru bağlantılarının araştırılması, hammadde kaynaklarına ve pazara yakınlık gibi faktörlerin gözönüne alınarak doğru kuruluş yerinin seçilmesi, optimum ölçek büyüklüğü ve uygun

teknolojinin belirlenmesi ve yörenin işgücü potansiyelinin ve istihdam koşullarının incelenmesi büyük önem taşımaktadır.

Ayrıca geleceğe yönelik sanayilerin kurulabilmesi için yüksek teknolojilerin (elektronik, bio-genetik teknolojisi vb.) kullanıldığı sanayi dallarının incelenmesi, talepteki değişmelere çok kısa bir zamanda uyum gösterebilen "*esnek üretim sistemleri*" nin (post-fordist üretim sistemleri) değerlendirilmesi ve uluslararası pazarlarda rekabet gücüne sahip sanayi kollarının saptanması gerekmektedir.

Konya'nın ekonomik olarak bugünkü seviyesinin üzerinde olabilmesi ve Türkiye gayri safi yurtiçi hasılası içindeki payının çok daha üst düzeylere çıkartılabilmesi için, her şeyden evvel sanayi sektörünün kalkınmanın bir motoru olarak görülerek, tasarrufların ve beraberinde yatırımların bu sektöre akılcı bir şekilde kanalize edilmesi gerekmektedir.

Daha önce de belirtildiği gibi, belirli bir bölgenin ve/veya ilin ekonomik yönden kalkınmasının sağlanabilmesi için fiziki şartların o bölgede hazır olması gerekmektedir. Fiziki şartların (altyapı imkanları, insan gücü, vb.) müsaitliği açısından Konya ili değerlendirildiğinde, ilde kalkınmanın gerçekleştirilmesi açısından bu faktörlerin büyük bir kısmının mevcut olduğu ve sanayileşme açısından bir hareketlenmenin olduğu dikkat çekmektedir.

Ancak, sanayinin sağlıklı olarak gelişmesi açısından önemli bir işlev ifa eden Organize Sanayi Bölgelerinin Konya'da tam olarak faaliyete geçmesi, il sanayi sektörünün harekete geçerek gelişmesi bakımından bir katalizör görevi üstlenebilecektir.

Bu araştırma, merkez ilçe hariç olmak üzere ekonomik ve sosyal yapısı büyük ölçüde tarımsal kaynak potansiyeline bağlı olan Konya ilinde gelecekteki tarımsal ve sınai üretim deseninin yeni alternatiflerle çeşitlendirilmesi konusunda beliren gereklilikten hareketle; ile yönelik istatistik ve bulgular çerçevesinde, mevcut ekonomik ve sosyal durumun ortaya konması ve Konya'nın sahip olduğu yer üstü ve yer altı kaynakların etkin bir şekilde kullanılması amacıyla uygun yatırım konularının saptanmasına yöneliktir.

Konya ili genelinde yapılan incelemeler sonucu öngörülen yatırım konuları, bir ön değerlendirme niteliğinde olup, yatırımlara ve/veya yeni üretim alanlarına yönelme kararı verildiği takdirde, konu ile ilgili daha detaylı araştırmalarla, yapılabilirlik etüdü ve projelerinin hazırlanması gerekmektedir.

1. İLİN TANIMI (GENEL BİLGİLER)

Yüzölçümü	:	38.257 km ²
Nüfusu (1997)	:	1.931.773
Yıllık Ortalama Nüfus Artış Hızı (1997)	:	%o 13,69
Nüfus Yoğunluğu (1997)	:	50
Şehirleşme Oranı (1997)	:	%59
Toplam Doğurganlık Hızı (1990)	:	2,64
Ortalama Hane Halkı Büyüklüğü (1990)	:	5,22
Okur-Yazarlık Oranı	:	%84,2
Üniversite Bitirenlerin Okul Bitirenlere Oranı	:	%3,2
Tarım İşkolunda Çalışanların Toplam İstihdama Oranı (1990)	:	%63,3
İmalat Sanayinde Çalışanların Toplam İstihdama Oranı (1990)	:	%9,5
Onbin Kişiye Düşen Yatak Sayısı (1998)	:	18
İmalat Sanayii İşyeri Sayısı (10 +) (1997)	:	248
Çalışan Başına Düş. İmalat Sanayii Katma Değeri (1997) (Cari Fiy.)	:	4,6 Milyar TL
İle Verilen Teşvik Belgelerinin Toplam Yatırım Tutarı (1999)	:	51.3 Trilyon TL
Sanayi Üretim Değeri'nin Türkiye İçindeki Yeri (1998 Cari)	:	%1,82
Tarımsal Üretim Değeri'nin Türkiye İçindeki Yeri (1998 Cari)	:	%3,9
Gayri Safi Yurtiçi Hasılanın Türkiye İçindeki Yeri (1998 Cari)	:	%2,51
Kişi Başına Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (1998)	:	2.592 \$
Banka Şube Sayısı (1999)	:	150
Kişi Başına Banka Mevduatı (1999)	:	395 \$
Banka Mevduatının Türkiye İçindeki Yeri (1999)	:	%o 95
Kişi Başına Banka Kredileri (1999)	:	92 \$
Banka Kredilerinin Türkiye İçindeki Yeri (1999)	:	%o 51
Kredi Mevduat Oranı (1999)	:	% 23,2
Kişi Başına Elektrik Tüketimi (1998)	:	890 kwh

2. COĞRAFI KONUM VE İKLİM ÖZELLİKLERİ

2.1. Coğrafi Konum ve Doğal Yapı

Konya ili İç Anadolu bölgesinin güneyinde, 36° 41' ve 39° 16' kuzey enlemleri ile 31° 14' ve 34° 26' doğu boylamları arasında yer almaktadır. İl topraklarının büyük bir kısmı İç Anadolu Bölgesinde, güney ve güneybatısından küçük bir kesimi ise Akdeniz Bölgesinde kalmaktadır.

Kuzeyden Ankara, batıdan Isparta-Afyonkarahisar-Eskişehir, güneyden İçel-Karaman-Antalya, doğudan Niğde-Aksaray illeri ile çevrili olan Konya ili 38.257 km²'lik bir alana yayılmaktadır. Ülke topraklarının yaklaşık olarak %5'ini kaplayan Konya, yüzölçümü bakımından Türkiye'nin en büyük ilidir.

Konya ili doğal açıdan kuzeyinde Haymana Platosu, kuzeydoğuda Cihanbeyli Platosu ve Tuz Gölü'ne batısında Beyşehir Gölü ve Akşehir Gölü'ne, güneyinde Sultan Dağları'ndan başlayan Karaman ilinin güneyine kadar devam eden Toros Dağlarının iç yamaçları önünde bir fay hattı boyunca oluşmuş volkanik dağlara, doğusunda ise Obruk Platosu'na kadar uzanır. Kuzeyde Kulu ilçesinin Köşkler köyü, batıda Akşehir'e bağlı Değirmen köyü, güneyde Taşkent'in Beyreli köyü, doğusunda ise Halkapınar'a bağlı Delimahmutlu köyü ilin uç noktalarını oluşturmaktadır.

Yüksek bir plato olan Konya il topraklarının büyük bir bölümü "Konya Kapalı Havzası" içinde kalmakta olup, Hadim ilçesi Doğu Akdeniz, Yunak ilçesi ise Sakarya Havzasına girmektedir.

Konya Kapalı Havzası; eski göl ve deniz tortulları ile püskürük kayalar üzerinde oluşmuş, düz ya da az dalgalı bir alandır. Doğu Akdeniz Havzası'na giren bölümü ise nispeten sarp ve vadilerle parçalanmış durumdadır.

Çok sayıda göl ve bataklık havzalarının bir araya gelmesinden oluşan Konya Kapalı Havzası'nda önemli vadi oluşumları bulunmamaktadır. Dağlık kesimlerden doğan

akarsuların açtığı vadiler de yükseltinin azalmasıyla genişleyerek vadi olma özelliğini yitirirler. Eskiden bir iç deniz olan Konya Kapalı Havzası'nın tabanı sular çekildikten sonra neojen tortularla kaplanmıştır. Daha sonra akarsuların taşıdığı alüvyonlarla örtülen çok sayıda küçük vadi tabanları birleşmiş ve böylece ildeki ovalar oluşmuştur. İldeki belli başlı ovalar; Konya Ovası, Ereğli Ovası, Çumra Ovası, Karapınar Ovası, Altınekin Ovası, Cihanbeyli Ovası, Yeniceoba Ovası, Kulu Ovası, Beyşehir-Seydişehir Ovası'dır.

Konya Ovası: Obruk ve Cihanbeyli Platolarının birleşme yeri olan Bozdağ ve uzantılarıyla, kuzeyde Sarayönü ve Zıvarık (Altınekin) düzlüğünden ayrılan, batısı ve güneyi dağlarla çevrili olan Konya Ovası yaklaşık 4.000 km²'lik bir alana yayılmıştır. Türkiye'nin en büyük ovası olan Konya Ovası, deniz yüzeyinden yaklaşık olarak 1.000 m yükseltide olup kalın bir alüvyal tabakayla kaplıdır. Ova tektonik çöküntüler sonucu oluşmuştur.

Ereğli Ovası: Konya Kapalı Havzasının en çukur yeri olan Ereğli Ovası kuzeyde Obruk Platosunun kenarlarına, güney ve güneydoğuda Bolkar Dağlarına kadar uzanır. Doğuda Bor Ovası, batıda ise Hotamış Ovasıyla birleşen Ereğli Ovası Konya ilinin en verimli ve en önemli tarım alanlarından biridir. Yörenin en geniş ovalarını oluşturan Konya ve Ereğli ovaları arasında geniş düzlükler biçiminde uzanan bir dizi ova mevcuttur. Bu Ova dizisi içinde Çumra Ovası, Karapınar Ovası diğer ovalardır.

Yeryüzü şekilleri bakımından il yüzölçümünün büyük bir bölümünü oluşturan platolar zengin bozkırlarla kaplı olup, il hayvancılığı ve tarımı açısından çok önemli bir yer tutar. İlde bulunan başlıca platolar Cihanbeyli Platosu ve Obruk Platosudur. Ayrıca Taşeli Platosunun Bozkır ve Hadim Bölgeleri Konya il sınırları içinde kalmaktadır.

Cihanbeyli Platosu ilin en önemli platosudur. Ankara ilinin güneydoğusunu kapsayan Haymana Platosu'nun devamı durumunda olan ve Kulu'nun batısında Haymana Platosu'ndan ayrılan Cihanbeyli Platosu Tuz Gölü'nün batısını tümüyle kaplar ve Sarayönü, Kadınhanı, Ilgın ilçelerine kadar uzanır. Deniz seviyesinden 1.000 m. yükseklikte bulunan Cihanbeyli Platosu genellikle kalker yapılıdır.

Topraklarının bir kısmı Konya il sınırları içinde kalan Obruk Platosu Altınekin ve Konya ovaları arasındadır. Cihanbeyli Platosuna göre daha engebeli bir yapı arzeden Obruk

Platosu'nun yükseltisi 1.000-1.050 m. arasında değişmektedir. Niğde-Aksaray'a kadar uzanan Obruk Platosu üzerinde tektonik hareketler sonucu volkanik dağlar oluşmuştur. Karapınar'daki Karacadağ ile batıda Bozdağ bu şekilde oluşan en önemli volkanik dağlardır.

Konya ilinin güneyi Toros Dağları'yla çevrilmiştir. İlin kuzeyinde yer alan yükseltiiler genel olarak doğu-batı doğrultusunda uzanır. Doğu-batı uzantılı dağların en önemlisi Bozdağlar olup üzerinde yer yer tepeler yükselir. Bu tepelerin en yüksek olanı Karadağ Tepedir(1.919 m.) İlin batısında yer alan sıradağlar kuzeyden güneye doğru uzanırlar. Bu sıradağlar üzerinde Kuzeyde Sultan Dağları (2.169 m.), Aladağlar (2.339 m.), Loras (2.040 m.), Eşenler (1.951m.) en önemli yükseltiilerdir. Güneyde Toros sıradağlarının üzerinde ise Geyik (3.130 m.), Bolkar dağları (3.154 m.), Aydos (3.240 m.) yer almaktadır. İl sınırları içinde kalan volkanik dağlar ise Karapınar yöresindeki Karacadağ (2.025 m.) Kulu'nun batısında il sınırında yer alan 1.736 metre yükseltili Karacadağ (Kırklar Tepe) püskürme sonucu oluşmuş dağlardır.

Konya Kapalı havzasında çok sayıda akarsu, göl ve bataklık bulunmaktadır. Havza yüksek dağlarla çevrili olduğundan ildeki dere ve çayların büyük bölümü denizlere ulaşamaz. İldeki akarsular daha çok mevsimlik ve sel rejimli olup fazla uzun değildir. Kar ve yağmur suları ile beslenen bu akarsuların bir çoğu yaz aylarında kurur. Sakarya ırmağına ulaşan Gökpınar deresi ile Göksu ırmağının kuzey kolu olan Hadim Çayı ve Manavgat çayının su toplama havzasında yer alan dere ve çaylar ise açık havza niteliğinde olup Konya ilinden kaynaklanıp denize ulaşabilen nadir akarsulardır.

Konya ilindeki en büyük akarsu Çarşamba Suyu'dur. Bozkır'ın batısındaki dağlardan doğan Çarşamba suyu, Beyşehir Gölü'nden açılan, sulama kanalıyla birleşerek Çumra Ovası'na ulaşır. Bu sulama kanalı Türkiye'de devlet tarafından kurulan ilk sulama şebekesi olma özelliğine sahip olup Çumra Sulaması'nın en önemli akarsu kaynağıdır. Konya'daki bir diğer önemli akarsu İvriz Suyu'dur. Orta Toros Dağlarının kuzeyindeki Aydos Dağı ve Bozdağ'dan doğan İvriz Suyu, Delimahmutlu Çayı ile birleştikten sonra İvriz Barajına dökülür. İvriz Barajı 83 milyon m³ su tutma kapasitesi ile Ereğli ovasının en önemli su depolama merkezidir. Bunların dışında İnsuyu Deresi, Uluçay Deresi,

Balkı Deresi, Takke Deresi, Argıthanı Deresi, Göksu (Hadim), Adıyan Çayı, Meram Çayı ve Sille Deresi ildeki diğer önemli akarsulardır.

Konya ili göl ve bataklık açısından zengin bir ilimizdir. Bunların başlıcaları Tuz Gölü, Beyşehir Gölü, Akşehir Gölü, Suğla Gölü, Ilgın Çavuşçu Gölü, Ereğli Akgöl, Yunak Akgöl, Ereğli Bataklığı, Hotamış Bataklığı, Alakova Bataklığı, Aslım Bataklığı, Beşgöz ve İnsuyu Bataklıklarıdır.

Tuz Gölü Ankara-Konya-Aksaray il sınırlarının kesiştiği bölgede olup, bir kısmı Konya il sınırları içinde kalan bir gölümüzdür. 1.620 km²'lik bir alana yayılan gölün suyu çok tuzlu olup sulama amaçlı kullanılamaz. Türkiye tuz ihtiyacının büyük bir kısmı Tuz Gölü'nden karşılanmaktadır.

Konya'nın ikinci büyük gölü olan Beyşehir Gölü 650 km²'lik bir alanı kaplar ve büyük bölümü Konya ili sınırları içindedir. Beyşehir Gölü'nün suları tatlı olup, su ürünleri açısından ekonomik değeri yüksektir. İl tarımsal sulamasında da kullanılan göl aynı zamanda ülkemizdeki önemli kuş üreme ve barınma merkezlerinden biridir.

Akşehir Gölü 105 km² büyüklüğünde ülkemizin önemli tatlı su göllerinden biri olup, Akşehir çevresinde tarımsal sulama amaçlı da kullanılmaktadır. Ereğli Akgöl, Ereğli ilçesi sınırları içinde çok sığ bir göldür. Tatlı sulara sahip olan göl İvriz Suyu'ndan beslenmektedir. Akgöl sazlıklarında 200'ün üzerinde kuş türü yaşamakta olup koruma alanı olarak belirlenmiştir. Söz konusu göllerin dışında Konya ilinin karstik sahalarında obrukların sularla dolması ile oluşmuş Kızören Obruğu, Timras Obruğu, Obruk Gölü, Çirali Gölü, Meyil Gölü gibi göller ile volkanik olaylarla oluşmuş küçük göller bulunmaktadır. Volkanik olaylarla oluşmuş göllerden Acı göl ve Meke Gölü Karapınar ilçesindedir. Özellikle Meke Gölü turizm açısından potansiyel taşımaktadır.

2.2. İklim Özellikleri ve Bitki Örtüsü

İç Anadolu Bölgesi'nde hüküm süren karasal iklim Konya'da da egemendir. Konya ilinin yüksek ovalarında, kışları soğuk, yazları ise gündüzleri sıcak, geceleri serin, gece-gündüz ısı farkı yüksek, az yağışlı bir iklim yaşanmaktadır.

Konya il merkezinde ortalama sıcaklık, 11.5 °C dir. Ortalama sıcaklığın en yüksek olduğu aylar Temmuz 23.2 °C ve Ağustos 22.8 °C aylarıdır. En düşük ortalama sıcaklığın görüldüğü aylar ise -0.2 °C ile Ocak ve 1.5 °C ile Şubat aylarıdır. İl merkezinde en soğuk günler Ocak ve Şubat, en sıcak günler Haziran-Temmuz-Ağustos aylarında yaşanmaktadır. 1998 yılı verilerine göre en soğuk gün Ocak ayında -28.2 °C ve en sıcak gün Ağustos ayında 40 °C olarak gerçekleşmiştir.

Ülkemizde en az yağış alan illerden biri olan Konya il merkezinde 1998 yılında toplam yağış miktarı 325.9 mm'dir. Yağışların ilkbahar aylarında yağmur, kış aylarında kar biçiminde görüldüğü Konya ilinde yaz mevsimi kurak ve sıcak geçer. 1998 yılında en çok yağış miktarı 73.7 mm ile Şubat ayında en düşük yağış miktarı ise 19.4 mm. Temmuz ayında görülmüştür.

Konya'da yıllık ortalama nispi nem %60 civarındadır. Ortalama nispi nemin en yüksek olduğu aylar kış aylarıdır. Aralık ayında %79 Ocak ayında %78, Şubat ayında %74 olan oransal nem Temmuz ve Ağustos aylarında %42'ye kadar düşmektedir.

Karasal iklimin egemen olduğu İç Anadolu Bölgesi'nin bozkır kuşağında yer alan Konya ilinde doğal bitki örtüsü otsu bitkilerden oluşan bozkır (step) görünümündedir. Türkiye'nin en kurak yörelerinden biri olan Karapınar ilçesinin de içinde yer aldığı Konya ilinin tuzlu topraklarında tuzcul bitkiler, ova kenarlarında ve dağ yamaçlarında çalı kümeleri görülür. Ayrıca il alanının büyük bölümünde tarla tarımı yapıldığından bu kesimlerde doğal bitkilerin yerini kültür bitkileri almıştır. İl arazisinin büyük bir kesimini oluşturan ovalarda görülen çayır ve meralar aşırı otlatma nedeniyle önemli ölçüde azalmıştır.

İl toplam alanının yaklaşık %12'sini oluşturan ormanlar, ova kenarlarında çalılıklar tepelerde ise yüksek ağaçlar biçiminde görülür. Ormanlık alan daha çok ilin güneyindeki dağlık alanlarda bulunmakta olup, ilin kuzeyinde ise yok denecek kadar azdır. Çeşitli ağaç türlerini barındıran güneydeki ormanlar, koruluk ve baltalık ormanlardan oluşmaktadır. Karaçam, ardı, titrek kavak, sedir, göknar, Lübnan sediri, mavi sedir, kasnak meşesi, mazi meşesi, tüylü meşe, fındık, palamut meşesi, ve sarıçam yöre ormanlarında görülen ağaç türleridir.

3. ULAŞIM VE ENERJİ DURUMU

3.1. Ulaşım

Konya, kuzey ve güney illeri ile doğu ve batı illeri arasında ulaşımı sağlayan önemli karayollarının geçtiği bir ildir. Konya il merkezi coğrafi konumu nedeniyle tarih boyunca önemli bir ticaret ve konaklama merkezi olmuştur.

İl merkezinden kuzey, kuzeybatı, batı, güney, doğu ve kuzeydoğu yönünde çıkan yollar Konya'yı diğer illere bağlamaktadır. Bu yollardan Konya-Afyonkarahisar, Eskişehir-Bursa-İstanbul, Konya-Ankara karayolları Ankara ve Kuzeybatıda bulunan illerle, Konya-Aksaray yolu Nevşehir ili ve kuzeydoğu illeriyle, batıya uzanan Konya-Beyşehir yolu ilin Isparta-Denizli-Aydın üzerinden İzmir bağlantısını sağlamaktadır. Güneydeki Konya-Karaman yolu ilin Mersin ve Adana'ya ulaşımını sağlar. Ayrıca Ereğli üzerinden Ankara-Adana karayoluna bağlanan yol ile de hem Adana ve güneydoğu illerine hem de Kayseri üzerinden Karadeniz illerine ulaşım sağlanmaktadır. 1996 yılında açılan Konya-Seydişehir yolu ise Konya ve İç Anadolu Bölgesini en kısa mesafeden güney kıyılarına ulaştırmaktadır.

İl genelinde 1.343 km'si devlet yolu, 1.466 km'si il yolu, 6.606 km'si köy yolu olmak üzere toplam 9.418 km karayolu ağı mevcuttur. Devlet yolunun 1.331 km'si asfalt 12 km'si stabilize, il yolunun 1.339 km'si asfalt 127 km'si stabilize yoldur. Köy yollarının ise 1.901 km'si stabilize, 766 km'si tesviye ve 461 km'si ham yoldur.

Konya il merkezinin ilçelerine ve bazı il merkezlerine olan uzaklıkları Tablo 1'de verilmiştir.

TABLO 1 : İL MERKEZİNİN DİĞER İLÇELERE VE ÖNEMLİ MERKEZLERE UZAKLIĞI

İl Adı	Uzaklık (km)	İlçe Adı	Uzaklık (km)	İlçe Adı	Uzaklık (km)
Adana	356	Ahırlı	134	Güneysınır	76
Afyonkarahisar	223	Akören	35	Hadim	120
Aksaray	148	Akşehir	132	Halkapınar	168
Ankara	258	Altınekin	57	Hüyük	127
Antalya	323	Beyşehir	92	İlgin	87
Burdur	315	Bozkır	119	Kadınhanı	60
Bursa	484	Cihanbeyli	97	Karapınar	96
Eskişehir	336	Çeltik	219	Kulu	149
Isparta	264	Çumra	48	Sarayönü	50
İstanbul	665	Derbent	80	Seydişehir	134
İzmir	546	Derebucak	140	Taşkent	134
Kayseri	327	Doğanhisar	122	Tuzlukçu	160
Mersin	343	Emirgazi	136	Yalıhüyük	166
Niğde	255	Ereğli	145	Yunak	189

Karayolu ile ulaşımın yanı sıra demiryolu ve hava ulaşımı olanağına da sahip olan Konya ilinde il sınırları içinden geçen demiryolu uzunluğu 300 km. istasyon sayısı 15'dir. Batı illerini güney ve güneydoğuya bağlayan demiryolu Konya'dan geçmektedir. Konya-Haydarpaşa(İstanbul) arası çalışan Meram Ekspresi, Ereğli-Konya-Haydarpaşa arasında çalışan İç Anadolu Mavi Treni, her gün karşılıklı bir sefer yapmaktadır. Ayrıca haftada üç gün Haydarpaşa-Konya-Gaziantep arasında Toros Ekspresi düzenli olarak çalışmaktadır. Bunların yanı sıra her gün Konya-Niğde arasında Ray Otobüsü, Konya-Eskişehir arasında Karma Yolcu Treni, ve Eskişehir-Konya-Diyarbakır arasında Posta Treni karşılıklı olarak sefer yapmaktadır.

Cumhuriyet'in ilk yıllarında ilin en önemli ulaşım aracı demiryolu iken günümüz yük ve yolcu taşımacılığında karayolu başat duruma gelmiştir.

Son yıllarda hava yoluna duyulan ilgi ve oluşan talep üzerine THY Konya-İstanbul arasında önce haftada üç gün olarak düzenlediği tarifeli uçak seferlerini 1998 yılında her gün karşılıklı bir sefere dönüştürmüştür.

İlde hava yolu taşımacılığı Konya'daki Askeri havaalanından gerçekleştirilmektedir. Askeri Havaalanının sivil taşımacılıkta da kullanılabilmesi amacıyla terminal binası ve diğer tesislere ilişkin inşaatın büyük bölümü tamamlanmıştır.

3.2. Enerji

Konya ilinde kullanılan elektrik enerjisi Hirfanlı, Göksu ve Gezende santralleri ile Seydişehir trafo merkezinden sağlanmaktadır. Konya iline bağlı tüm ilçe ve köylerde elektrik vardır. 1992 yılından itibaren ile bağlı elektriksiz köy kalmamıştır.

Konya ili elektrik tüketimi incelendiğinde; 1997 yılında 2.494.783 Mwh olan elektrik tüketiminin, 1998 yılında %30.4 oranında azalarak 1.734.220 Mwh düzeyine düştüğü görülmektedir. İlde 1997 yılı itibariyle kişi başına düşen elektrik tüketimi 1.291 kwh iken, 1998 yılı itibariyle kişi başına düşen elektrik tüketimi %31.1 oranında azalarak 890 kwh düzeyinde gerçekleşmiştir. Kişi başına düşen elektrik miktarı İç Anadolu Bölgesi ve Türkiye genelinde incelendiğinde ise; 1998 yılı itibariyle kişi başına düşen elektrik miktarının İç Anadolu Bölgesi'nde 1.017 kwh, Türkiye genelinde ise 1.383 kwh düzeyinde olduğu dikkati çekmektedir.

1998 yılı itibariyle il elektrik tüketiminin %45.7'si sanayi kesiminde gerçekleşirken, %24.3'ü meskenlerde, %6.7'si ticarethanelerde, %4.3'ü aydınlatmada ve %1.7'si de resmi dairelerde %9.8'i tarımsal sulamada gerçekleşmiştir.

İl elektrik tüketiminin Türkiye ve İç Anadolu Bölgesi içindeki yeri incelendiğinde ise, 1998 yılı itibariyle, il toplam elektrik tüketimi Türkiye elektrik tüketiminin %1.98'ini, İç Anadolu Bölgesi elektrik tüketiminin ise %16.03'ünü oluşturmaktadır. Elektrik tüketimi abone türüne göre değerlendirildiğinde, Konya ili sanayi sektöründe tüketilen elektrik miktarı Türkiye sanayi sektörü elektrik tüketiminin %1.72'sini, İç Anadolu Bölgesi tüketiminin ise %18.54'ünü teşkil etmektedir.

Konya ili elektrik tüketiminin abone gruplarına göre dağılımı ve Türkiye ve İç Anadolu Bölgesi içindeki yeri Tablo 2'de verilmiştir.

TABLO 2 : İL ELEKTRİK TÜKETİMİNİN TÜRKİYE VE İÇ ANADOLU BÖLGESİ İÇİNDEKİ YERİ (MWH)

Abone Türü	1997			1998			1998 (%)	
	Türkiye (1)	İç Anadolu Bölgesi (2)	Konya	Türkiye (1)	İç Anadolu Bölgesi (2)	Konya	3/1	3/2
Mesken	18.514.393	2.853.200	380.913	20.034.068	3.057.274	422.064	2,11	13,81
Ticarethane	6.852.398	1.095.081	102.866	7.733.755	1.100.449	115.715	1,50	10,52
Resmi daire	3.803.389	643.387	29.207	4.271.621	615.455	29.626	0,69	4,81
Sanayi	43.491.333	4.915.293	1.659.082	46.138.967	4.276.563	793.027	1,72	18,54
Tarımsal Sulama	1.518.570	451.840	137.792	1.969.643	614.437	169.728	8,62	27,62
Aydınlatma	3.310.238	441.977	68.890	3.691.240	494.353	74.722	2,02	15,12
Diğer	4.394.592	597.400	116.033	3.865.322	661.632	129.338	3,35	19,55
TOPLAM	81.884.913	10.998.178	2.494.783	87.704.616	10.820.163	1.734.220	1,98	16,03

KAYNAK : TEDAŞ

1998 yılı itibariyle Konya ili elektrik abone sayısının sektörel dağılımına bakıldığında, toplam 648.770 olan abone sayısının %80.8'inin (524.010) meskenlere, %10.1'inin (65.751) ticarethanelere, %3.4'ünün (22.234) sanayi kesimine, %0.7'sinin (4.595) resmi dairelere, %1.96'sının (12.735) tarımsal sulama aboneleri ve %3'ünün (19.445) de diğer abonelere ait olduğu görülmektedir.

4. EKONOMİK VE SOSYAL YAPI

4.1. Nüfus

Konya nüfus varlığı bakımından Türkiye'nin büyük illerinden biridir. 1990 Genel Nüfus Sayımı sonuçlarına göre 1.750.303 olan il nüfusu ülke nüfusunun %3,1, İç Anadolu Bölgesi nüfusunun %17,7'sini teşkil etmekteydi. İller arası nüfus sıralamasında ülke genelinde beşinci sırada, bölge illeri arasında ise ikinci sırada bulunmaktaydı. 1985-1990 döneminde Konya il nüfusunun yıllık artış hızı %22.97, ülke nüfus artış hızı %21.71, bölge nüfus artış hızı ise %9.92 düzeyinde gerçekleşmiştir.

1997 yılı Genel Nüfus Tespit sonuçlarına göre ise il nüfusu 1.931.773'e yükselmiş, 1990-1997 dönemi yıllık nüfus artış hızı ise %13.69'a olarak gerçekleşmiştir. Sayım yıllarına göre ülke ve il nüfusedeki gelişmeler ve nüfus artış hızları Tablo 3'de görülebilir.

TABLO 3 : SAYIM YILLARINA GÖRE ÜLKE VE İL NÜFUSU İLE YILLIK NÜFUS ARTIŞ HIZLARI

YILLAR	TÜRKİYE (1)		KONYA (2)		(%)
	NÜFUS	ARTIŞ HIZI (%) (*)	NÜFUS	ARTIŞ HIZI (%) (*)	(2) / (1)
1927	13.648.000	-	504.125	-	3,69
1935	16.158.018	21.10	569.684	15.28	3,53
1940	17.820.950	19.59	620.936	17.23	3,48
1945	18.790.174	10.59	661.877	12.77	3,52
1950	20.947.188	21.73	741.026	22.59	3,54
1955	24.064.763	27.75	847.723	26.90	3,52
1960	27.754.820	28.53	982.422	29.49	3,54
1965	31.391.421	24.63	1.122.622	26.68	3,58
1970	35.605.176	25.19	1.280.239	26.28	3,60
1975	40.347.719	25.01	1.422.461	21.07	3,53
1980	44.736.957	20.65	1.562.139	18.73	3,49
1985	50.664.458	24.88	1.560.375	-1.13	3,08
1990	56.473.035	21.71	1.750.303	22.97	3,10
1997	62.865.574	15.08	1.931.773	13.69	3,07

(*) : Yıllık Nüfus Artış Hızını kapsamaktadır.

KAYNAK : DİE

Tablo 3'den de görülebileceği gibi, 1997 yılında Konya il nüfusu Türkiye nüfusunun %3.07'sini oluşturmaktadır. İl nüfusu, İç Anadolu Bölgesi nüfusu ile karşılaştırıldığında Bölge nüfusunun (10.580.657) %18.26'sının Konya ilinde yaşadığı görülmektedir.

1927-1997 döneminde il nüfusu yaklaşık olarak 3.83 kat artmış,1927 yılında 504.125 kişi olan il nüfusu 1997 yılında 1.931.773'e yükselmiştir. Aynı dönemde ülke nüfusu 4.61 kat artarak, 1927 yılındaki 13.648.000 seviyesinden 1997 yılında 62.865.574 kişiye yükselmiştir. İl nüfusu 1985 yılı hariç sürekli artış göstermiştir. 1985 yılında il nüfusunda görülen düşüşün nedeni Karaman ilçesinin il olarak Konya'dan ayrılmasıdır. Ermenek ve Karaman ilçeleri 15.06.1989 tarihinde Konya ilinden ayrılmıştır. 1985 yılı il nüfusu, 1990 yılı İdari Bölünüşe göre DİE tarafından yeniden hesaplanmıştır.

Nüfusun yerleşim yerine göre dağılımı incelendiğinde Konya il nüfusunun %59'unun şehirlerde, %41'inin köylerde yaşadığı görülmektedir. 1997 Nüfus Tespit sonuçlarına göre şehir nüfusunun en yoğun olduğu ilçe Selçuklu olup ilçe nüfusunun %93.2'si şehirde yaşamaktadır. Selçuklu ilçesi Büyükşehir belediyesi sınırları içindedir. Yine Büyükşehir Belediyesine bağlı olan diğer ilçelerden Meram'da nüfusun %86.1, Karatay ilçesinde nüfusun %84.8'i şehirde yaşamaktadır. Büyükşehir dışında kalan ilçelerden şehir nüfusunun oran olarak en yüksek olduğu ilçe %92,9 ile Yalılıyük ilçesidir. Yalılıyük yüzölçümü olarak küçük bir ilçe olup köy sayısı çok azdır. Şehir nüfusunun toplam nüfus içindeki payı bakımından en düşük olan ilçe ise Hüyük ilçesidir. Bu ilçede yaşayanların %14,8'i şehir, %85,2'si köylerde yaşamaktadır. Oransal olarak şehir nüfusunun düşük olduğu diğer ilçeler Bozkır (%19,7), Cihanbeyli (%21,2), Doğanhisar (%22,7), Taşkent (26,5)'tir.

Nüfusun ilçelere göre köy ve şehir dağılımı, yüzölçümü ve nüfus yoğunluğu Tablo 4'de verilmiştir.

TABLO 4 : İL NÜFUSUNUN YERLEŞİM MERKEZLERİNE GÖRE DAĞILIMI VE NÜFUS YOĞUNLUĞU (1997)

İlçe Adı	Şehir		Köy		Toplam Nüfus	Yüzölçümü (Km ²)	Nüfus Yoğunluğu (Kişi/Km ²)
	Nüfus	(%)	Nüfus	(%)			
Karatay	148.919	84,8	26.695	15,2	175.614	1.978	89
Meram	204.748	86,1	33.027	13,9	237.775	1.949	122
Selçuklu	269.666	93,2	19.787	6,8	289.453	2.056	141
Ahırlı	4.479	38,1	7.263	61,9	11.742	353	33
Akören	14.481	68,6	6.639	31,4	21.120	490	43
Akşehir	54.068	56,4	41.735	43,6	95.803	853	112
Altınekin	7.096	35,4	12.930	64,6	20.026	1.106	18
Beyşehir	39.765	38,2	64.385	61,8	104.150	1.721	61
Bozkır	9.277	19,7	37.787	80,3	47.064	1.489	32
Cihanbeyli	14.104	21,2	52.368	78,8	66.472	4.109	16
Çeltik	3.717	34,0	7.214	66,0	10.931	637	17
Çumra	40.921	43,8	52.515	56,2	93.436	2.320	40
Derbent	6.227	47,5	6.891	52,5	13.118	442	30
Derebucak	6.007	32,2	12.624	67,8	18.631	483	39
Doğanhisar	7.684	22,7	26.137	77,3	33.821	428	79
Emirgazi	7.146	56,4	5.529	43,6	12.675	829	15
Ereğli	76.033	65,7	39.637	34,3	115.670	2.189	53
Güneşsınır	11.497	52,3	10.478	47,7	21.975	395	56
Hadim	15.162	28,8	37.409	71,2	52.571	921	57
Halkapınar	2.237	33,5	4.439	66,5	6.676	483	14
Hüyük	6.613	14,8	37.966	85,2	44.579	448	100
İlgin	32.033	40,2	47.741	59,8	79.774	1.394	57
Kadınhanı	16.947	41,3	24.043	58,7	40.990	389	105
Karapınar	27.512	63,2	15.995	36,8	43.507	1.840	24
Kulu	19.323	34,2	37.243	65,8	56.566	1.521	37
Sarayönü	10.882	31,3	23.906	68,7	34.788	1.088	32
Seydişehir	52.256	60,8	33.751	39,2	86.007	2.207	39
Taşkent	12.596	26,5	34.877	73,5	47.473	468	101
Tuzlukçu	4.170	45,9	4.911	54,1	9.081	589	15
Yalıhüyük	2.549	92,9	195	7,1	2.744	81	34
Yunak	11.901	31,7	25.640	68,3	37.541	3.001	13
Toplam	1.140.016	59,0	791.757	41,0	1.931.773	38.257	50

KAYNAK : DİE

38.257 km² yüzölçümüne sahip olan Konya ilinde kilometre kareye yaklaşık 50 kişi düşmektedir. Nüfus yoğunluğu en yüksek olan ilçe 141 kişi/km² ile Selçuklu ilçesi olup bunu, Meram 122 kişi/km², Akşehir, 112 kişi/km², Kadınhanı 105 kişi/km², Taşkent 101 kişi/km², Hüyük 100 kişi/km² izlemektedir. Nüfus yoğunluğu en düşük olan ilçe ise 13 kişi/km² ile Yunak ilçesidir. Halkapınar 14 kişi/km², Tuzlukçu ve Emirgazi 15 kişi/km², Cihanbeyli 16 kişi/km², Çeltik 17 kişi/km², Altınekin 18 kişi/km² ile nüfus yoğunluğu düşük olan diğer ilçelerdir. Türkiye genelinde ise nüfus yoğunluğu 81 kişi/km²'dir. Tablo 4'den de görüleceği gibi Konya'ya bağlı 31 ilçeden sadece 7'si ülke ortalamasının üzerinde nüfus yoğunluğuna sahiptir.

Konya il nüfusunun yerleşim yerlerine göre dağılımı, sayım yılları itibariyle incelendiğinde; 1935 yılında şehir nüfusunun toplam nüfus içindeki payının %20.02, köy nüfusunun %79.98 olduğu görülmektedir. Aynı yıl ülke nüfusunda da benzer bir dağılımın olduğu ve ülke nüfusunun %23.5'inin şehirlerde %76.5'nin köylerde yaşadığı dikkat çekmektedir. Türkiye'de sanayileşmenin hızlanması ile birlikte köylerden kentlere doğru göç hızlanmış, 1997 yılına gelindiğinde ülke genelinde şehir nüfusunun toplam nüfus içindeki payı %65'e yükselmiştir. Benzer bir süreç Konya ilinde de yaşanmış, köylerden kent merkezlerine doğru nüfus akışı hızlanmış, şehir nüfusunun il nüfusu içindeki payı 1935 yılındaki %20.02 seviyesinden 1997 yılında %59.01 düzeyine yükselmiştir.

Türkiye ve Konya ili nüfusunun şehir ve köy dağılımı Tablo 5'de verilmiştir.

TABLO 5 : TÜRKİYE VE KONYA ŞEHİR VE KÖY NÜFUS ORANLARI (%)

YILLAR	TÜRKİYE		KIRŞEHİR	
	ŞEHİRLER	KÖYLER	ŞEHİRLER	KÖYLER
1935	23.5	76.5	20.02	79.98
1940	24.4	75.6	20.78	79.22
1945	24.9	75.1	21.13	78.87
1950	25.0	75.0	21.24	78.76
1955	28.8	71.2	25.35	74.65
1960	31.9	68.1	28.49	71.51
1965	34.4	65.6	31.58	68.42
1970	38.5	61.5	35.60	64.40
1975	41.8	58.2	39.03	60.97
1980	43.9	56.1	43.06	56.94
1985	53.0	47.0	53.56	46.44
1990	59.0	41.0	55.03	44.97
1997	65.0	35.0	59.01	40.99

KAYNAK : DİE

Göç kırsal kesimden kent merkezlerine doğru bir hareketle sınırlı kalmayıp, nüfusun sanayinin daha gelişkin olduğu batı illerinde yoğunlaşmasına neden olmuştur. Bunun sonucu olarak da Türkiye'nin batı illeri göç alan diğer bölgelerde yer alan iller ise dışa göç verir hale gelmiştir. Konya ili de bu gelişmelerden etkilenmiş tarımda mekanizasyonun artması, veraset ve intikal nedeniyle arazinin parçalanması gibi olguların da etkisiyle kırsal kesimde işsizlik artmış ve yurtiçi-yurtdışına doğru bir göç hareketine maruz kalmıştır. Konya ili 1985-1990 döneminde 0-4 yaş grubu hariç, ile

71.113 kişi göç ederken 98.297 kişi il dışına göç etmiştir. Söz konusu dönemde ilin net göç miktarı -27.184 olup, net göç hızı ise -%0.17 olarak gerçekleşmiştir.

1985-1990 döneminde il genelinde gerçekleşen iç göç, dış göç ve net göç hızı bölge ve ülke ile karşılaştırmalı olarak Tablo 6'da verilmiştir.

TABLO 6 : 1985-1990 DÖNEMİ NET GÖÇ VE NET GÖÇ HIZI

	Türkiye	İç Anadolu Bölgesi	Konya
1990 Nüfusu (2)	50.518.291	8.936.499	1.559.349
İç Göç	4.065.173	671.609	71.113
Toplam Göç İçindeki Pay (Binde)	1.000	165	17
1990 Nüfusu İçindeki Pay (Binde)	80	75	46
Dış Göç	4.065.173	821.715	98.297
Toplam Göç İçindeki Pay (Binde)	1.000	202	24
1990 Nüfusu İçindeki Pay (Binde)	80	92	63
Net Göç (1)	-	-150.106	-27.184
Net Göç Hızı (Binde) (2)	-	-17	-17

(1): Türkiye toplamında iç göç dış göçe eşittir.

(2): 1990 nüfusundan 0-4 yaş nüfusu çıkarılmıştır.

KAYNAK : DİE

İç Anadolu Bölgesinin iç göç içindeki payı %165 olurken dış göç içindeki payı %202 olmuştur. İç Anadolu Bölgesi dış göç veren bir bölgedir. Bölgenin iç göç oranı %75 dış göç oranı %92 olurken ilde iç göç oranı %46 dış göç oranı %63 olarak gerçekleşmiştir.

4.2. İstihdam

1990 Genel Nüfus Sayım Sonuçlarına göre (Nüfusun Sosyal ve Ekonomik Niteliklerine ilişkin son nüfus sayımı) ildeki 12 yaş ve daha yukarı yaştaki nüfus 1.247.521 kişidir.

DİE tarafından sayımdan önceki son bir hafta içinde aynı ve nakdi bir gelir temin etmek amacıyla en az bir gün çalışan, çalışmadı ise işi ile ilgisi devam eden veya işi olmayıp iş arayan nüfus iktisaden faal nüfus olarak tanımlanmaktadır. Bu tanıma göre 1990 yılında Konya ilinde iktisaden faal nüfus 769.064 olup, 12 yaş ve üzeri nüfus içindeki payı %61.7 toplam nüfus içindeki payı %43.9'dur. İktisaden faal nüfusun yaklaşık %63'ü (484.250) erkek, %37'si (284.814) kadın nüfustan oluşmaktadır. 12 yaş üzeri erkek nüfusun (616.545) %79'u, kadın nüfusun (630.979) %45'i iktisaden faal durumdadır.

1990 yılı il iktisaden faal nüfusunun 731.016'sı sayımdan önceki son hafta itibariyle çalışmakta olup, 38.048'i işsizdir. İşsiz nüfusun 33.086'sı erkek, 4.962'si kadındır.

1990 yılı Genel Nüfus Sayım sonuçlarına göre 731.016 kişi olan çalışan nüfusun yerleşim yerlerine göre dağılımı incelendiğinde; %18.3'ünün büyükşehir belediyesi sınırları içinde, %16'sının ilçe merkezlerinde, %65.7'sinin bucak ve köylerde yaşadığı dikkat çekmektedir. Çalışan nüfusun cinsiyete göre yerleşim birimlerine dağılımına bakıldığında ise büyükşehir ve ilçe merkezlerinde çalışan nüfusun %89.2'sini erkek, %10.8'ini kadın, bucak ve köylerde çalışanların %47.3'ünü erkek, %52.7'sini kadın nüfusun oluşturduğu görülmektedir.

Konya ili çalışan nüfus eğitim durumu bakımından değerlendirildiğinde; %14.1'inin (103.108) okuma-yazma bilmediği, %66.6'sının (486.863) ilkokul, %5.4'ünün (39.279) ortaokul ve ortaokul dengi meslek okulu, %6.6'sının (48.474) lise ve lise dengi meslek okulu, %3.8'inin (27.775) yüksekokul ve fakülte mezunu, %3.5'inin (25.438) herhangi bir öğrenim kurumundan mezun olmayan ama okuma-yazma bilen nüfus olduğu dikkat çekmektedir.

İl çalışan nüfusunun büyük bir çoğunluğu %63.3'ü tarım sektöründe çalışmaktadır. İl ekonomisinde önemli bir yeri olan tarımsal faaliyetler, yarattığı istihdam ve bu faaliyet kolunda yapılan üretim ile gelişimine katkıda bulunduğu sanayi ve ticaret gibi tarım dışı sektörleri de etkilemektedir.

1990 yılında tarım kesiminde çalışanların sayısı 462.485 kişi olup, bunun %54.3'ü kadın %45.7'si erkektir. İl tarım sektöründe çalışanların %69.9'unu ücretsiz aile işçisi teşkil etmekte, bunların büyük bölümünü %72.5'ini (234.364 kişi) kadınlar oluşturmaktadır. Tarım kesimindeki çalışanların %26.4'ünü kendi hesabına, %3.6'sını ücretli çalışanlar oluşturmakta olup, işveren konumunda olan 78 erkek 31 kadın ise ancak onbinde 2 gibi küçük bir oran teşkil etmektedir.

1990 yılında çalışanların işteki durumuna göre genel dağılımı ise şöyle tespit edilmiştir. Toplam 731.016 çalışanın %28.2 (205.936'sı ücretli, %45.8'i (334.981) ücretsiz aile işçisi, %25.1 (183.680)'i kendi hesabına, %0.9'u (6.379) işverendir. Ücretli çalışanların

önemli bir kısmı toplum hizmetleri, sosyal ve kişisel hizmetler sektöründe (%37.3) ücretsiz aile işçisinin büyük bir çoğunluğu da (%95.5'i) tarım kesiminde yer almaktadır.

Konya ili iktisaden faal nüfusun iktisadi faaliyet kollarına göre dağılımı İç Anadolu Bölgesi ve Türkiye ile karşılaştırmalı olarak Tablo 7'de verilmiştir.

TABLO 7 : İKTİSADİ FAAL NÜFUSUN FAALİYET KOLLARINA GÖRE DAĞILIMI (1990)*

FAALİYET KOLLARI	TÜRKİYE		İÇ ANADOLU BÖLGESİ		KONYA	
	İstihdam	%	İstihdam	%	İstihdam	%
Ziraat, Avcılık, Ormancılık ve Balıkçılık	12.547.796	53.7	1.954.586	50.5	462.485	63,3
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	130.823	0.6	18.320	0.5	1.871	0,3
İmalat Sanayii	2.781.717	11.9	395.498	10.2	69.585	9,5
Elektrik, Gaz ve Su	80.324	0.3	19.284	0.5	2.484	0,3
İnşaat	1.184.242	5.1	203.689	5.3	30.852	4,2
Ticaret, Lokanta ve Oteller	1.854.306	7.9	288.385	7.4	44.502	6,1
Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama	775.427	3.3	144.958	3.7	21.761	3,0
Mali Hizmetler, Sigorta, Aracı ve Yardımcı Hiz.	541.742	2.3	121.253	3.1	9.343	1,3
Toplum Hizmetleri, Sosyal ve Kişisel Hizmetler	3.344.033	14.3	711.215	18.4	85.224	11,7
İyi Tanımlanmamış Faaliyetler	141.483	0.6	14.629	0.4	2.909	0,4
T O P L A M	23.381.893	100	3.871.817	100	731.016	100,0

KAYNAK : DİE, "1990 Genel Nüfus Sayımı" Nüfusun Sosyal ve Ekonomik Nitelikleri
Not (*): İşsiz olup iş arayanları kapsamaz.

Tablo 7'den de görülebileceği gibi il çalışan nüfusunun %63.3'ünü tarım sektöründe, %11.7'sini toplum hizmetleri, sosyal ve kişisel hizmetler sektöründe, %6.1'ini ticaret, lokanta ve otellerde çalışanlar oluşturmaktadır. Bir yörenin gelişmişliği açısından önemli bir göstere olan imalat sanayiinde çalışanlar ise il toplam çalışanlarının ancak %9.5'ini teşkil etmektedir. İl imalat sanayiinde çalışanların oranı İç Anadolu Bölgesi (%10.2) ve Türkiye (%11.9) ortalamasının altındadır. Tarım kesiminde çalışanların oranı bakımından ise il, bölge ve ülke ortalamalarının üzerinde bir değere sahiptir.

1998 yılında Konya ilinde İş ve İşçi Bulma Kurumu'na 10.529 kişi başvurmuş ve bunlardan 3.250'si işe yerleştirilmiştir. İş ve İşçi Bulma Kurumu'na yapılan başvuru ve işe yerleştirmeler dikkate alınırsa Konya'da %30.9 olan iş yaratma kapasitesi İç Anadolu Bölgesinde %28.1 ülke genelinde ise %50.7'dir.

İş ve İşçi Bulma Kurumu'na yapılan başvuru ve işe yerleştirmeler ile ilgili veriler il, bölge ve Türkiye karşılaştırmalı olarak Tablo 8'de verilmiştir.

TABLO 8 : İŞ VE İŞÇİ BULMA KURUMUNA YAPILAN BAŞVURULAR VE İŞE YERLEŞTİRİLENLER (1998)

	TÜRKİYE	İÇ ANADOLU BÖLGESİ	KONYA
YIL İÇİNDE YAPILAN BAŞVURU	430.407	101.748	10.529
- Erkek	332.868	84.852	9.870
- Kadın	97.539	16.896	659
YIL İÇİNDE ALINAN AÇIK İŞ	235.360	32.774	3.613
- Erkek	184.824	29.145	3.374
- Kadın	50.536	3.629	239
YIL İÇİNDE İŞVERENE YAPILAN TAKDİM	393.853	108.851	8.246
- Erkek	326.459	100.124	7.972
- Kadın	67.394	8.727	274
YIL İÇİNDE İŞE YERLEŞTİRME	218.354	28.633	3.250
- Erkek	169.073	25.057	3.049
- Kadın	49.281	3.576	201
1999'a DEVREDEN İŞGÜCÜ	646.813	146.121	15.390
- Erkek	548.402	124.936	14.627
- Kadın	98.411	21.185	763
DEVREDEN İŞGÜCÜNDEN İŞSİZLER	465.235	97.539	7.289
- Erkek	386.016	81.146	6.868
- Kadın	79.219	16.393	421

KAYNAK : İş ve İşçi Bulma Kurumu, İstatistik Yıllığı, 1998.

4.3. Eğitim

Konya ilinde okur-yazarlık oranı 1935 yılında %17.96 iken 1990 yılına gelindiğinde okuma-yazma oranı %84.15'e yükselmiştir. 1990 yılı Genel Nüfus Sayımı sonuçlarına göre kadın nüfusun okuma-yazma oranı %76.81, erkek nüfusun okuma-yazma oranı %91.58'dir. Konya ili okuma yazma oranı bakımından İç Anadolu Bölgesine (%84.5) yakın Türkiye ortalamasının (%80.5) üzerinde bir değere sahiptir.

İl nüfusunun eğitim düzeyi ve okur-yazarlık durumu İç Anadolu Bölgesi ve Türkiye ile karşılaştırmalı olarak Tablo 9'da verilmiştir.

TABLO 9 : OKURYAZARLIK VE BİTİRİLEN SON ÖĞRETİM KURUMUNA GÖRE NÜFUS (1990)

	TÜRKİYE		İÇ ANADOLU BÖLGESİ		KONYA	
	Nüfus	%	Nüfus	%	Nüfus	%
Okuma Yazma Bilmeyen Nüfus	9.587.981	19,5	1.348.758	15,5	239.996	15,8
Okuma Yazma Bilen Nüfus	39.555.483	80,5	7.354.770	84,5	1.274.496	84,2
Okuma Yazma Bilip Bilmediği Bilinmeyen	19.646	0,0	1.534	0,0	79	0,0
OKUMA VE YAZMA YAŞINDAKİ NÜFUS	49.163.110	100,0	8.705.062	100,0	1.514.571	100,0
Bir Öğretim Kurumundan Mezun Olmayan	7.817.536	19,8	1.343.191	18,3	241.546	19,0
Mezun Olup Olmadığı Bilinmeyen	17.632	0,0	1.226	0,0	112	0,0
Bir Öğretim Kurumundan Mezun Olan	31.720.315	80,2	6.010.354	81,7	1.032.838	81,0
İlkokul Mezunu	22.681.303	71,5	4.130.874	68,7	814.483	78,9
Ortaokul Mezunu	3.697.536	11,7	732.261	12,2	92.746	9,0
Ortaokul Dengi Meslek Okulu	17.448	0,1	3.749	0,1	506	0,0
Lise Mezunu	2.805.852	8,8	587.790	9,8	65.299	6,3
Lise Dengi Meslek Okulu	1.012.297	3,2	215.294	3,6	26.611	2,6
Yüksekokul ve Fakülte Mezunu	1.497.345	4,7	339.349	5,7	33.096	3,2
Öğretim Kurumu Bilinmeyen	8.534	0,0	1.037	0,0	97	0,0

KAYNAK : DİE, "1990 Genel Nüfus Sayımı" Nüfusun Sosyal ve Ekonomik Nitelikleri

Konya ilinde bir öğretim kurumundan mezun olanların okuma-yazma bilen nüfus içindeki payı %81'dir. Bir öğretim kurumundan mezun olanların %78,9'u ilkokul, %9'u ortaokul, %6,3'ü lise, %2,6'sı lise dengi meslek okulu, %3,2'si ise fakülte ve yüksek okul mezunudur. İlde bir öğretim kurumundan mezun olanların oransal dağılımı İç Anadolu Bölgesi ve ülke ortalamaları ile karşılaştırıldığında; ilde ilkokul mezunu olanların oranı bölge ve ülke değerlerinin üzerinde, ortaokul, lise, yüksekokul mezunu olanların oranı bölge ve ülke ortalamalarının altındadır. Herhangi bir öğretim kurumundan mezun olmayan ama okuma-yazma bilen nüfusun okuma-yazma bilen nüfusa oranı Konya'da %19, İç Anadolu Bölgesinde %18,3, ülke genelinde ise %19,8'dir.

İlde eğitim-öğretim çağındaki nüfusun okullaşma oranı (1995-1996 öğretim yılı), ilkokullarda %83,69, ortaokullarda %42,48, liselerde %31,14, üniversite ve yüksekokullarda ise %19,94'dür. Okullaşma oranı cinsiyete göre değerlendirildiğinde erkek nüfusta okullaşma oranının bütün eğitim kademelerinde kadın nüfusun okullaşma oranından daha yüksek olduğu dikkat çekmektedir.

İlde eğitim kademelerine göre okullaşma oranının cinsiyete göre dağılımı Türkiye ve İç Anadolu Bölgesi ile karşılaştırmalı olarak Tablo 10'da verilmiştir.

TABLO 10 : OKUL GRUPLARINA VE CİNSİYETE GÖRE OKULLAŞMA ORANLARI (%)
(1995-1996)

	TÜRKİYE	İÇ ANADOLU BÖLGESİ	KONYA
İLKOKUL	89.03	94.35	83,69
- Erkek	91.06	95.18	84,14
- Kız	86.89	93.50	83,22
ORTAOKUL	53.14	61.33	42,48
- Erkek	61.90	69.62	51,76
- Kız	44.33	52.76	32,64
LİSE	38.72	46.31	31,14
- Erkek	44.01	52.44	38,39
- Kız	33.19	39.98	23,4
ÜNİVERSİTE VE YÜKSEKOKUL	22.87	74.24	19,94
- Erkek	27.22	87.12	24,13
- Kız	18.33	61.06	15,83

KAYNAK : DİE

1997-1998 öğretim yılı itibariyle ilde 113 okul öncesi eğitim (anasınıfı dahil), 1257 ilköğretim, 100 genel ortaöğretim ve 118 tane de mesleki ve teknik eğitim kurumu bulunmaktadır. Söz konusu okullarda toplam 314.700 öğrenci öğrenim görmekte ve 12.487 kadrolu öğretmen görev yapmaktadır.

İlde bulunan eğitim kurumlarındaki okul öğrenci, öğretmen başına düşen öğrenci sayısı Türkiye ve İç Anadolu Bölgesi ile karşılaştırmalı olarak Tablo 11’de verilmiştir.

TABLO 11: EĞİTİM KADEMELERİNE GÖRE OKUL ÖĞRENCİ VE ÖĞRETMEN SAYILARI (1997-1998)

	TÜRKİYE	İÇ ANADOLU	KONYA
OKUL ÖNCESİ EĞİTİM			
-Okul Sayısı	6.563	1.155	113
-Öğrenci Sayısı	182.533	32.696	3.294
-Öğretmen Sayısı (1)	1.717	281	23
-Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı (*)	106	116	143
İLKÖĞRETİM			
-Okul Sayısı	47.365	7.535	1.257
-Öğrenci Sayısı	9.084.635	1.550.711	252.983
-Öğretmen Sayısı (2)	302.254	55.561	7.609
-Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı (*)	30	28	33
GENEL ORTAÖĞRETİM			
-Okul Sayısı	2.412	491	100
-Öğrenci Sayısı	1.166.195	224.498	29.675
-Öğretmen Sayısı (2)	68.853	14.166	2.085
-Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı (*)	17	16	14
MESLEKİ VE TEKNİK ORTAÖĞRETİM			
-Okul Sayısı	3.212	655	118
-Öğrenci Sayısı	963.774	187.867	28.748
-Öğretmen Sayısı (2)	71.766	15.985	2.770
-Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı (*)	13	12	10
TOPLAM			
-Okul Sayısı	59.552	9.836	1.588
-Öğrenci Sayısı	11.397.137	1.995.772	314.700
-Öğretmen Sayısı (1)	444.590	85.993	12.487
-Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı (*)	26	23	25

Not : (1) Resmî ve bağımsız anaokulları, özel eğitim anaokulu ve anasınıfı ile özel anaokulu ve Anasınıfı öğretmenlerini kapsar.

(2) Kadrolu öğretmenleri kapsar

Kaynak : DİE

Konya ilinde yüksek öğretim alanında eğitim öğretim faaliyetlerini sürdüren Selçuk Üniversitesi 1975 yılında kurulmuştur. Ancak ilde yüksek öğretim 1962 yılında Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı olarak açılan Selçuk Eğitim Fakültesi ve İslam Enstitüsü ile başlamıştır. 1970-1971 öğretim yılında açılan Mühendislik-Mimarlık Yüksek Okulu (1971 yılında Konya Devlet Mimarlık ve Mühendislik Akademisi adını almış) ile devam eden bu süreç günümüzde yaklaşık 47.000 öğrencinin eğitim gördüğü Anadolu'nun en büyük üniversitelerinden biri olan Selçuk Üniversitesini doğurmuştur. 1997-1998 öğretim yılı itibarıyla Selçuk Üniversitesi bünyesinde 14 fakülte, 5 yüksekokul, 24 meslek yüksekokulu, 4 Araştırma Enstitüsü, 13 Araştırma ve Uygulama Merkezi ve 1 konservatuar bulunmaktadır. Üniversite 15 bin dekar kampüs alanına sahiptir.

1997-1998 öğretim yılında ildeki üniversite öğrenciler öğretim elemanları İç Anadolu Bölgesi ve Türkiye ile karşılaştırmalı olarak Tablo 12’de verilmiştir.

TABLO 12 : İLDEKİ ÜNİVERSİTEDE ÖĞRENCİ VE ÖĞRETİM ELEMANLARI

	TÜRKİYE	İÇ ANADOLU BÖLGESİ	KONYA
Ön Lisans ve Lisans			
Yeni Kayıt	376.465	208.768	11.694
Öğrenci	1.330.241	741.037	38.505
Mezun Olan (1996-1997)	168.204	78.668	6.019
Master			
Yeni Kayıt	14.832	5.364	503
Öğrenci	49.137	14.234	917
Mezun Olan (1996-1997)	7.539	2.925	170
Doktora			
Yeni Kayıt	4.187	1.883	267
Öğrenci	20.038	6.816	739
Mezun Olan (1996-1997)	1.879	793	82
Tıpta İhtisas			
Yeni Kayıt	2.859	918	43
Öğrenci	10.211	3.455	183
Mezun Olan (1996-1997)	2.302	975	46
Öğretim Elemanları*			
Profesör	7.583	2.808	146
Doçent	4.142	1.552	156
Yardımcı Doçent	7.555	2.603	256
Diğer	37.121	13.690	884

Not : Kendi Biriminde Görevli Olanlar

KAYNAK : DİE

4.4. Sağlık

Sağlık Bakanlığı verilerine göre Konya’da 1999 yılı itibariyle toplam 29 yataklı tedavi kurumu faaliyet göstermektedir. 20’si Sağlık Bakanlığı, 1’i özel, 4’ü SSK’ya, 1’i üniversiteye, 3’ü de diğer (vakıf, Belediye vb) kurumlara ait olan bu hastanelerin fiili yatak kapasitesi 3454 olup, 532 uzman, 366 pratisyen hekim hizmet vermektedir.

İlde faaliyet gösteren yataklı tedavi kurumlarının son üç yıllık yatak kapasitesi, hekim sayısı, yapmış oldukları hizmetler ve yatak işgal oranları Tablo 13’de verilmiştir.

TABLO 13 : KONYA İLİ YATAKLI TEDAVİ KURUMLARININ YATAK SAYISI HEKİM SAYISI VE FAALİYETLERİ

	1997	1998	1999
YATAK SAYISI			
- Kadro	2.866	2.961	3.071
- Fiili	2.969	3.163	3.454
HEKİM SAYISI			
- Uzman	648	511	532
- Pratisyen	373	361	366
POLİKLİNİK MUAYENE SAYISI	2.430.127	2.902.099	2.824.445
YATAN HASTA SAYISI	122.165	136.368	132.698
AMELİYAT SAYISI			
- Büyük	14.751	15.854	15.474
- Orta	11.216	13.117	13.170
- Küçük	6.554	8.075	9.398
DOĞUM SAYISI	26.558	29.511	31.500
YATAK İŞGAL ORANI (%)	61.0	62.4	53.3

KAYNAK : T.C. Sağlık Bakanlığı, Yataklı Tedavi Kurumları İstatistik Yıllığı

Konya İl Planlama Müdürlüğü'nden alınan bilgilere göre ilde sağlık hizmeti veren, 207 Sağlık Ocağı, 245 Köy Sağlık Evi, 7 Verem Savaş Dispanseri, 8 AÇS/Aile Planlaması Dispanseri, 25 özel poliklinik mevcuttur. 207 Sağlık Ocağından 61'inin, 245 Köy Sağlık Evi'nden 124'ünün binası yoktur. Yine ilden alınan bilgilere göre toplam 483 eczane il genelinde faaliyet göstermektedir. Eczanelerin 251'i büyükşehir belediyesi sınırları içindeki ilçelerde, 232'si diğer ilçelerde bulunmaktadır.

Bölge ve ülke verileri ile il verilerini karşılaştırma imkanı veren DİE tarafından hazırlanmış 1998 yılına ilişkin bazı sağlık göstergeleri Tablo14'de verilmiştir.

TABLO 14 : KONYA, İÇ ANADOLU BÖLGESİ VE TÜRKİYE'YE İLİŞKİN BAZI SAĞLIK GÖSTERGELERİ (1998)

	TÜRKİYE	İÇ ANADOLU BÖLGESİ	KONYA
Hastane Sayısı	1.253	202	32
Kamu (1)	901	162	26
Özel	237	22	2
SSK	115	18	4
Yatak Sayısı	175.266	33.290	3.504
Kamu (1)	136.309	27.669	2.871
Özel	12.678	1.136	100
SSK	26.279	4.485	533
Sağlık Merkezi	151	17	3
Sağlık Personeli Sayısı (2)	233.549	49.224	5.101
Mütehassıs Hekim	32.511	7.483	643
Pratisyen Hekim	41.148	9.676	943
Diş Hekimi	12.737	2.645	249
Hemşire	67.265	13.355	1.288
Sağlık Memuru	39.658	9.385	1.018
Ebe	40.230	6.680	960
Sağlık Personeli Başına Düşen Kişi Sayısı			
Mütehassıs Hekim	1.934	1.414	1.831
Pratisyen Hekim	1.528	1.093	1.249
Diş Hekimi	4.936	4.000	4.728
Hemşire	935	792	914
Sağlık Memuru	1.585	1.127	1.157
Ebe	1.563	1.584	1.226
Eczane Sayısı (3)	18.385	3.334	534
Eczacı Sayısı (4)	20.426	4.224	578
Onbin Kişiye Düşen Yatak Sayısı	28	31	18

(1) : Kamu hastane ve yatak sayısına sağlık merkezleri de dahil edilmiştir.

(2) : Sağlık personeli sayısı devlet hesabına ve serbest çalışan tüm sağlık personelinin kapsar. Milli Savunma Bakanlığı'nda görevli sağlık personeli yalnız toplamda kapsamıştır.

(3) : Eczane sayısı, ecza depolarını, hastane ve müessese eczanelerini kapsamaz.

(4) : Eczacı sayısı Milli Savunma Bakanlığı'nda görevli eczacıları da kapsar.

NOT: Kamu ve özel hastane ve yatak sayısı, askeri hastaneleri kapsamaz.

KAYNAK : DİE

Tablodan da görülebileceği gibi Konya ilinde onbin kişiye düşen yatak sayısı 18 olup, bölge ve ülke ortalamalarının altındadır. İlde 1.831 kişiye bir uzman hekim, 1.249 kişiye bir pratisyen hekim, 4.728 kişiye bir diş hekimi, 914 kişiye bir hemşire 1.157 kişiye bir sağlık memuru, 1.226 kişiye bir ebe düşmekte iken aynı veriler İç Anadolu Bölgesi için sırasıyla 1.414, 1.093, 4.000, 792, 1.127, 1.584 değerlerini almaktadır. Sağlık personeli başına nüfus bakımından, Konya ili bölgeyle karşılaştırıldığında ebe hariç daha kötü durumda olup, ülkeye göre daha iyi durumdadır.

4.5. Tarımsal, Hayvansal Etkinlikler ve Ormancılık

İç Anadolu Bölgesi'nde yer alan Konya ili 38.257 km² yüzölçümü ile ülke yüzölçümünün %4.9'unu kaplamaktadır. Deniz seviyesinden yüksekliği 570-1700 metre arasında değişen il topraklarının büyük bölümü yer yer engebelerle kesilen geniş düzlüklerden oluşur. İlin kuzey-doğu ve batı bölgelerinde oldukça büyük ve düz ovalar yer alırken güney bölgesi engebeli bir arazi yapısına sahiptir. Doğuda Ereğli, Karapınar Ovaları, kuzeyde Tuz Gölünün batısında uzanan Cihanbeyli, batıda Beyşehir Gölü'nün doğusunda Beyşehir, güneyde Çumra ovaları ile ilin ortasında yer alan Konya Ovası en önemli düzlüklerdir. İl toprakları tarıma elverişli bir topografik yapı arzemesine karşın yörede hüküm süren iklim ve ilde su kaynaklarının yetersiz olması arazinin tarımsal etkinliğini azaltmaktadır. İlde ortalama yağış 327 mm olup, akarsuların çoğu da yağışlara bağlı olarak su seviyesi artan, yazları ise kuruyan derelerden ibarettir. Bu durum ilde yaygın olarak kuru tarım yapılmasına neden olmuştur.

Nüfusun sosyal ve ekonomik niteliklerine ilişkin bilgi içeren son nüfus sayımı olan 1990 yılında ilde; iktisaden faal nüfusun %63.27'si (işsiz olup iş arayanları kapsamaz) tarım kesiminde çalışmaktadır. Aynı yıl tarımsal kesimde yaratılan hasıla il GSYİH'sının (Gayri Safi Yurtiçi Hasıla) yaklaşık %27.5'ini oluşturmaktadır.

İlde ana tarımsal faaliyet kolu, bitkisel üretimdir. İlde bitkisel üretim doğal koşullara ve arazinin topografik yapısına göre biçimlenmiş olup, yaygın olarak tahıl üretimi yapılmaktadır. Son yıllarda devlet yatırımları, kişisel ve ortak girişimler sonucu sulamaya açılan alanlar artmakta ve bunun sonucu olarak da endüstriyel bitkiler, sebze ve meyve üretiminde gelişmeler sağlanmıştır.

Tarıma elverişli arazinin büyük bir bölümünde tarla tarımı yapılan Konya ilinde çoğunlukla küçük ve orta ölçekte tarım işletmeleri mevcuttur. 1991 Genel Tarım Sayımı sonuçlarına göre ilde ortalama işletme büyüklüğü 94.9 dekadır. Konya ili ortalama arazi büyüklüğü Türkiye ortalaması olan 57.6 dekarın hayli üzerindedir.

Konya ilinde toplam tarımsal işletme sayısı 144.505 olup toplam arazi 13.708.162 dekarıdır. 13.708.162 dekar toplam arazinin 13.321.480 dekarı işlenmekte olup, bunun 2.348.853 dekarı sulanan 10.972.627 dekarı sulanmayan araziden oluşmaktadır. 147.453 dekar arazi tarıma elverişli olduğu halde kullanılmayan arazi 96.164 dekarı daimi çayır ve otlak, 22.511 dekarı koruluk ve orman arazisi 120.554 dekarı da tarıma elverişsiz arazidir. Toplam 144.505 işletmenin %3.2'sinin arazisi bulunmamaktadır. İşletmelerden %6.3'ü 5 dekardan az, %7'si 5-9 dekar, %13.2'si 1-19 dekar, %21.4'ü 20-49 dekar, %18.5'i 50-99 dekar, %17.8'i 100-199 dekar, %10.4'ü 200-499 dekar, %1.7'si 500-999 dekar araziye sahiptir. arazisi olmayan veya 100 dekardan küçük araziye sahip olan toplam işletme sayısı 100.565'dir. Bir başka ifadeyle ildeki işletmelerin %69.5'i il toplam arazisinin %22.2'sine (3.043.330 da) sahip olup, 100 dekardan daha küçük arazi de tarım yapmaktadır.

Tablo 15'de işletme büyüklüklerine göre il arazisinin dağılımı verilmiştir.

TABLO 15 : KONYA İLİ TOPLAM TARIMSAL İŞLETME SAYISI VE İŞLEDİKLERİ ARAZİ MİKTARI

Arazi Büyüklüğü (da)	İŞLETME SAYISI		İŞLETME ARAZİSİ	
	Adet	%	Dekar	%
Arazisi Olmayan	4.646	3,2	0	0,0
5'den Az	9.083	6,3	20.312	0,1
5 – 9	10.142	7,0	67.116	0,5
10 – 19	19.003	13,2	259.300	1,9
20 – 49	30.968	21,4	919.424	6,7
50 – 99	26.723	18,5	1.777.178	13,0
100 – 199	25.781	17,8	3.425.822	25,0
200 -499	15.007	10,4	3.888.437	28,4
500-999	2.478	1,7	1.420.738	10,4
1.000-2.499	667	0,5	1.262.139	9,2
2.500-4.999	4	0,0	12.863	0,1
5.000 [†]	3	0,0	654.833	4,8
TOPLAM	144.505	100,0	13.708.162	100,0

KAYNAK : 1991 Genel Tarım Sayımı, DİE

1991 Genel Tarım Sayımı sonuçlarına göre Konya ili tarım kesiminde faaliyet gösteren 144.505 işletmeden 41.991'i yalnızca bitkisel üretim, 4.646'sı yalnızca hayvancılık, 97.868'i ise hem bitkisel üretim hem de hayvancılık işiyle uğraşmaktadır.

Çiftçilik ve hayvancılık-Ormançılık-Balıkçılık alt sektörlerinin oluşturduğu tarımsal faaliyetler içinde Konya ilinde en önemli faaliyet kolu çiftçilik ve hayvancılıktır. 1998

yılında çiftçilik ve hayvancılık faaliyetlerinden elde edilen hasıla il tarımsal hasılasının yaklaşık %98.97'sini oluştururken ormancılığın payı %0.59, balıkçılığın payı ise %0.44'dür.

İl tarımsal hasılasının yıllar itibariyle gelişimi bölge ve ülke ile karşılaştırmalı olarak Tablo 16'da verilmiştir.

TABLO 16 : KONYA İLİ TARIMSAL HASILASININ YILLAR İTİBARIYLA GELİŞİMİ*

	1987	1990	1995	1996	1997	1998
Çiftçilik ve Hayvancılık	727,4	2.641,4	43.242,3	88.200,5	185.243,6	353.556,4
Ormancılık	9,6	16,0	160,1	679,0	862,0	2.103,4
Balıkçılık	2,1	9,7	246,6	570,3	768,6	1.559,5
Toplam Tarımsal Hasıla (1)	739,1	2.667,1	43.648,0	89.449,8	186.874,2	357.229,3
Türkiye Tarımsal Hasılası (2)	13.314	68.692	1.218.178	2.489.774	4.170.001	9.113.454
İç Anadolu B. Tarımsal H. (3)	2.380	11.170	188.843	388.013	758.834	1.586.011
(1) / (2) (%)	5,5	3,9	3,6	3,6	4,5	3,9
(1) / (3) (%)	31,1	23,9	23,1	23,1	24,6	22,5

Not (*) : Cari Fiyatlarla Milyar TL
KAYNAK : DİE

1987 yılında 739.1 milyar TL. olan il tarımsal hasılası 1998 yılında 357.229.3 milyar TL.'ye çıkmıştır. İl tarımsal hasılası 1987-1998 döneminde yaklaşık 483 kat artmıştır. Aynı dönemde İç Anadolu Bölgesinin tarımsal hasılası 2.380 milyar TL.'den 666 kat artarak 1.586.011 milyar TL.'ye, Türkiye toplam tarımsal hasılası ise 1987'de 13.314 milyar TL. iken 684 kat artarak 9.113.454 milyar TL.'ye yükselmiştir. Görüldüğü gibi gerek bölge gerek ülke tarımsal hasılasının bölge ve ülke içindeki payı düşmektedir. Nitekim Tablo 16'dan da görülebileceği gibi 1987 yılında ülke tarımsal hasılası içindeki payı %5.5 olan il tarımsal hasılası 1998 yılında %3.9'a gerilemiştir. Benzer gelişme bölge hasılası içindeki payı açısından da geçerli olup, 1987'deki %31.1 olan il tarımsal hasılasının payı 1998 yılında %22.5'e düşmüştür.

4.5.1. Tarım Arazisinin Kullanımı

4.169.400 hektarı kaplayan Konya ili arazisinin yaklaşık %63.8'i tarım arazisi olarak kullanılmaktadır. %17'si çayır ve mera, %12.1'i olan il arazisinin yaklaşık %7'si ise tarım dışı arazidir. İl arazisinin ilçeler itibariyle dağılımı Tablo 17'de verilmiştir.

TABLO 17: İL ARAZİSİNİN İLÇELER İTİBARIYLA DAĞILIMI (HA)

İlçe Adı	Tarım Alanı	Orman ve Fundalık	Çayır ve Mera	Tarım Dışı Arazi	Toplam Alan
Karatay	218.705	-	27.390	6.200	252.295
Meram	112.806	36.049	32.339	8.831	190.025
Selçuklu	80.528	2.104	31.465	3.800	117.897
Ahırlı	9.702	19.016	19.000	1.282	49.000
Akören	21.680	17.184	4.116	1.520	44.500
Akşehir	71.506	10.412	38.250	47.398	167.566
Altınekin	139.683	-	16.639	2.803	159.125
Beyşehir	66.607	20.000	23.400	64.953	174.960
Bozkır	23.600	60.870	96.500	14.000	194.970
Cihanbeyli	186.450	-	10.731	6.000	203.181
Çeltik	54.375	-	7.000	1.125	62.500
Çumra	107.114	17.945	14.669	4.704	144.432
Derbent	20.600	14.100	10.586	1.589	46.875
Derebucak	16.625	24.000	6.000	2.437	49.062
Doğanhisar	20.897	10.338	20.348	4.761	56.344
Emirgazi	60.417	1.020	15.200	5.800	82.437
Ereğli	109.786	4.067	17.420	9.143	140.416
Güneysınır	21.030	13.775	4.425	395	39.625
Hadim	23.002	43.620	47.680	11.000	125.302
Halkapınar	5.867	11.000	950	18.308	36.125
Hüyük	33.077	1.500	12.000	610	47.187
Ilgın	127.344	20.369	20.900	6.200	174.813
Kadınhanı	171.661	6.311	34.748	3.889	216.609
Karapınar	242.118	4.670	84.965	17.155	348.908
Kulu	225.191	-	20.553	8.931	254.675
Sarayönü	184.376	250	18.860	3.520	207.006
Seydişehir	54.111	134.878	16.358	9.610	214.957
Taşkent	9.129	27.000	12.689	2.744	51.562
Tuzlukçu	59.842	-	12.000	7.220	79.062
Yalıhüyük	6.289	5.100	5.761	3.125	20.275
Yunak	175.772	848	26.952	14.137	217.709
TOPLAM	2.659.890	506.426	709.894	293.190	4.169.400

KAYNAK : T.C. Tarım ve Köyşleri Bakanlığı, Konya İl Tarım Müdürlüğü

Tablodan da görülebileceği gibi il toplam alanının büyük bir bölümü tarıma elverişlidir. İlçelere göre değerlendirildiğinde Hadim, Taşkent, Bozkır, Güneysınır, Yalıhüyük, Seydişehir, Derebucak, Ahırlı, Akören gibi il merkezinin güney, güneybatısında kalan ilçelerde tarım alanının payı diğer ilçelere göre daha düşüktür. İlin kuzey ve kuzeydoğusundaki ilçelere göre daha dağlık olan bu bölgede ormanlık ve tarım dışı arazinin payı daha yüksektir. Geniş düzlüklerden oluşan Ereğli, Cihanbeyli, Sarayönü, Yunak gibi ilçelerde ise orman ve fundalık ya hiç yoktur ya da yok denecek kadar azdır.

İl tarım alanlarının büyük bir bölümü (%96.3) tarla alanı olarak kullanılmaktadır. Tarla alanı olarak kullanılan alanın yaklaşık %60'ında ekim yapılmakta %40'ı ise nadasa

birakılmaktadır. Ekim yapılan alanların önemli bir bölümünde tahıl tarımı söz konusudur. İlde tarla tarımı dışında kalan meyvelik alan %1.4, bağlar %1.5, sebzelik %0.8 gibi çok küçük bir yer kaplamaktadır. Tablo 18’de il tarım alanlarının ilçeler itibariyle kullanıma göre dağılımı verilmiştir.

TABLO 18: İL TARIM ALANLARININ KULLANIŞ AMAÇLARINA GÖRE DAĞILIMI(HA)

İlçe Adı	Tarım Alanı	Sebzelik	Meyvelik	Bağlar	Tarla Alanı		
					Ekilen	Nadas	Toplam
Karatay	218.705	1.326	1.225	60	119.742	96.352	216.094
Meram	112.806	4.084	3.420	1.250	54.430	49.622	104.052
Selçuklu	80.528	433	1.075	190	53.304	25.526	78.830
Ahırlı	9.702	14	770	1.000	6.523	1.395	7.918
Akören	21.680	108	664	319	18.517	2.072	20.589
Akşehir	71.506	1.768	3.904	98	31.296	34.440	65.736
Altınekin	139.683	23	78	22	60.150	79.410	139.560
Beyşehir	66.607	1.260	725	1.720	59.400	3.502	62.902
Bozkır	23.600	77	1.985	9.700	8.360	3.478	11.838
Cihanbeyli	186.450	161	385	25	114.120	71.759	185.879
Çeltik	54.375	114	154	0	40.850	13.257	54.107
Çumra	107.114	5.142	605	1.200	94.215	5.952	100.167
Derbent	20.600	82	250	20	10.493	9.755	20.248
Derebucak	16.625	41	143	810	720	14.911	15.631
Doğanhisar	20.897	479	568	588	17.608	1.654	19.262
Emirgazi	60.417	0	13	5	37.610	22.789	60.399
Ereğli	109.786	1.183	8.305	350	71.800	28.148	99.948
Güneysınır	21.030	1.060	149	1.170	15.820	2.831	18.651
Hadim	23.002	126	2.722	12.230	4.507	3.417	7.924
Halkapınar	5.867	52	381	465	2.225	2.744	4.969
Hüyük	33.077	673	411	1.282	10.701	20.010	30.711
İlgın	127.344	608	2.500	1.150	78.519	44.567	123.086
Kadınhanı	171.661	129	398	28	131.951	39.155	171.106
Karapınar	242.118	785	279	240	99.723	141.091	240.814
Kulu	225.191	16	520	150	115.236	109.269	224.505
Sarayönü	184.376	69	197	20	98.942	85.148	184.090
Seydişehir	54.111	616	4.875	767	33.423	14.430	47.853
Taşkent	9.129	64	162	3.260	1.987	3.656	5.643
Tuzlukçu	59.842	94	30	614	28.095	31.009	59.104
Yalıhüyük	6.289	29	692	10	2.816	2.742	5.558
Yunak	175.772	57	600	32	108.917	66.166	175.083
TOPLAM	2.659.890	20.673	38.185	38.775	1.532.000	1.030.257	2.562.257

KAYNAK : T.C. Tarım ve Köyşleri Bakanlığı, Konya İl Tarım Müdürlüğü

İlde sebzelik ve meyvelik alanın Meram, Karatay, Akşehir, Beyşehir, Çumra, Ereğli, Güneysınır, Bozkır, Hadim, İlgın, Seydişehir gibi nispeten sulanabilir arazinin daha çok olduğu ilçelerde yoğunlaştığı dikkat çekmektedir. Bağlar ise arazinin daha eğimli olduğu Bozkır, Hadim ve Taşkent ilçelerinde bulunmaktadır.

İlde sulanabilir toplam arazi 1.652.782 hektardır. Toplam tarım alanının %62'sini sulanabilir arazi oluşturmaya rağmen il tarım alanının ancak %14'ü sulanabilmektedir. İlde toplam sulanan arazi 374.260 hektar olup, sulanabilir arazinin %22,6'sını teşkil etmektedir. Konya ilinde tarım arazisinin ilçeler itibariyle sulama durumu Tablo 19'da verilmiştir

TABLO 19: İLÇELERE GÖRE SULANAN TARIM ALANLARI (HA)*

İlçe Adı	Tarım Arazisi	Sulanabilir Arazi	Devlet Sulaması	Halk Sulaması	Toplam Sulanan Arazi	
					(Ha)	Oran (%)
Karatay			23.520	7.839	31.359	-
Meram	432.639	299.466	23.080	10.567	33.647	26,98
Selçuklu			4.741	11.061	15.802	-
Ahırlı	0	0	0	0	0	-
Akören	21.680	14.742	494	1.036	1.530	10,38
Akşehir	131.348	87.816	9.943	600	10.543	12,01
Altınekin	139.683	84.981	6.847	28.303	35.150	41,36
Beyşehir	66.607	38.490	0	12.750	12.750	33,13
Bozkır	39.591	22.223	200	2.660	2.860	12,87
Cihanbeyli	186.450	113.634	3.000	9.000	12.000	10,56
Çeltik	0	0	0	0	0	-
Çumra	128.144	88.357	41.080	8.420	49.500	56,02
Derbent	0	0	0	0	0	-
Derebucak	16.625	10.309	0	400	400	3,88
Doğanhisar	20.897	11.784	1.560	855	2.415	20,49
Emirgazi	0	0	0	0	0	-
Ereğli	115.653	61.156	22.000	7.849	29.849	48,81
Güneysınır	0	0	0	0	0	-
Hadim	23.002	13.793	0	755	755	5,47
Halkapınar	0	0	0	0	0	-
Hüyük	33.077	19.807	0	1.370	1.370	6,92
İlgin	127.344	77.679	14.029	15.471	29.500	37,98
Kadınhanı	171.661	104.713	11.295	7.705	19.000	18,14
Karapınar	302.535	184.366	2.200	26.470	28.670	15,55
Kulu	225.191	137.336	0	3.000	3.000	2,18
Sarayönü	184.376	112.469	173	7.277	7.450	6,62
Seydişehir	54.111	31.489	550	17.450	18.000	57,16
Taşkent	9.129	5.294	0	1.200	1.200	22,67
Tuzlukçu	0	0	0	0	0	-
Yalıhüyük	0	0	0	0	0	-
Yunak	230.147	132.878	7.955	19.555	27.510	20,70
TOPLAM	2.659.890	1.652.782	172.667	201.593	374.260	22,64

(*) : Halkapınar ilçesi tarım arazisi Ereğli; Ahırlı ve Yalıhüyük ilçeleri tarım arazisi Bozkır; Çeltik ilçesi tarım arazisi Yunak; Emirgazi ilçesi tarım arazisi Karapınar; Tuzlukçu ilçesi tarım arazisi Akşehir; Güneysınır ilçesi tarım arazisi Çumra; Derbent tarım arazisi Karatay, Meram ve Selçuklu ilçelerinden oluşan merkez ilçeye dahildir.

KAYNAK : T.C. Tarım ve Köyşeri Bakanlığı, Konya İl Tarım Müdürlüğü

İlçeler arasında en çok sulanan araziye sahip olan ilçe 49.500 hektar ile Çumra ilçesidir. Çumra'yı 35.150 hektar ile Altınekin, 33.647 hektar ile Meram, 31.359 hektar ile

Karatay 29.849 hektar ile Ereğli, 29.500 hektar ile Ilgın, 28.670 hektar ile Karapınar ilçeleri takip etmektedir. Sulanan arazinin toplam tarım alanı içindeki payı bakımından ilk sırada %57.16 ile Seydişehir ilçesi yer almakta bunu %56.02 ile Çumra. (Çumra+Güneysınır), %48.81 ile Ereğli (Ereğli+Halkapınar) ilçeleri takip etmektedir.

4.5.2. Bitkisel Üretim

Konya ilinde bitkisel üretim tarla bitkileri üretimine dayanmaktadır. 1998 yılı bitkisel üretim hasılasının (pazarlanan değeri) %75.6'sı tarla ürünlerinden elde edilmiştir. Sebzelerin payı %14.7 meyve ürünlerinin payı ise %9.8'dir.

1998 yılı Konya'da üretilen bitkisel ürünlerin üretim değeri yaklaşık olarak 345.190 milyar TL olup, bunun 251.175 milyar Türk Liralık kısmı pazara konu olmuştur. İlde 1998 yılında üretilen; tarla ürünleri üretim değeri 265.935 milyar TL pazarlanan değeri 190.516 milyar TL, sebze üretim değeri 46.083 milyar TL pazarlanan değeri 36.991 milyar TL, meyve üretim değeri 33.172 milyar TL, pazarlanan değeri ise 24.688 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

İlde bitkisel üretimin, üretilen ve pazarlanan değeri bölge ve ülke ile karşılaştırmalı olarak Tablo 20'de verilmiştir.

TABLO 20 : BİTKİSEL ÜRETİM DEĞERİ (1998) (MİLYON TL)

ÜRÜNLER	TÜRKİYE				İÇ ANADOLU BÖLGESİ				KONYA			
	Üretim Ton	Değer	Pazarlananın Değeri	%	Üretim Ton	Değer	Pazarlananın Değeri	%	Üretim Ton	Değer	Pazarlananın Değeri	%
TARLA ÜRÜNLERİ	68.284.658	3.544.345.173	2.641.791.487	46,7	27.973.617	1.044.105.187	734.436.485	71,6	8.483.972	265.935.462	190.515.674	75,6
Tahıllar	33.060.972	1.572.084.532	943.260.915	35,7	11.593.088	518.187.929	302.374.853	29,5	3.358.045	151.522.660	86.630.344	45,5
Baklagiller	1.599.360	228.867.554	160.349.245	6,1	409.951	53.012.561	37.038.601	3,6	98.889	13.869.845	9.906.605	5,2
Endüstriyel Bitkiler	23.496.928	976.186.302	943.967.159	35,7	12.345.009	207.569.474	202.357.555	19,7	4.836.428	81.801.760	79.702.070	41,8
Yağlı Tohumlar	2.407.398	169.529.954	158.491.090	6,0	64.625	12.304.148	11.583.463	1,1	11.609	2.821.514	2.685.160	1,4
Yumru Bitkiler	7.720.000	597.676.831	435.723.078	16,5	3.560.944	253.031.075	181.082.013	17,7	179.001	15.919.683	11.591.495	6,1
SEBZELER	21.151.592	1.710.222.178	1.383.885.223	24,4	2.260.944	180.149.033	144.860.025	14,1	513.460	46.082.892	36.991.477	14,7
Yaprağı Yenen Sebzeler	1.598.750	131.993.953	101.469.200	7,3	226.385	18.231.066	14.863.075	1,4	28.870	2.467.671	1.993.441	5,4
Baklagil Sebzeler	603.000	107.682.746	76.943.900	5,6	64.550	11.782.006	8.332.641	0,8	14.561	2.738.189	1.914.225	5,2
Meyvesi Yenen Sebzeler	18.246.500	1.397.146.475	1.145.141.990	82,7	1.779.099	129.329.157	104.477.687	10,2	447.397	38.975.492	31.533.288	85,2
Soğans, Yumru ve Kök Sebzeler	620.830	63.857.022	51.569.549	3,7	190.780	20.794.271	17.175.116	1,7	22.632	1.901.540	1.550.523	4,2
Diğer Sebzeler	82.512	9.541.982	8.760.584	0,6	-	-	-	-	-	-	-	-
MEYVELER	13.933.034	2.011.147.925	1.636.694.365	28,9	1.814.133	196.547.549	145.914.867	14,2	268.969	33.171.601	24.688.147	9,8
Yumuşak Çekirdekliiler	2.921.500	281.511.108	213.849.888	13,1	987.381	86.220.220	66.021.624	6,4	115.081	10.320.067	7.782.573	31,6
Taş Çekirdekliiler	3.109.600	562.694.032	421.779.445	25,8	193.094	28.179.226	17.824.407	1,7	38.510	6.217.427	4.137.951	16,8
Turunçgiller	1.943.475	160.261.066	151.464.698	9,3	-	-	-	-	-	-	-	-
Sert Kabuklular	826.000	394.189.091	355.836.498	21,7	23.608	10.412.740	7.090.879	0,7	3.518	1.477.466	1.017.482	4,1
Üzümü Meyveler	4.153.870	524.419.618	405.778.899	24,8	610.050	71.735.363	54.977.957	5,4	111.860	15.156.641	11.730.141	47,6
Çay	978.589	88.073.010	87.984.937	5,4	-	-	-	-	-	-	-	-
TOPLAM	103.369.284	7.265.715.276	5.662.371.075	100,0	32.048.694	1.420.801.769	1.025.211.377	100,0	9.266.401	345.189.955	251.175.298	100,0

KAYNAK : DİE

İl bitkisel üretiminin pazarlanan değeri İç Anadolu Bölgesinin %24.5'ini, Türkiye genelinin yaklaşık %4.4'ünü oluşturmaktadır. Konya ülkenin tahıl ambarı olarak tanınmaktadır. Bunu tablodan da görmek mümkün olup, il tahıl üretiminin pazarlanan değeri İç Anadolu Bölgesi'nin %28.6'sını Türkiye'nin ise %9.2'sini teşkil etmektedir.

Tarla Ürünleri Üretimi

Önceki bölümlerde de bahsedildiği gibi Konya ili tarımsal ürünler üretiminde en önemli gelir kaynağını tarla ürünleri oluşturmaktadır. 1998 yılında tarla ürünleri üretimi toplam 8.483.972 ton olup, bu ürünlerin üretim değeri 265.935.462 milyon TL.'dir. Üretilen tarla ürünlerinin %71.6'sı pazarlanmış ve 190.515.674 milyon TL gelir elde edilmiştir. İlde pazarlanan tarla ürünleri içinde %45.5 ile tahıllar ve %41.8 ile endüstriyel bitkiler ilk iki sırayı almaktadır.

1998 yılı bitkisel ürünleri üretimi il topraklarının 1.557.156 hektarlık bölümünde gerçekleştirilmiş olup, ekilen alan itibariyle en yüksek pay %86.6 ile tahıllara aittir. 1.347.975 hektar alana yayılan tahıl üretimi içinde ekiliş alanı bakımından ilk sırayı 719.932 hektar ile buğday almaktadır. 1998 yılında 1.742.423 ton buğday üretilmiş ve hektar başına 2.445 ton verim elde edilmiştir. İlde üretilen buğday İç Anadolu Bölgesi buğday üretiminin %24.5 ülke buğday üretiminin %8.3'ünü oluşturmaktadır. Buğday üretimi verim açısından değerlendirildiğinde hektar başına 2.445 ton olan il buğday üretiminin, bölge (2.272 ton) ve ülke (2.256 ton) ortalamalarının üzerinde olduğu dikkat çekmektedir. İl tahıl ürünleri içinde ekiliş alanı bakımından ikinci sırayı arpa almaktadır. 1998 yılında ilde arpa ekimi yapılan tarım alanı 571.159 hektar olup, İç Anadolu Bölgesinde %33.2 ülke genelinde ise %15.2 gibi önemli bir paya sahiptir. İlde üretilen arpa miktarı 1.528.857 tondur. Bu üretim miktarı ile il bölge arpa üretiminin %34.2 ülke arpa üretiminin ise yaklaşık %17'sini gerçekleştirmiştir. Bir başka deyişle 1998 yılında bölge arpa üretiminin yaklaşık üçte biri, ülke arpa üretiminin altıda biri Konya iline aittir. İl tarla ürünleri üretiminde tahılların yanısıra endüstriyel bitkilerden şekerpancarı da önemli bir yer tutmaktadır. 1998 yılında 83.628 hektar arazide ekimi yapılan şekerpancarı ekiliş alanı bakımından İç Anadolu Bölgesinde %34.7, ülke genelinde ise %16.6 paya sahiptir. İlde bulunan üç şeker fabrikası ve son yıllarda sulama olanaklarının

gelişmesi, şekerpancarı ekimini arttırmıştır. 1998 yılında 4.828.619 ton şekerpancarı üretiminin yapıldığı Konya ili şekerpancarı üretimi açısından bölge ve Türkiye'nin önde gelen illerinden biridir. İç Anadolu Bölgesi üretiminin %39.15'i Türkiye üretiminin %21.67'si Konya ilinde gerçekleştirilmiştir. Endüstriyel bitkilerden haşhaş üretiminde de Konya ili, bölge ve ülke genelinde önemli bir pay almaktadır. İzinli olarak üretimi yapılan haşhaş, 1998 yılında Konya ilinde 4.333 hektara ekilmiş ve 2.857 ton kapsül üretim yapılmıştır. Bu üretim düzeyiyle Konya ili İç Anadolu Bölgesinde %93.21, Türkiye genelinde %10.22 pay almaktadır.

İl baklagil üretimi incelendiğinde ekiliş alanı itibariyle 57.102 hektar ile ilk sırayı nohut almaktadır. 15.692 hektar ile yeşil mercimek ikinci, 15.023 hektar ile fasulye üçüncü sırayı almaktadır. 1998 yılında ilde 55.819 ton nohut, 25.801 ton fasulye, 12.129 ton yeşil mercimek, 1.651 ton kırmızı mercimek üretilmiştir. Bu üretim miktarlarıyla ülke ve bölge baklagil üretiminde de söz sahibi olan Konya ili 1998'de ülke nohut üretiminin %8.93, fasulye üretiminin %10.93, yeşil mercimek üretiminin %12.13'ünü gerçekleştirmiştir.

Konya ili tarla ürünleri içinde yağlı tohumlar üretimi önemsiz düzeylerde. 7.597 hektar arazide ekimi yapılan ayçiçeği en çok üretimi yapılan yağlı tohum bitkisidir. 1998 yılında ilde üretilen 8.514 ton ayçiçeği İç Anadolu Bölgesi üretiminin %13.91'ini Türkiye üretiminin yaklaşık %1'ini oluşturmaktadır.

İl tarla ürünleri içinde yumru bitkiler gerek alan gerekse üretim miktarı açısından fazla bir yer tutmamaktadır. 1998 yılında il yumru bitkiler üretim değeri 15.920 milyar TL. olup, tarla ürünleri üretim değerinin yaklaşık %6'sını oluşturmaktadır. Ekilen alan itibariyle değerlendirildiğinde il tarla ürünleri ekim alanının %0.6 gibi çok küçük bir bölümünde yumru bitki üretimi yapılmaktadır. Yumru bitkiler üretimi içinde ağırlıklı payı patates almakta olup, 1998 yılında 6.245 hektar alanda ekim yapılmış ve 128.332 ton ürün elde edilmiştir.

İl tarla ürünleri üretim ve verim durumu İç Anadolu Bölgesi ve Türkiye ile karşılaştırmalı olarak Tablo 21'de verilmiştir.

TABLO 21 : TARLA ÜRÜNLERİ ÜRETİMİ VE VERİM DURUMU (1998)

Ürün Adı	TÜRKİYE (1)		İÇ ANADOLU BÖLGESİ (2)		KONYA (3)		ÜRETİM %	
	Üretim Ton	Verim Kg/Ha.	Üretim Ton	Verim Kg/Ha.	Üretim Ton	Verim Kg/Ha.	(3)/(1)	(3)/(2)
Toplam	68.284.658		27.973.617		8.483.972		12,42	30,33
Tahıllar	33.060.972		11.593.088		3.358.045		10,16	28,97
Buğday	21.000.000	2.256	6.838.205	2.272	1.742.423	2.445	8,30	25,48
Arpa	9.000.000	2.446	4.470.887	2.682	1.528.857	2.727	16,99	34,20
Çavdar	232.000	1.746	181.143	1.778	33.832	1.355	14,58	18,68
Yulaf	310.000	1.959	95.009	1.767	50.863	1.682	16,41	53,53
Kaplıca	11.000	1.183	0	0	0	0	0,00	0,00
Mısır	2.300.000	4.219	3.037	1.263	1.032	1.066	0,04	33,98
Darı	4.700	1.567	0	0	0	0	0,00	0,00
Pirinç	189.000	3.156	2.255	2.631	0	0	0,00	0,00
Kuşyemi	272	1.360	0	0	0	0	0,00	0,00
Mahlut	14.000	1.310	2.552	1.667	1.038	1.674	7,41	40,67
Baklagiller	1.599.360	-	409.951	942	98.889	-	6,18	24,12
Bakla	42.500	1.932	0	0	0	0	0,00	0,00
Bezelye	3.100	2.138	4	800	0	0	0,00	0,00
Nohut	625.000	949	196.436	901	55.819	1.005	8,93	28,42
Fasulye	236.000	1.390	81.066	1.504	25.801	1.717	10,93	31,83
Mercimek (yeşil)	100.000	926	69.559	883	12.129	773	12,13	17,44
Mercimek (kırmızı)	440.000	1.018	1.837	1.699	1.651	1.885	0,38	89,87
Börülce	2.650	1.019	0	0	0	0	0,00	0,00
Fiğ	140.000	599	59.745	727	2.823	779	2,02	4,73
Burçak	5.000	833	651	858	16	800	0,32	2,46
Diğerleri	5.110	-	653	-	650	-	12,72	99,54
Endüstriyel bitkiler	23.496.928	-	12.345.009		4.836.428		20,58	39,18
Tütün	250.556	912	0	0	0	0	0,00	0,00
Şeker pancarı	22.282.539	44.481	12.332.703	51.289	4.828.619	57.802	21,67	39,15
Keten (lif)	16	50	0	0	0	0	0,00	0,00
Kenevir (lif)	1.000	1.250	0	0	0	0	0,00	0,00
Haşhaş (kapsül)	27.964	568	3.065	648	2.857	659	10,22	93,21
Pamuk (kütü)	2.304.503	3.046	0	0	0	0	0,00	0,00
Pamuk (saf)	882.154	1.166	0	0	0	0	0,00	0,00
Anason	25.000	577	0	0	0	0	0,00	0,00
Diğerleri	27.699	-	9.241	-	4.952	-	17,88	53,59
Yağlı tohumlar	2.407.398	-	64.625	1.110	11.609	-	0,48	17,96
Susam	34.000	499	261	757	238	739	0,70	91,19
Ayçiçeği	860.000	1.496	61.203	1.058	8.514	1.121	0,99	13,91
Keten (tohum)	185	578	0	0	0	0	0,00	0,00
Kenevir (tohum)	99	124	0	0	0	0	0,00	0,00
Haşhaş (tohum)	27.964	568	3.065	648	2.857	659	10,22	93,21
Çiğit	1.334.778	1.764	0	0	0	0	0,00	0,00
Yerfıstığı	90.000	2.571	84	2.270	0	0	0,00	0,00
Soya	60.000	2.609	0	0	0	0	0,00	0,00
Aspir	72	960	12	1.200	0	0	0,00	0,00
Kolza	300	2.609	0	0	0	0	0,00	0,00
Yumurta bitkiler	7.720.000	-	3.560.944	32.684	179.001	-	2,32	5,03
Soğan (kuru)	2.270.000	21.653	540.297	26.933	48.736	16.042	2,15	9,02
Sarımsak (kuru)	80.000	7.273	11.421	7.397	1.749	8.658	2,19	15,31
Patates	5.250.000	25.889	3.002.448	34.443	128.332	20.550	2,44	4,27
Hayvan pancarı	120.000	46.172	6.778	38.954	184	30.667	0,15	2,71

KAYNAK : DIE

Tablodan da görülebileceği gibi il tarla ürünleri üretimi İç Anadolu Bölgesi ve Türkiye üretimi içinde önemli bir yere sahiptir. İl toplam tahıl üretimi İç Anadolu Bölgesinin %28.97, ülke genelinin %10.16'sını, il toplam baklagil üretimi bölgenin %24.12, ülkenin %6.18, il toplam endüstriyel bitki üretimi bölgenin %39.18, ülkenin %20.58'ini oluşturmaktadır. Yağlı tohumlar ve yumru bitkilerde ise il üretimi ülke geneli açısından düşük oranlarda olmasına rağmen İç Anadolu Bölgesi açısından azımsanmayacak düzeydedir.

Sebze Ürünleri Üretimi

Konya ilinde sebze ekimi ve üretimi diğer ürünlerle kıyaslandığında oldukça düşük düzeylerde. 1980'de 15.000 hektar olan sebze ekiliş alanı 1998 yılında 20.442 hektara yükselmiştir. 2.659.890 hektar toplam tarım arazisine sahip olan Konya ilinde sebzeçilik yapılan arazinin payı %0.8 gibi çok küçük bir yer tutmaktadır. Son yıllarda sulama olanaklarının artmasına bağlı olarak sebze üretiminde az da olsa bir gelişme olmakla birlikte yeterli düzeyde değildir. İlde sebzeçilik daha çok sulama olanaklarının bulunduğu, ilçe merkezlerinin çevresindeki arazilerde yapılmaktadır. İlde bilindiği üzere karasal hüküm sürmektedir. İklimsel koşullar nedeniyle yörede ilkbahar aylarının sonuna doğru don olayı görülmekte ve sonbahar aylarıyla birlikte soğuklar erken başlamaktadır. Bu nedenle üretim dönemi kısalmakta sebzeler olgunlaşma olanağı bulamadan ölmektedir. Bu durum ilde sebzeçiliğin gelişmesini engelleyen önemli faktördür.

İl sebze üretimi içinde meyvesi yenen sebzeler ilk sırada yer alırken yaprağı yenen sebzeler ikinci soğansı, yumru ve kök bitkiler üçüncü baklagil sebzeleri de dördüncü sırada yer almaktadır. Meyvesi yenen sebzeler içinde en çok üretilen domatestir. 1998 yılında 232.364 ton domates üretilmiştir. Yaprağı yenen sebzelerde 11.867 ton ile pırasa, soğansı ve kök sebzeler içinde 15.936 ton ile havuç, baklagil sebzelerde de 14.189 ton ile fasulye en çok üretilen sebzelerdir.

1998 yılında ilde toplam 513.460 ton sebze üretimi yapılmış ve bu ürünlerin piyasa değeri yaklaşık olarak 46.083 milyar TL'dir. İl sebze ürünlerinin %80'i pazara konu olmuş olup, pazarlanan sebze ürünlerinin değeri 36.991.5 milyar TL olarak

gerçekleşmiştir. Aynı yıl İç Anadolu Bölgesi sebze ürünlerinin pazarlanan değeri 144.860 milyar TL, ülke genelinde sebze ürünlerinin pazarlanan değeri 1.383.885 milyar TL'dir. İl sebze ürünleri pazarlanan değerinin İç Anadolu Bölgesi içindeki payı %25.5, Türkiye içindeki payı ise %2.7 civarındadır.

Türkiye sebze üretimi içinde; şalgam (%12.50), havuç (%6.87), turp (bayır) ((%5.17), balkabağı (%7), kavun (%4.88), ıspanak (%4.10) gibi bazı ürünlerde anlamlı düzeylere ulaşan il sebzeciliği, bölge açısından bir çok üründe önemli oranlarda pay almaktadır. Sebze ürünleri üretimi bakımından çok uygun olmayan İç Anadolu Bölgesinde Konya ili özellikle sahip olduğu sulak taban topraklarında yapılan sebze üretimi ile bölge içinde öne çıkmaktadır. Bölgede üretilen sebzelerden; şalgamın tamamı, domatesin %36.29'u, pırasanın %35.31'i, bezelyenin %75.9'u, hıyarın %30.57'si, balkabağının %29.22'si, bamyanın %28.72'si Konya ili tarafından gerçekleştirilmiştir. İlde üretilen diğer sebzelerin bir çoğunda da ilin bölge içindeki payı azımsanmayacak düzeydedir. Konya ili sebze ürünleri üretiminin İç Anadolu Bölgesi ve Türkiye sebze ürünleri üretimi içindeki yeri Tablo 22'de verilmiştir.

TABLO 22 : İL SEBZE ÜRÜNLERİ ÜRETİMİNİN ÜLKE VE BÖLGE İÇİNDEKİ YERİ (1998)

	Üretim (Ton)			Pay (%)	
	Türkiye (1)	İç Anadolu Bölgesi (2)	Konya (3)	(3) / (1)	(3) / (2)
Toplam	21.151.592	2.260.944	513.460	2,43	22,71
Yaprağı Yenen Sebzeler	1.598.750	226.385	28.870	1,81	12,75
Lahana (baş)	612.000	84.972	7.633	1,25	8,98
Lahana (yaprak)	100.000	0	0	0,00	0,00
Enginar	26.500	0	0	0,00	0,00
Kereviz	16.000	0	0	0,00	0,00
Marul (göbekli)	195.000	20.380	1.262	0,65	6,19
Marul (kıvrıklık)	105.000	45.649	80	0,08	0,18
Ispanak	191.000	35.556	7.838	4,10	22,04
Pırasa	302.000	33.606	11.867	3,93	35,31
Pazı	8.000	0	0	0,00	0,00
Semizotu	1.850	751	0	0,00	0,00
Tere	1.300	144	16	1,23	11,11
Dereotu	1.500	5	0	0,00	0,00
Nane	4.600	272	19	0,41	6,99
Maydanoz	33.000	5.042	155	0,47	3,07
Roka	1.000	8	0	0,00	0,00
Baklagil Sebzeleri	603.000	64.550	14.561	2,41	22,56
Fasulye	455.000	59.592	14.189	3,12	23,81
Bakla	47.000	4	0	0,00	0,00
Bezelye	52.000	166	126	0,24	75,90
Barbunya fasulye	39.000	4.785	246	0,63	5,14
Börülce	10.000	3	0	0,00	0,00
Meyvesi Yenen Sebzeler	18.246.500	1.779.099	447.397	2,45	25,15
Bamya	24.500	578	166	0,68	28,72
Balkabağı	65.000	15.579	4.552	7,00	29,22
Kavun	1.885.000	556.693	92.066	4,88	16,54
Karpuz	3.930.000	361.114	69.484	1,77	19,24
Kabak (sakız)	262.000	38.056	4.872	1,86	12,80
Hıyar	1.475.000	111.522	34.090	2,31	30,57
Patlıcan	915.000	19.202	2.632	0,29	13,71
Domates	8.290.000	640.288	232.364	2,80	36,29
Biber (dolmalık)	390.000	11.334	2.198	0,56	19,39
Biber (sivri)	1.010.000	24.733	4.973	0,49	20,11
Soğans, Yumru ve Kök sebzeler	620.830	190.780	22.632	3,65	11,86
Sarımsak (taze)	26.000	2.059	329	1,27	15,98
Soğan (taze)	210.000	36.858	4.876	2,32	13,23
Havuç	232.000	139.600	15.936	6,87	11,42
Turp (bayır)	21.000	4.549	1.086	5,17	23,87
Turp (kırmızı)	130.000	7.023	255	0,20	3,63
Yerelması	630	541	0	0,00	0,00
Şalgam	1.200	150	150	12,50	100,00
Diğer Sebzeler	82.512	130	0	0,00	0,00
Karnabahar	82.500	130	0	0,00	0,00
Kuşkonmaz	12	0	0	0,00	0,00

KAYNAK: DİE

Meyve Ürünleri Üretimi

Konya ilinde 38.185 hektarı meyve bahçeleri 38.775 hektarı üzüm bağı olmak üzere toplam 76.960 hektar arazide meyve üretimi yapılmaktadır. Toplam tarım arazisi içinde

meyvelik ve bağların payı yaklaşık olarak %2.9'dur. Meyve yetiştiriciliği daha çok Torosların eteklerinde bulunan Akşehir, Beyşehir, Ereğli, Bozkır, Hadim, Ilgın, Taşkent ve Seydişehir gibi ilçelerde yapılmaktadır. Torosların eteklerindeki görece gelişmiş sulama olanakları meyvecilik için elverişli koşullar yaratmıştır.

İl meyve üretiminde yumuşak çekirdekli meyvelerin payı %42.8 üzümü meyvelerin payı %41.6, taş çekirdekli meyvelerin payı %14.3, sert kabukluların payı ise %1.3'dür. İlde sıcak iklim kuşağında yetişen turunçgiller ve Doğu Karadeniz Bölgesine özgü çay üretimi ise yapılmamaktadır. İl meyve üretiminde miktar olarak elma ve üzüm olmak üzere iki meyve önemli bir yer tutmaktadır. 1998 yılında 92.020 ton elma, 110.261 ton üzüm üretilmiştir.

İlde 1998 yılında toplam üretim değeri 33.171.6 milyar TL. olan 268.969 ton meyve üretimi yapılmış ve bunun %74.3'ü pazarlanarak 24.668.1 milyar TL.'lık hasıla elde edilmiştir. İlin pazarlanan meyve ürünleri değeri İç Anadolu Bölgesinin %16.9'unu oluştururken, Türkiye'nin %1.5'ini teşkil etmektedir.

İl meyve üretiminin Türkiye içindeki payına bakıldığında, %13.46 ile ılgde ve %13.15 ile vişne ürünlerinde, ülke üretiminin önemli bir kısmının ilde gerçekleştirildiği dikkat çekmektedir. Bölge açısından değerlendirildiğinde ise İç Anadolu Bölgesi çilek üretiminin %75.78, muşmula üretiminin %98.18, vişne üretiminin %34.36, armut üretiminin %24.40'ının Konya ili tarafından gerçekleştirildiği görülmektedir. Konya ili toplam meyve üretiminin İç Anadolu Bölgesine oranı %14.83'tür.

Konya ilinde üretilen meyvelere ilişkin üretim miktarları, ağaç sayıları İç Anadolu Bölgesi ve Türkiye ile karşılaştırmalı olarak Tablo 23'de verilmiştir.

TABLO 23 : MEYVE ÜRÜNLERİ ÜRETİMİ VE AĞAÇ SAYISI (1998)

	Türkiye (1)		İç Anadolu Bölgesi (2)		Konya (3)		Üretim %	
	Ağaç Sayısı (Adet)	Üretim (Ton)	Ağaç Sayısı (Adet)	Üretim (Ton)	Ağaç Sayısı (Adet)	Üretim (Ton)	(3)/(1)	(3)/(2)
Toplam	593.804.700	13.933.034	28.522.386	1.814.133	5.373.643	268.969	1,93	14,83
Yumuşak çekirdekli	55.549.300	2.921.500	18.696.269	987.381	3.168.587	115.081	3,94	11,66
Armut	13.072.000	360.000	2.882.534	78.363	739.438	22.256	6,18	28,40
Ayva	3.828.000	95.000	467.090	11.609	36.784	697	0,73	6,00
Elma	38.000.000	2.450.000	15.342.145	897.299	2.388.215	92.020	3,76	10,26
Muşmula	359.300	5.000	4.500	110	4.150	108	2,16	98,18
Yenidünya	290.000	11.500	0	0	0	0	0,00	0,00
Taş çekirdekli	147.585.000	3.109.600	7.962.859	193.094	1.686.221	38.510	1,24	19,94
Erik	8.465.000	200.000	1.205.744	33.459	241.315	5.773	2,89	17,25
İğde	486.000	5.600	236.198	3.034	48.370	754	13,46	24,85
Kayısı	12.710.000	490.000	1.757.148	47.742	308.947	6.344	1,29	13,29
Zerdali	2.537.000	50.000	1.273.400	30.362	107.295	2.309	4,62	7,60
Kiraz	9.310.000	195.000	1.216.233	29.819	402.138	9.030	4,63	30,28
Kızılcık	1.422.000	14.000	39.766	457	0	0	0,00	0,00
Şeftali	13.920.000	410.000	474.560	7.669	178.948	1.811	0,44	23,61
Vişne	5.285.000	95.000	1.594.900	36.345	399.208	12.489	13,15	34,36
Zeytin	93.450.000	1.650.000	164.910	4.207	0	0	0,00	0,00
Turunçgiller	27.701.000	1.943.475	0	0	0	0	0,00	0,00
Limon	5.535.000	390.000	0	0	0	0	0,00	0,00
Portakal	12.220.000	970.000	0	0	0	0	0,00	0,00
Mandalina	8.850.000	480.000	0	0	0	0	0,00	0,00
Turunç	101.000	3.475	0	0	0	0	0,00	0,00
Altıntop	995.000	100.000	0	0	0	0	0,00	0,00
Sert kabuklular	346.366.000	826.000	1.355.456	23.608	487.155	3.518	0,43	14,90
Antep fıstığı	43.550.000	35.000	225.794	472	100.660	77	0,22	16,31
Ceviz	4.645.000	120.000	537.038	17.172	88.810	2.390	1,99	13,92
Badem	4.288.000	36.000	592.624	5.964	297.685	1.051	2,92	17,62
Fındık	291.430.000	580.000	0	0	0	0	0,00	0,00
Kestane	2.453.000	55.000	0	0	0	0	0,00	0,00
Üzümsü meyveler	16.603.400	4.153.870	507.802	610.050	31.680	111.860	2,69	18,34
Çilek	9.200	120.000	282	1.478	183	1.120	0,93	75,78
Dut	2.985.000	65.000	386.472	9.457	31.680	479	0,74	5,07
İncir	9.840.000	255.000	38.310	563	0	0	0,00	0,00
Keçiboynuzu	352.000	13.700	0	0	0	0	0,00	0,00
Muz	1.193	32.000	0	0	0	0	0,00	0,00
Nar	2.820.000	55.000	83.020	2.978	0	0	0,00	0,00
Trabzon hurması	516.000	10.500	0	0	0	0	0,00	0,00
Üzüm	541.000	3.600.000	121.041	595.574	38.706	110.261	3,06	18,51
Kivi	80.000	700	0	0	0	0	0,00	0,00
Ahududu Üzüm	335	1.700	0	0	0	0	0,00	0,00
Avakado	10.400	270	0	0	0	0	0,00	0,00
Çay	-	978.589	-	-	0	0	0,00	0,00

KAYNAK : DIE

Tarımsal Araç ve Gereç Durumu

Konya ilinde tarımsal verimlilik yakın zamanlara kadar doğal etkenler tarafından belirlenmiştir. 1970'lerin ortasından itibaren durum değişmeye başlamakla birlikte tarımsal mekanizasyon ve modernizasyonun tam olarak sağlandığını ifade etmek zordur.

Konya'nın başlıca doğal özelliği daha önceki bölümlerde de belirtildiği üzere, su kaynakları yetersiz, topraklar geniş ve düz bir kapalı havza olmasıdır. İl tarımında verimliliği belirleyen ana etken su olanakları olmaktadır. Sulama olanakları yeterince geliştirilemediği için çok miktarda toprak nadasa bırakılmakta ve verim artışı da yavaş olmaktadır.

1927 yılı tarım sayımına göre en çok modern tarım araç ve gerece sahip olan Konya günümüzde de tarım araç ve gereci bakımından ülkede önemli bir yere sahiptir. Ancak il topraklarının genişliği karşısında araç gereç nitelik ve nicelik bakımından yetersiz durumdadır.

İlde 1948 yılında yalnızca 54 traktör bulunurken, traktör sayısı 1961'de 3.282'ye 1970'de 6.699'a, 1980 yılında ise 25.979'a yükselmiştir. (Karaman ve Ermenek dahil). Karaman ve Ermenek ilçesinin ilden ayrılmasına rağmen traktör sayısı 1998 yılında 41.900 adete çıkmıştır. Konya'da traktör sayısındaki bu hızlı artışın nedeni il topraklarının düz ve traktörle işlemeye elverişli olmasıdır. İlde traktör sayısındaki hızlı artışın doğal sonucu olarak traktör başına düşen ekili-dikili arazi miktarı da düşmüş, 1970 yılında traktör başına düşen arazi 246.8 hektar iken, 1998 yılında 39 hektara kadar gerilemiştir.

Traktör dışında kalan diğer tarım araç-gereç sayılarında da hızlı artışlar olmuştur. 1970 yılında 1.688 olan harman makinası 1998 yılında 12.059'a, 3.340 olan motopomp sayısı 15.387'ye çıkmıştır. Karasaban, döven gibi daha ilkel tarım araçlarında ise çok büyük bir gerileme görülmüş, 1970 yılında 90.521 olan döven sayısı 1998 yılında 6.397'ye, karasaban sayısı söz konusu dönemde 28.670'den 2.596'ya düşmüştür.

Tablo 24'de Konya ilinde bulunan tarım araç-gereçleri ile ilin İç Anadolu Bölgesi ve Türkiye içindeki yeri karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

TABLO 24: İL TARIMSAL ARAÇ VE GEREÇ SAYISI (1998)

	MİKTAR (Adet)			(%)	
	Türkiye (1)	İç Anadolu Bölgesi (2)	Konya (3)	(3)/(1)	(3)/(2)
Karasaban	188.505	11.484	2.596	1,38	22,61
Hayvan pulluğu	320.425	29.040	11.956	3,73	41,17
Kulaklı traktör pulluğu	849.396	184.352	35.816	4,22	19,43
Döner kulaklı traktör pulluğu	19.425	3.556	1.439	7,41	40,47
Ark pulluğu	46.065	6.004	1.935	4,20	32,23
Diskli traktör pulluğu	57.867	20.223	10.538	18,21	52,11
Diskli anız pulluğu (Vanvey)	35.851	13.096	6.052	16,88	46,21
Anız pulluğu	21.001	10.297	2.192	10,44	21,29
Toprak frezesi (Rotovator)	30.166	4.541	1.440	4,77	31,71
Kültüratör	383.488	101.955	10.846	2,83	10,64
Merdane	57.201	13.802	3.015	5,27	21,84
Diskli ve diğer tırmıklar	174.152	29.012	4.886	2,81	16,84
Dişli tırmık	348.581	37.443	12.908	3,70	34,47
Karma tırmık	25.588	6.547	2.186	8,54	33,39
Ot tırnağı	67.696	9.970	1.474	2,18	14,78
Traktörle çekilen çapa makinası	118.070	15.097	2.840	2,41	18,81
Tahıl mibzeri	81.222	36.421	11.049	13,60	30,34
Kombine tahıl mibzeri	139.212	73.547	15.849	11,38	21,55
Pancar mibzeri	8.751	3.329	761	8,70	22,86
Üniversal mibzer	69.787	745	274	0,39	36,78
Patates dikim makinası	8.170	3.671	69	0,84	1,88
Çiftlik gübre dağıtıcısı	1.620	164	36	2,22	21,95
Kimyevi gübre dağıtıcısı	278.240	97.324	24.212	8,70	24,88
Orak makinası	66.260	22.388	2.725	4,11	12,17
Balya makinası	7.884	874	112	1,42	12,81
Harman makinası	134.778	53.078	12.059	8,95	22,72
Tınav makinası	23.975	3.659	692	2,89	18,91
Döven	78.487	12.835	6.397	8,15	49,84
Sapdöver	88.772	23.147	3.411	3,84	14,74
Kendi yürür biçer döver	12.564	5.257	1.494	11,89	28,42
Patates sökme makinası	12.521	9.042	35	0,28	0,39
Kombina patates sökme makinası	126	25	0	0,00	0,00
Pancar sökme makinası	7.296	2.919	1.048	14,36	35,90
Kombina pancar sökme makinası	2.297	1.448	274	11,93	18,92
Hayvanla çekilen çayır biçme makinası	1.829	53	13	0,71	24,53
Traktörle çekilen çayır biçme makinası	30.686	5.050	844	2,75	16,71
Slaj makinası	1.348	47	19	1,41	40,43
Mısır slaj makinası	2.317	136	55	2,37	40,44
Mısır daneleme makinası	5.693	11	1	0,02	9,09
Selektör	3.543	1.306	294	8,30	22,51
Yem kırma makinası	16.158	3.443	692	4,28	20,10
Sap keser	11.712	397	116	0,99	29,22
Tarımsal mücadele uçağı	54	0	0	0,00	0,00
Sırt pulverizatörü	555.647	64.559	19.544	3,52	30,27
Kuyruk milinden hareketli pulverizatör	202.101	73.200	16.521	8,17	22,57
Motorlu pulverizatör	65.760	8.684	2.740	4,17	31,55
Tozlayıcı	36.549	1.303	153	0,42	11,74
Atomizör	98.623	5.774	710	0,72	12,30
Santrifüj pompa	84.271	18.337	4.207	4,99	22,94
Motopomp (elektrik motorlu)	136.990	29.156	9.244	6,75	31,71
Motopomp (termik motorlu)	197.514	38.050	6.143	3,11	16,14
Derin kuyu pompa	76.062	22.440	9.558	12,57	42,59
Yağmurlama tesisi	165.697	74.561	22.993	13,88	30,84
Krema makinası	300.148	87.173	25.264	8,42	28,98
Kuluçka makinası	999	165	52	5,21	31,52
Cıvcıv makinası	1.554	248	90	5,79	36,29
Süt sağma makinası(sabit)	5.697	653	73	1,28	11,18
Süt sağma makinası(seyyar)	74.217	9.179	2.664	3,59	29,02
Tarım arabası(Römork)	886.972	212.790	45.872	5,17	21,56
Su tankeri (tarımda kullanılan)	152.290	18.079	2.923	1,92	16,17
Traktör	902.513	205.375	41.900	4,64	20,40

KAYNAK: DİE

Gübre ve Tarımsal İlaç Kullanımı

İlde kimyasal gübre kullanımı 1970'li yıllarda yaygınlaşmıştır. 1965 yılında 33.500 ton olan kimyasal gübre kullanımı 1998 yılında 879.267 tona çıkmıştır. Konya ilinde kullanılan gübre ağırlıklı olarak azotlu ve fosforlu gübredir. 1998 yılında kullanılan gübrenin %57.3'ü azotlu, %41.3'ü fosforlu, %1.4'ü ise potaslı gübredir.

İl gübre kullanımının bölge ve ülke içindeki yeri incelendiğinde; İl gübre kullanımının azotlu gübrede İç Anadolu Bölgesinin %28.15'ini, ülke gübre kullanımının %7.59'unu, fosforlu gübrede bölgenin %25.72'sini, ülkenin %8.80'ini, potaslı gübrede bölgenin %37.13'ünü, ülkenin %6.77'sini oluşturduğu görülmektedir.

İl gübre kullanımı ve İç Anadolu Bölgesi ile Türkiye gübre kullanımı içindeki payı Tablo 25'de verilmiştir.

TABLO 25 : İL GÜBRE KULLANIMININ TÜRKİYE VE BÖLGE İÇİNDEKİ YERİ (1998)

Kullanılan Gübre	Türkiye (1)	İç Anadolu Bölgesi (2)	KONYA (3)	(3)/(1) %	(3)/(2) %
% 21 Azotlu	6.640.952	1.790.601	503.997	7,59	28,15
% 16 -18 Fosforlu	4.127.847	1.412.660	363.278	8,80	25,72
% 48 - 52 Potaslı	177.017	32.298	11.992	6,77	37,13
Toplam	10.945.816	3.235.559	879.267	8,03	27,18

KAYNAK : DİE

Bitkisel üretimde verimi arttıran en önemli girdilerden olan gübre kullanımında önceleri yaygın olarak çiftlik gübresi kullanılırken 1970'lerden itibaren kimyasal gübre tüketimi artmıştır. İlde yine de azımsanmayacak düzeyde çiftlik gübresi kullanılmaktadır. İl Tarım Müdürlüğü'nden alınan bilgilere göre 1996 yılında 673.750 ton, 1997 yılında 662.160 ton 1998 yılında 655.694 ton kuru çiftlik gübresi kullanılmıştır.

Bitkisel üretimde verimlilikle doğrudan ilişkisi olan bir diğer girdi ise tarımsal mücadele ilaçlarıdır. Yabancı otlar, böcekler ve ilde en çok ekimi yapılan tahıllarda görülen hastalıklarla mücadelede ilaç kullanımı çok önemli bir yer tutmaktadır. Bölgede yabancı otlarla ve diğer zararlılarla ilaçlı mücadele sonucu %40-50'ye varan verim artışları saptanmıştır.

İl Tarım Müdürlüğü'nden alınan bilgilere göre ilde kullanılan tarımsal mücadele ilaçları tüketiminin son üç yıllık gelişimi Tablo 26'da verilmiştir.

TABLO 26 : TARIMSAL MÜCADELE İLAÇLARI TÜKETİMİ (TON)

İLAÇLAR	1996	1997	1998
İNSEKTİSİTLER	653,9	702,4	312,6
FUNGİSİTLER	1.102,2	1.205,3	495,5
HERBİSİTLER	743,0	870,0	1.115,1
RODENSİT VE MOLLUSİDLER	0,0	0,0	0,0
AKARİSİTLER	23,1	38,2	22,1
KIŞLIK VE YAZLIK YAĞLAR	48,3	49,6	9,5
DİĞERLERİ	0,4	0,8	0,7
TOPLAM	2.570,8	2.866,2	1.955,4

KAYNAK : T.C. Tarım ve Köyşeri Bakanlığı, Konya İl Tarım Müdürlüğü

4.5.3. Hayvancılık

Hayvancılık sektörü, yeterli ve dengeli beslenme, milli gelire yaptığı katkı, sağladığı döviz ve döviz tasarrufu, kırsal nüfusun önemli bir kesimi için geçim kaynağı olması itibarıyla ülkemiz açısından çok önemli bir yere sahiptir. Ulusal kalkınma ve beslenme sorunlarının çözümünde yüklendiği ekonomik fonksiyonlar ve aynı zamanda kırsal kalkınmanın öncüsü olma potansiyeline sahip olan hayvancılık sektörü, istikrarlı bir ulusal tarım hayvancılık politikası oluşturulamadığından beklenen işlevleri yerine getirememiştir.

Türkiye'de kırsal kesimde 1991 Genel Tarım Sayımı sonuçlarına göre 4.068.432 adet işletme bulunmaktadır. Bu işletmelerin %72'si hem hayvansal ve hem de bitkisel üretim faaliyetlerini birlikte yürütmektedir. Yalnızca hayvancılık yapan işletme sayısı 139.692 olup, toplam tarım işletmeleri içindeki payı ise %3.4'dür.

İl tarımsal faaliyetleri içinde hayvancılık özel bir ağırlığa sahiptir. Geniş bir alana yayılan Konya il toprakları hayvancılık için uygun bir zemin oluşturmaktadır. İlde yağışların yetersiz olması sulama olanaklarının azlığı bitkisel üretim yapan çiftçilerin ikinci bir faaliyet kolu olarak hayvancılığa yönelmelerine neden olmuştur. 1991 Genel Tarım Sayımı sonuçlarına göre ilde bulunan 144.505 tarımsal işletmenin yaklaşık %67.7'si bitkisel üretimiyle birlikte hayvancılık faaliyetlerini de yürütmektedir.

Yalnızca hayvancılıkla uğraşan 4.646 işletmede buraya dahil edildiğinde, ilde hayvansal üretimde bulunanların payı %71'e yükselmektedir.

İlde 1998 yılında gerçekleştirilen hayvancılık üretim değeri 116.534.5 milyar TL., bitkisel üretim değeri 265.935.5 milyar TL.'dir. Bitkisel ve hayvancılık üretim değeri içinde hayvancılığın payı %30.5 gibi önemli bir orandadır.

4.5.3.1. Hayvan Varlığı

Büyükbaş Hayvan Varlığı:

Konya ili büyükbaş hayvan varlığı içinde sığır ağırlıklı bir yer tutmakta olup manda yok denecek kadar azdır. Konya İl Tarım Müdürlüğü 1999 yılı verilerine göre ilde toplam 350.473 adet sığır bulunmaktadır. İl sığır varlığının yapısı incelendiğinde ağırlığın kültür melezinde olduğu dikkat çekmektedir.

İl sığır mevcudunun yaklaşık olarak %46'sı kültür melezi, %29'u kültür, %25'i de, yerli sığırdan oluşmaktadır. İlçeler itibariyle değerlendirildiğinde kültür ırkı sığırın en çok olduğu ilçe Ereğli ilçesidir. 23.848 adet kültür ırkı sığıra sahip olan Ereğli ilçesi, Konya ili kültür ırkı sığır varlığının %23.5'ini oluşturmaktadır.

Toplam sığır varlığı bakımından ilk sırada, Meram, Karatay ve Selçuklu ilçelerinden oluşan merkez ilçe yer almaktadır. İl sığır varlığı içinde Meram ilçesinin payı %13.82, Karatay ilçesinin payı %13.19, Selçuklu ilçesinin payı %3.77'dir. Diğer ilçeler arasında en çok sığır varlığına sahip olan ilçe Ereğli olup, il sığır varlığı içindeki payı %9.96'dır. İl içindeki payları bakımından, Akşehir, (%6.72), Ilgın (%6.07), Beyşehir (%5.79), Kulu (%5.09) önem arzeden ilçelerdir. Konya ili sığır varlığı içinde payı az olan ilçeler ise Taşkent (%0.23), Yalınhüyük (%0.25) ve Çeltik'dir (%0.48).

Konya ili sığır varlığının ilçeler itibariyle dağılımı Tablo 27'de verilmiştir.

TABLO 27 : İLÇELER İTİBARIYLA BÜYÜKBAŞ HAYVAN VARLIĞI (1999)

İlçe Adı	Kültür		Melez		Yerli		Toplam	
	Adet	%	Adet	%	Adet	%	Adet	%
Karatay	13.400	13,22	24.850	15,43	7.975	9,06	46.225	13,19
Meram	17.450	17,22	20.600	12,79	10.370	11,78	48.420	13,82
Selçuklu	7.215	7,12	3.515	2,18	2.488	2,83	13.218	3,77
Ahırlı	210	0,21	1.290	0,80	1.156	1,31	2.656	0,76
Akören	920	0,91	1.340	0,83	890	1,01	3.150	0,90
Akşehir	2.747	2,71	10.218	6,34	10.586	12,02	23.551	6,72
Altınekin	159	0,16	1.735	1,08	1.055	1,20	2.949	0,84
Beyşehir	3.042	3,00	11.153	6,92	6.083	6,91	20.278	5,79
Bozkır	53	0,05	2.320	1,44	4.530	5,15	6.903	1,97
Cihanbeyli	690	0,68	3.880	2,41	4.960	5,63	9.530	2,72
Çeltik	82	0,08	1.180	0,73	415	0,47	1.677	0,48
Çumra	3.750	3,70	3.790	2,35	2.910	3,31	10.450	2,98
Derbent	1.330	1,31	1.520	0,94	775	0,88	3.625	1,03
Derebucak	0	0,00	1.120	0,70	1.150	1,31	2.270	0,65
Doğanhisar	331	0,33	4.157	2,58	2.772	3,15	7.260	2,07
Emirgazi	5.100	5,03	1.400	0,87	600	0,68	7.100	2,03
Ereğli	23.848	23,53	9.710	6,03	1.342	1,52	34.900	9,96
Güneysınır	230	0,23	2.350	1,46	360	0,41	2.940	0,84
Hadim	0	0,00	510	0,32	4.740	5,38	5.250	1,50
Halkapınar	225	0,22	2.675	1,66	0	0,00	2.900	0,83
Hüyük	164	0,16	1.108	0,69	2.411	2,74	3.683	1,05
İlgin	5.540	5,47	14.814	9,20	927	1,05	21.281	6,07
Kadınhanı	1.060	1,05	7.050	4,38	205	0,23	8.315	2,37
Karapınar	3.700	3,65	4.900	3,04	2.700	3,07	11.300	3,22
Kulu	272	0,27	10.105	6,27	7.472	8,49	17.849	5,09
Sarayönü	3.600	3,55	2.500	1,55	1.500	1,70	7.600	2,17
Seydişehir	2.700	2,66	6.930	4,30	2.490	2,83	12.120	3,46
Taşkent	124	0,12	385	0,24	300	0,34	809	0,23
Tuzlukçu	2.607	2,57	985	0,61	717	0,81	4.309	1,23
Yalıhüyük	285	0,28	499	0,31	95	0,11	879	0,25
Yunak	506	0,50	2.510	1,56	4.060	4,61	7.076	2,02
TOPLAM	101.340	100	161.099	100	88.034	100	350.473	100

KAYNAK : T.C. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Konya İl Tarım Müdürlüğü

İl küçükbaş hayvan varlığı içinde 1.743.557 adet ile koyun önemli bir yere sahiptir. İlde bulunan koyunların %96'sı yerli, %4'ü ise merinos cinsi koyundur. İlçeler itibariyle koyun varlığı değerlendirildiğinde; merkez ilçeyi oluşturan Karatay, Meram ve Selçuklu ilçesi toplam olarak en çok koyun varlığına sahip ilçedir. Diğer ilçeler arasında ise Karapınar ilçesi toplam 300.800 baş koyun ile ilk sırayı almakta ve il koyun varlığının %17,25'ini oluşturmaktadır. Karapınar ilçesini %8,60 ile Ereğli, %6,64 ile Çumra, %6,52 ile Cihanbeyli ilçeleri takip etmektedir. Koyun varlığının en az olduğu ilçe ise 2000 koyun ve il koyun varlığından aldığı %0,11 ile Yalıhüyük ilçesidir. İl Tarım Müdürlüğü 1999 yılı verilerine göre ildeki keçi varlığı ise 269.670 baştır. İl keçi varlığının büyük bir kısmını kıl keçi (%88,2) oluşturmaktadır. İlçeler itibariyle

bakıldığında keçi varlığının diğer ilçelere göre daha dağlık olan Bozkır, Hadim, Seydişehir gibi ilçelerde yoğunlaştığı dikkat çekmektedir. En az keçi varlığına sahip ilçe ise toplam 142 keçi ile Tuzlukçu ilçesi olup, onu 295 keçiyle Altınekin ve 535 keçiyle Çeltik ilçeleri takip etmektedir.

İl koyun ve keçi varlığının ilçeler itibariyle dağılımı Tablo 28’de verilmiştir.

TABLO 28 : İLÇELER İTİBARIYLA KÜÇÜKBAŞ HAYVAN VARLIĞI (1999)

İLÇE	KOYUN						KEÇİ					
	YERLİ		MERİNOS		TOPLAM		KIL		TİFTİK		TOPLAM	
	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%
Karatay	154.000	9,19	530	0,78	154.530	8,86	670	0,28	2.830	8,86	3.500	1,30
Meram	110.350	6,59	860	1,27	111.210	6,38	7.845	3,3	5.070	15,87	12.915	4,79
Selçuklu	107.400	6,41	790	1,16	108.190	6,21	1.800	0,76	4.900	15,34	6.700	2,48
Ahırlı	6.221	0,37	725	1,07	6.946	0,40	6.275	2,64	0	0	6.275	2,33
Akören	24.900	1,49	0	0	24.900	1,43	6.900	2,9	5.550	17,37	12.450	4,62
Akşehir	18.795	1,12	266	0,39	19.061	1,09	1.606	0,68	0	0	1.606	0,60
Altınekin	34.750	2,07	2.375	3,5	37.125	2,13	245	0,1	50	0,16	295	0,11
Beyşehir	26.540	1,58	0	0	26.540	1,52	21.675	9,12	0	0	21.675	8,04
Bozkır	8.000	0,48	0	0	8.000	0,46	31.500	13,25	0	0	31.500	11,68
Cihanbeyli	113.200	6,76	460	0,68	113.660	6,52	4.416	1,86	300	0,94	4.716	1,75
Çeltik	10.410	0,62	5.360	7,9	15.770	0,90	0	0	535	1,67	535	0,20
Çumra	115.500	6,89	200	0,29	115.700	6,64	9.010	3,79	3.790	11,86	12.800	4,75
Derbent	10.550	0,63	0	0	10.550	0,61	2.150	0,9	0	0	2.150	0,80
Derebucak	6.500	0,39	0	0	6.500	0,37	14.500	6,1	0	0	14.500	5,38
Doğanhisar	3.965	0,24	0	0	3.965	0,23	1.595	0,67	0	0	1.595	0,59
Emirgazi	31.000	1,85	15.000	22,11	46.000	2,64	3.100	1,3	1.000	3,13	4.100	1,52
Ereğli	150.000	8,95	0	0	150.000	8,60	5.800	2,44	3.000	9,39	8.800	3,26
Güneysınır	12.500	0,75	0	0	12.500	0,72	24.000	10,1	0	0	24.000	8,90
Hadim	23.850	1,42	0	0	23.850	1,37	32.000	13,46	0	0	32.000	11,87
Halkapınar	8.460	0,5	0	0	8.460	0,49	4.340	1,83	0	0	4.340	1,61
Hüyük	7.123	0,43	0	0	7.123	0,41	696	0,29	0	0	696	0,26
İlgin	80.000	4,77	3.481	5,13	83.481	4,79	7.120	3	965	3,02	8.085	3,00
Kadınhanı	62.000	3,7	8.650	12,75	70.650	4,05	3.200	1,35	975	3,05	4.175	1,55
Karapınar	275.300	16,43	25.500	37,59	300.800	17,25	4.400	1,85	2.920	9,14	7.320	2,71
Kulu	94.850	5,66	0	0	94.850	5,44	1.850	0,78	0	0	1.850	0,69
Sarayönü	45.500	2,72	0	0	45.500	2,61	2.500	1,05	0	0	2.500	0,93
Seydişehir	65.250	3,89	0	0	65.250	3,74	28.500	11,99	0	0	28.500	10,57
Taşkent	2.200	0,13	0	0	2.200	0,13	8.000	3,37	0	0	8.000	2,97
Tuzlukçu	14.204	0,85	567	0,84	14.771	0,85	84	0,04	58	0,18	142	0,05
Yalıhüyük	2.000	0,12	0	0	2.000	0,11	900	0,38	0	0	900	0,33
Yunak	50.400	3,01	3.075	4,53	53.475	3,07	1.050	0,44	0	0	1.050	0,39
TOPLAM	1.675.718	100	67.839	100	1.743.557	100	237.727	100	31.943	100	269.670	100

KAYNAK : T.C. Tarım ve Köyşleri Bakanlığı, Konya İl Tarım Müdürlüğü

İl Hayvan Varlığının Bölge ve Türkiye İçindeki Yeri

İl canlı hayvan varlığı ülke ve bölge içinde önemli bir yer tutar. Özellikle küçükbaş hayvan varlığı bakımından ülkenin %6.23, İç Anadolu Bölgesinin ise %27.6'sının Konya'da olduğu dikkat çekmektedir. Konya'da canlı hayvan yetiştiriciliği geleneksel bir uğraş alanıdır. Küçükbaş hayvan yetiştiriciliğinde Konya ilindeki geniş meraların büyük katkısı vardır. Kuru tarım koşullarına bağlı olarak tarıma elverişli arazinin yarısına yakını nadasa bırakılmaktadır. Gerek, nadasa bırakılan alanların çokluğu gerekse geniş mera alanları küçükbaş hayvan yetiştiriciliği için uygun koşullar oluşturmaktadır. Önceleri büyük oranda mera hayvancılığı biçiminde yapılan koyun yetiştiriciliği, son yıllarda mera alanlarının azalması ve yanlış otlatma nedeniyle kalitesinin düşmesine bağlı olarak besiciliğe dönüşmüştür. Besiciliğin gelişmesinde ilde açılan yem fabrikaları ve şeker fabrikalarının da katkısı olmuştur.

İlde yem fabrikaları ve şeker fabrikalarının açılması, besi materyallerini arttırmış, bunun etkisiyle ilde önceleri önemsiz düzeylerde olan sığır besiciliği de gelişmiştir. Sığır besiciliğinin gelişmesinde bir başka etken ise ilde 1970'lerden sonra sayıları hızla artan mandıralardır. Mandıralardaki bu artış ildeki sığır varlığının niteliğinin de gelişmesine neden olmuş, kültür ve kültür melezinin toplam hayvan varlığı içindeki payını arttırmış, yerli ırk sığır besiciliğinin giderek terk edilmesini sağlamıştır. 1998 yılı DİE verilerine göre ildeki sığır varlığı İç Anadolu Bölgesi sığır varlığının %20.05'ini ülke sığır varlığının %3.38'ini teşkil etmektedir. Bu oran kültür ırkı sığırdaki bölgenin %30.69'una, ülkenin %6.62'sine yükselmektedir.

İlde büyükbaş ve küçükbaş hayvancılığın yanısıra kümes hayvanları yetiştiriciliği, özellikle tavukçuluk gelişkin bir yapı arz etmektedir. DİE'nin 1998 yılı verilerine göre ilde 13.459.950 tavuk, 118.200 hindi, 34.300 ördek, 57.025 kaz bulunmaktadır. İl tavuk varlığı, İç Anadolu Bölgesinin %36.14, ülke tavuk varlığının %5.68'ini oluşturmaktadır. Özellikle yumurta tavuğu varlığı bakımından, bölge tavuk varlığının %48.62, ülke tavuk varlığının %13.09 gibi çok büyük bir kısmının ilde bulunduğu dikkat çekmektedir.

Konya ili hayvan varlığının İç Anadolu Bölgesi ve Türkiye içindeki yeri Tablo 29'da verilmiştir.

TABLO 29 : KONYA İLİ HAYVAN VARLIĞININ ÜLKE VE BÖLGE İÇİNDEKİ YERİ (1998)

HAYVAN TÜRÜ	MİKTAR (Adet)			PAYI (%)	
	Türkiye (1)	İç Anadolu Bölgesi (2)	Konya (3)	(3)/(1)	(3)/(2)
KÜÇÜKBAŞ HAYVAN					
Koyun	29.435.000	6.779.600	1.834.720	6,23	27,06
Koyun(merinos)	652.463	326.128	38.044	5,83	11,67
Koyun(Yerli)	20.747.457	4.856.102	1.373.451	6,62	28,28
Kuzu(Merinos)	222.537	111.842	14.866	6,68	13,29
Kuzu(Yerli)	7.812.543	1.485.528	408.359	5,23	27,49
Kıl keçisi	7.523.000	575.900	236.470	3,14	41,06
Kıl keçisi	5.458.415	424.288	179.547	3,29	42,32
Kıl keçisi Oğlağı	2.064.585	151.612	56.923	2,76	37,55
Tiftik keçisi	534.000	350.690	47.620	8,92	13,58
Tiftik keçisi	396.647	262.803	35.670	8,99	13,57
Tiftik keçisi Oğlağı	137.353	87.887	11.950	8,70	13,60
BÜYÜKBAŞ HAYVAN					
Sığır	11.031.000	1.858.720	372.660	3,38	20,05
Sığır(Kültür)	1.109.528	239.216	73.404	6,62	30,69
Sığır(Kültür melezi)	3.001.633	514.763	116.085	3,87	22,55
Sığır(Yerli)	3.051.208	431.037	63.981	2,10	14,84
Dana(Kültür)	623.472	130.874	36.846	5,91	28,15
Dana(Kültür melezi)	1.693.367	286.547	49.205	2,91	17,17
Dana(Yerli)	1.551.792	256.283	33.139	2,14	12,93
Manda	176.000	28.890	800	0,45	2,77
Manda	127.281	20.835	556	0,44	2,67
Manda Yavrusu	48.719	8.055	244	0,50	3,03
TEK TIRNAKLILAR					
At	330.000	34.120	9.160	2,78	26,85
Katır	133.000	13.790	5.110	3,84	37,06
Eşek.	603.000	121.100	29.430	4,88	24,30
Deve	1.400	10	0	0,00	0,00
Domuz	5.000	0	0	0,00	0,00
KÜMES HAYVANLARI					
Tavuk	236.997.651	37.245.347	13.459.950	5,68	36,14
Et Tavuğu	167.275.380	18.475.530	4.334.900	2,59	23,46
Yumurta Tavuğu	69.722.271	18.769.817	9.125.050	13,09	48,62
Hindi	3.805.345	695.178	118.200	3,11	17,00
Ördek	1.339.468	231.610	34.300	2,56	14,81
Kaz	1.771.327	325.400	57.025	3,22	17,52
Arı Kovanı	4.199.351	490.495	78.592	1,87	16,02
Açılan İpek Böceği Kutusu	4.543	596	0	0,00	0,00

KAYNAK : DİE

4.5.3.2. Hayvansal Ürünler Üretimi

Konya ili ülkenin ve bölgenin önemli hayvancılık merkezlerinden biridir. İlde kesilen ve sağılan hayvan sayıları incelendiğinde bu durum daha açık görülecektir. 1998 yılı DİE verilerine göre, ilde sağılan koyun sayısı 1.187.133 olup, bölgede sağılan koyun varlığının %28.13, ülkede sağılan koyun varlığının %7.08'ine tekabül etmektedir.

Sağılan diğer hayvanlardan kıl keçisinde bölgenin %3.35, ülkenin %41.60 tiftik keçisinde bölgenin %16.75, inekde bölgelerin %21.99, ülkenin %3.76'sının Konya ilinde olduğu görülmektedir.

Kesilen hayvan bakımından değerlendirildiğinde; ilde kesilen koyun sayısı 319.506, kesilen sığır sayısı 76.554'dür. İlde kesilen koyun bölgenin %23.93, ülkenin %4.04'ünü oluştururken, ilde kesilen sığır sayısı bölgede kesilen sığırların %17.25, ülkede kesilen sığır sayısının %3.48'ini teşkil etmektedir.

İlde kesilen ve sağılan hayvan varlığı İç Anadolu Bölgesi ve Türkiye ile karşılaştırmalı olarak Tablo 30'da verilmiştir.

TABLO 30 : İL, BÖLGE VE ÜLKEDE KESİLEN VE SAĞILAN HAYVAN SAYILARI (1998)

	ADET			(%)	
	TÜRKİYE (1)	İÇ ANADOLU BÖLGESİ (2)	KONYA (3)	(3) / (1)	(3) / (2)
SAĞILAN HAYVAN SAYISI					
-Koyun	16.776.236	4.220.145	1.187.133	7,08	28,13
-Kıl Keçisi	3.988.811	320.906	133.509	3,35	41,60
-Tiftik Keçisi	258.378	163.620	27.409	10,61	16,75
-İnek	5.489.043	937.778	206.235	3,76	21,99
-Manda	84.893	15.373	4	0,00	0,03
KESİLEN HAYVAN SAYISI					
-Koyun	7.899.041	1.335.184	319.506	4,04	23,93
-Kıl Keçisi	1.303.793	82.458	17.039	1,31	20,66
-Tiftik Keçisi	38.290	26.525	0	0,00	0,00
-Sığır	2.200.475	443.760	76.554	3,48	17,25
-Manda	27.257	4.099	75	0,28	1,83
-Deve	75	0	0	0,00	0,00
-Domuz	4.192	0	0	0,00	0,00

KAYNAK : DİE

Konya ili hayvansal ürünler üretimi incelendiğinde; 1998 yılı itibariyle ilde 432.052 ton süt, 19.670 ton et, 450.958 adet deri, 2.828 ton yapağı, 8.789 ton beyaz et, 142.214 ton yumurta, 1.403 ton bal üretildiği görülmektedir. İlde üretilen sütün 36.802 tonu koyun, 5.271 tonu keçi, 389.973 tonu inek sütüdür. İlde üretilen sütün %90.2'sini inek sütü oluşturmaktadır. İl et üretiminin %68.2'sini sığır, %30.1'ini koyun eti teşkil etmektedir.

İl hayvansal ürünler üretiminin İç Anadolu Bölgesi ve Türkiye içindeki payı değerlendirildiğinde; ülke et üretiminin %3.69, bölge et üretiminin %18.64'ünün Konya

ilinde üretildiği, süt üretiminde ise bu oranların ülke için %4.33, bölge için %25.28 değerlerini aldığı görülmektedir. İlde üretilen yumurta bölgenin %54.88, ülkenin %16.38 gibi çok yüksek bir kısmını teşkil etmekte, il yapağı üretimi ise İç Anadolu Bölgesinin %27.04, Türkiye yapağı üretiminin %6.37'sini oluşturmaktadır. Konya'da üretilen hayvansal ürünlerin İç Anadolu Bölgesi ve Türkiye içindeki yeri Tablo 31'de verilmiştir.

TABLO 31 : İL, BÖLGE VE ÜLKE HAYVANSAL ÜRÜNLER ÜRETİMİ (1998)

	Miktar (Ton)			(%)	
	Türkiye (1)	İç Anadolu Bölgesi (2)	Konya (3)	(3)/(1)	(3)/(2)
Süt	9.970.531	1.709.028	432.052	4,33	25,28
Koyun sütü	813.078	138.016	36.802	4,53	26,67
Kıl keçi sütü	240.121	12.477	4.806	2,00	38,52
Tiftik keçi sütü	5.458	3.554	465	8,52	13,08
İnek sütü	8.832.059	1.540.423	389.973	4,42	25,32
Manda sütü	79.815	14.558	6	0,01	0,04
Et (1)	532.504	105.552	19.670	3,69	18,64
Koyun eti	144.703	25.482	5.922	4,09	23,24
Kıl keçi eti	22.775	1.581	324	1,42	20,49
Tiftik keçi eti	655	439	0	0,00	0,00
Sığır eti	359.273	77.280	13.411	3,73	17,35
Manda eti	4.762	770	13	0,27	1,69
Deve eti	22	0	0	0,00	0,00
Domuz eti	314	0	0	0,00	0,00
Deri (adet)	12.447.592	2.054.211	450.958	3,62	21,95
Koyun derisi	8.584.518	1.452.600	349.616	4,07	24,07
Kıl keçi derisi	1.391.964	88.034	17.590	1,26	19,98
Tiftik keçi derisi	41.108	28.486	0	0,00	0,00
Sığır derisi	2.395.325	480.580	83.669	3,49	17,41
Manda derisi	29.983	4.511	83	0,28	1,84
Deve derisi	83	0	0	0,00	0,00
Domuz derisi	4.611	0	0	0,00	0,00
Yapağı	44.368	10.460	2.828	6,37	27,04
Kıl	2.981	274	108	3,62	39,42
Tiftik	608	392	36	5,92	9,18
Beyaz et	487.488	65.714	8.789	1,80	13,37
Tavuk eti	486.682	65.573	8.789	1,81	13,40
Hindi eti	680	101	0	0,00	0,00
Ördek eti	22	10	0	0,00	0,00
Kaz eti	104	30	0	0,00	0,00
Yumurta (2)	867.992	259.155	142.214	16,38	54,88
Bal	67.490	7.855	1.403	2,08	17,86
Balmumu	3.324	363	65	1,96	17,91
İpek kozası	136	17	0	0,00	0,00

KAYNAK : DİE

(1): Mezbaha, kombina ve kurban bayramı kesimlerini kapsar.

(2): 16.000 adet yumurta 1 ton kabul edilmiştir.

İlde kesilen hayvanların verim durumu incelendiğinde; koyun karkas ağırlığının 18.5 kg, keçi (kıl) karkas ağırlığının 19 kg, sığır karkas ağırlığının 175.2 kg, manda karkas

ağırlığının 173.3 kg olduğu görülmektedir. İl hayvan başına et verimi bölge ve ülke ile karşılaştırıldığında; koyunda bölgenin (19.1 kg) altında, ülkenin (18.3 kg) üzerinde sığırdan ise bölge (174.1 kg) ve ülkenin (163.3 kg) üzerinde olduğu dikkat çekmektedir.

İl et üretimi ve et verimi İç Anadolu Bölgesi ve Türkiye ile karşılaştırmalı olarak Tablo 32’de verilmiştir.

TABLO 32 : ET ÜRETİMİ VE HAYVAN BAŞINA KARKAS AĞIRLIĞI (1998)

Hayvan Türü	TÜRKİYE		İÇ ANADOLU BÖLGESİ		KONYA	
	Üretim (Ton)	Karkas Ağırlığı (kg)	Üretim (Ton)	Karkas Ağırlığı (kg)	Üretim (Ton)	Karkas Ağırlığı (kg)
Koyun	144.703	18,3	25.482	19,1	5.922	18,5
Kıl Keçi	22.775	17,5	1.581	19,2	324	19,0
Sığır	359.273	163,3	77.280	174,1	13.411	175,2
Manda	4.762	174,7	770	187,9	13	173,3

KAYNAK : DİE

Konya ilinde sağılan hayvanların üretim ve verim durumu incelendiğinde ise; koyundan yılda ortalama 31 kg, keçiden (kıl) 36 kg, inekten 1.890.9 kg, mandadan 1.500 kg süt elde edildiği görülmektedir. Süt verimi ülke ve bölge ile karşılaştırıldığında koyun ve keçi de bölge ile ülkenin altında, inek ve manda süt veriminin ise bölge ve ülkenin üzerinde olduğu dikkat çekmektedir.

Tablo 33’de il süt üretim ve verim durumu bölge ve ülke ile karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

TABLO 33 : SÜT ÜRETİMİ VE HAYVAN BAŞINA VERİM (1998)

HAYVAN TÜRÜ	TÜRKİYE		İÇ ANADOLU BÖLGESİ		KONYA	
	Üretim (Ton)	Verim (Kg)	Üretim (Ton)	Verim (Kg)	Üretim (Ton)	Verim (Kg)
Koyun	813.078	48,5	138.016	32,7	36.802	31,0
Kıl Keçi	240.121	60,2	12.477	38,9	4.806	36,0
İnek	8.832.059	1609,0	1.540.423	1.642,6	389.973	1.890,9
Manda	79.815	940,2	14.558	947,0	6	1.500,0

KAYNAK : DİE

4.5.3.3. Su Ürünleri Üretimi

İlde ekonomik açıdan işletme değeri olan pek çok göl ve baraj mevcuttur. Bunların en önemlileri Akşehir Gölü, Beyşehir Gölü, Çavuşçu Gölü, Apa Baraj Gölü ve İvriz Baraj Gölüdür. Bu tatlı su kaynakları her yıl Tarım Köyişleri Bakanlığı tarafından su ürünleri işletmelerine kiralanmaktadır.

İl tatlı su göl ve barajlarında; levrek, sazan, alabalık, kefal ve kerevit gibi su ürünleri üretimi yapılmaktadır. Ancak balıkçılıktan elde edilen hasıla önemsiz düzeydedir. 1998 yılında 1.559.5 milyar TL. olan balıkçılık hasılası bölge içinde önemli bir oran (%22.45) olsa da ülke açısından %0.64 gibi çok küçük bir payı ifade eder. Balıkçılık hasılasının il tarımsal hasılası içindeki payı ise %0.44'dür. Yıllar itibariyle il balıkçılık hasılasının gelişimi Tablo 34'de verilmiştir.

TABLO 34 : İL BALIKÇILIK HASILASININ BÖLGE VE TÜRKİYE İÇİNDEKİ YERİ*

YILLAR	BALIKÇILIK HASILASI			PAYI (%)	
	TÜRKİYE (1)	İÇ ANADOLU BÖLGESİ (2)	KONYA (3)	(3) / (1)	(3) / (2)
1987	277	7	2,1	0,76	30,00
1988	655	13	4,1	0,63	31,54
1989	902	17	6,8	0,75	40,00
1990	2.149	31	9,7	0,45	31,29
1991	2.981	45	13,7	0,46	30,44
1992	4.429	91	26,3	0,59	28,90
1993	12.694	190	68,9	0,54	36,26
1994	25.556	370	150,9	0,59	40,78
1995	44.033	715	246,6	0,56	34,49
1996	72.610	1.804	570,3	0,79	31,61
1997	131.094	3.478	768,6	0,59	22,10
1998	242.014	6.947	1.559,5	0,64	22,45

Not (*) : Cari Fiyatlarla Milyar TL

KAYNAK : DİE

4.5.4. Tarımsal Krediler

Tarım sektöründe beklenen üretim seviyelerine ulaşamamasında diğer faktörlerin yanı sıra finansman yetersizliği de etkili olmaktadır. İşletme sermayesi yetersizliği içinde olan tarım işletmelerinin ihtiyaç duyduğu finansman karşılandığı takdirde modern üretim tekniklerinin kullanımı yaygınlaşacak, girdi temini kolaylaşacak ve buna bağlı olarak tarım sektörünün üretim kapasitesi artacaktır. Ülke tarımının gelişmesi, istihdam

olanaklarının artırılması, işletme gelirindeki riskin azaltılması, işletmelerin verimli çalışmaları giderek artan nüfusun yeterli ve dengeli beslenebilmesi için vazgeçilmez bir zorunluluktur. Bu bağlamda ülkemiz tarım sektörünün arzulanan düzeye getirilmesi için gerek bitkisel ve hayvancılık gerekse ayrı ayrı hayvancılık veya bitkisel üretimde bulunan işletmelerin işletme ve yatırım sermayesi ihtiyacının giderilmesi büyük önem taşımaktadır. Böylece mevcut üretim kaynaklarının etkin kullanımı sağlanarak tarımsal üretimin ülke ekonomisine katkısı da arttırılacaktır.

Tarımda kredi gereksinimini arttıran en önemli nedenler, tarım işletmelerinin yeterli büyüklükte olmayışı, piyasa içi üretim ve verimliliğin arttırılma arzusu, veraset ve intikal işlemleri, tarımsal ürün fiyatlarındaki dalgalanmalar gibi ekonomik ve sosyal nedenlerdir. Çağdaş teknoloji uygulaması, doğal olaylar (afet vb). da tarım kesiminde kredi gereksinimi doğuran faktörlerdir.

Geleneksel bir yapı arzeden hayvancılık işletmeleri; çağdaş gelişmenin ve uzmanlaşmanın gereği ekstansif bir yapıdan giderek daha entansif bir yapıya dönüşmektedir. Koyun ve sığır besiciliği yapan işletmeler, sanayi tipi üretim organizasyonu gerçekleştirmiş broiler ve yumurta tavukçuluğu işletmeleri, entansif karakterli olmaları nedeniyle önemli ölçüde, sabit ve döner sermaye gerektirmektedir. Hayvancılık işletmelerinde ahır, ağıl, kümes vb. altyapı ile ilgili işletme sorunlarının çözümünde uzun vadeli krediye, cari ve diğer harcamalardan olan alet ve malzeme alımları için orta ve kısa vadeli krediye ihtiyaç duyulmaktadır. Özellikle orta ve kısa vadeli krediler besi, süt sığırcılığı ve entansif tavukçuluk işletmelerinin canlı hayvan materyali ve yem alımları için kullanılmakta ve bu işletmelerin devamlılıkları açısından büyük önem taşımaktadır. Bitkisel üretimle uğraşan işletmelerde ise çoğunlukla tohum, gübre ve zirai ilaç alımlarında kullanılmak üzere kısa vadeli kredilere ihtiyaç duyulmaktadır.

Konya ilinde kullanılan tarımsal krediler incelendiğinde; 1999 yılında toplam 45.132 milyar TL. kredi kullanıldığı ve ilde kullanılan kredilerin İç Anadolu Bölgesine verilen tarımsal kredilerin %8.28, Türkiye genelinde kullanılan tarımsal kredilerin ise %2.12'sını oluşturduğu görülmektedir. İlin sahip olduğu tarımsal kaynakları, tarımsal üretimi ve ülke tarım sektörü içindeki yeri dikkate alındığında, ilde kullanılan kredilerin

yetersiz olduğu söylenebilir. Bir başka ifadeyle tarımsal potansiyeline rağmen Konya ili tarımsal kredilerden yeterince yararlanamamaktadır.

Konya’da kullanılan tarımsal kredilerin türlerine göre dağılımı incelendiğinde; kredilerin %39.41’inin tarımsal kredi kooperatifleri, %30.73’ünün hayvansal üretim kredileri, %11.65’inin bitkisel üretim kredileri, %11.44’ünün tarımsal araç-gereç kredilerinden oluştuğu görülmektedir.

Tablo 35’de Konya ilinde kullanılan tarımsal krediler ve ilin bölge ve Türkiye içindeki yeri karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

TABLO 35 : TARIMSAL KREDİ KULLANIMI (1999)

Kredi Türü	TUTAR (Milyar TL)			(%)	
	Türkiye (1)	İç Anadolu Bölgesi (2)	Konya (3)	(3)/(1)	(3)/(2)
Bitkisel üretim kredileri	206.451	35.250	5.260	2,55	14,92
Hayvansal üretim	348.370	86.956	13.867	3,98	15,95
Kimyevi gübre	33.724	12.816	1.953	5,79	15,24
Su ürünleri kredileri	10.115	306	136	1,34	44,44
Tarımsal araç ve gereçler	56.647	15.785	5.161	9,11	32,70
Tarım kredi kooperatifleri	478.109	99.145	17.785	3,72	17,94
Tarımsal içerikli krediler	995.729	295.074	970	0,10	0,33
Tarımsal sanayi	47	10	0	0,00	0,00
TOPLAM	2.129.192	545.342	45.132	2,12	8,28

KAYNAK : DİE

4.5.5. Ormancılık

Konya ili topraklarını güney, güneybatı ve güney doğudan çevreleyen Batı ve Orta Toroslar tür ve orman varlığı bakımından oldukça zengindir. İlin diğer kesimleri İç Anadolu Bölgesinin bozkır kuşağı içinde kalmakta olup, bozkır bitkileriyle kaplıdır. İlin orman varlığı daha çok Toroslar üzerinde yer almaktadır. İldeki orman ve fundalık alan 506.426 hektar olup, il topraklarının yaklaşık %12’sini kaplamaktadır. Ülke topraklarının %26’sının orman olduğu dikkate alınır, il orman varlığı açısından oldukça fakir sayılır. İl GSYİH’sı içindeki payı da oldukça düşük olan ormancılık sektöründe 1998 yılında yaratılan hasıla 2.103.4 milyar TL.’dir.

Konya’nın orman varlığını oluşturan ağaç türleri; karaçam, meşe, kızılçam, ardıç, sedir ve göknardır. İldeki ormanların %69’u koru ormanı, %31’i ise baltalık ormandır. İl

orman varlığının yaklaşık %73'ü bozuk, %27'si normal ormandan oluşmaktadır. Konya'da 1981 yılından itibaren gerek orman varlığının artırılması gerekse bozuk orman alanlarının iyileştirilmesi amacıyla ağaçlandırma çalışmaları yapılmaktadır.

4.6. Madencilik

Konya ili yer altı kaynakları bakımından oldukça zengin bir il olmasına rağmen madencilik sektörü yeterince gelişmemiştir. 1998 yılı itibariyle cari fiyatlarla madencilik ve taşocakçılığı sektörünün il gayri safi yurtiçi hasılası içindeki payı %1,3 düzeyindedir. İilde madencilik sektörünün 1990 yılı itibariyle yarattığı istihdam ise 1.871 kişi olup il toplam istihdamı içindeki payı %0.5 düzeyindedir.

1998 yılı Konya ili madencilik ve taş ocakçılığı hasılası 17 trilyon TL civarındadır. Konya ilinin Türkiye madencilik hasılası içindeki payı %3, İç Anadolu Bölgesi madencilik hasılası içindeki payı ise %17.3'tür.

Konya ilinde büyük rezervlere sahip pek çok madenin varlığı bilinmesine rağmen il ekonomisine katkısı bakımından boksit, civa, manyezit, barit ve tuz en önemli madenlerdir. Boksit alüminyumun hammaddesi olup, Türkiye'nin en zengin boksit rezervleri Konya ili Seydişehir ilçesi sınırları içinde Doğankozu ve Mortaş mevkiinde bulunmaktadır. Seydişehir alüminyum tesislerinde işlenen boksit ülkenin alüminyum ihtiyacının büyük bir bölümünü karşılamaktadır. Manyezit yatakları Meram ilçesi sınırları içinde olup, Türkiye manyezit rezervlerinin önemli bir kısmını teşkil etmektedir. Manyezit madenleri Konya krom tesislerinde işlenerek bazik refrakter üretiminde kullanılmaktadır. Akşehir, Beyşehir ve Doğanhisar ilçelerinde bulunan barit, işletilen bir diğer madendir. Çok eski tarihlerden beri işletilen ve il ekonomisine günümüzde de önemli katkıları olan civa ise Sille, Sarayönü-Kurşunlu ve Ladik sahalarından çıkarılmaktadır. Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü (MTA) ve İl Planlama Müdürlüğü'nden edinilen bilgilere göre ilde bulunan bazı madenlere ilişkin bilgiler Tablo 36'da verilmiştir.

TABLO 36 : KONYA İLİ MADEN VARLIĞININ DAĞILIMI VE NİTELİĞİ

MADEN CİNSİ	BULUNDUĞU YER	TENÖR	REZERV (Ton)	DİĞER BİLGİLER
Alüminyum (Boksit)	Derebucak-Uğurlu, Beldağ	% 20-23 SiO ₂	16.000 Ton Görünür+Muhtemel	
Alüminyum (Boksit)	Derebucak-Gencek, Kızıltoprak Evler	% 40,3 Al ₂ O ₃ % 2,67 SiO ₂	3.300 Ton Görünür+Muhtemel	
Alüminyum (Boksit)	Seydişehir Çatmakaya (Arvana)	% 58 Al ₂ O ₃ % 6,7 SiO ₂ %17,4 Fe ₂ O ₃	433.357 Ton Görünür 2.208.306 Ton Mümkün	
Alüminyum (Boksit)	Seydişehir-Elmasut(Keçili), Doğanhisar	% 59 Al ₂ O ₃ % 6,3 SiO ₂ %18,4 Fe ₂ O ₃	14.500.000 Ton Görünür	İşletiliyor
Alüminyum (Boksit)	Seydişehir-Elmasut(Keçili), Mortaş	% 56 Al ₂ O ₃ % 8,3 SiO ₂ %18,4 Fe ₂ O ₃	12.278.837 Ton Görünür+Muhtemel	İşletiliyor
Alüminyum (Boksit)	Seydişehir-Elmasut Ağaçyolu	% 67 Al ₂ O ₃ % 7,2 SiO ₂	834.000 Ton Görünür	
Alüminyum (Boksit)	Seydişehir-Morçukur	% 57 Al ₂ O ₃ % 8,9 SiO ₂ % 19 Fe ₂ O ₃	183.000 Ton Görünür+Muhtemel	
Alüminyum (Boksit)	Seydişehir-Çardaksırtı, Köseyeri, Badem, Kovacık, Eğilcin	% 67,23 Al ₂ O ₃ % 4,2 SiO ₂ % 12,8 Fe ₂ O ₃	10.500 Ton Görünür	1 m., 2 m., 2 m., kalınlıklarda ve 70 m., 50 m., 30 m., uzunluklarda üç mostra mevcuttur.
Alüminyum (Boksit)	Seydişehir-Susuz, Kuma	% 54,5 Al ₂ O ₃ % 13,4 SiO ₂ %18,4 Fe ₂ O ₃	57.000 Ton Görünür+Muhtemel	
Bakır	Kadınhanı-Söğütözü Ömer'in Ağılı	Cu %1,51	72.000 Ton Muhtemel	Yatak geçmişte işletilmiştir
Bakır-Kurşun-Çinko	Hadim Kızılgemiş Sahası	%25-30 Zn %0.1 Pb %0.1-0.3 Cd	200.000 ton Mümkün	Yatak geçmişte işletilmiştir
Bakır-Kurşun-Çinko	Bozkır Küçüküsu sahası	%25-30 Zn %3 Pb %0.1-0.3 Cd	48.000 ton muhtemel	Yatak geçmişte işletilmiştir
Civa	Sille Sizma Sahası	%15-28 Hg	183.300 ton Muhtemel 899.330 ton Mümkün	Yatak Geçmiş Yıllarda İşletilmiştir.
Civa	Sarayönü Kurşunlu Ladik Sahaları	%0.18-0.2 Hg	37.000 ton Muhtemel 3.727 ton Mümkün	Yatak Geçmiş Yıllarda İşletilmiştir.
Demir	Akşehir-Sultandağları Keçikaya Tepe	% 36,3 Fe % 35,4 SiO ₂	1-1,5 m. Kalınlık	Cevher Sedimanter olup kuvarsit ve klorit parçaları içeren breşik hemaittir. Ekonomik değildir.

Tablo 36'nın Devamı

MADEN CİNSİ	BULUNDUĞU YER	TENÖR	REZERV (Ton)	DİĞER BİLGİLER
Demir	Bozkır-Çatköy Kovanlıkyayı	% 2-17 Fe % 10-28 SiO ₂ % 2-52 Al ₂ O ₃		Karstik boşluk dolgusu şeklindeki cevherleşmiştir.
Demir	Hadim-Aladağ Aşağı Esenler	% 50 Fe		Cevherleşme düzensiz merccekler şeklindedir.
Demir	Hadim-Eğiste Çataloluk	% 54-55 Fe % 0,25		Karstik boşluk dolgusu şeklinde cevherleşmedir.
Demir	Yunak-Avdan Köyü	% 59,5 Fe % 3,4 SiO ₂ % 0,17 TiO ₂		
Krom	Altınekin-Maydaş Kayalı	% 40 Cr ₂ O ₃		Küçük bir zuhurdur.
Krom	Beyşehir-Huğlu	% 45 Cr ₂ O ₃	80.000 Ton Muhtemel	Küçük bir zuhurdur. Geçmişte işletilmiştir.
Krom	Çumra-Sodur Camili Ören	% 45 Cr ₂ O ₃ % 33 SiO ₂ % 11,4 Fe	12.000 Ton Görünür+ Muhtemel	Yatak Geçmiş Yıllarda İşletilmiştir.
Krom	Çumra Arıören Zuhuru	% 32-38 Cr ₂ O ₃		Yatak Geçmiş Yıllarda İşletilmiştir.
Krom	Meram-Karlamın Çatak			Sahada Mostaralar olup saf değildir.
Manganez	Bozkır-Yelbeyi Köyü	% 44-51 Mn % 33 Fe	1.200 Ton Görünür+Muhtemel	
Manganez	Çumra-Güneysınır		1.500 Ton	
Manganez	Selçuklu-Sille Tatköy			
Manganez	Bozkır-Yelbeyi Köyü	% 44-51 Mn % 33 Fe	1.200 Ton Görünür+Muhtemel	
Asbest	Altınekin Maydos Köyü	Kalitesiz	Zuhur	Ekonomik değildir.
Asbest	Bozkır Dutlu Köyü	%15-25 asbest	4.464 ton Görünür+Muhtemel	
Asbest	Cihanbeyli Yeniceoba, Kütükuşağı, Kelhasan, Kandilli	Kalitesiz	Zuhur	Ekonomik değildir.
Asbest	Ilgın Aşağıçiğil Gökbudak Köyü	Kalitesiz	Zuhur	Ekonomik değildir.
Asbest	Meram-Dereköy	Kalitesiz	Zuhur	
Asbest	Meram-Karadığın Köyü Domuzgölü	Krizotil Asbest	Zuhur	Ekonomik değildir.
Barit	Akşehir Sahası	%90 Ba So ₄	3.000.000 ton Görünür 20.000.000 ton Mümkün	
Barit	Beyşehir Sahası	%95.50 Ba So ₄	84.960 ton Görünür 13.064.000 ton Mümkün	

Tablo 36'nın Devamı

MADEN CİNSİ	BULUNDUĞU YER	TENÖR	REZERV (Ton)	DİĞER BİLGİLER
Barit	Doğanhisar Fırınlık Köyü Sahası	%96 Ba So ₄	100.000 ton Görünür+Muhtemel	
Jİ PS	Cihanbeyli Yeniceoba Yatağı	%99 CaSo ₄ 2H ₂ O	Bilinmiyor	
Jİ PS	Ereğli Ayaz Mevkii Kuşaklıtepe Öncel Çifliği	% 98 CaSo ₄ % 97 CaSo ₄ % 98 CaSo ₄		Masif yer tabakalı ekonomik boyutludur.
Kalker	Bozkır- Kızılcakır	%99,5 CaCO ₃	150.000.000 Ton Jeolojik	İşletilebilir
Kalker	Hadım-Çabanağacı, Bentboğazı		37.500.000 Ton Mümkün	İşletilebilir
Kalker	Halkapınar-Cilaslıkaya, Taşlıcatepe, Kızılkaya	%99 CaCO ₃	8.000.000 Ton Jeolojik	İşletilmektedir.
Kalker	Ilgın-Tekeler Köyü Kızıltepe	%96 CaCO ₃	24.000.000 Ton Jeolojik	İşletilmektedir.
Kaolen	Beyşehir Damlapınar, Tocek Yaylası Yatakları	%20-26 Al ₂ O ₃ %1.6-4 Fe ₂ O ₃	2.136.188 ton Görünür	Yatak işletilmektedir.
Bentonit	Hatunsaray Sağlık Yatağı		6.900.000 ton Mümkün	Yer ve Duvar Karosuna uygun.
Bentonit	Seydişehir Çavuşköy Yatağı		740.000 ton Mümkün	Ağartma Toprağına uygun
Bentonit	Sille Yatağı		24.000 ton Mümkün	Yer Karosu Hammaddesi
Bentonit	Beyşehir Doğanbey Yatağı		3.098.000 ton Mümkün	Ağartma Toprağı Hammaddesi
Manyezit	Çayırbağ Kazanardıç Yatakları	%46-47 MgO	842.000 ton Görünür 3.803.639 ton Muhtemel	
Manyezit	Çayırbağ Adalar Mevkii Yatağı			Yatak İşletilmektedir
Manyezit	Çayırbağ Uluınar Yatağı			Yatak İşletilmektedir
Manyezit	Çayırbağ Küçükıncesi, Bacağın Kayak Yatakları		18.000 ton mümkün	Yatak İşletilmektedir
Manyezit	Çayırbağ Keklikpınarı Yatağı		842.804 ton Görünür 462.547 ton Muhtemel 738.369 ton Mümkün	Yatak İşletilmektedir
Manyezit	Çayırbağ Beşağılım Dere, Belikmeşe	%46 MgO	199.243 ton Görünür 2.092 ton Görünür+Muhtemel	
Manyezit	Meram Kırankaya Yatağı	%46.97 MgO	3.078.767 ton Görünür 4.930.511 ton Muhtemel 13.664.119 ton Mümkün	Yatak İşletilmektedir
Manyezit	Meram Argit Yatağı			Yatak İşletilmektedir
Manyezit	Yunak Meşelik ve Karataş Yatakları	%45.-47 MgO	158.591 ton Görünür 159.352 ton Muhtemel	
Manyezit	Meram Helvacıbaşa Yatağı	%45.80 MgO	3.273.714 ton Görünür 7.590.236 ton Muhtemel 7.872.621 ton Mümkün	Yatak İşletilmektedir

Tablo 36'nın Devamı

MADEN CİNSİ	BULUNDUĞU YER	TENÖR	REZERV (Ton)	DİĞER BİLGİLER
Manyezit	Meram Rüştübey Yatağı	%45.80 MgO	998.750 ton Görünür 1.719.888 ton Muhtemel 7.494.871 ton Mümkün	Yatak İşletilmektedir
Manyezit	Ereğli Delimahmutlu Yatağı	%44,3 MgO	60.600 ton Görünür+Muhtemel 249.660 ton Potansiyel	
Mermer	Akşehir		36.000.000 m ³	Gri, Siyah renkte olan mermerler beyaz kalsit damarları kahverengi stiyolitler içerirler. Sertliği 4, Yoğunluğu 2.72g/cm ³ , Porozitesi %0.4
Sepiyolit	Yunak-Böğrüderek, Üçkuyular	Kaliteli		Süs eşyası yapımına uygun olup ekonomiktir.
Sülestin	Ereğli Gökçeyazı Kayalıdere Kuşaklıtepe	% 18,1 SrSo ₄ % 36,7 SrSo ₄ % 70,0 SrSo ₄	Zuhur	Kireçtaşları boşluk ve çatlaklarında epijenetik oluşumludur.
Traverten	Meram-Dikmeli	Orta-İyi	10-12 Milyon m ³	İşletilmektedir.
Tuğla-Kiremit	Sarayönü, Beyşehir, Kadınhanı		50.000.000 ton jeolojik	
	Beyşehir Damlapınar, Tocek Yaylası Yatakları	%20-26 Al ₂ O ₃ %1.6-4 Fe ₂ O ₃	2.136.188 ton Görünür	Yatak işletilmektedir.
Kil	İlgın Gavurdağ, Sivritepe Sahası	%30.26 Al ₂ O ₃ +TiO ₂ %2.64 Fe ₂ O ₃	2.280.000 ton Mümkün	

**KAYNAK: Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü.
İl Planlama Müdürlüğü**

Konya yer altı zenginliklerinden bir başka maden de linyit kömürüdür. Özellikle Ilgın ve Beyşehir ilçelerinde bulunan linyit çıkarılmaktadır. Düşük kalorili olan bu linyitler termik santrallarda ve yöre halkı tarafından ısınma amacıyla kullanılmaktadır.

İlde bulunan linyit sahaları Tablo 37’de verilmiştir.

TABLO 37 : İL LİNYİT VARLIĞININ DAĞILIMI VE NİTELİĞİ

LİNYİT BULUNDUĞU YER	REZERV (1.000 Ton)					KCal/kg	DİĞER BİLGİLER
	GÖRÜNÜR	MUHEMEL	MÜMKÜN	POTANSİYEL	TOPLAM		
Beyşehir Karadiken	107.000	-	-	-	107.000	1.108	Açık İşletme
Beyşehir Avdancık	52.000	-	-	-	52.000	1.155	Açık İşletme
Beyşehir Avdancık	-	80.000	-	-	80.000	1.282	Kapalı
Seydişehir Akçalar	59.000	-	-	-	59.000	1.083	Açık İşletme
Seydişehir Akçalar	-	10.000	-	-	10.000	1.430	Kapalı
Akburun Eğirler	-	-	-	140.000	140.000	700	Kapalı
Ilgın Haramiköy	12.269	763	-	-	13.032	2.239	Açık İşletme
Ilgın Kurugöl	9.142	-	-	-	9.142	1.926	Açık İşletme
TOPLAM	239.411	90.763	-	140.000	470.174		

KAYNAK: Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü.

İl yer altı zenginliklerinden bir diğeri ise jeotermal kaynaklardır. Ilgın ilçesinde bulunan jeotermal kaynak 40 °C sıcaklıkta olup 30 lt/sn debiye sahiptir. Sondaj ile çıkarılan suyun ısısı 41.6-42 °C arasında sıcaklığa ve 160 lt/sn debiye ulaşmaktadır. Bu kaynak kaplıca ve kaynağa yakın yerleşim merkezinin ısıtılmasında kullanılmaktadır. Ilgın Çavuşçugöl’de bulunan jeotermal kaynak 30 °C sıcaklık ve 10.5 lt/sn debiye sahiptir. Kaplıca amaçlı kullanılmaktadır. Beyşehir Köşkköy’de bulunan jeotermal kaynağın ise sıcaklığı 35 °C ve debisi 7.1 lt/sn’dir. Bu kaynakta yapılan sondajda debi 11 lt/sn’yeye ulaşmaktadır. Bu kaynak da kaplıca amaçlı kullanılmaktadır. Bunların dışında İsmil’de bulunan sıcak su kaynağı üzerine yapılan termal tesislerde kullanılmaktadır.

4.7. İmalat Sanayii

Konya ili, imalat sanayii bakımından ülkemizin önde gelen illerinden biridir. İl ekonomisinde, sınaî faaliyetlerin toplam istihdam ve gelire önemli katkıları olmaktadır. 1998 yılı itibariyle il GSYİH’sının %14.7’si (cari fiyatlarla) imalat sanayi sektöründe yaratılmıştır. İstihdam bakımından da il ekonomisi içinde önemli bir yeri olan imalat

sanayi sektörünün son veri olan 1990 yılında toplam istihdamın %9.5'ini oluşturduğu dikkat çekmektedir.

İl imalat sanayinin tarihsel gelişimi değerlendirildiğinde; 1970'li yıllara kadar tarıma dayalı bir yapı arzeden sektörel üretim, 1970'lerde çeşitlenerek hızlı bir gelişme sürecine girmiştir. Cumhuriyet'in ilk yıllarında il imalat sanayi daha çok un makine imalat, maden, maden işleme ve ağaç ürünleri tesislerinden oluşmaktaydı. 1937 yılında dönemin en büyük tesislerinden biri olan Sümerbank Ereğli Pamuklu Sanayi Müessesinin işletmeye açılmasıyla birlikte il imalat sanayinin üretim profili değişmiş, il sanayi katma değerinin önemli bir kısmını dokuma-giyim sektörü oluşturmaya başlamıştır. 1950'lerde fazla bir gelişme kaydetmeyen il imalat sanayiinde 1954'de Konya Şeker Fabrikası faaliyete geçmiştir. 1960'larda yoğunlaşan kamu yatırımları (Çimento Fabrikası, Konya Krom Magnezit Tuğla Sanayi, Seydişehir Alüminyum Tesisleri) ileri bağlantı etkisiyle özel sektör yatırımlarını hızlandırmış ve sonraki dönemlere de yayılan bir etki yapmıştır. Bir başka ifadeyle kamu kesimi öncülüğünde başlayan ve çoğu küçük ölçekli olan imalat sanayi yatırımları il ekonomisinin tarım ve ticarete dayalı yapısını değiştirmiş ve Konya ilinin sanayileşmesinde motor rol oynamıştır.

Konya ili sanayinin gelişmesinde etkili olan bir diğer faktör III. Beş Yıllık Kalkınma Planı çerçevesinde organize sanayi siteleri oluşturma fikridir. Bu kapsamda 1975-1990 arasında 19'u il merkezinde 15'i ilçelerde olmak üzere toplam 8.086 işyerinin faaliyet gösterdiği 34 tane küçük sanayi sitesi kurulmuştur. 2000 yılına gelindiğinde ildeki küçük sanayi sitesi sayısı 60'a yükselmiş, toplam 7.813 işyerinin bulunduğu bu sitelerde, 34.000 civarında işçi istihdam edilir duruma gelmiştir.

Cumhuriyetin ilk yıllarında az da olsa sanayii birikimine sahip olan Konya'da 1970'lerde imalat sanayi yatırımları ivme kazanmış, yatırım ve üretim profili çeşitlenerek sürmüş, küçük sanayi siteleri oluşmuş ve buralar işyerleri ve istihdam boyutuyla il ekonomisine büyük katkılar sağlamıştır. İlde sanayileşme alanında yaşanan bu süreç sanayicilerin uygun koşullarda faaliyet sürdürme çabalarını hızlandırmış ve bunun sonucunda Organize Sanayi Bölgeleri oluşmaya başlamıştır. İlk Organize Sanayi Bölgesi 1971 yılında il merkezinde 1150 ha. arazi üzerinde kurulmuş ve burada 87 işyeri hizmete girmiştir.

Konya merkezde halen yapımı devam eden II. Organize Sanayi Bölgesi'nde 246 sanayi parseli, III. Organize Sanayi Bölgesinde 361 sanayi parseli bulunmaktadır. Kurulması düşünülen IV. Organize Sanayi Bölgesi için de yer seçimi yapılmıştır. Merkez ilçenin dışında, Akşehir Organize Sanayi Bölgesinde 163 sanayi parseli, Beyşehir Organize Sanayi Bölgesinde 76 sanayi parseli, Çumra Organize Sanayi Bölgesinde 75 sanayi parseli, Ereğli Organize Sanayi Bölgesinde 71 sanayi parseli mevcuttur. Ayrıca Kulu ve Seydişehir'de de kurulması planlanan 100'er hektarlık Organize Sanayi Bölgelerinde proje ve kamulaştırma çalışmaları devam etmektedir. Söz konusu Organize Sanayi Bölgelerinden Konya I. Organize Sanayi Bölgesindeki işyerlerinin tamamı II. Organize Sanayi Bölgesindeki işyerleri kısmen faaliyete geçmiş olup, diğer organize sanayi bölgelerinin bir kısmında işyeri inşaatları bir kısmında da altyapı ve parsellasyon çalışmaları devam etmektedir.

Konya I. Organize Sanayi Bölgesinde daha çok ziraat aletleri, alüminyum tüp, değirmen makineleri, mermer, inşaat malzemeleri, otomotiv yan sanayi ürünleri üretimi yapılırken, II. Organize Sanayi Bölgesinde otomotiv yan sanayi ürünlerinden piston, conta, balata, rotül, çeşitli dişli türleri ile ziraat alet ve makinaları, PVC kapı-pencere, sıvı yağı, un vb. ürünler üretilmektedir.

İl Sanayi Müdürlüğü'nden edinilen bilgilere göre, il geneline yayılmış 471 sanayi tesisi mevcut olup, bunların alt sektör bazında dağılımı aşağıda verilmiştir.

Gıda Sanayi	130
Orman Ürünleri	13
Kağıt ve Kağıt Ürünleri	12
Tekstil-Giyim ve Deri Sanayi	16
Kimya-Lastik-Plastik ve Petrol Ürünleri	42
Ziraat Alet ve Makinaları	57
Otomotiv Yan Sanayi	56
Demir-Çelik	26
Metal Eşya Sanayi	31
Makine Yedek Parça	57
Taş ve Toprağa Dayalı Sanayi	31

Konya ülkenin önemli bir tarım merkezi olduğundan sanayileşme çabalarında da önceliği tarımsal sanayi oluşturmuştur. Konya'da tarımdan elde edilen, gelirin sanayiye yönlendirilmesi, bölge tarım ürünlerini ilde değerlendirme çabaları, tarım kesiminin ihtiyaç duyduğu alet ve makinaların ilde karşılanmaya çalışılması, tarım makinaları, değirmen makinaları, gıda ve diğer sanayi kollarının gelişmesine neden olmuştur. İlde buğday üretimi un ve unlu gıda üretiminin gelişmesini sağlarken, pancar üretimi de şeker sanayiini geliştirmiştir. İlde bulunan hayvan potansiyeli ise et ve et mamülleri ile süt ürünleri üretimi yapan tesislerin kurulması için uygun bir zemin oluşturmuş ve bu alanda bir çok tesis faaliyete geçmiştir. İl düzeyinde çok sayıda un ve unlu mamüller, nişasta, bisküvi, makarna, bulgur, irmik, gofret vb. gıda ürünleri üreten tesis faaliyet göstermektedir. Gıda sanayiinde yer alan yem üretimi de ilde yoğun olarak üretilmektedir. İlde gelişkin olan hayvancılık sektörü çok sayıda yem tesisinin kurulmasını teşvik etmiştir. İlde yaygın olan şekerpancarı üretimi şeker fabrikaları kurulmasını sağlamış ve ilde biri il merkezinde diğerleri Ilgın ve Ereğli ilçelerinde olmak üzere halen üç şeker fabrikası faaliyet göstermektedir. İlde şeker üretimi şekerli mamül üretimini hızlandırmış, helva, reçel, çikolata, lokum vb. irili ufaklı 150 tesisin kurulmasına neden olmuştur. İlde gıda sanayinde önemli bir yeri olan diğer bir üretim konusu da süt ürünleridir. İl geneline yayılmış çok sayıda süt işleme tesisi faaliyet göstermekte olup buralarda üretilen peynir, tereyağı vb. ürünlerde Konya ili ülke çapında önemli bir yere gelmiştir.

İl imalat sanayiinde sağladığı ekonomik katkı bakımından ikinci sırayı tekstil sektörü almaktadır. Dokumacılığın geleneksel olarak çok eski tarihlerden beri sürdürüldüğü Konya ilinde tekstil sektörü Ereğli ilçesinde kurulan Sümerbank Ereğli Pamuklu Sanayi Müessesesi ile büyük bir sıçrama kaydetmiştir. Son yıllarda kurulan çok sayıda tesiste pamuklu dokuma, dikiş ipliği, triko, konfeksiyon ürünleri üretilmektedir. Giyim sanayinde yer alan deri ve ayakkabı üretiminin de hayli gelişkin olduğu Konya ilinde çok sayıda atölye ve fabrika bulunmakta ve buralarda üretilen deri giyim eşyası, ayakkabı vb. ürünler hem yurtiçinde hem de yurtdışında pazarlanarak il ekonomisine katkı sağlamaktadır.

Taş ve Toprağa Dayalı Sanayii incelendiğinde; Türkiye'nin ilk çimento fabrikalarından biri olan ve 1950'li yıllarda kurulan çimento fabrikası ile 1968 yılında kurulan Krom Magnezit Tuğla Sanayi ilde faaliyet gösteren en önemli kuruluşlardır. Konya Krom

Magnezit Tuğla Sanayii Türkiye Bazık Refrakter talebinin %40'ını karşılayan 48.000 ton tuğla ve 36.000 harç üretim kapasitesine sahip modern bir tesistir. Ayrıca ilde tuğla, kiremit, beton tuğla, beton kiremit, prefabrik altyapı elemanları, hazır beton üreten çok sayıda tesis mevcuttur. Son yıllarda mermer işleme ve seramik konusunda da yatırımların yapıldığı Konya ili taş ve toprağa dayalı sanayii, gelişme içinde olan bir sektördür.

İl ve ülke ekonomisine sağladığı katkılar bakımından çok büyük bir yere sahip olan bir diğer tesis ise Seydişehir Alüminyum Tesisleridir. Demir dışı Metaller Sanayiinde yer alan alüminyum, hafifliği, mukavemet, iletkenlik, kolay şekillendirme ve işleme gibi özelliklerinden dolayı inşaat, uçak, elektrik-elektronik, otomotiv, ambalaj vb. bir çok sektörde yaygın olarak kullanılmaktadır. Seydişehir'de zengin boksit yataklarının bulunması ile burada kurulan Eti Alüminyum tesisleri Türkiye'nin tek ham alüminyum üreten tesisidir. Tesis yılda 460.000 ton boksit işleme 200.000 ton alümina ve 60.000 ton alüminyum üretim kapasitesine sahiptir. Tesiste üretilen alüminyumun bir kısmı işlenerek mamüle (profil, folyo vb.) dönüştürülmekte, kalanı ise yurtiçi firmalara işlenmek üzere külçe olarak satılmaktadır. Eti Alüminyum A.Ş. yörede sağladığı istihdam ve bankacılık, nakliye, ticaret sektörlerine yarattığı iş hacmiyle ildeki en önemli sanayi kuruluşlarından biridir.

İl imalat sanayiinde kısa sürede kaydettiği gelişme ve sahip olduğu dinamizm ile dikkat çeken ve gelecek vaat eden bir diğer üretim konusu otomotiv ve otomotiv yan sanayidir. 1981 yılında faaliyete geçen TUMOSAN Ticaret A.Ş.'ye ait dizel motorlar fabrikası 25.000 adet/yıl motor üretim kapasitesine sahiptir. 1983 yılında faaliyete geçen traktör fabrikası ile entegre hale gelen tesiste yılda 15.000 adet traktör üretimi mümkündür. Ayrıca özellikle merkez ilçede yoğunlaşmış olan döküm sanayi ve yedek parça üretimi yapan çok sayıda tesis sağladığı istihdam ile il ekonomisine olumlu katkı sunmaktadır.

1992 yılında yapılan Genel Sanayi ve İşyeri Sayımına göre Konya ili imalat sanayiinde faaliyet gösteren işyeri sayısı 6.715 olup, ülke genelindeki imalat sanayii işyerlerinin yaklaşık olarak %3.6'sını oluşturmaktadır. 1985 yılında il imalat sanayiinde faaliyet gösteren işyeri sayısı 7.284 iken, 1992 yılında 6.715'e gerilemiştir. İl imalat sanayi işyeri

sayısındaki bu düşüşe Karaman ve Ermenek ilçelerinin Konya'dan ayrılmasının neden olduğu tahmin edilmektedir.

1992 yılı Genel Sanayi ve İşyeri Sayımına göre Konya ilinde bulunan işyerlerinin sektörlere göre dağılımı incelendiğinde; Metal Eşya üreticilerinin 2.484 işyeri ile toplam işyerlerinin %37'sini oluşturduğu dikkat çekmektedir. Metal Eşya üreticilerini %24 ile Dokuma-Giyim Eşyası, %19.8 ile orman ürünleri ve mobilya sanayi firmaları takip etmekte, gıda, içki ve tütün sanayinde faaliyet gösteren işyerlerinin toplam içindeki payı ise %9.8'dir.

Tablo 38'de il ve Türkiye imalat sanayinde faaliyet gösteren işyerlerinin alt faaliyet kollarına göre dağılımı verilmiştir.

TABLO 38 : İMALAT SANAYİİ ALT FAALİYET KOLLARINA GÖRE KONYA VE TÜRKİYE'DEKİ İŞYERİ SAYISI

İKTİSADİ FAALİYET KOLU	TÜRKİYE		KONYA	
	1985	1992	1985	1992
İMALAT SANAYİİ				
- Gıda, İçki ve Tütün Sanayi	19.528	20.092	776	657
- Dokuma, Giyim Eşyası ve Deri Sanayi	59.082	53.904	1.920	1.619
- Orman Ürünleri ve Mobilya Sanayi	37.033	43.317	1.516	1.330
- Kağıt, Kağıt Ürünleri ve Basım Sanayi	4.467	6.342	107	138
- Kimya, Petrol, Kömür, Kauçuk ve Plastik Ürünler Sanayi	7.522	4.807	191	152
- Taş ve Toprağa Dayalı Sanayi	5.295	6.553	166	160
- Metal Ana Sanayi	2.395	1.789	83	140
- Metal Eş., Mak. Ve Tec. Ulaş. Aracı, İlimi ve Mes. Ölç. Alet. San.	43.260	46.733	2.474	2.484
- Diğer İmalat Sanayi	4.991	3.037	51	35
TOPLAM	183.573	186.574	7.284	6.715

KAYNAK : DİE, 1992 Genel Sanayi ve İşyerleri Sayımı Sonuçları

1997 yılı itibariyle il imalat sanayinde 10 ve üzeri işçi çalıştıran 248 firma mevcut olup, bunun 9'u kamu 239'u ise özel girişimcilere aittir. İl imalat sanayiinin yaratmış olduğu katma değer incelendiğinde; katma değer 79.672 milyar TL. olduğu ve bunun %31.8'inin kamuya ait %68.2'sinin özel sektöre ait firmalar tarafından gerçekleştirildiği görülmektedir.

İlde yaratılan imalat sanayi katma değeri içinde en yüksek pay %53.7 ile gıda sanayiine aittir. 1997 yılında 42.815.8 milyar TL. olarak gerçekleşen gıda sanayi katma değerinin

%77'si özel sektör %23'ü ise devlet sektörü tarafından yaratılmıştır. 69 firmanın faaliyet gösterdiği il gıda sanayiinde yıllık ortalama çalışan sayısı 6.420'dir. Firmalardan 64'ü özel sektöre 5'i de devlet sektörüne aittir.

İşyeri sayısı açısından en büyük paya sahip olan metal eşya sektörünün il imalat sanayi katma değeri içindeki payı %12'dir. 103 firmanın faaliyet gösterdiği metal eşya sektöründe yıllık ortalama çalışan sayısı 4.189 kişi olup, istihdam bakımından gıda, içki, tütün sanayiinden sonra ikinci sırayı almaktadır. Yaratdığı katma değer açısından da il imalat sanayii içinde ikinci sırayı alan metal sektörünün payı %14.5'tur. İl imalat sanayi katma değerinin %9.5'i taş ve toprak, %6.3'ü kimya, %3.1'i kağıt ve basım, %0.8'i tekstil, %0.1'i ise kereste sektörü tarafından yaratılmıştır.

Konya ili imalat sanayiinin çevirici güç kapasitesi incelendiğinde; kurulu çevirici güç kapasitesinin 382.267 Bg-Hp olduğu ve bunun %58'inin devlet, %42'sinin özel sektöre ait olduğu görülmektedir. Çevirici güç açısından en yüksek paya sahip olan sektör ise %42.7 ile metal sanayidir. Bu sektörü %27.9 ile gıda, içki, tütün sanayii, %14 ile taş ve toprak sanayi, %10.6 ile metal eşya sanayi %2.3 ile kimya, %1.8 ile tekstil, %0.6 ile kağıt ve basım sanayii izlemektedir.

1997 yılı itibariyle il imalat sanayiinde çalışılan işçi saat toplamı ise 30.905.073 saat olup, bunun %72.3'ünün özel, %27.7'sinin devlet sektörüne ait olduğu dikkat çekmektedir. Çalışılan işçi saat toplamı bakımından en yüksek paya sahip olan sektör %35.8 ile gıda, içki, tütün sanayii olup, bu sektörü %26 ile metal eşya, %17.1 ile metal, %6.2 ile taş ve toprak, %5.5 ile kimya sanayi takip etmektedir. Yıl içinde sabit sermayeye yapılan ilave 11.731.6 milyar TL. olup bunun %94'ü özel, %2'si ise devlet sektörü tarafından gerçekleştirilmiştir.

Çalışan başına katma değer açısından il imalat sanayi alt sektörleri incelendiğinde; 6.7 milyar TL. ile ilk sırayı gıda, içki, tütün sanayi almakta olup, bu sektörü 6.3 milyar TL. ile kimya, 6 milyar TL. ile taş ve toprak, 4.4 milyar TL. ile metal eşya, 1 milyar TL. ile tekstil ve 327 milyon TL. ile kereste sanayi izlemektedir.

Konya ili imalat sanayii 1997 verileri İç Anadolu Bölgesi ve Türkiye geneli ile karşılaştırıldığında; ilde yaratılan katma değer Türkiye toplam katma değerinin %1.28'ini, İç Anadolu Bölgesinin ise %11.59'unu oluşturduğu görülmektedir. Yılda çalışılan işçi-saat toplamı açısından Konya ili Türkiye genelinin %1.48, İç Anadolu Bölgesinin %13.25'ini içerirken, çevirici güç bakımından ise Türkiye'nin %2.92, İç Anadolu Bölgesinin %24.42'sinin Konya ilinde bulunduğu dikkat çekmektedir.

İl imalat sanayinde çalışan başına katma değer 4.6 milyar TL. olup, bu değer 5.4 milyar TL. olan İç Anadolu Bölgesi ve 5.5 milyar TL. olan Türkiye ortalamasının altındadır.

Konya ili imalat sanayiine ait 1997 verileri (işyeri sayısı, çalışılan işçi-saat toplamı, kurulu çevirici güç kapasitesi, stok değişimleri, girdi, çıktı, sabit sermayeye yıl içinde yapılan ilaveler ve katma değer ile çalışan başına katma değer) İç Anadolu Bölgesi ve Türkiye ile karşılaştırmalı olarak Tablo 39'da verilmiştir.

TABLO 39 : KONYA İMALAT SANAYİİNDEKİ İŞYERİ SAYISI, ÇALIŞILAN İŞÇİ-SAAT TOPLAMI, ÇEVİRİCİ GÜÇ KAPASİTESİ, STOK DEĞİŞMELERİ, SABİT SERMAYEYE YAPILAN İLAVELER VE KATMA DEĞER (1997)

A: TOPLAM B: DEVLET SEKTÖRÜ C: ÖZEL SEKTÖR (10+)

		İş Yeri Sayısı	Yıllık Ortalama Çalışan Sayısı	Yılda Çalışılan İşçi-Saat Toplamı	Yıl Sonunda Kurulu Olan Toplam Çevirici Güç(Bg-İhp)	Stok Değişmeler (Milyar TL)	Sabit Sermayeye Yıl İçinde Yapılan Gayri Safi İlaveler (Milyar TL)	Girdi (Milyar TL)	Çıktı (Milyar TL)	Katma Değer (Milyar TL)	Çalışan Başına Katma Değer (Milyon TL)
Konya (1)	A	248	17.210	30.905.073	382.267	16.819	11.731	161.749	241.422	79.672	4.629
	B	9	5.639	8.482.921	221.966	6.352	697	55.737	81.039	25.301	4.487
	C	239	11.571	22.422.152	160.301	10.467	11.034	106.012	160.383	54.371	4.699
İç Anadolu Bölgesi (2)	A	1.341	128.312	233.220.681	1.565.432	151.139	84.352	917.327	1.604.509	687.182	5.356
	B	66	31.197	48.801.468	707.142	53.691	7.157	250.086	487.327	237.241	7.605
	C	1.275	97.115	184.419.213	858.290	97.448	77.195	667.241	1.117.182	449.941	4.633
Türkiye (3)	A	11.348	1.136.914	2.081.408.224	13.110.011	1.244.490	913.817	9.851.085	16.078.165	6.227.080	5.477
	B	315	146.379	225.070.998	3.261.835	226.224	45.757	1.526.041	2.954.198	1.428.157	9.757
	C	11.033	990.535	1.856.337.226	9.848.176	1.018.266	868.060	8.325.044	13.123.967	4.798.923	4.845
(1) / (2) (%)	A	18,49	13,41	13,25	24,42	11,13	13,91	17,63	15,05	11,59	
	B	13,64	18,08	17,38	31,39	11,83	9,74	22,29	16,63	10,66	
	C	18,75	11,91	12,16	18,68	10,74	14,29	15,89	14,36	12,08	
(1) / (3) (%)	A	2,19	1,51	1,48	2,92	1,35	1,28	1,64	1,50	1,28	
	B	2,86	3,85	3,77	6,80	2,81	1,52	3,65	2,74	1,77	
	C	2,17	1,17	1,21	1,63	1,03	1,27	1,27	1,22	1,13	

KAYNAK: DİE

Konya ili sanayi hasılasındaki gelişme incelendiğinde; cari fiyatlarla 1987 yılında 363 milyar TL. olan sanayi hasılası 599 kat artarak 1998 yılında 217.491 milyar TL. olarak gerçekleşmiştir. Aynı dönemde İç Anadolu Bölgesi sanayi hasılası 697 kat, Türkiye sanayi hasılası 621 kat artmıştır. Görüldüğü üzere il sanayiindeki artış oranı gerek bölge gerekse ülke artış oranının altında kalmıştır. Buna paralel olarak da il sanayi hasılasının bölge ve ülke içindeki payı gerilemiştir. Nitekim 1987 yılında Konya ilinin, bölge içindeki payı %18.90 iken, 1998 yılında %16.24'e, Türkiye içindeki payı da 1987 yılında %1.88 iken 1998 yılında %1.82'ye düşmüştür.

İl sanayi hasılası 1998 yılında cari fiyatlarla il GSYİH'sının yaklaşık olarak %14.7'sini oluşturmaktadır. 1998 yılı itibariyle il sanayi hasılasının içindeki payı bakımından %88.6 ile ilk sırayı imalat sanayi almakta olup, bunu %7.8 ile madencilik ve taşocakçılığı, %3.6 ile de elektrik, gaz, su izlemektedir.

Tablo 40'da Konya ili sanayi hasılasının yıllar itibariyle gelişimi, İç Anadolu Bölgesi ve Türkiye ile karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

TABLO 40 : İL, İÇ ANADOLU BÖLGESİ VE TÜRKİYE SANAYİ SEKTÖRÜ HASILASI*

	1987	1990	1995	1996	1997	1998
Madencilik ve Taşocakçılığı	33	120	1.809	3.210	5.643	17.006
İmalat Sanayii	311	1.652	31.634	57.283	111.743	192.734
Elektrik, Gaz ve Su	19	99	1.247	2.937	4.215	7.751
Konya Sanayi Hasılası (1)	363	1.871	34.690	64.430	121.601	217.491
Türkiye Sanayi Hasılası (2)	19.276	100.321	2.042.395	3.716.528	7.293.186	11.970.299
İç Anadolu Böl. Sanayi Hasl. (3)	1.921	11.657	226.657	426.162	813.489	1.339.462
(1) / (2) (%)	1,88	1,87	1,70	1,73	1,67	1,82
(1) / (3) (%)	18,90	16,05	15,31	15,12	14,95	16,24

KAYNAK: DİE

Not (*) : Cari Fiyatlarla Milyar TL

Konya ilindeki küçük ve orta ölçekli sanayi işletmelerinin yapısı incelendiğinde; işletme sayısının 6.898 olduğu ve bu işletmelerde toplam 22.030 kişinin istihdam edildiği görülmektedir. Yine bu işletmeler tarafından yaratılan katma değer ise 755 milyar TL.'dir. (1992 verileri) Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) tarafından yapılan "İç Anadolu Bölgesinde Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi İşletmeleri Profili" isimli çalışmada Konya ilindeki küçük ve orta ölçekli sanayi işletmeleri profili aşağıda verilmiştir.

a) Ölçeksel ve Sektörel Bazda İşyeri Sayısı ve İstihdam:

Konya ilinde, küçük ölçekli sanayide (1-49 kişi çalıştıran işletmeler) işyeri sayısı 6858 olup bu işletmelerde 18.810 kişi istihdam edilmektedir. Orta ölçekli sanayide (50-199 kişi çalıştıran işletmeler) ise 40 işletme bulunmakta ve bu işletmelerde 3220 kişi istihdam edilmektedir. Başka bir deyişle il KOS (Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi) işletmelerinin %99.4'ü, çalışanların ise %85.4'ü küçük ölçekli sanayi işletmelerindedir. KOS işletmelerindeki istihdam durumu İç Anadolu Bölgesi ve Türkiye geneli açısından değerlendirildiğinde İç Anadolu Bölgesi KOS işletmelerinde çalışanların %84.2'sinin küçük ölçekli, %15.8'inin orta ölçekli sanayi işletmelerinde, ülke genelinde ise çalışanların %77.2'sinin küçük ölçekli %22.8'inin orta ölçekli işletmelerde istihdam edildiği görülmektedir.

Konya ili KOS işletmelerinin sayısı ve bu işletmelerdeki istihdam durumu ülke ve bölge ile karşılaştırmalı olarak Tablo 41'de verilmiştir.

TABLO 41: KÜÇÜK VE ORTA ÖLÇEKLİ SANAYİ İŞLETMELERİ İŞYERİ SAYISI VE İSTİHDAM DURUMU

ÖLÇEK	TÜRKİYE			İÇ ANADOLUBÖLGESİ			KONYA		
	İşyeri	İstihdam	%	İşyeri	İstihdam	%	İşyeri	İstihdam	%
Küçük Ölçekli	194.546	721.469	77.2	30.523	104.681	84.2	6.858	18.810	85.4
1-9	186.574	545.809	58.4	29.483	83.526	67.2	6.715	16.015	72.7
10-49	7.972	175.660	18.8	1.040	21.155	17.0	143	2.795	12,7
Orta Ölçekli	2.247	213.676	22.8	215	19.641	15.8	40	3.220	14,6
50-99	1.405	97.356	10.4	138	9.204	7.4	30	1.979	9,0
100-199	842	116.319	12.4	77	10.437	8.4	10	1.241	5,6
TOPLAM	196.793	935.145	100.0	30.738	124.322	100.0	6.898	22.030	100,0

KAYNAK: KOSGEB

Konya ilindeki KOS işletmelerinin yoğun olarak faaliyet gösterdikleri sektörler ise metal eşya, dokuma, giyim eşyası ve deri sanayi, orman ürünleri ve mobilya sanayi ile gıda, içki ve tütün sanayiidir. Bu dört sektörde faaliyet gösteren toplam işletme sayısı 6.231 olup, toplam KOS işletmelerinin %90.3'ünü oluşturmaktadır. İl KOS işletmelerinin sektörlere göre dağılımı aşağıdaki gibidir.

	İşyeri sayısı	%
- Metal Eşya Sanayii	2.557	37,1
- Dokuma, Giyim Eşyası ve Deri Sanayii	1.625	23,5
- Orman Ürünleri ve Mobilya Sanayii	1.332	19,3
- Gıda, İçki ve Tütün Sanayii	717	10,4
-Taş ve Toprağa Dayalı Sanayii	173	2,5
-Kimya-Petrol, Kömür, Kauçuk ve Plastik Ürünleri San.	167	2,4
-Metal Sanayii	150	2,2
-Kağıt-Kağıt Ürünleri ve Basım Sanayii	142	2,1
-Diğer İmalat Sanayii	35	0,5
-Toplam	6.898	100,0

Konya ilinde KOS işletmeleri istihdamında ağırlıklı olan sektörler ise metal eşya, gıda, içki, tütün sanayi, dokuma, giyim eşyası ve deri sanayi, orman ürünleri ve mobilya sanayiidir. Bu sektörlerde istihdam edilen kişi sayısı 19.010 olup toplam istihdamın %86.3'ünü bu dört sektör oluşturmaktadır.

	İstihdam	%
- Metal Eşya Sanayii	8.316	37,7
- Gıda, İçki ve Tütün Sanayii	4.111	18,7
- Dokuma, Giyim Eşyası ve Deri Sanayii	3.457	15,7
- Orman Ürünleri ve Mobilya Sanayii	3.126	14,2
-Kimya-Petrol, Kömür, Kauçuk ve Plastik Ürünleri San.	960	4,3
-Taş ve Toprağa Dayalı Sanayii	789	3,6
-Metal Sanayii	786	3,6
-Kağıt-Kağıt Ürünleri ve Basım Sanayii	408	1,9
-Diğer İmalat Sanayii	77	0,3
-Toplam	22.030	100,0

A) Ölçeksel ve Sektörel Bazda Yaratılan Katma Değer:

Ölçek aralıkları itibariyle değerlendirildiğinde, Konya ilinde küçük ve orta ölçekli sanayide toplam olarak 755 milyar TL. katma değer yaratıldığı ve bunun %27.9'unun (211 milyar TL.) küçük ölçekli sanayi işletmelerine, %72.1'inin (544 milyar TL.) de orta ölçekli sanayi işletmelerine ait olduğu görülmektedir. KOS işletmeleri tarafından yaratılan katma değer, Türkiye geneli ve İç Anadolu Bölgesi açısından ele alındığında; İç Anadolu Bölgesindeki KOS işletmelerine ait katma değer %43.5'inin küçük ölçekli, %56.5'inin orta ölçekli sanayi işletmelerine ait olduğu; Türkiye genelinde ise katma

değerin %51.6'sının küçük ölçekli, %48.4'ünün de orta ölçekli sanayi işletmelerine ait olduğu görülmektedir.

Konya ili, İç Anadolu Bölgesi ve Türkiye genelinde bulunan KOS işletmelerinin yarattığı katma değer karşılaştırmalı olarak Tablo 42'de verilmiştir.

TABLO 42 : KÜÇÜK VE ORTA ÖLÇEKLİ SANAYİİ İŞLETMELERİNDE YARATILAN KATMA DEĞER (MİLYAR TL)

ÖLÇEK	TÜRKİYE		İÇ ANADOLUBÖLGESİ		KONYA	
	Değer	%	Değer	%	Değer	%
Küçük Ölçekli	37.900	51.6	1.962	43.5	211	27,9
1-9	20.700	28.2	-	-	0	0,0
10-49	17.200	23.4	1.962	43.5	211	27,9
Orta Ölçekli	35.600	48.4	2.544	56.5	544	72,1
50-99	14.600	19.9	1.091	24.2	340	45,0
100-199	21.000	28.5	1.453	32.2	204	27,0
TOPLAM	73.500	100.0	4.506	100.0	755	100,0

KAYNAK: KOSGEB

Konya'da yaratılan katma değer sektörler itibariyle incelendiğinde ise en yüksek katma değeri %64.7 pay ile gıda, içki ve tütün sanayiine ait olduğu görülürken, bunu %20.8 ile metal eşya sanayi, %8.3 ile kimya sanayii, %2.4 pay ile de Metal Ana Sanayii izlemektedir.

4.8. Turizm

Konya ili, tarih boyunca kültür ve uygarlıkların etkisinde kalmış, bir çok uygarlığa beşiklik etmiştir. Konya ilinde, Milattan önce 7 bin yıla tarihlenen ilk yerleşim merkeziyle başlayan uygarlık, günümüze kadar kesintisiz olarak süregelmiştir. Tarihte, Hititler, Lidyalılar, Persler, Selevkoslar, Bergama Krallığı, Romalılar ve Bizanslıların hakim olduğu Konya ili, 11. Yüzyıldan itibaren Türk-İslam egemenliğine girmiştir. Neolitik, Kalkolitik ve Eski Tunç Çağı'ndan kalıntıların bulunduğu ilde, günümüze ulaşan eserlerin büyük çoğunluğu Türk-İslam dönemine aittir.

Konya ili zengin tarihi geçmişinden miras kalan tarihi eserlerin yanısıra göl, termal ve doğa turizmi potansiyeli bakımından ülkemizin ender merkezlerinden biridir. Ancak, bu potansiyelin yeterince değerlendirilmediği görülmektedir. Bunda ülkemizde turizm

sektörünün kıyı turizmine dönük olarak planlanması ve desteklenmesinin etkili olduğu düşünülmektedir.

Konya ilinin sahip olduğu turistik değerler, aşağıda tarihi ve kültürel değerler ile doğa potansiyeli olmak üzere iki başlık altında incelenmeye çalışılacaktır.

Tarihi ve Kültürel Değerler

Türk egemenliğinden önceki döneme ait en önemli eserler; İvriz Kaya Anıtı, Siyata, Ak Manastır, Sille Aya-Elena Kilisesi, Çatalhöyük, Eflatunpınar Hitit Anıtı, Kilistra Antik Kenti, Karahöyük, Bolat Ören Yeri, Nekropol Alanıdır.

Çatalhöyük; Çumra ilçesinin 10 km. doğusunda olan höyük farklı yükseltideki iki tepe düzü olan bir tepe biçimindedir. 1958 yılında bulunan höyük milattan önce 5500 yılına tarihlenmiştir. İnsanlık tarihi açısından yeryüzündeki önemli merkezlerden biri olan Çatalhöyük ilk yerleşim, ilk ev mimarisi ve ilk kutsal yapılara ilişkin özgün kalıntılarla uygarlık tarihine ışık tutmaktadır. 1961 yılından beri aralıklı olarak kazılara devam edilen höyükten bulunan eserler Konya Arkeoloji müzesinde sergilenmektedir.

İvriz Kaya Anıtı; Ereğli ilçesinin 17 km güneyinde Halkapınar'a bağlı Aydıncent köyünde bulunan İvriz Kaya Kabartması, Tuvana Krallığından günümüze ulaşan en önemli kültür varlıklarından biridir. M.Ö. 800 yılına tarihlenen İvriz Kaya Kabartması 4.20x2.40 metre boyutlarında olup, günümüze oldukça iyi korunmuş olarak ulaşmıştır.

Siyata Ören Yeri; İl merkezinin 8 km kuzeybatısında bulunan ören yeri, erken hristiyanlık döneminin önemli merkezlerinden biridir. Yörede bulunan Ak Manastır başta olmak üzere bir çok manastır kayalara oyulmuştur.

Aya-Elena Kilisesi; İl merkezine 7 km uzaklıktaki Sille'de bulunan kilise milattan sonra 327 yılında yapılmış olup, avlusunda kayalara oyulmuş odalar bulunmaktadır. İçinde ahşaptan içi alçı süslü bir vaaz kürsüsü, kubbe geçişlerinde ve taşıyıcı ayaklarda Hz.İsa, Hz.Meryem ve Havarilere ait resimler bulunmaktadır.

Eflatunpınar Hitit Anıtı: Beyşehir ilçesinde bulunan anıt, dikdörtgen taşlar üzerinde kabartmalardan oluşmaktadır. Hitit Krallığı dönemine tarihlenen anıtın blok taşları üzerindeki figürler; üstte güneş kursu ortada tanrıça ve tanrı figürleri ile alttaki diğer figürlerden oluşmaktadır.

Kilistra Antik Kenti: İl merkezinin 34 km güneybatısındaki Gökyurt köyü sınırları içinde bulunan antik yerleşim merkezinin tarihi, milattan önce üçüncü yüzyıla kadar gitmektedir. Yapılan kazılarla bulunan ve yumuşak kayaların oyulması ile oluşturulmuş kaya yerleşmelerinin M.S. 7. Yüzyılda yapıldığı tahmin edilmektedir. Haç Planlı Şapel, Sümbül Kilise, Büyük Su Sarnıcı ve Şirahaneler’de restorasyon ve çevre düzenlemeleri yapılmıştır. Çok geniş bir alana yayılan Kilistra antik kenti kaya oyuğu yerleşmelerinde kazı ve temizlik çalışmaları sürdürülmektedir.

Karahöyük; İl merkezinin 15 km güneydoğusunda olup, M.Ö. 3000 Eski Tunç Devri- M.Ö.2000 Asur ticaret kolonileri devrinde yapıldığı tahmin edilmektedir. Karahöyük kazılarında bulunan eserler, devrinin kültürel ve ticari ilişkilerini anlatan önemli belgelerdir. Kazılarda bulunan eserler Konya Arkeoloji müzesinde sergilenmektedir.

Türk tarihi bakımından çok büyük bir öneme sahip olan Konya ili; Selçuklular, Karamanoğulları ve Osmanlı İmparatorluğu döneminde yapılmış çok sayıda camii, medrese, kervansaray, türbenin bulunduğu bir ildir. Konya, Selçuklulara iki yüzyıldan fazla başkentlik yapmış ve bu dönemde Türk mimarisinin gözde eserlerinin yapılmasına sahne olmuştur. Mimar Bedrettin Tebrizi tarafından yapılan ve günümüzde de Konya’nın sembolü sayılan Mevlana Müzesi bu dönemden kalan eserlerin başında gelir.

Günümüzde müze olarak kullanılmakta olan Mevlana türbesi, Mevlana’nın ölümünden sonra 1273 yılında yaptırılmıştır. “Kubbe-î Hadra” Yeşil Türbe dört fil ayağı-kalın sütun- üzerine yapılmıştır. İnşaat faaliyetleri 19. Yüzyıl sonuna kadar devam eden Mevlana Dergahı ve Türbe 1926 yılında “Konya Asar-ı Atıka Müzesi” adıyla müzeye dönüştürülmüş, bugünkü adını yani “Mevlana Müzesi” 1954 yılında almıştır.

Mevlana Celaleddin, Yeni Eflatuncu düşüncelerden kaynaklanan tasavvuf akımının, Anadolu’da yayılmasına öncülük eden, Mevlevi düşünce akımının öncüsü, Türk-İslam

Edebiyatının önemli şahsiyetlerinden biridir. Düşünce tarihinde Mevlana'nın önemi geliştirdiği, yaydığı tasavvuf kökenli sevgiden kaynaklanmaktadır. Mevlana'ya göre sevgi, insanla Tanrı'yı birbirine yaklaştıran, insan ruhunu Tanrı varlığında ölümsüzleştiren başlıca öğedir. Tanrı bütün varlıkların özü, varoluşun kaynağı olup evrende bütün varlıklar Tanrı'da, Tanrı bütün varlıklardadır. Tanrı ile varlık türleri gerçekte özdeştir, birdir, ayrılık yalnız görünüştedir. Bütün insanlar özdeştir, taşıdıkları ruh nedeniyle tanrısaldir. Bu nedenle din ayrılıkları, inanç değişiklikleri geçersizdir. Önemli olan Tanrı'yı sevmek, tanrısal özlerle donanmış olan insanlarla uyum, barış, kardeşlik içinde yaşamaktır. Mevlana'nın özde sevgiye dayalı bu anlayışı, onu tarihsel bir kimlik olarak evrenselleştirmiş, görüş ve düşüncelerinin Türk-İslam sınırlarını da aşarak tüm dünya tarafından tanınmasını sağlamıştır.

Konya ilinde yaşamış ve dünyanın pek çok ülkesinde tanınan diğer bir tarihi şahsiyet ise Nasrettin Hoca'dır. Akşehir ilçesinde 13. yüzyılda yaşadığı tahmin edilen Nasrettin Hoca dilden dile dolaşan fıkralarıyla yaşamı ve kişiliği efsaneleşmiş bir halk bilgesidir. 13. Yüzyılda sanat iki kaynaktan beslenmektedir. İçe dönük, din kökenli tasavvuf düşüncesi ile umut ve iyimserliğe dayanan halk mizahı. Nasrettin Hoca'da halk mizahının dünyadaki en büyük kişilerinden biridir. Fıkralarında yaşadığı dönemin çelişkileri, halkın yaşadığı güçlükler, ince bir alay ve evrensel bir umutla anlatılır.

Nasrettin Hoca Türbesi Akşehir ilçesinde olup günümüzdeki görünümünü 1905 yılındaki restorasyonla kazanmıştır. Eski yapıdan yalnızca ortadaki ana türbe bölümü kalmıştır.

Tarihi kültürel zenginliklerle dolu olan ve pek çok uygarlığa mekan olmuş Konya ilinde, Türklerin egemenliğinde geçen döneme ait pek çok eser mevcuttur. Bu döneme ait başlıca tarihi eserler aşağıda verilmiştir.

Sahip Ata Külliyesi	13. Yüzyıl	Merkez İlçe
Alaeddin Camisi	12. Yüzyıl	Merkez İlçe
Sadrettin Konevi Cami ve Türbesi	13. Yüzyıl	Merkez İlçe
İplikçi Cami ve Medresesi	12-13. Yüzyıl	Merkez İlçe
Dursunoğlu Camisi	15. Yüzyıl	Merkez İlçe

Selimiye Camisi	16. Yüzyıl	Merkez İlçe
Kapı (İhyaiyye) Camisi	17. Yüzyıl	Merkez İlçe
Aziziye Camisi	17. Yüzyıl	Merkez İlçe
Taş Mescit	13. Yüzyıl	Merkez İlçe
Beşarebey (Ferhuniye) Mescidi	13. Yüzyıl	Merkez İlçe
Erdemşah Mescidi	13. Yüzyıl	Merkez İlçe
Hoca Hasan Mescidi	13. Yüzyıl	Merkez İlçe
Sırçalı Mescit	13. Yüzyıl	Merkez İlçe
Karatay Mescidi	13. Yüzyıl	Merkez İlçe
Tahir ile Zühre Mescidi	13. Yüzyıl	Merkez İlçe
Beyhekim Mescidi	13. Yüzyıl	Merkez İlçe
Has Bey Darülhuffazı	15. Yüzyıl	Merkez İlçe
Nasuh Bey Darülhuffazı	15. Yüzyıl	Merkez İlçe
Gömeç Hatun (Kız Kulesi) Türbesi	13. Yüzyıl	Merkez İlçe
Şeyh Aliman (Alaman) Türbesi	13. Yüzyıl	Merkez İlçe
Kalender Baba (Şeyh Ebubekir) Türbesi	15. Yüzyıl	Merkez İlçe
Fakih Dede Türbesi	15. Yüzyıl	Merkez İlçe
Şeyh Şücaeddin Türbesi		
Şeyh Halili Türbesi	16. Yüzyıl	Merkez İlçe
Ali Gav Medresesi	12-13. Yüzyıl	Merkez İlçe
Tacül Vezir Medresesi ve Türbesi	13. Yüzyıl	Merkez İlçe
Sırçalı Medrese	13. Yüzyıl	Merkez İlçe
Küçük Karatay Medresesi	13. Yüzyıl	Merkez İlçe
İnce Minareli Medrese	13. Yüzyıl	Merkez İlçe
Argıt Han (Altınapa Hanı)	13. Yüzyıl	Akşehir Karayolu
Kızılviran (Kızılören) Hanı	13. Yüzyıl	Beyşehir Karayolu
Sultan Han	13. Yüzyıl	Aksaray Karayolu
Zazadin Han	13. Yüzyıl	Aksaray Karayolu
Horozlu Han	13. Yüzyıl	Merkez İlçe
Ulu Cami	13. Yüzyıl	Akşehir
Altunkalem Mescidi	13. Yüzyıl	Akşehir
Güçük Minare Mescidi	13. Yüzyıl	Akşehir
Küçük Ayasofya Mescidi	13. Yüzyıl	Akşehir

Taş Medrese ve Mescidi	13. Yüzyıl	Akşehir
Kileci Mescidi	13. Yüzyıl	Akşehir
Kızılca Mescidi	13. Yüzyıl	Akşehir
Seyyid Mahmud Hayran Zaviyesi	13. Yüzyıl	Akşehir
Emir Yavtaş Türbesi	13. Yüzyıl	Akşehir
Şeyh Hasan Türbesi	14. Yüzyıl	Akşehir
Ishaklı Han	13. Yüzyıl	Akşehir
Eşrefoğlu Camisi	12. Yüzyıl	Beyşehir
Demirli Mescit	13-14. Yüzyıl	Beyşehir
İsmail Aka Medresesi (Taş Medrese)	14. Yüzyıl	Beyşehir
Büyük Hamam	13. Yüzyıl	Beyşehir
Kubadabad Sarayı	13. Yüzyıl	Beyşehir
Kuruçeşme Han	13. Yüzyıl	Beyşehir
Bedestan	15. Yüzyıl	Beyşehir
Karabaş Veli Külliyesi	15. Yüzyıl	Ereğli
Ulu Cami ve Minaresi	12-15. Yüzyıl	Ereğli
Ağalar Mescidi	16. Yüzyıl	Ereğli
Şeyh Şahabeddin Zaviyesi	14. Yüzyıl	Ereğli
Rüstem Paşa Kervansarayı	16. Yüzyıl	Ereğli
Lala Mustafa Paşa Külliyesi	16. Yüzyıl	Ilgın
Pir Hüseyin Camisi	15. Yüzyıl	Ilgın
Ilgın Kaplıcası	13. Yüzyıl	Ilgın
II. Selim Külliyesi	16. Yüzyıl	Karapınar
Seyyid Harun Camisi ve Türbesi	14. Yüzyıl	Seydişehir
Muallimhane	16. Yüzyıl	Seydişehir

Yukarıda sayılan eserlerin dışında, başta merkez ilçe olmak üzere ilde irili ufaklı çok sayıda köprü, çeşme vb. tarihi eser mevcuttur. Ayrıca ilde bulunan höyüklerden ve antik kentlerden çıkarılan pek çok tarihi eser ilde bulunan müzelerde sergilenmektedir. Bu müzelerin başında Konya Arkeoloji Müzesi gelmekte olup, diğer müzeler şunlardır. Atatürk Müzesi, Mevlana Müzesi, Karatay Çini Eserleri Müzesi, Etnografya Müzesi, Koyunoğlu Müzesi, İnce Minare Taş ve Ahşap Eserler Müzesi, Sırçalı Mezar Anıtlar Müzesi, Akşehir Müzesi ve Ereğli Müzesi.

Doğa Potansiyeli

Konya ili, turizmde değerlendirilebilecek doğal kaynaklar açısından da oldukça zengin bir potansiyele sahiptir. Bunların başında ilde bulunan milli parklar, doğal göller ve jeotermal kaynaklar gelmektedir. Türkiye'nin en büyük tatlı su gölü olan Beyşehir Gölü, Konya il sınırları içindedir. Ülkemizin en büyük tabiat anıtı niteliğinde olan Meke Gölü, av ve yaban hayatı bakımından çok büyük öneme sahip Ereğli Sazlığı, Akşehir Gölü, Çavuşçu Gölü, Maden Gölü, Düden Gölü, Samsam Gölü il sınırları içinde bulunmaktadır. Avrupa kıtasında yaşayan 500 kuş türünden 450'si ülkemizde yaşamakta ve bunlardan 240 tür, ildeki sulak alanlarda yaşamaktadır. Doğanın korunması bilinçsiz avcılığın önlenmesi, av yaban hayatının korunması ve ıslahı, sahip olunan bu güzelliklerin gelecek kuşaklara aktarılabilmesinin açısından vazgeçilmez koşuldur. İldeki sulak alanların korunması amacıyla, Beyşehir Gölü Milli Parkı, Akgöl Tabiatı Koruma Alanı, Fosil Ardiç, Titrek Kavak olmak üzere ilde dört adet Milli Park kurulmuştur. Bu milli parkların yanı sıra ilde özellikle yörede yaşayanların yararlandığı çok sayıda orman içi dinlenme ve piknik alanları bulunmaktadır. Ayrıca içinde düden ve şelalelerin bulunduğu mağaralar görülmeye değer güzelliktedir. Bu mağaraların en önemlileri Balatini Mağarası (Beyşehir), Körükini Mağarası (Beyşehir), Suluin Mağarası (Beyşehir), Sakaltutan Mağarası (Seydişehir), Susuz Mağarası (Seydişehir), Tınaztepe Mağarası (Seydişehir), Pınarbaşı Mağarası (Beyşehir), Büyükdüden Mağarası (Derebucak), Yerköprü Mağarasıdır (Hadim).

Konya il toprakları kapalı bir havza olması ve yoğun karstik oluşumların ortaya çıkması nedeniyle sahip olduğu soğuksu kaynakları ve göllerin yanı sıra ilde pek çok sıcak su kaynağı da mevcuttur. Bunlardan İlgin kaplıcalarının bulunduğu jeotermal kaynak çok eski tarihlerden beri bilinmekte ve yöre halkı tarafından kullanılmaktadır. 40 °C sıcaklığa sahip olan kaynağın debisi, 30 lt/sn'dir. Son yıllarda üzerine termal tesis ve tatil köyü kurulan İsmil jeotermal kaynağı, Konya-Karapınar yolu üzerindedir. Yerli ve yabancı konukların istifadesine sunulan kaplıca, şifa, rehabilitasyon ve dinlenme tesisi olarak önemli bir termal merkezi olma konumundadır. Çavuşçuköyü Açık Ilıcası, Seydişehir Ilıcası, Hadim Yerköprü Ilıcası ve Aşağı Çiğil Kaynak Suyu ildeki diğer jeotermal kaynaklardır.

Turizme Yönelik Tesis Durumu (Arz)

Konya ilinde 1999 yılı itibariyle 14 tane Turizm İşletme Belgeli tesis olup, 704 oda ve 1.355 yatak kapasitesine sahiptir. İlde ayrıca 9 adet Turizm Yatırımı Belgeli konaklama tesisi bulunmaktadır. Yatırım Belgeli tesislerin oda kapasitesi 715, yatak kapasitesi ise 1.500'dür. Turizm belgeli tesislerin yatak kapasitesi bakımından Konya ili İç Anadolu Bölgesinin %6.1, Türkiye toplam yatak kapasitesinin ise %42'sini oluşturmaktadır.

Turizm Bakanlığı'nın Belediye Belgeli Konaklama İstatistikleri Bülteni'ne göre 1997 yılında Konya ilinde toplam 93 adet Belediye Belgeli tesis bulunmakta olup, bu tesislerin toplam yatak sayısı ise 3.652'dir. Belediye Belgeli tesislerin 59'u nitelikli ve 2.651 yatak kapasiteli, 34'ü niteliksiz ve 1.001 yatak kapasitelidir. İlde bulunan Belediye Belgeli tesisler toplam yatak kapasitesi açısından, İç Anadolu Bölgesi'nin %14.5, Türkiye toplamının %7.3'ünü oluşturmaktadır.

İl genelinde toplam belediye belgeli tesis yatak kapasitesinin %72.6'sının nitelikli, %27.4'ünün niteliksiz olduğu görülmektedir. Nitelikli arzın yüksek olması olumlu bir gösterge olmakla birlikte il turizm potansiyeli dikkate alındığında ildeki tesis arzının yetersiz olduğu görülmektedir. İle yönelik turist potansiyelinin transit geçiş ve günübirlik konaklama nitelikli olması, turizm faaliyetlerini il merkezinde yoğunlaştırmıştır. Bunun sonucunda da gerek konaklama tesisleri, gerekse konaklama dışındaki yeme-içme, eğlence vb. diğer aktivitelere yönelik tesisler de merkez ilçede toplanmıştır. İl Turizm Müdürlüğü'nden edinilen bilgiye göre turizm belgeli 20 tane lokanta ve bir de sauna bulunmaktadır. Nitelikli tesislerin tamamına yakın bir kısmının merkez ilçede bulunması, diğer ilçelerdeki tesislerin niteliksiz olması, il turizminde ulaşılması gereken talep düzeyi için temel turizm altyapısının önemli öğeleri olan nitelikli tesis arzı açısından il genelinin yetersiz bir seviyede olduğunun göstergesidir. İlin dağ, doğal göl, orman ve yaban hayatı vb. ile bunların kombinasyonları gibi doğal kaynaklar açısından zengin bir potansiyele sahip olması rekreasyonel turizme yönelik yatırım yapılmasını zorunlu hale getirmektedir.

Turizme Yönelik Talep

Konya ili sahip olduğu kültürel ve doğal kaynaklar açısından, yurtiçi ve yurtdışından talep çekebilecek bir potansiyele sahiptir. Ancak ilde konaklamayla sonuçlanan talep düzeyi, turizm sektörünün il ekonomisine katkısını istenen düzeye ulaştırmaya yeterli değildir. İlde talebin büyük bir kısmı yerli ziyaretçilerden oluşmakta ve bunların önemli bir kısmı da iş seyahatleri ve transit geçişten kaynaklanmaktadır. Konya iline ziyaret amacıyla gelen, gerek yerli gerekse yabancı turist ise merkez ilçeyi tercih etmektedir. Çevrede yer alan ilçelere yönelik yerli turist ağırlıklı talep ise termal nitelikli olup sağlık amaçlı turizm talebidir. Merkezde yoğunlaşan günü birlik ve geceleme içermeyen yerli-yabancı turizm talebi ise büyük oranda Mevlana Müzesi'ne yöneliktir.

Konya ili konaklama ve geceleme istatistikleri incelendiğinde turizm işletme belgeli tesislerde 1999 yılı itibariyle 24.646'sı yabancı, 129.335'i yerli olmak üzere toplam 153.981 kişi konaklamış, 28.057'si yabancı, 166.477'si yerli olmak üzere 194.534 kişi de gecelemiştir. Aynı yıl Belediye Belgeli tesislerde ise 8.592'si yabancı, 282.548'i yerli olmak üzere 291.141 kişi konaklarken, 35.709'u yabancı, 525.576'sı yerli olmak üzere 561.285 kişi de gecelemiştir. Tablo 43'de Konya ilinde son üç yılda gerçekleşen konaklama ve geceleme istatistikleri verilmiştir.

TABLO 43: KONYA İLİ KONAKLAMA VE GECELEME İSTATİSTİKLERİ (1999)

	Turizm Belgeli Tesisler			Belediye Belgeli Tesisler			Toplam		
	1997	1998	1999	1997	1998	1999	1997	1998	1999
KONAKLAMA									
Yabancı	67.107	74.441	24.646	25.428	13.588	8.592	92.535	88.029	33.238
Yerli	115.868	141.649	129.335	512.847	265.404	282.548	628.715	407.053	411.883
Toplam	182.975	216.090	153.981	538.275	278.992	291.141	721.250	495.082	445.122
GECELEME									
Yabancı	76.741	87.554	28.057	37.455	20.680	35.709	114.196	108.234	63.766
Yerli	153.946	188.190	166.477	848.764	392.854	525.576	1.002.710	581.044	692.053
Toplam	230.687	275.744	194.534	886.219	413.534	561.285	1.116.906	689.278	755.819
ORTALAMA KALIŞ SÜRESİ									
Yabancı	1,1	1,2	1,1	1,5	1,5	4,2	1,2	1,2	1,9
Yerli	1,3	1,3	1,3	1,7	1,5	1,9	1,6	1,4	1,7
Toplam	1,3	1,3	1,3	1,6	1,5	1,9	1,5	1,4	1,7

KAYNAK: T.C. Turizm Bakanlığı

İlde konaklayanların 1997 yılında %77.2, 1998 yılında %72.2, 1999 yılında %92.5'ini yerli turist oluşturmaktadır. Yerli turistlerin büyük bölümü belediye belgeli tesisleri tercih etmektedir. Yabancı turistlerin tesis bazındaki tercihi ise turizm belgeli tesisler olmuştur. Gecelemeye sonuçlanan ziyaretler değerlendirildiğinde yerli turistlerin tesis tercihi aynı kalırken, yabancı turistlerin 1999 yılında belediye belgeli tesisler yönünde olduğu dikkat çekmektedir.

Ortalama kalış süreleri açısından 1999 yılı değerlendirildiğinde; yabancı turistlerin belediye belgeli tesislerde 4.2 gün, turizm belgeli tesislerde 1.1 gün konakladığı ve ortalama kalış sürelerinin 1.9 gün olduğu görülmektedir. Yerli turistlerin ise Belediye belgeli tesislerde 1.9, turizm belgeli tesislerde 1.3 gün konakladıkları ve ortalama kalış sürelerinin 1.7 olduğu dikkat çekmektedir.

İle gelen ziyaretçi sayısında özellikle yabancı turistlerde son üç yıl içinde sürekli düşüş görülmüş, 1997 yılında ilde 92.535 yabancı turist konaklarken ilde konaklayan yabancı turist sayısı iki yılda %64 gerileyerek 1999 yılında 33.238 kişi olarak gerçekleşmiştir. İlde konaklayan yerli turist sayısında da yabancı turistlere paralel bir gelişme söz konusu olup, ilde konaklayan yerli turist sayısı 1997 yılında 628.715 kişi iken iki yılda %34.5 gerileyerek 1999 yılında 411.883 kişi olarak gerçekleşmiştir.

İlde konaklama tesislerinin 1999 yılı doluluk oranları incelendiğinde; ortalama doluluk oranının turizm işletme belgeli tesislerde %34.91, belediye belgeli tesislerde ise %44.83 olduğu görülmektedir. Türkiye genelinde doluluk oranları turizm belgeli tesislerde %37.1, belediye belgeli tesislerde %26.09'dur.

Sonuç olarak Konya ili turizmde gelişmiş bölgelerin yol güzergahında olmasına, zengin tarih ve kültür varlığı ile doğal kaynak potansiyeline sahip olmasına rağmen turizm gelirlerinden gerekli payı alamamaktadır.

İl turizm potansiyelinin daha etkin değerlendirilerek gelir yaratacak bir yapıya kavuşturulması turizm altyapısının geliştirilmesi, turizmde arz ve talebin nicelik ve niteliğinin artırılmasına yönelik olarak planlar yapılması ve uygulamaya konulması gerekmektedir.

Turizm altyapısının geliştirilebilmesi için; doğal çevrenin geliştirilmesi ve rekreasyon turizminde kullanılması, tarih ve kültür varlıklarının korunması ve kültür turizminde daha etkin değerlendirilmesi, insan kaynaklarının eğitim ve kültür düzeylerinin yükseltilmesi ve turizm sektörüne motivasyonu, turizmin geliştirilmesine yönelik, altyapı, plan-proje gereksiniminin, nitelik ve önceliklerinin belirlenmesi büyük önem arz etmektedir. Ayrıca yatırımların mekansal dağılımında kaynak israfını önleyecek hiyerarşik ilişkilerin kurulması ve önceliklerin belirlenerek potansiyel kaynaklara dayalı olarak geliştirilecek turizm türlerinin tespiti ve yatırımların bu kapsamda çeşitlendirilmesi, talep artışı sağlayacak fiziki ve organizasyonel kararların alınması, turizm arz ve talebinin nicelik ve nitelik açısından yönlendirilmesinde etkili olacaktır.

4.9. Ticaret, Bankacılık ve Gelir Durumu

4.9.1. Ticaret

Konya ili ticaret kesimi çok eski tarihlerden beri gelişkin olan bir ildir. Coğrafi konumu itibariyle Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinde önemli kervan yollarının geçtiği bir il olan Konya ilinin o dönemlerde en gelişkin kesimi ticaret sektörüydü. Geniş bir alana yayılan, tarıma elverişli bir arazi yapısına sahip olan Konya ili, ürettiği tarımsal ürünler, özellikle tahıl bitkileri ile günümüzde de bir çok ile ürün satma konumundadır. Konya ilinin sanayi ve ticaretinin gelişiminde ilin sahip olduğu bu tarımsal potansiyelinin çok büyük etkisi olmuştur. Günümüzde de ilde ticarete konu olan malların başında tarımsal ve hayvansal ürünler gelmektedir. İmalat sanayinde sağlanan gelişme ile bir çok ürünün üretilebildiği Konya ilinde, ticarete konu sanayi ürünleri de çeşitlenmiştir. Tarımsal makinalar, oto yedek parçası, lastik-plastik ürünleri, tarıma dayalı işlenmiş ürünler, demir-çelik ürünleri, imalat makinaları, dokuma-giyim, tuz, alüminyum, mermer ilde mübadele konusu olan bazı sanayi ürünleridir. İlde ticaret il merkezinde yoğunlaşmış olmakla birlikte, Akşehir, Ereğli, Seydişehir gibi büyük ilçelerde de ticaret sektörü gelişmiş durumdadır.

Konya ili dış ticareti incelendiğinde 1998 yılı itibariyle 59.355.000 ABD Doları değerinde ihracat, 75.302.000 ABD Doları değerinde ithalat yapıldığı görülmektedir.

İlden yapılan ihracat içerisinde hububat, un, nişasta ve süt müstahzarları, süt ürünleri, yumurta, bal, kazanlar, makinalar ve mekanik cihazlar önemli bir yer tutmaktadır.

DİE'nin yapmış olduğu Genel Sanayi ve İşyerleri Sayımına göre Konya ilinde ticaret sektöründeki işyeri sayısı 1985 yılında 17.330 iken, 1992 yılında 17.810'a yükselmiştir. İldeki işyeri sayısı ülke genelinde ticaretle uğraşan işyeri sayısının %2.8'ini oluşturmaktadır (1992 yılı). İl ticaret sektöründe faaliyet gösteren işyerlerinin büyük bölümü perakende ticaret ile uğraşmaktadır. 1992 yılında Konya ilinde ticaret ile uğraşanların %75.5'ini perakende ticaret, %14.3'ünü lokanta ve otel, %10.2'sini ise toptan ticaretle uğraşan işyerleri oluşturmaktadır.

Konya ili ticaret, otelcilik ve lokantacılık sektöründe faaliyet gösteren işyeri sayıları Türkiye ile karşılaştırmalı olarak Tablo 44'de verilmiştir.

TABLO 44 : İL VE TÜRKİYE TİCARET SEKTÖRÜNDE FAALİYET GÖSTEREN İŞYERLERİ

İKTİSADİ FAALİYET KOLU	TÜRKİYE		KONYA	
	1985	1992	1985	1992
TİCARET, OTELCİLİK, LOKANTACILIK				
- Toptan Ticaret	53.443	60.321	1.677	1.821
- Perakende Ticaret	370.471	457.014	13.503	13.448
- Lokanta ve Oteller	84.411	117.136	2.150	2.541
TOPLAM	508.325	634.471	17.330	17.810

KAYNAK : DİE, 1992 Genel Sanayi ve İşyerleri Sayımı Sonuçları

1990 yılı Genel Nüfus Sayımı sonuçlarına göre il iktisaden faal nüfusunun %4.2'sini ticaret, otelcilik ve lokantacılık sektöründe çalışanlar oluşturmaktadır. Bu sektörde 43.315'i erkek, 1.187'si kadın olmak üzere toplam 44.502 kişi istihdam edilmektedir. İl ticaret, otelcilik ve lokantacılık sektöründe istihdam edilen aktif nüfus oranı İç Anadolu Bölgesi (%5.3) ve Türkiye (%7.9) ortalamalarının altındadır.

Ticaret sektörünün il GSYİH'sı içindeki payı (cari fiyatlarla) 1987 yılında %14.7 iken 1990 yılında %15.6, 1995 yılında %17.2'ye yükselmiş, 1998 yılında ise %14.3'e gerilemiştir. Konya ili ticaret hasılasının İç Anadolu Bölgesi ve Türkiye ticaret sektörü hasılası içindeki yeri incelendiğinde; il ticaret sektörü hasılasının İç Anadolu Bölgesi ticaret sektörü hasılasının yaklaşık olarak %1.8'ini, Türkiye ticaret hasılasının ise %11.7'sini oluşturduğu görülmektedir.

İl ticaret sektörü hasılasının yıllar itibariyle gelişimi ile İç Anadolu Bölgesi ve Türkiye ticaret sektörü hasılası içindeki yeri Tablo 45’de verilmiştir.

TABLO 45 : İL, İÇ ANADOLU BÖLGESİ VE TÜRKİYE TİCARET SEKTÖRÜ HASILASI *

	1987	1990	1995	1996	1997	1998
Toptan ve Perakende Ticaret	285	1.399	27.324	49.255	91.004	163.124
Otel, Lokanta Hizmetleri	23	118	3.055	6.079	13.202	23.932
Konya Ticaret Hasılası (1)	308	1.517	30.379	55.334	104.206	187.056
Türkiye Ticaret Hasılası (2)	14.850	64.801	1.587.691	3.022.315	5.985.402	10.404.501
İç Anadolu Böl. Ticaret H. (3)	2.581	12.686	269.935	482.551	911.969	1.596.545
(1) / (2) (%)	2,07	2,34	1,91	1,83	1,74	1,80
(1) / (3) (%)	11,93	11,96	11,25	11,47	11,43	11,72

KAYNAK . DİE

Not (*) Cari Fiyatlarla Milyar TL

4.9.2. Bankacılık

Konya ilinde 1999 yılında 34 ayrı bankaya ait 150 şube faaliyet göstermektedir. Bankaların 4 tanesi kamu sermayeli, 23 tanesi özel sermayeli, 6 tanesi tasarruf mevduat sigorta fonuna devredilen, 1 tanesi de yabancı sermayeli bankadır. İlde faaliyet gösteren 150 banka şubesinden 77 tanesi kamu sermayeli, 63 tanesi özel sermayeli, 1 tanesi yabancı sermayeli, 9 tanesi de tasarruf mevduat sigorta fonuna devredilen bankalara aittir. Banka şubelerinin 63’ü Meram, Karatay ve Selçuklu'dan oluşan merkez ilçede faaliyet göstermekte olup, 87’si diğer ilçelere dağılmıştır. Çok geniş bir alana yayılan ve 31 ilçeden oluşan Konya ilinde, bankacılık daha ziyade merkez ilçede gelişmiştir. İlçelerden Ereğli, Beyşehir, Akşehir, Çumra, Ilgın gibi büyük ilçelerde de halkın bankacılık hizmetlerinden yararlanma düzeyinin yüksek olduğu söylenebilir. Nüfusu az olan ilçelerde ise daha çok kamu bankaları 1-2 şubeyle hizmet vermektedir. Bu ilçelerde bankacılık sektörünün gelişmemesinin en önemli nedeni kişi başına düşen gelirin düşük olması ve buna bağlı olarak tasarruf miktarının düşük olmasıdır.

Konya ilinde 1999 yılı itibariyle toplam banka mevduatı 420.877 milyar TL. olarak gerçekleşmiştir. Aynı yıl Konya ili toplam banka mevduatı, İç Anadolu Bölgesi banka mevduatının %4.21'ini oluştururken, Türkiye toplam banka mevduatının %0.95'ini oluşturmaktadır.

İl banka mevduatının türlerine göre dağılımı, İç Anadolu Bölgesi ve Türkiye ile karşılaştırmalı olarak Tablo 46’da verilmiştir.

TABLO 46: İL, İÇ ANADOLU BÖLGESİ VE TÜRKİYE TOPLAM BANKA MEVDUATI

MEVDUAT TÜRÜ	TÜRKİYE (1)		İÇ ANADOLU BÖLGESİ (2)		KONYA (3)		PAY (%)	
	1999	%	1999	%	1999	%	(3)/(1)	(3)/(2)
Tasarruf Mevduatı	13.340.489	30,1	3.114.406	31,2	115.465	27,4	0,87	3,71
Mevduat Sertifikası	11	0,0	2	0,0	0	0,0	0,00	0,00
Resmî Kuruluşlar	796.250	1,8	374.611	3,8	6.385	1,5	0,80	1,70
Ticari Kuruluşlar	3.639.856	8,2	949.713	9,5	30.428	7,2	0,84	3,20
Bankalar Mevduatı	3.749.060	8,5	678.788	6,8	13	0,0	0,00	0,00
Döviz Tevdiatı	18.439.087	41,6	3.344.367	33,5	255.397	60,7	1,39	7,64
Diğer Mevduat	3.915.335	8,8	1.522.961	15,2	13.042	3,1	0,33	0,86
Altın Depo Hesapları	440.361	1,0	3.002	0,0	147	0,0	0,03	4,90
TOPLAM	44.320.449	100,0	9.987.850	100,0	420.877	100,0	0,95	4,21

KAYNAK : Türkiye Bankalar Birliği

Not : (*) : Cari fiyatlarla Milyar TL

Mevduat türü açısından değerlendirildiğinde; 1999 yılı itibariyle il toplam banka mevduatı içinde %60.7’lik payıyla döviz tevdiatı ilk sırayı almaktadır. İkinci sırada %27.5’lik payla tasarruf mevduatı, üçüncü sırada %7.2’lik payla ticari kuruluşlar yer almaktadır. Diğer mevduat türlerinin toplam mevduat içindeki payı ise önemsiz düzeylerde dir.

Konya ili kişi başına düşen banka mevduatı açısından incelendiğinde; 1998 yılında 112.672.785 TL. (360 \$) olan kişi başına banka mevduatının 1999 yılında 213.422.899 TL. (395 \$) olarak gerçekleştiği görülmektedir. Aynı yıllarda İç Anadolu Bölgesi ve Türkiye genelinde kişi başına banka mevduatı ortalamaları, il kişi başına banka mevduatının birkaç katıdır. Bunun nedeni olarak ilde tasarrufların bankacılık sistemi dışında değerlendirilmesinin etkili olduğu düşünülmektedir. Nitekim ilde yaygın olan faizsiz finans kuruluşları, yatırım amaçlı kurulmuş holding örgütlenmelerinin tasarrufların değerlendirilmesinde etkin bir rol üstlendikleri bilinmektedir.

İlde kişi başına düşen banka mevduatı İç Anadolu Bölgesinde yer alan iller ve Türkiye geneli ile karşılaştırmalı olarak Tablo 47’de verilmiştir.

TABLO 47 : İL, BÖLGE VE TÜRKİYE'DE KİŞİ BAŞINA DÜŞEN BANKA MEVDUATI

İLLER	1998		1999		GELİŞME HIZI (%)
	TL	\$	TL	\$	
Ankara	1113.842.946	3.562	2.138.108.457	3.959	91,96
Çankırı	64.172.178	205	125.359.748	232	95,35
Eskişehir	239.996.374	767	495.569.464	918	106,49
Kayseri	204.617.229	654	405.443.576	751	98,15
Kırşehir	159.743.330	511	311.566.227	577	95,04
Konya	112.672.785	360	213.422.899	395	89,42
Nevşehir	184.108.979	589	321.218.654	595	74,47
Niğde	94.532.419	302	189.319.368	351	100,27
Sivas	132.377.100	423	244.458.458	453	84,67
Yozgat	86.571.741	277	147.151.240	272	69,98
Aksaray	170.760.768	546	309.235.194	573	81,09
Karaman	119.594.120	382	212.573.446	394	77,75
Kırıkkale	73.665.916	236	136.383.670	253	85,14
İç Anadolu Bölgesi	482.326.337	1.542	931.564.689	1.725	93,14
Türkiye	343.774.274	1.099	688.879.634	1.275	100,39

KAYNAK : Türkiye Bankalar Birliği

Tablo 47'den görülebileceği gibi kişi başına düşen banka mevduatı açısından Konya, bölge illeri arasında ortalarda yer almaktadır. 1999 yılındaki 213.422.899 TL. (395 \$) düzeyiyle 13 il arasında yedinci sıradadır. Gelişme hızı açısından değerlendirildiğinde Konya ili kişi başına düşen banka mevduatının, İç Anadolu Bölgesi ve Türkiye geneline ait gelişme hızından daha düşük olduğu dikkat çekmektedir.

Banka kredileri bakımından da Konya ili, gerek bölge gerekse Türkiye geneline göre düşük bir düzeydedir. 1999 yılı itibariyle ilde 97.733 milyar TL. kredi kullanılmış olup bu kredilerin %54.9'u ihtisas kredilerinden %45.1'i ise diğer kredilerden oluşmaktadır. İhtisas kredilerinin içinde ise en yüksek pay %80 ile tarım kredilerine aittir. Bir başka ifadeyle ilde kullanılan toplam banka kredilerinin %44'ü tarım kredilerinden ibarettir. İhtisas kredileri içinde mesleki kredilerin payı %10, gayrimenkul kredilerinin payı %3.7'dir. 1999 yılında ilde kullanılan ihtisas kredileri, bölgede kullanılan ihtisas kredilerinin %6.28, ülke genelinde kullanılan ihtisas kredilerinin %1.60'ını oluşturmaktadır. Durum toplam banka kredileri açısından değerlendirildiğinde bölgede kullanılan banka kredilerinin İç Anadolu Bölgesinin %2, Türkiye genelinin ise %0.51'ini teşkil ettiği dikkat çekmektedir.

İlde kullanılan banka kredilerinin türlerine göre dağılımı İç Anadolu Bölgesi ve Türkiye ile karşılaştırmalı olarak Tablo 48'de verilmiştir.

TABLO 48: KONYA İLİ, BÖLGE VE TÜRKİYE'DE BANKA KREDİLERİ (MİLYAR TL)

KREDİ TÜRÜ	TÜRKİYE (1)		İÇ ANADOLU BÖLGESİ (2)		KONYA (3)		PAY (%)	
	1999	%	1999	%	1999	%	(3)/(1)	(3)/(2)
İhtisas Kredileri	3.344.403	17,4	853.488	17,5	53.625	54,9	1,60	6,28
- Tarım	2.009.867	10,4	494.069	10,1	43.026	44,0	2,14	8,71
- Gayri Menkul	447.514	2,3	90.224	1,8	1.988	2,0	0,44	2,20
- Mesleki	299.839	1,6	49.046	1,0	5.439	5,6	1,81	11,09
- Denizcilik	8.075	0,0	0	0,0	0	0,0	0,00	0,00
- Turizm	48.794	0,3	15.800	0,3	0	0,0	0,00	0,00
- Diğer	530.314	2,8	204.349	4,2	3.172	3,2	0,60	1,55
Diğer Krediler	15.896.180	82,6	4.036.476	82,5	44.108	45,1	0,28	1,09
Toplam Krediler	19.240.583	100,0	4.889.964	100,0	97.733	100,0	0,51	2,00

KAYNAK : Türkiye Bankalar Birliği

Konya ili kişi başına düşen banka kredilerinin gelişimi incelendiğinde; 1999 yılında ilde kişi başına 49.559.515 TL. (92 \$) kredi kullanıldığı ve bunun da gerek bölge gerekse Türkiye genelinde kişi başına düşen kredi miktarının çok altında olduğu görülmektedir.

İlde kullanılan kişi başına kredi İç Anadolu Bölgesi illerinde ve Türkiye genelinde kişi başına düşen kredi miktarları ile karşılaştırılmalı olarak Tablo 49'da verilmiştir.

TABLO 49: İL, BÖLGE İLLERİ VE TÜRKİYE KİŞİ BAŞINA DÜŞEN BANKA KREDİLERİ

İLLER	1998		1999		GELİŞME HIZI (%)
	TL	\$	TL	\$	
Ankara	607.768.408	1.943	1.134.665.833	2.101	86,69
Çankırı	42.581.388	136	63.860.533	118	49,97
Eskişehir	150.263.197	482	205.955.171	381	37,06
Kayseri	92.252.359	295	146.777.214	272	59,10
Kırşehir	52.184.572	167	83.697.244	155	60,39
Konya	38.781.048	124	49.559.515	92	27,79
Nevşehir	49.026.601	157	72.109.029	134	47,08
Niğde	36.397.948	116	56.189.577	104	54,38
Sivas	42.354.593	135	62.322.821	115	47,15
Yozgat	40.109.476	128	66.093.283	122	64,78
Aksaray	27.639.489	88	38.859.497	72	40,59
Karaman	44.460.946	142	47.102.860	87	5,94
Kırıkkale	34.519.372	110	55.791.417	103	61,62
İç Anadolu Bölgesi	250.891.265	802	456.085.924	844	81,79
Türkiye	196.512.802	628	299.059.375	554	52,18

KAYNAK : Türkiye Bankalar Birliği

Tablo 49'dan da görülebileceği gibi kişi başına düşen banka kredileri açısından Konya ili 13 ilin yer aldığı İç Anadolu Bölgesinde 10.sıradadır. 1998 yılında 38.781.048 TL. (124 \$) olan il kişi başına banka kredileri %27,8 artarak 1999 yılında 49.559.515 TL. olarak gerçekleşmiştir. Cari olarak artış olmasına rağmen kişi başına banka kredileri reel

olarak değerlendirildiğinde, %25.8'lik bir gerileme olduğu görülmektedir. Kişi başına banka kredilerindeki cari gelişme hızı, hem İç Anadolu Bölgesinin (%81.79) hem de Türkiye ortalamasının (%52.18) altındadır.

İl bankacılık sektörü mevduat-kredi ilişkisi açısından incelendiğinde; ilde bankaların kullandıkları kredilerin toplam mevduata (TL. Mevduatı+Döviz Tevdiatı) oranı 1995 yılında %30.2 iken bu oranın 1996'da %34.5, 1997'de %42.3, 1998'de %34.4 ve 1999 yılında %23.2 olduğu görülmektedir. Kredi-mevduat oranı açısından Konya bölge illeri ile karşılaştırıldığında; Konya'nın Nevşehir, Aksaray ve Karaman illeri hariç olmak üzere bölgedeki diğer illerden daha düşük bir kredi/mevduat oranına sahip olduğu görülürken, bu oran gerek İç Anadolu Bölgesi gerekse Türkiye genelinin altında kalmaktadır.

Konya ilinde bankacılık sektörünün mevduat ve kredi açısından etkin kullanılmadığı, gerek bireylerin gerekse işletmelerin nakit ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla bankacılık kesimi kredi olanaklarını yeterince kullanmadıkları dikkat çeken bir olgudur. İlde özellikle firmaların finansman ihtiyaçlarını karşılarken ya otofinansman yolunu ya da banka dışı finans kurumlarını tercih ettikleri söylenebilir. Konya ili kredi mevduat oranının yıllar itibarıyla izlediği seyir Türkiye ve İç Anadolu Bölgesi ile karşılaştırmalı olarak Tablo 50'de verilmiştir.

TABLO 50 : KONYA İLİ, BÖLGE VE TÜRKİYE KREDİ/MEVDUAT ORANI (%)

İLLER	1995	1996	1997	1998	1999
Ankara	83,0	81,6	95,2	54,6	53,1
Çankırı	75,3	81,1	69,9	66,4	50,9
Eskişehir	47,5	55,5	68,3	62,8	41,6
Kayseri	23,1	35,2	49,5	45,1	36,2
Kırşehir	26,0	32,5	34,9	32,7	26,9
Konya	30,2	34,5	42,3	34,4	23,2
Nevşehir	22,5	27,0	30,4	26,6	22,4
Niğde	44,8	52,1	53,0	38,5	29,7
Sivas	21,5	25,9	30,2	32,0	25,5
Yozgat	36,0	41,3	46,6	46,3	44,9
Aksaray	12,5	13,6	15,9	16,2	12,6
Karaman	18,2	25,2	36,6	37,2	22,2
Kırıkkale	32,1	34,7	41,3	46,9	40,9
İç Anadolu Bölgesi	69,0	72,2	85,2	52,0	49,0
Türkiye	65,4	62,8	70,2	57,2	43,4

KAYNAK : Türkiye Bankalar Birliği

4.9.3. Gelir

Konya ili gayri safi yurtiçi hasılası (GSYİH) cari fiyatlarla 1987 yılında 2.102 milyar TL. iken 1987-1998 döneminde yaklaşık olarak 622 kat artarak, 1998 yılında 1.308.363 milyar TL. düzeyinde gerçekleşmiştir. GSYİH'daki artış sabit fiyatlarla (1987 üretici fiyatlarıyla) değerlendirildiğinde 1987-1998 döneminde Konya ili GSYİH'sındaki artışın %23.3 olduğu görülmektedir. Konya ili GSYİH'sının (sabit ve cari fiyatlarla) yıllar itibariyle gelişimi Tablo 51'de verilmiştir.

TABLO 51 : KONYA İLİ GSYİH'SININ YILLAR İTİBARIYLA GELİŞİMİ

YILLAR	CARİ FİYATLARLA		SABİT FİYATLARLA	
	DEĞER (Milyar TL)	GELİŞME HIZI (%)	DEĞER (Milyar TL)	GELİŞME HIZI (%)
1987	2.102	-	2.102	-
1988	3.761	78.9	2.258	7.4
1989	6.217	65.3	1.970	-12.8
1990	9.695	55.9	1.957	-0.7
1991	15.793	62.9	2.051	4.8
1992	26.210	66.0	2.185	6.5
1993	46.211	76.3	2.107	-3.5
1994	87.826	90.1	1.990	-5.5
1995	177.098	101.6	2.051	3.0
1996	343.963	94.2	2.218	8.1
1997	696.344	102.4	2.386	7.6
1998	1.308.363	87.9	2.592	8.6

Kaynak : DİE

Konya ili GSYİH'sının faaliyet kollarına göre dağılımı incelendiğinde ise 1987 yılı itibariyle (cari fiyatlarla) en yüksek payın %35.2 ile tarım sektörüne ait olduğu ve bunu %17.3 pay ile sanayi %14.7 ticaret sektörü, %11.3 pay ile ulaştırma ve haberleşme sektörü, %7.8 pay ile de inşaat sektörünün izlediği görülmektedir. 1987-1998 döneminde tarım sektörünün GSYİH içindeki payında yaklaşık 8 puanlık bir azalma, ulaştırma ve haberleşme sektörünün payında ise 5.5 puanlık bir artış gözlenmiştir. Diğer sektörlerin payında önemli bir değişiklik olmamıştır.

1998 yılı itibariyle Konya GSYİH'sı sektörler itibariyle incelendiğinde, cari fiyatlarla 1.308.4 trilyon TL. olarak gerçekleşen il GSYİH'sında en yüksek payın %27.3 (357.2 trilyon TL.) ile tarım sektörüne ait olduğu görülürken bunu %16.8 (220.3 trilyon TL.) ile

ulaştırma ve haberleşme, %16.6 (217.5 trilyon TL.) ile sanayi, %14.3 (187.1 trilyon TL.) ile ticaret %7.1 (93.3 trilyon TL.) ile inşaat sektörlerinin izlediği görölmektedir.

1998 yılı Konya ili GSYİH'sının sektörlere göre dağılımını Tablo 52'de cari ve sabit fiyatlarla verilmiştir.

TABLE 52 : KONYA İLİ GSYİH'SİNİN FAALİYET KOLLARINA GÖRE DAĞILIMI (1998)

SEKTÖRLER	CARİ FİYATLARLA			SABİT FİYATLARLA		
	DEĞER (Milyon TL)	SEKTÖR PAYI (%)	GELİŞME HIZI (%)	DEĞER (Milyon TL)	SEKTÖR PAYI (%)	GELİŞME HIZI (%)
1. TARIM	357.229.348	27,3	91,2	612.807	23,6	16,4
a)Çiftçilik ve Hayvancılık	353.566.413	27,0	90,9	600.781	23,2	16,0
b)Ormancılık	2.103.423	0,2	144,0	7.551	0,3	27,1
c)Balıkçılık	1.559.512	0,1	102,9	4.475	0,2	66,4
2. SANAYİ	217.491.299	16,6	78,9	506.549	19,5	10,4
a)Madencilik ve Taşocaklığı	17.005.666	1,3	201,3	26.693	1,0	87,9
b)İmalat Sanayii	192.734.092	14,7	72,5	458.784	17,7	7,6
c)Elektrik, Gaz ve Su	7.751.541	0,6	83,9	21.073	0,8	15,1
3. İNŞAAT	93.276.371	7,1	95,8	182.677	7,0	7,0
4. TİCARET	187.056.824	14,3	79,5	470.711	18,2	3,4
a)Toptan ve Perakende Ticaret	163.124.478	12,5	79,2	429.725	16,6	4,1
b)Otel, Lokanta Hizmetleri	23.932.346	1,8	81,3	40.986	1,6	-3,5
5. ULAŞTIRMA VE HABERLEŞME	220.321.013	16,8	85,8	448.403	17,3	5,3
6. MALİ KURULUŞLAR	32.058.145	2,5	124,3	28.983	1,1	7,5
7. KONUT SAHİPLİĞİ	42.446.174	3,2	138,6	130.865	5,0	2,1
8. SERBEST MESLEK VE HİZMETLER	21.372.518	1,6	85,1	33.956	1,3	6,1
9. (EKŞİ) İZAFİ BANKA HİZMETLERİ	15.454.975	1,2	158,7	19.514	0,8	6,1
10. SEKTÖRLER TOPLAMI (1-9)	1.155.796.717	88,3	87,5	2.395.436	92,4	8,6
11. DEVLET HİZMETLERİ	129.056.241	9,9	92,4	112.086	4,3	5,8
12. KAR AMACI OLMAYAN ÖZEL HİZMET KURULUŞLARI	368.473	0,0	64,1	3.096	0,1	-11,1
13. ARA TOPLAMI (10 + 12)	1.285.221.431	98,2	87,9	2.510.617	96,9	8,4
14. İTHALAT VERGİSİ	23.141.903	1,8	85,1	81.307	3,1	15,2
15. GAYRİ SAFİ YURTIÇİ HASILA (13 + 14) (Alıcı Fiyatlarıyla)	1.308.363.334	100,0	87,9	2.591.925	100,0	8,6

KAYNAK : DİE

Konya ili sabit fiyatlarla gayri safi yurtiçi hasılası içindeki en yüksek payı %23.6 ile tarım sektörü oluşturmaktadır. Ancak 1987-1998 dönemi GSYİH'nın sektörlere göre dağılımı incelendiğinde; tarım sektörünün GSYİH içindeki payında yıllara göre bir azalışın olduğu dikkat çekmektedir. Nitekim 1987 yılında il GSYİH'sı içindeki %35.2 (739.2 milyar TL.) olan tarım sektörünün payı 1990 yılında %26.2 (512.8 milyar TL.), 1994 yılında %22.9 (455.8 milyar TL.) seviyesine inmiştir. Bu yıldan sonra il GSYİH içindeki tarımın payında inişli çıkışlı bir seyir izlenmiş ve 1995 yılında %23.4 (480.3 milyar TL.), 1996 yılında %23 (509.2 milyar TL.), 1997 yılında %22.1 (526.4 milyar TL.) olarak gerçekleşen tarım sektörünün payı 1998 yılında %23.6 (612.8 milyar TL.) düzeyine yükselmiştir. Tarım sektörü içinde ise en yüksek payı çiftçilik ve hayvancılık hasılası almaktadır. 1998 yılında 600.8 milyar TL. olarak gerçekleşen çiftçilik ve hayvancılık hasılasının tarım sektörü hasılası içindeki payı %98, il GSYİH'sı içindeki payı ise %23.2'dir.

İl GSYİH'sı içindeki payı bakımından ikinci sırayı %19.5 ile sanayi sektörü almaktadır. 1987 yılında il GSYİH'sının %17.3'ünü (362.7 milyar TL.) sanayi sektörü oluştururken bu oran 1990 yılında %19.8'e (387.5 milyar TL.) 1992 yılında en yüksek seviyesi olan %24.3'e (530.6 milyar TL.) yükselmiş bu yıldan sonra ise inişli çıkışlı bir seyir izleyerek, 1994 yılında %19.7 (392.7 milyar TL.), 1995 yılında %18.7 (384.5 milyar TL.), 1996 yılında %19.1 (422.9 milyar TL.), 1997 yılında %19.2 (458.7 milyar TL.) ve 1998 yılında %19.5 (506.5 milyar TL.) olarak gerçekleşmiştir. İl sanayi sektörü hasılası içerisinde en büyük pay imalat sanayiine ait olup, 1998 yılı il sanayi hasılasının %90.5 il GSYİH'sının %17.7'si bu sektör tarafından yaratılmıştır.

İl GSYİH'sı içindeki payı bakımından (sabit fiyatlarla) üçüncü sırada yer alan ticaret sektörü hasılasının 1987-1998 döneminde izlediği seyir şu şekilde gerçekleşmiştir. 1987 yılında il GSYİH'sının %14.7'sini (308.6 milyar TL.) ticaret sektörü oluştururken bu oran 1990 yılında %16.9 (330.7 milyar TL.), 1993 yılında %17.5 (368.2 milyar TL.), 1996 yılında %17.8 (394.7 milyar TL.) olarak gerçekleşmiştir. Dönem içinde istikrarsız bir seyir izlemekle birlikte ticaret sektörü hasılasının il GSYİH'sı içindeki payının artma eğiliminde olduğu ifade edilebilir. Nitekim 1997 yılında en yüksek seviyesi olan %19.1'e (455.3 milyar TL.) yükselen ticaret sektörünün payı 1998 yılında %18.2 (470.7 milyar TL.) olarak gerçekleşmiştir. Ticaret sektörü hasılasının %91.2'sini oluşturan

toptan ve perakende ticaret en büyük paya sahip olup otel ve lokanta hizmetlerinin ticaret sektörü hasılası içindeki payı %8.8'dir.

İl GSYİH'sı içinde önem arzeden bir diğer sektör ulaştırma ve haberleşmedir. Bu sektörün il GSYİH'sı içindeki payı 1998 ve 1991 yılında düşüş göstermekle birlikte 1987 yılındaki %11.3 (237.5 milyar TL.) olan payı 1998 yılında %17.3'e (448.4 milyar TL.) yükselmiştir.

Konya ili GSYİH'sının İç Anadolu Bölgesi ve Türkiye içindeki yeri incelendiğinde; 1998 yılında İç Anadolu Bölgesi GSYİH'sının %14.27'sinin, Türkiye GSYİH'sının %2.23'ünün ilde yaratıldığı görülmektedir. 1987-1998 döneminde il GSYİH'sının İç Anadolu Bölgesi ve Türkiye içindeki payında gerileme olduğu ve 1987 yılında bölge GSYİH'sı içindeki %16.64, ülke GSYİH'sı içindeki %2.81 olan il payının 1998 yılında bölge içinde %14.27'ye, ülke içindeki payının ise %2.23'e düştüğü dikkat çekmektedir.

1987-1998 döneminde il, İç Anadolu Bölgesi ve Türkiye GSYİH'sında gelişmeler ile Konya ilinin bölge ve ülke içindeki payı Tablo 53'de verilmiştir.

TABLO 53 : İL GSYİH'SININ TÜRKİYE VE İÇ ANADOLU BÖLGESİ İÇİNDEKİ YERİ

YILLAR	TÜRKİYE (1)		İÇ ANADOLU BÖLGESİ (2)		KONYA (3)		%	
	GSYİH	Gelişme Hızı %	GSYİH	Gelişme Hızı %	GSYİH	Gelişme Hızı %	(3) / (1)	(3) / (2)
1987	74.722	-	12.636	-	2.102	-	2,81	16,64
1988	76.306	2.1	12.839	1.6	2.258	7.4	2,96	17,59
1989	76.498	0.3	11.983	-6.7	1.970	-12.8	2,58	16,44
1990	83.578	9.3	13.531	12.9	1.957	-0.7	2,34	14,46
1991	84.353	0.9	13.954	3.1	2.051	4.8	2,43	14,70
1992	89.401	6.0	14.484	3.8	2.185	6.5	2,44	15,09
1993	96.590	8.0	15.488	6.9	2.107	-3.5	2,18	13,60
1994	91.321	-5.5	14.851	-4.1	1.990	-5.5	2,18	13,40
1995	97.888	7.2	15.677	5.6	2.051	3.0	2,10	13,08
1996	104.745	7.0	16.417	5.2	2.218	8.1	2,12	13,51
1997	112.631	7.5	17.284	5.3	2.386	7.6	2,12	13,80
1998	116.114	3.1	18.163	5.2	2.592	8.6	2,23	14,27

KAYNAK : DİE

Not (*) 1987 Yılı Üretici Fiyatlarıyla Milyar TL

1987 üretici fiyatlarıyla 1998 yılında ilde yaratılan hasıla 2.592 milyar TL. olup, yarattığı hasıla bakımından Konya, Türkiye il sıralamasında 10.sırada bulunmaktadır.

GSYİH'nın büyüklüğü bakımından İç Anadolu Bölgesi illeri arasında ise Konya ili Ankara'nın ardından ikinci sırada yer almaktadır.

Konya ili kişi başına gelir bakımından değerlendirildiğinde; 1987 yılında 1.312 \$ olan kişi başına gayri safi yurtiçi hasıla 1987-1998 döneminde %97.6 artış kaydetmiş ve 1998 yılında 2.592 \$ olarak gerçekleşmiştir. 1987-1998 döneminde İç Anadolu Bölgesi kişi başına gayri safi yurtiçi hasıladaki artış %99.5, Türkiye geneli kişi başına gayri safi yurtiçi hasıladaki artış ise %95 olmuştur.

Tablo 54'de Konya ili kişi başına düşen gayri safi yurtiçi hasıla İç Anadolu Bölgesi ve Türkiye ile karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

TABLO 54: İL, İÇ ANADOLU BÖLGESİ VE TÜRKİYE'DE KİŞİ BAŞINA DÜŞEN GSYİH

YILLAR	TÜRKİYE			İÇ ANADOLU BÖLGESİ			KONYA		
	Bin TL	Gelişme Hızı %	\$	Bin TL	Gelişme Hızı %	\$	Bin TL	Gelişme Hızı %	\$
1987	1.422	-	1.629	1.335	-	1.530	1.145		1.312
1988	2.406	69.2	1.685	2.209	65.5	1.547	2.006	75,1	1.404
1989	4.141	72.1	1.933	3.719	68.4	1.736	3.247	61,9	1.516
1990	6.994	68.9	2.655	6.577	76.8	2.496	5.568	71,5	2.113
1991	10.996	57.2	2.603	10.569	60.7	2.502	8.884	59,6	2.103
1992	18.722	70.3	2.682	18.082	71.1	2.591	14.449	62,6	2.070
1993	33.314	77.9	2.981	33.051	82.8	2.957	24.977	72,9	2.235
1994	63.861	91.7	2.173	62.115	87.9	2.114	46.562	86,4	1.584
1995	125.924	97.2	2.727	123.058	98.1	2.665	92.148	97,9	1.995
1996	235.611	87.1	2.888	228.791	85.9	2.804	175.571	90,5	2.152
1997	461.522	95.9	3.021	422.038	84.5	2.762	362.521	106,5	2.373
1998	822.977	78.3	3.176	790.981	87.4	3.053	671.641	85,3	2.592

KAYNAK : DİE

Tablodan da görülebileceği gibi cari fiyatlarla sürekli artış gösteren il kişi başına GSYİH'sı 1987 yılında 1.145.000 TL. iken 1998 yılında 671.641.000 TL. seviyesine yükselmiştir. Döviz bazında ise 1991 yılına kadar artan il kişi başına GSYİH'sı 1991 yılında %0.5, 1992 yılında %1.6 oranında düşmüş, 1993 yılında %8 artmış, 1994 yılında ise %29.1'lik önemli bir düşüş göstermiştir. 1995 yılından itibaren ise yükselmeye başlayan il kişi başına GSYİH'sı sürekli artarak 1998 yılında en yüksek değeri olan 2.592 \$'a ulaşmıştır. 1994 yılında döviz bazında yaşanan yüksek oranlı düşüşün nedeni 1994 yılı TL./\$ kurunda \$ lehine aşırı bir yükselmenin olmasıdır. Tablodan da

görülebileceği gibi 1994 yılı il kişi başına GSYİH'sı TL. bazında %86.4 oranında artmasına rağmen dolar bazında kişi başına gelir bir önceki yıla göre %29.1 azalmıştır.

Konya ili kişi başına düşen gayri safi yurtiçi hasılası Türkiye ve İç Anadolu Bölgesi ile karşılaştırıldığında; il kişi başına düşen gayri safi yurtiçi hasılasının hem bölge hem de Türkiye ortalamalarının altında olduğu dikkat çekmektedir. 1998 yılı itibariyle kişi başına düşen gayri safi yurtiçi hasıla sıralamasında Konya Türkiye genelinde 36.sırada, İç Anadolu Bölgesinde ise 7.sırada bulunmaktadır.

Konya ili 1996 yılı gayri safi yurtiçi hasılası ilçeler itibariyle değerlendirildiğinde; 1996 yılında büyükşehir belediyesi sınırları içinde kalan Selçuklu ilçesinin ilk sırayı aldığı görülmektedir. İl GSYİH'sının %23.72'sini bu ilçe oluşturmuştur. Merkez ilçeyi oluşturan Selçuklu, Karatay ve Meram ilçeleri birlikte değerlendirildiğinde, merkez ilçenin il GSYİH'sı içindeki payı %41.61'e çıkmaktadır. İl GSYİH'sı içindeki payı bakımından ikinci sırada %12.76'lık payıyla Ereğli ilçesi, üçüncü sırada %10.81'lik payıyla Meram ilçesi, dördüncü sırada %7.08 payıyla Karatay ilçesi, beşinci sırada, %6.55'lik payıyla Çumra ilçesi, 6.sırada %5.70'lik payıyla Seydişehir ilçesi, 7.sırada %4.92'lik payıyla Ilgın ilçesi yer almaktadır. İl GSYİH'sı içindeki %4.56 payla Beyşehir, %4.30 payla Akşehir, %3.09 payla Bozkır ilçeleri kayda değer hasıla yaratan, diğer ilçelerdir. Bir başka ifadeyle merkez ilçeyi oluşturan üç ilçe ile Ereğli, Çumra, Seydişehir, Ilgın, Beyşehir, Akşehir ve Bozkır'dan oluşan 10 ilçe il GSYİH'sının %83.49'unu oluşturmaktadır. Toplam 31 ilçeye sahip olan Konya ilinde diğer 21 ilçenin il GSYİH'sı içindeki payı ancak %16.51'dir.

Tablo 55'de ilçeler itibariyle il gayri safi yurtiçi hasılasının dağılımı verilmiştir.

TABLO 55 : KONYA İLİ GSYİH'NİN İLÇELERE GÖRE DAĞILIMI

Sıra No*	İlçe Adı	1994		1995		1996	
		GSYİH (Milyon TL)	İl İçindeki Payı (%)	GSYİH (Milyon TL)	İl İçindeki Payı (%)	GSYİH (Milyon TL)	İl İçindeki Payı (%)
1	Selçuklu	20.762.928	23,64	42.419.391	23,95	81.577.768	23,72
2	Ereğli	9.923.412	11,30	23.303.505	13,16	43.902.879	12,76
3	Meram	9.638.540	10,97	18.799.931	10,62	37.198.131	10,81
4	Karatay	6.795.514	7,74	13.111.459	7,40	24.364.168	7,08
5	Çumra	7.547.461	8,59	11.783.880	6,65	22.513.994	6,55
6	Seydişehir	6.235.178	7,10	10.881.316	6,14	19.608.750	5,70
7	Ilgın	3.875.734	4,41	8.469.065	4,78	16.920.935	4,92
8	Beyşehir	3.699.265	4,21	7.835.469	4,42	15.674.570	4,56
9	Akşehir	4.248.795	4,84	7.991.511	4,51	14.785.756	4,30
10	Bozkır	1.505.796	1,71	3.941.817	2,23	10.641.828	3,09
11	Kulu	1.843.429	2,10	4.288.214	2,42	7.503.906	2,18
12	Cihanbeyli	1.635.929	1,86	3.552.114	2,01	5.901.170	1,72
13	Hadim	1.679.973	1,91	2.380.351	1,34	5.871.670	1,71
14	Yunak	926.208	1,05	2.453.025	1,39	4.941.081	1,44
15	Karapınar	1.157.144	1,32	2.392.524	1,35	4.012.012	1,17
16	Altınekin	423.827	0,48	1.091.087	0,62	3.696.997	1,07
17	Sarayönü	863.943	0,98	1.929.893	1,09	3.374.022	0,98
18	Hüyük	740.447	0,84	1.464.322	0,83	3.024.479	0,88
19	Kadınhanı	752.665	0,86	1.588.610	0,90	3.021.306	0,88
20	Doğanhisar	748.041	0,85	1.523.416	0,86	2.885.045	0,84
21	Emirgazi	258.261	0,29	589.598	0,33	1.854.503	0,54
22	Taşkent	505.368	0,58	976.804	0,55	1.820.922	0,53
23	Akören	293.429	0,33	606.764	0,34	1.716.190	0,50
24	Güneysınır	277.339	0,32	742.350	0,42	1.504.310	0,44
25	Derebucak	219.682	0,25	456.457	0,26	1.121.818	0,33
26	Halkapınar	157.060	0,18	340.175	0,19	931.901	0,27
27	Ahırılı	265.430	0,30	568.201	0,32	866.557	0,25
28	Derbent	267.424	0,30	511.167	0,29	845.205	0,25
29	Tuzlukçu	243.981	0,28	487.890	0,28	714.792	0,21
30	Çeltik	251.435	0,29	445.559	0,25	712.709	0,21
31	Yalıhüyük	82.577	0,09	172.123	0,10	453.570	0,13
	TOPLAM	87.826.219	100,00	177.097.989	100,00	343.962.945	100,00

Kaynak : DİE

Not (*) : Sıralama 1996 Yılı değerlerine göre yapılmıştır.

Konya ili kişi başına GSYİH ilçeler bazında değerlendirildiğinde; 1996 yılı itibariyle yaklaşık 375 milyon TL'sı ve 4.601 ABD Doları ile ilk sırayı Ereğli ilçesinin aldığı ve bu ilçeyi 3.323 ABD Doları ile Çumra, 3.182 ABD Doları ile Selçuklu, 2.877 ABD Doları ile Seydişehir, 2.642 ABD Doları ile Altınekin ve 2.543 ABD Doları ile Ilgın ilçelerinin takip ettiği görülmektedir. 31 ilçe arasında en düşük gelir 477 ABD Doları ile Derbent ilçesine aittir. Tablo 56'da ilçeler itibariyle kişi başına düşen gelir miktarları görülebilir.

TABLO 56: İLÇELER İTİBARIYLA GSYİH VE KİŞİ BAŞINA DÜŞEN GSYİH

Sıra No*	İLÇE ADI	1994		1995		1996	
		Değer (Bin TL)	\$	Değer (Bin TL)	\$	Değer (Bin TL)	\$
1	Ereğli	84.361	2.871	198.330	4.294	375.357	4.601
2	Çumra	94.242	3.207	144.775	3.135	271.127	3.323
3	Selçuklu	75.776	2.579	144.183	3.122	259.619	3.182
4	Seydişehir	72.172	2.456	125.046	2.708	234.696	2.877
5	Altınekin	25.233	859	64.591	1.399	215.581	2.642
6	İlgin	48.693	1.657	105.345	2.281	207.447	2.543
7	Meram	47.717	1.624	94.776	2.052	192.721	2.362
8	Bozkır	28.084	956	72.536	1.571	189.124	2.318
9	Hadim	51.875	1.765	75.802	1.641	186.430	2.285
10	Halkapınar	25.097	854	56.410	1.221	159.273	1.952
11	Akşehir	42.516	1.447	79.023	1.711	144.763	1.774
12	Beyşehir	33.916	1.154	69.117	1.497	132.807	1.628
13	Kulu	32.408	1.103	75.549	1.636	131.700	1.614
14	Karatay	37.084	1.262	70.205	1.520	129.545	1.588
15	Yunak	21.601	735	57.273	1.240	114.576	1.404
16	Emirgazi	15.474	527	34.636	750	106.541	1.306
17	Sarayönü	23.905	813	53.030	1.148	91.501	1.121
18	Karapınar	25.390	864	52.233	1.131	87.057	1.067
19	Doğanhisar	20.812	708	41.899	907	77.901	955
20	Cihanbeyli	22.202	756	47.672	1.032	77.422	949
21	Güneysinır	14.171	482	37.041	802	72.745	892
22	Yalıhüyük	15.110	514	29.501	639	72.632	890
23	Tuzlukçu	24.238	825	49.434	1.070	72.222	885
24	Ahırılı	23.332	794	49.108	1.063	70.942	870
25	Hüyük	18.910	643	36.156	783	70.572	865
26	Akören	13.654	465	26.556	575	70.495	864
27	Kadınhanı	16.699	568	35.369	766	67.184	823
28	Derebucak	12.240	417	24.754	536	58.230	714
29	Çeltik	17.480	595	30.859	668	48.883	599
30	Taşkent	15.409	524	29.092	630	48.875	599
31	Derbent	13.310	453	23.907	518	38.917	477
	Toplam	46.562	1.584	92.148	1.995	175.571	2.152

Kaynak : DİE

Not (*) : Sıralama 1996 Yılı değerlerine göre yapılmıştır.

4.10. Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Durumu

Ekonomik Kalkınma; bir ülkede toplumun sosyo-ekonomik yapısının değişmesi ve nüfus başına düşen üretim hacminde meydana gelen önemli ve reel artış, refah seviyesinde beliren yükseliştir. Dar anlamda ulusal refah düzeyindeki değişimin temel göstergesi kişi başına ulusal gelirdeki yükseliş olmakla birlikte, bu kriter kalkınmayı tam olarak açıklamada yetersiz kalmaktadır. Kalkınma kavramı, üretim ve istihdam yapısının dönüştürülerek üretim hacmi, fiziki kapasite ve ulusal geliri arttırmanın yanısıra gelirin toplum kesimleri ve bölgeler arasında adil dağılımı, beslenme ve sağlık koşullarının

iyileşmesi, eğitim-öğretim olanaklarının artması gibi beşeri kriterleri de içermektedir. Dolayısıyla bir yörenin sosyo ekonomik gelişmişlik düzeyini değerlendirirken ekonomik göstergelerin yanısıra sosyal, siyasal ve kültürel parametreleri de dikkate almak gerekmektedir.

Bu amaçla bu bölümde Konya ilinin sosyo-ekonomik yapısı, kişi başına düşen gelire birlikte diğer göstergeler (ekonomik, sosyal, kültürel) açısından ele alınıp değerlendirilecektir. Konya ilinin sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeyi incelenirken; Devlet Planlama Teşkilatı (DPT), Bölgesel Gelişme ve Yapısal Uyum Genel Müdürlüğü tarafından 1996 yılında yapılmış olan "*İllerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması (1996)*" isimli çalışmadan yararlanılmıştır.

Devlet Planlama Teşkilatı tarafından yapılan bu çalışmanın esasları kısa bir şekilde aşağıda özetlenmiştir:

Araştırmada, Aralık-1993'teki idari yapı esas alınmış ve 76 il kapsamıştır. Kullanılan göstergeler 1990-1993 yıllarına ait olduğundan, bu tarihten sonra il olan, Karabük, Kilis, Yalova ve Osmaniye, 1993 idari yapısında bağlı buldukları iller içinde değerlendirilmiştir.

Çalışmada, gelişmişliğin mümkün olduğu kadar çok boyutunu hesaba katabilmek için, değişken sayısının güvenilir ve tutarlı veri bulunabildiği ölçüde geniş tutulmasına gayret edilmiştir. Araştırmada kullanılan *Temel Bileşenler Analizi* yöntemi, birbiriyle bağımlı olan çok sayıda değişkenin kullanılmasına imkan verdiğinden, belirli bir boyutu açıklayan birden fazla değişken kullanılmıştır. Değişkenler; belirli bir dönem içindeki gelişmeleri değil, belirli bir yıldaki mevcut durumu yansıtmaktadır. Dolayısıyla, yapılmış olan analiz bir kesit çalışması niteliğindedir.

Araştırmaya, ülke genelinde 76 ilin sosyo-ekonomik gelişmişlik seviyelerini yansıttığı varsayılan ve gelişmişliğin neden ve/veya sonucu olarak ortaya çıkan 100'e yakın göstergenin çeşitli kurum ve kuruluşlardan temin edilmesi ile başlanmıştır. Bu aşamada göstergelerin tutarlılığı ve güvenilirliği konusunda yapılan ön inceleme ve değerlendirmeler sonunda, il ölçeğinde ancak 58 göstergenin kullanılabilir nitelikte olduğu görülmüştür.

Daha sonra, seçilmiş göstergeler, yardımcı veriler aracılığıyla oranlanarak, değişken haline getirilmiştir. Bu işlem yapılırken, illerin nüfus büyüklüğü etkisini ortadan kaldırmak için, verilerin tamamına yakın bir kısmı il nüfuslarıyla veya bu etkiyi ortadan kaldıracak çeşitli büyüklüklere bölünerek oransal hale getirilmiştir: Böylece, illerin gelişmişliğinin, yüzölçümleri ya da nüfuslarıyla orantılı olarak değil, büyük ölçüde fert başına düşen refah payı olarak değerlendirilmesi sağlanmıştır.

Gelişmişlik, kişiler üzerindeki etkileriyle beraber, ilin sosyo-ekonomik yapısını bir bütün olarak da ilgilendirmektedir. İl genelinde bir birikimi ve gelişme potansiyelini yansıtan toplam büyüklüğü gösteren değerlerin, ortalama ya da fert başına düşen değerlere göre daha iyi bir gösterge olduğu ileri sürülebilir.

Diğer taraftan, illerin sahip oldukları nüfusun, sosyo ekonomik gelişmeden etkilenen önemli bir unsur olduğu da gözardı edilemez. Gelişme sürecinde, azgelişmiş yerleşim birimlerinden, ekonomik ve sosyal açıdan daha cazip durumda olan yerleşim birimlerine doğru nüfus hareketleri olmaktadır. Gelişmişlik farklılıklarından kaynaklanan nüfus hareketleri sonucu, azgelişmiş illerin nüfusu azalırken, ya da düşük oranlarda artarken, gelişmiş illerin nüfusunda önemli oranda artışlar olmaktadır. Kullanılan tüm değişkenlerin nüfusa oranlanıp, fert başına düşen değerler ölçeğinde kullanılması halinde, nüfusu oldukça fazla olan iller aleyhinde bir durum ortaya çıkmaktadır.

Bu nedenle göstergelerin duyarlılığını artırdığı durumlarda değişkenler, orantılı ya da fert başına düşen değerler olarak, bunun dışında ise iller itibariyle toplam mutlak büyüklükler olarak kullanılmış ve denge sağlanmaya çalışılmıştır. Böylece, bir taraftan nüfusu fazla olan illerin sırf bu nedenle üst sıralarda yer almaları önlenirken, diğer taraftan bu illerin aynı nedenle daha alt sıralarda yer almaları sakıncası giderilmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen illerin sosyo ekonomik gelişmişlik sıralamaları incelenirken, bu husus önemle dikkate alınması gerekmektedir.

Araştırmada kullanılan sosyal göstergeler (demografik, istihdam, eğitim, sağlık, altyapı ve diğer refah göstergeleri) ve ekonomik göstergelere (imalat sanayii, inşaat, tarım ve mali göstergeler) ilişkin değişkenler ile Konya, İç Anadolu Bölgesi ve Türkiye'nin sahip olduğu değerler Tablo 59'da verilmektedir.

TABLO 57: ARAŞTIRMADA KULLANILAN DEĞİŞKENLER

İL	No.	DEĞİŞKENLER	BİRİM	Türkiye	İç Anadolu Bölgesi	Konya
		DEMOGRAFİK GÖSTERGELER				
1994	1.	Toplam Nüfus	Kişi	60.576.000	10.405.365	1.888.328
1990	2.	Şehirleşme Oranı	Yüzde	59.01	64.53	55.03
1985-90	3.	Yıllık Ortalama Nüfus Artış Hızı	Binde	21.71	9.92	22.97
1990	4.	Nüfus Yoğunluğu	Kişi/Km ²	73	53	46
1985-90	5.	Yıllık Net Göç Oranı	Binde	0.00	-31.82	-16.42
1990	6.	Doğurganlık Oranı	Binde	2.65	2.61	2.64
1990	7.	Ortalama Hanehalkı Büyüklüğü	Kişi	4.97	5.26	5.22
		İSTİHDAM GÖSTERGELERİ				
1990	8.	Tarım İşkolunda Çalışanların Toplam İstihdama Oranı	Yüzde	53.66	50.48	63.27
1990	9.	Sanayi İşkolunda Çalışanların Toplam İstihdama Oranı	Yüzde	12.80	11.19	10.11
1990	10.	Ticaret İşkolunda Çalışanların Toplam İstihdama Oranı	Yüzde	7.93	7.45	6.09
1990	11.	Mali Kurumlar İşkolunda Çalışanların Toplam İstihdama Oranı	Yüzde	2.32	3.13	1.28
1990	12.	Ücretli Çalışanların Toplam İstihdama Oranı	Yüzde	38.45	40.28	28.17
1990	13.	Ücretli Çalışan Kadınların Toplam İstihdama Oranı	Yüzde	6.37	6.09	2.91
1990	14.	İşverenlerin Toplam İstihdama Oranı	Yüzde	1.34	1.20	0.87
		EGİTİM GÖSTERGELERİ				
1990	15.	Okur-Yazar Nüfus Oranı	Yüzde	80.46	84.49	84.15
1990	16.	Okur-Yazar Kadın Nüfusun Toplam Kadın Nüfusa Oranı	Yüzde	71.95	77.33	76.80
1990	17.	Üniversite Bitirenlerin Okul Bitirenlere Oranı	Yüzde	4.72	5.65	3.20
1994-95	18.	İlkokullar Okullaşma Oranı	Yüzde	97.10	97.15	97.08
1994-95	19.	Ortaokullar Okullaşma Oranı	Yüzde	68.65	74.43	57.19
1994-95	20.	Liseler Okullaşma Oranı	Yüzde	46.52	50.11	35.97
		SAĞLIK GÖSTERGELERİ				
1990	21.	Bebek Ölüm Oranı	Binde	67	69	60
1994	22.	Onbin Kişiye Düşen Hekim Sayısı	Adet	10.87	15.80	7.80
1994	23.	Onbin Kişiye Düşen Diş Hekimi Sayısı	Adet	1.89	2.18	1.02
1994	24.	Onbin Kişiye Düşen Eczane Sayısı	Adet	2.36	2.45	2.17
1994	25.	Onbin Kişiye Düşen Hastane Yatağı Sayısı	H.Yatağı	21.9	17.7	14.7
		SANAYİ GÖSTERGELERİ				
1995	26.	Organize Sanayi Bölgesi Parsel Sayısı	Parsel	5.893	1.280	318
1993	27.	İmalat Sanayi İşyeri Sayısı	Adet	10.541	1.235	177
1993	28.	İmalat Sanayi Yıllık Çalışanlar Ortalama Sayısı	Adet	978.983	118.750	16.960
1993	29.	İmalat Sanayi Kurulu Güç Kapasite Miktarı	Beygir Gücü	13.203.135	1.635.071	342.331
1993	30.	Fert Başına İmalat Sanayi Elektrik Tüketimi	Kws	426	251	465
1993	31.	Fert Başına İmalat Sanayi Katma Değeri	TL	7.596.132	4.314.877	3.225.160
		TARIM GÖSTERGELERİ				
1993	32.	Kırsal Nüfus Başına Tarımsal Üretim Değeri	TL	18.206.054	23.062.357	21.118.211
1993	33.	Tarımsal Üretim Değerinin Türkiye İçindeki Payı	Yüzde	100.00	19.102	4.016
		İNŞAAT GÖSTERGELERİ				
1991-95	34.	Daire Sayısı	Adet	1.257.838	286.039	40.198
1991-95	35.	Şehirsel Nüfus Başına Konut Alanı	M ²	1.8470	2.2555	2,3639
		MALİ GÖSTERGELER				
1993	36.	Gayri Safi Yurt İçi Hasıla İçindeki Payı	Yüzde	100.00	17.154	2,332
1993	37.	Fert Başına Gayri Safi Yurt İçi Hasıla	TL	33.313.730	33.044.157	24.947.717
1993	38.	Banka Şube Sayısı	Adet	6.242	1.098	137
1993	39.	Fert Başına Banka Mevduatı	TL	8.680.341	13.032.033	3.301.353
1993	40.	Toplam Banka Mevduatı İçindeki Payı	Yüzde	100	25.983	1,184
1993	41.	Toplam Banka Kredileri İçindeki Payı	Yüzde	100	24.9043	0,7231
1993	42.	Kırsal Nüfus Başına Tarımsal Kredi Miktarı	TL	2.458.512	3.674.166	776.582
1993	43.	Fert Başına Smaî, Ticari ve Turizm Kredileri Miktarı	TL	4.928.894	6.950.356	752.740
1992	44.	Fert Başına Belediye Giderleri	TL	451.613	667.059	336.188
1993	45.	Fert Başına Genel Bütçe Gelirleri	TL	4.538.987	4.725.290	1.704.274
1993	46.	Fert Başına Gelir ve Kurumlar Vergisi Miktarı	TL	2.387.023	2.971.592	1.397.004
1990-94	47.	Fert Başına Kamu Yatırımları Miktarı	TL	2.232.243	2.606.367	1.256.899
1991-94	48.	Fert Başına Teşvik Belgesi Yatırım Tutarı	TL	2.214.445	1.897.460	780.340
1993-94	49.	Fert Başına İhracat Miktarı	S	273.12	87.47	22.71
1993-94	50.	Fert Başına İthalat Miktarı	S	323.97	149.20	18,57
		ALTYAPI GÖSTERGELERİ				
1994	51.	Kırsal Yerleşmelerde Asfalt Yol Oranı	Yüzde	22.89	31.26	37,16
1994	52.	Yeterli İçmesuyu Gödürülen Nüfus Oranı	Yüzde	74.79	83.27	72,30
1994	53.	TCK Asfalt Yol Oranı	Yüzde	83.41	83.73	81,05
		DİĞER REFAH GÖSTERGELERİ				
1994	54.	Onbin Kişiye Düşen Özel Otomobil Sayısı	Adet	472	614	337
1994	55.	Onbin Kişiye Düşen Motorlu Kara Taşıtı Sayısı	Adet	628	785	492
1994	56.	Fert Başına Elektrik Tüketim Miktarı	Kws	999	704	1.168
1994	57.	Fert Başına Telefon Kontör Değeri	Adet	864	904	544
1994	58.	Onbin Kişiye Düşen Faks Sayısı	Adet	14.52	12.51	9,23

KAYNAK: İllerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması (1996), DPT.

İllerin sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralaması, ekonomik ve sosyal yapıları temsil eden 58 değişkenin ortak bileşkesi olarak ve temel bileşenler çözümlemesiyle ortaya çıkarılan temel bileşen değerleri esas alınarak oluşturulmuştur. Bu oluşum sonucunda, Tablo 60'da yer alan, illerin sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralaması ve sıralamaya esas teşkil eden endeks değerleri elde edilmiştir.

Tablo analiz edilmeden önce, en çok gelişme gösteren ilden, en az gelişmiş ile göre yapılan sıralamayı belirleyen bazı önemli unsurlara değinilmesi, yapılacak değerlendirmelerin daha sağlıklı olmasını sağlayacaktır.

DPT tarafından yapılan araştırmanın genel çerçevesini, kullanılan 58 adet sosyo-ekonomik değişken oluşturmaktadır. Doğal olarak, söz konusu değişkenler ve kullanılış biçimleri, sonuçlar üzerinde büyük ölçüde etkili olmaktadır. Diğer bir deyişle, nihai sıralamalarda, değişkenlerin kullanılış tarzına ve ağırlıklarına göre, çok küçük boyutlarda esnemeler olabilmektedir. Bu kapsamda, sonuçlar üzerinde "esneklik etkisi" olan değişkenlerin değerlendirilmesi ve yorumlanması açısından başlıca unsurların belirtilmesi yararlı olacaktır.

Araştırma kullanılan değişkenlerin büyük bir çoğunluğu, "fert başına düşen" değerleri yansıtmaktadır. Dolayısıyla ekonomik ve sosyal göstergelerin il toplam nüfusuna oranını ifade eden "fert başına düşen" değerler, illerin sıralamadaki konumlarını belirleyen temel etken niteliğindedir.

Diğer taraftan, söz konusu belirleyicilik faktörü, il toplam nüfusunun ya da sosyo-ekonomik göstergelerin mutlak büyüklüğü ile ilgili değildir. Toplam nüfus büyüklükleri birbirine yakın olan illerin sıralamadaki konumları çok farklı olabilmektedir. Bunun yanında, nüfus büyüklükleri düşük düzeyde bulunan bazı illerin sıralamada oldukça üst sıralarda yer aldıkları da görülebilmektedir.

İllerin sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralamasını ve endeks değerlerini belirleyen temel faktörler, illerin sahip oldukları nüfus büyüklüğü, yüzölçümü, ya da şehirleşme oranı gibi birtakım yüzeysel büyüklükler değildir. Sıralamayı belirleyen başlıca faktörler, illerdeki demografi yapının, işgücü talebinin, eğitim ve sağlık hizmetlerinin, fiziki ve

sosyal altyapı olanaklarının, üretim seviyesinin ve her şeyden önemlisi gelir düzeyinin, il nüfusunun ihtiyaçlarını karşılamada sağladıkları başarı olmaktadır. Başka bir anlatımla, illerin sahip olduğu nüfus büyüklüğü, iktisadi ve sosyal faaliyetlerin dinamizmi ile birebir orantılı değildir. Nitekim, ilk bakışta sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralamasında üst sıralarda yer alan illerin, sıralamadaki yeri ile nüfusu arasında doğru orantı gözlenirse de, bu durumun genelleştirilmesi mümkün değildir. Buradan bir sonuç çıkarılması gerekirse, denilebilir ki, nüfusu büyük olduğu halde alt sıralarda yer alan illerde, iktisadi yaşama katılım düzeyi düşüktür.

Sıralama değerlendirilirken dikkat edilmesi gereken diğer bir unsur ise, ülke idari bölünüşündeki temel yönetim birimi olan "il" tanımıyla ilgilidir. Zira iller genellikle il merkezleriyle özdeşleştirilmektedir. Araştırmada analiz konusu olan "il" ülke merkezi idare bölümlerinin en büyüğü olan ve ilin merkez ve diğer ilçelerini kapsayan yerleşim birimidir.

İlçeler ise, genellikle bağlı buldukları il merkezinin etki alanında bulunmaktadır. İl merkezinde meydana gelen gelişme, kademeli bir etki alanı hiyerarşisi içinde, belirli oranlarda ilçelere de yansımaktadır. Nitekim, sosyo-ekonomik gelişmişlik endeksi itibarıyla, il idari sınırları içerisindeki ilçelerden, kademeli bir şekilde artan değerlerle il merkezi düzeyine gelmesi genel bir durumdur. Ancak, bu genellemenin de tüm iller için yapılması mümkün değildir.

Araştırma sonucunda elde edilen, illerin sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralaması, ülke genelinde tüm kesimlerce kabul edilen ancak arzu edilmeyen bir durum olan, mekansal düzeyde sosyo-ekonomik gelişmişlik farklılıklarını analitik ve sayısal olarak ortaya koymaktadır.

Tablo 58'de DPT tarafından yapılan çalışma sonucunda ortaya çıkan, illerin sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralaması ve endeks değerleri verilmektedir.

TABLO 58: İLLERİN SOSYO – EKONOMİK GELİŞİMİŞLİK SIRALAMASI

SIRA No	İL ADI	ENDEKS	SIRA No	İL ADI	ENDEKS
1.	İSTANBUL	4.879015	39.	AMASYA	-0.193947
2.	ANKARA	3.324472	40.	KARAMAN	-0.225250
3.	İZMİR	2.707983	41.	AFYON	-0.228109
4.	KOCAELİ	1.745641	42.	NİĞDE	-0.280378
5.	BURSA	1.561681	43.	KASTAMONU	-0.331970
6.	ESKİŞEHİR	1.010243	44.	ÇORUM	-0.338263
7.	ANTALYA	0.979019	45.	GİRESUN	-0.342129
8.	TEKİRDAĞ	0.912105	46.	ARTVİN	-0.361540
9.	ADANA	0.825002	47.	ERZİNCAN	-0.369077
10.	İÇEL	0.692054	48.	SİVAS	-0.408015
11.	MUĞLA	0.625896	49.	AKSARAY	-0.449240
12.	AYDIN	0.572214	50.	KAHRAMANMARAŞ	-0.450686
13.	BALIKESİR	0.566499	51.	BARTIN	-0.472164
14.	KIRKLARELİ	0.554468	52.	TOKAT	-0.481332
15.	KAYSERİ	0.530593	53.	ÇANKIRI	-0.506919
16.	DENİZLİ	0.501473	54.	SİNOP	-0.512526
17.	BİLECİK	0.474944	55.	ORDU	-0.535689
18.	EDİRNE	0.408019	56.	ERZURUM	-0.550649
19.	ZONGULDAK	0.362269	57.	DİYARBAKIR	-0.614462
20.	ÇANAKKALE	0.351583	58.	YOZGAT	-0.639394
21.	ISPARTA	0.337425	59.	ŞANLIURFA	-0.657586
22.	MANİSA	0.308470	60.	TUNCELİ	-0.694920
23.	UŞAK	0.249609	61.	ADIYAMAN	-0.752853
24.	KONYA	0.220072	62.	KARS	-0.754675
25.	GAZİANTEP	0.199953	63.	GÜMÜŞHANE	-0.783385
26.	HATAY	0.189559	64.	BAYBURT	-0.798578
27.	SAKARYA	0.154779	65.	BATMAN	-0.869404
28.	BOLU	0.147192	66.	MARDİN	-0.916083
29.	BURDUR	0.144998	67.	VAN	-0.955459
30.	KIRIKKALE	0.141061	68.	SİİRT	-0.970848
31.	KÜTAHYA	0.093397	69.	IĞDIR	-0.980015
32.	NEVŞEHİR	0.006389	70.	HAKKARİ	-1.053626
33.	ELAZIĞ	-0.024586	71.	BİTLİS	-1.056951
34.	TRABZON	-0.034803	72.	ARDAĞAN	-1.057505
35.	SAMSUN	-0.042239	73.	BİNGÖL	-1.060746
36.	KİRŞEHİR	-0.116527	74.	AĞRI	-1.134534
37.	RİZE	-0.122267	75.	ŞIRNAK	-1.224524
38.	MALATYA	-0.179552	76.	MUŞ	-1.244671

KAYNAK: İllerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması (1996), DPT.

Tablodan da görüleceği gibi, Konya sosyo ekonomik gelişmişlik sıralamasında 0.220072 endeks değeri ile 76 il içerisinde 24. sırada yer almaktadır.

DPT tarafından yapılan "İllerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması" nda iller ayrıca, kademeli gruplar halinde belirlenerek (eşdeğer gelişmişlik seviyesine sahip iller belirlenerek ülke genelinde homojen alanlar saptanarak) analizi yapılmıştır.

Araştırmada; çözümlenmeler ve değerlendirmeler sonucunda ülke; farklı gelişmişlik düzeylerinde 5 ayrı gruba ayrılmıştır. Sosyo-ekonomik gelişmişlik kriterine göre ayrımı yapılan il gruplarının analizinde; değişkenlerin ait oldukları yıl ve parasal büyüklüklerin cari değerleri göz önüne alınarak, genellikle ülke ortalamasına göre aldıkları değerler ve oransal büyüklükler, karşılaştırmalar yoluyla değerlendirilmiştir. Yapılan analiz sonucunda, Konya ili sosyo-ekonomik gelişmişlik endeks değerleri, diğer iller ile karşılaştırıldığında, Konya üçüncü derecede gelişmiş iller grubu içerisinde yer almıştır. Tablo 59' da gelişmişlik endeksine göre kademeli il grupları verilmiştir.

TABLO 59: GELİŞMİŞLİK ENDEKSİNE GÖRE KADEMELİ İL GRUPLARI

1.Derecede Gelişmiş İller	2.Derecede Gelişmiş İller	3.Derecede Gelişmiş İller	4.Derecede Gelişmiş İller	5.Derecede Gelişmiş İller
1. İstanbul	1. Eskişehir	1. Bilecik	1. Kastamonu	1. Tunceli
2. Ankara	2. Antalya	2. Edirne	2. Çorum	2. Adıyaman
3. İzmir	3. Tekirdağ	3. Zonguldak	3. Giresun	3. Kars
4. Kocaeli	4. Adana	4. Çanakkale	4. Artvin	4. Gümüşhane
5. Bursa	5. İçel	5. Isparta	5. Erzincan	5. Bayburt
	6. Muğla	6. Manisa	6. Sivas	6. Batman
	7. Aydın	7. Uşak	7. Aksaray	7. Mardin
	8. Balıkesir	8. Konya	8. Kahramanmaraş	8. Van
	9. Kırklareli	9. Gaziantep	9. Bartın	9. Siirt
	10. Kayseri	10. Hatay	10. Tokat	10. Iğdır
	11. Denizli	11. Sakarya	11. Çankırı	11. Hakkari
		12. Bolu	12. Sinop	12. Bitlis
		13. Burdur	13. Ordu	13. Ardahan
		14. Kırıkkale	14. Erzurum	14. Bingöl
		15. Kütahya	15. Diyarbakır	15. Ağrı
		16. Nevşehir	16. Yozgat	16. Şırnak
		17. Elazığ	17. Şanlıurfa	17. Muş
		18. Trabzon		
		19. Samsun		
		20. Kırşehir		
		21. Rize		
		22. Malatya		
		23. Amasya		
		24. Karaman		
		25. Afyon		
		26. Niğde		

KAYNAK: İllerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması (1996), DPT.

Tablo 59'dan da görüleceği üzere, homojen il grupları içerisinde en fazla ili ve alanı kapsayan üçüncü derecede gelişmişlik grubu, orta derecede gelişmişlik seviyesine sahip 26 ilden oluşmaktadır. Grupta yer alan illerin sosyo-ekonomik göstergelerine bakıldığında, genel olarak Türkiye ortalamasına yakın değerler aldıkları ancak, birinci ve

ikinci derecede gelişmiş illerin performansına yetişemedikleri görülmektedir. Üçüncü derecede gelişmiş iller grubu içerisinde yer alan illerin sahip oldukları tipik özellikler şöyle sıralanmaktadır:

- 1. Ülke toplam nüfusunun %27.2'sine sahip grup, yüzölçümün %30'luk bölümünü kapsamaktadır. Genel olarak grup, kentlerde yaşayan nüfus oranı, nüfus artış hızı ve nüfus yoğunluğu değişkenlerinde ülke ortalamasının altında değerlere sahiptir. Grupta yer alan Bilecik, Manisa, Uşak, Sakarya ve Afyon illeri hariç olmak üzere, gruptaki tüm iller göç vermektedir.*
- 2. İstihdamın sektörel dağılımı, çalışan kesimin tarım kesiminde yoğunlaştığını göstermektedir. Toplam istihdamın %63.6'sı tarım, %10.3'ü sanayi ve %26.1'i de hizmetler sektöründe yer almaktadır.*
- 3. Grup genelinde nüfusun eğitim düzeyi ile ilk, orta ve liselerde okullaşma oranlarının Türkiye ortalamasına yakın olduğu söylenebilir.*
- 4. Üçüncü derecede gelişmiş iller grubunda, tarım ağırlıklı ekonomik yapı hakim olmakla birlikte, tarıma dayalı sanayi de gelişme göstermiştir.*
- 5. Üçüncü derecede gelişmiş iller grubunun, GSYİH içindeki payı %22'dir. Grup genelinde, kişi başına düşen GSYİH değerleri Türkiye ortalamasının altındadır. Türkiye kişi başına düşen GSYİH'sı 100 kabul edildiğinde, bu rakamın grupta 84 düzeyinde bulunduğu görülmektedir.*
- 6. Grubun toplam banka mevduatı içindeki payı %13 iken, toplam banka kredilerinden aldığı pay, ancak %9 düzeyindedir. Kişi başına düşen mevduat ülke genelinde 100 olarak kabul edildiğinde, bu rakam grupta 48'dir.*
- 7. Kırsal alana yönelik altyapı hizmetlerinden yararlanan nüfusun toplam nüfusa oranı, ülke ortalaması üzerinde bulunmaktadır.*

Özet olarak; üçüncü derecede gelişmiş iller grubu, genel olarak yüksek bir gelişme potansiyeline sahip, ekonomik faaliyetlerde tarım sektörünün ön planda olduğu, genellikle il ve bölge ölçeğinde üretim yapan sanayi kuruluşlarının yer aldığı, küçük ve orta ölçekli sanayi tesislerinin yaygın olarak bulunduğu ve sosyo-ekonomik gösterge değerlerinin ülke ortalamalarına yakın olduğu "orta derecede" gelişmiş illerden oluşmaktadır. Son yıllarda sanayinin yerel düzeyde yaygınlaşmasında (yöreselleşmesinde) gözlenen olumlu gelişmeler, büyük ölçüde bu grupta yer alan illerde

gerçekleşmiştir. Büyük çoğunluğu yeni sanayileşen bu iller, hızlı bir gelişme süreci içinde bulunmaktadır.

Konya ilinin gelişmişlik düzeyi ilçeler itibariyle değerlendirildiğinde ise; Merkez (büyükşehir) ilçenin, Türkiye genelinde incelenen 858 ilçe içerisinde 9. sırada, il içerisinde ise birinci sırada yer aldığı görülmektedir. Yine, sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralaması açısından Ereğli ilçesi Türkiye genelinde 121. sırada yer alırken, il içinde 2. sırada, Akşehir ilçesi Türkiye genelinde 129. sırada, il içerisinde 3. sırada yer almaktadır. Çeltik ilçesi ise il içinde son sırada yer alırken, Türkiye genelinde 771. sırada bulunmaktadır. Konya ilinin ilçeler itibariyle gelişmişlik sıralaması Tablo 60'da verilmiştir.

TABLO 60 : İLÇELER İTİBARIYLA GELİŞMİŞLİK SIRALAMASI

İlçe Adı	858 İlçe İçinde Gelişmişlik Sırası	İl İçinde Gelişmişlik Sırası
Büyükşehir	9	1
Ahırlı	682	26
Akören	261	6
Akşehir	129	3
Altınekin	586	21
Beyşehir	197	5
Bozkır	591	22
Cihanbeyli	451	14
Çeltik	751	29
Çumra	348	11
Derbent	692	27
Derebucak	431	13
Doğanhisar	542	19
Emirgazi	561	20
Ereğli	121	2
Güneysınır	477	16
Hadim	615	25
Halkapınar	739	28
Hüyük	483	17
İlgın	309	8
Kadınhanı	475	15
Karapınar	301	7
Kulu	336	10
Sarayönü	332	9
Seydişehir	177	4
Taşkent	502	18
Tuzlukçu	604	23
Yalıhüyük	395	12
Yunak	606	24

KAYNAK: İllerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması (1996), DPT.

5. YÖRENİN EKONOMİK GELİŞME YÖNÜNDEN ANALİZİ

Bir yörenin, şehrin yatırımcılar için çekim merkezi olması ülke ve bölgenin gelişmişliği yanında kendi özel konumu ve koşullarına da bağlıdır. Çünkü ekonomik açıdan piyasa koşulları altında bir işletme için en uygun kuruluş yeri, doğal olarak maliyetlerin en düşük olduğu yerdir. Firma açısından rasyonel olarak bu tür yer seçimi, ulusal düzeyde dengeli yerleşme ve kalkınma hedefleriyle uyumlu olmayabilir. Bu nedenle kamu müdahalesi kaçınılmaz olur ve şehrin bünyesinde süreç içerisinde meydana gelen değişmelerin bir kısmı yönlendirici etkilerle ortaya çıkar. Bazı şehirler kamunun özel desteğine rağmen yeterli bir gelişme performansı gösteremezken, bazı şehirler de kendi iç dinamikleriyle bu gelişme başarısını gösterebilmektedir. Gelişme dinamiğini oluşturan unsurlar genel olarak doğal altyapı, maddi altyapı, kurumsal altyapı ve beşeri altyapıdır. Söz konusu unsurlar birbirini tamamlayarak geliştiği ölçüde sosyo-ekonomik düzeyi artan bir şehirden söz etmek mümkün olur. Bu durumun sağlanamadığı şehirler zaman içerisinde ekonomik olarak gerileme sürecine girerler. Ülkemizde pek çok yörede söz konusu bu durum mevcuttur.

Sosyo-ekonomik gelişmenin büyüklüğü, yoğunluk ve nitelikleri bir yandan şehrin sahip olduğu nüfus, altyapı ve üstyapı donatımlarına, diğer yandan da bunlar arasındaki bileşim, etkileşim ağı, firmalar arası ileri ve geri bağlantılar ile yerleşim yeri faktörlerine bağlı bulunmaktadır. Dolayısıyla, devlet yatırımlarının dışsal etkileri, belediyelerin kent planlaması, meslek kuruluşlarının uyarıcı ve yönlendirici faaliyetleri bir bütün olarak şehirlerin sosyo-ekonomik düzeyini şekillendirmektedir.

Bir şehrin kurulduğu yerin su kaynakları, deniz, arazi yapısı, orman, maden kaynakları, iklim gibi doğal unsurları doğal altyapıyı; bünyesinde bulundurduğu sosyal sermayeyi ifade eden enerji, yol, ulaşım, haberleşme alanlarındaki yatırımlar, donatımlar ve araçlar, kamusal yönetim, eğitim, sağlık ve sosyal hizmetler alanındaki bina ve donatımlar maddi altyapıyı; merkezi ve yerel kamu yönetimlerinin, güvenlikle ilgili hizmetlerin, sendika, dernek ve gönüllü kuruluşların her türlü iktisadi faaliyete ilişkin örgütlenme biçimleri ile toplumsal davranışları belirleyen her türlü düzenlemeleri

kurumsal altyapıyı; işgücünün eğitim düzeyi ile birlikte şehirdeki eğitim, araştırma, kültür ve spor kurumlarının miktar ve kalitesi ise beşeri altyapıyı oluşturmaktadır.

Bir şehrin cazibe merkezi olmasının temel unsurları aşağıdaki gibi sıralanabilir.

1. Gelişme mutlaka teknolojik ve örgütsel alanda yeniliklerle birlikte yürütülmelidir.
2. Ulaşımı artırıcı ve yerleşimi kolaylaştırıcı kurumsal faaliyetlere süreklilik kazandırılmalıdır.
3. Su ve kanalizasyon dahil, sağlığı koruma hizmetlerinin gecikmesiz artırılması gerekmektedir.
4. İş hayatı, eğitim ve sosyal yaşamla ilgili gereksinimlerin kaliteli bir şekilde sunulması gerekmektedir. Bu olanaklar kaliteli işgücünü ve dış sermayeyi çekmede önemli unsurlardır.
5. Şehrin bitişik kent veya yerleşim alanlarıyla, ülkenin diğer bölgeleriyle ve yabancı ülkelerle mal ve hizmet alışverişlerini çoğaltıcı çabalara özel bir önem verilmelidir. Bir şehrin dış ilişkilerinin artması kendi içindeki sanayiye ve yan sanayileri uyarıcı ve dolayısıyla gelir akımlarını çoğaltıcı bir etkiye sahip bulunmaktadır.
6. Güvenlik altyapısını geliştirici çabalara özel bir önem verilmelidir.
7. Ulusal ve uluslar arası ekonomik sistemde ortaya çıkan değişmelerin izlenmesi gerekmektedir. Bu izleme şehir ekonomisinde yönlendirici etkisi olabilecek kurum ve kuruluşlar aracılığı ile gerçekleştirilebilecektir.

Yöre ekonomilerine en büyük katma değeri sağlayabilecek olan sektör sanayi sektörü olduğu için, yörelerin gelişme dinamiğinde sanayileşme çok özel bir yer tutmaktadır. Doğal kaynak potansiyeline dayalı sanayi yatırımları dışındaki sermaye yatırımları, kuruluş yeri olarak yukarıda bahsedilen altyapı unsurlarının tatmin edici olduğu yöreleri tercih etmektedirler. Genellikle de ticaret ve hizmet sektörlerinin gelişimi sanayiden gelen katma değerlerle sağlanmaktadır.

Sonuç olarak; doğal, maddi, kurumsal ve beşeri altyapı bakımından yeterli, ileri-geri bağlantıları olan ve yeni kurulacak tesislere bu anlamda olanak hazırlayan kuruluşların bulunduğu şehirler gelişme potansiyeli taşımaktadır. Bu değerlendirmeler ışığında Konya ilinin ekonomik gelişme yönünden analizi aşağıda verilmiştir.

5.1. Mevcut Durum

Bu bölümde yatırım ortamının unsurları olan coğrafik ve demografik yapıdan tarım ve sanayiye, altyapıdan gelir seviyesine kadar, yatırımları doğrudan ve dolaylı olarak etkileyen bütün faktörler, olumlu ve/veya olumsuz yanlarıyla ortaya konulmaya çalışılacaktır.

5.1.1. Coğrafi Konum

İç Anadolu Bölgesi'nde yer alan Konya ili; Ankara, Isparta, Afyonkarahisar, Eskişehir, İçel, Karaman, Antalya, Niğde, Aksaray illeri ile komşudur. 38.257 km² gibi çok geniş bir alana yayılan Konya ili ülke topraklarının yaklaşık %5'ini kaplamaktadır.

Yüksek bir plato konumunda olan Konya ili topraklarının önemli bir bölümü kapalı havza niteliğindedir. Çok sayıda göl ve bataklık havzalarının bir araya gelmesiyle oluşan Konya kapalı havzasında önemli vadi oluşumları görülmemektedir. Küçük akarsuların açtığı vadi tabanlarının zamanla alüvyonlarla kaplanması ile tarıma elverişli geniş ova oluşumları meydana gelmiştir. Karasal iklimin hüküm sürdüğü Konya ilinde yazları sıcak ve kurak, kışları soğuk ve yağışlı geçer. Ortalama yağış miktarının çok düşük olduğu ilde, tarım ve hayvancılık iklim koşullarından olumsuz etkilenmektedir.

Konya, coğrafi konum itibariyle Akdeniz Bölgesi'ni İç Anadolu'ya ve Ege Bölgesi'ni Doğu ve Güneydoğu'ya bağlayan yollar üzerinde kurulmuş, Ankara, Adana, Kayseri, Mersin ve Antalya gibi gelişmiş illere yakın olması nedeniyle kuruluş yeri faktörleri açısından cazip bir konuma sahiptir.

Konya ili deprem açısından ülkemizin en az riske sahip illerinden biridir. İl topraklarının önemli bir kısmı deprem riski en düşük olan 5.derece ve az riskli 4.derecede deprem kuşağına girmektedir. Deprem açısından 1.derecede riskli olan Tuzlukçu, Doğanhisar, Akşehir ve Ilgın ilçelerinin bulunduğu hat, il topraklarının çok küçük bir bölümünü teşkil etmektedir. (Deprem haritası Ek 1'de görülebilir).

5.1.2. Demografik Durum

Konya ili nüfusu (1997 Genel Nüfus Tespiti sonuçlarına göre) 1.931.773 olup, nüfusun %59'u şehirlerde %41'i de kırsal kesimde yaşamaktadır. Ayrıca kentlerde yaşayan nüfusun önemli bir kesimi (%54.7) merkez ilçeyi oluşturan Karatay, Meram ve Selçuklu ilçelerinde toplanmıştır. Bu durumda göstermektedir ki il nüfusunun büyük bir kısmı tarımsal faaliyetlerle uğraşmaktadır. Nitekim nüfusun sosyal ve ekonomik niteliklerini gösteren son nüfus sayımı olan 1990 Genel Nüfus sonuçlarına göre faal nüfusun sektörler itibariyle dağılımında ilk sırayı %63.3 pay ile tarım-hayvancılık sektörünün aldığı görülmektedir.

İlde iktisaden faal nüfusun yoğunlukla tarım sektöründe istihdam edilmesine rağmen sanayi sektörüne yönelik istihdamda herhangi bir kısıt söz konusu değildir. İl imalat sanayinde faaliyet gösteren tesisler ihtiyaç duyduğu işgücünün tamamını il içinden temin edebilmektedir. Ancak işin niteliğine göre özellikle küçük ilçelerde kalifiye eleman ve üst düzey yönetici bulmakta sorunlar yaşanabilmektedir. İlde sanayileşme belli bir ivme kazanmış olmasına rağmen nüfus artış hızına paralel istihdam yaratılamamakta ve bunun sonucunda da göç olgusuyla karşılaşmaktadır. Nitekim 1985-1990 döneminde il dışına net göç hızı binde 17 olarak gerçekleşmiştir.

Konya ilinde okuma yazma oranı Türkiye ortalamasından yüksek olmakla birlikte okullaşma oranı eğitimin her kademesinde bölge ve ülke ortalamalarının altındadır. Ancak sanayi kesiminde ihtiyaç duyulan işgücü temininde ve temin edilen işgücünün çalışma yaşamına uyumunda eğitim eksikliğinden kaynaklanan önemli bir sorunla karşılaşılmamaktadır.

5.1.3. Altyapı Olanakları

Konya ili gerek teknik altyapısı (ulaşım, haberleşme, enerji, sulama) açısından gerekse sosyal altyapı (eğitim, sağlık, kültür) açısından İç Anadolu Bölgesi ve Türkiye'nin bir çok iline göre daha şanslı olduğu söylenebilir.

İlde karayolu, demiryolu ve havayolu ulaşım olanağı mevcuttur. Batı illerini Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ne bağlayan demiryolu hattının Konya il sınırları içindeki uzunluğu 300 km olup demiryolu hattı üzerinde 15 istasyon mevcuttur. T.C. Devlet Demiryollarının bugün sahip olduğu olanaklar çerçevesinde Konya ilinde etkin yük ve yolcu taşımacılığı yapılmaktadır. İlde havayolu taşımacılığı sivil havaalanı olmadığından askeri havaalanı üzerinden gerçekleştirilmektedir. İstanbul-Konya arasında hergün karşılıklı bir uçak, yolcu taşımacılığında kullanılmaktadır. İlde ana ulaşım aracı karayoludur. İlde bulunan toplam 9418 km karayolu ağının (Devlet Yolu, İl Yolu, Köy Yolu) önemli bir kısmı asfalt olmakla birlikte özellikle köy yolları yetersizdir.

Konya ilinde elektrik enerjisi Hirfanlı, Göksu ve Gezende Santralleri ile, Seydişehir trafo merkezinden sağlanmaktadır. İle bağlı tüm yerleşim birimlerinde elektrik kullanılmakta olup, 1992 yılından itibaren elektriksiz köy kalmamıştır.

Haberleşme açısından Konya ili, Türkiye'nin en iyi konumda olan illerinden biridir. İl genelinde 477.658 hat kapasiteli 456 otomatik santral mevcuttur. İlçelerde bulunan santrallerin tamamı otomatik ve bir çoğu da dijital hale getirilmiştir. İlde bütün yerleşim birimleri telefon görüşmesi yapabilmektedir.

Konya ili eğitim olanakları açısından değerlendirildiğinde; okul ve öğretmen başına düşen öğrenci sayısı bakımından, ilköğretim hariç Konya ili Türkiye ortalamalarına göre daha iyi durumdadır. Okullaşma oranı açısından ise il verileri İç Anadolu Bölgesi ve Türkiye ortalamalarından daha düşüktür. İlde bulunan Selçuk Üniversitesi 14 fakülte, 5 yüksekokul, 24 meslek yüksekokulu, 13 Araştırma ve Uygulama Merkezi ve 1 Konservatuar ile eğitim-öğretim hizmeti sunmaktadır. İlçelere yayılmış Meslek Yüksekokulları ve daha çok il merkezinde toplanmış fakülte ve Araştırma Merkezleriyle ilde ihtiyaç duyulan ara kademe elemanı, yönetici vb. kalifiye işgücünün oluşmasında Üniversite önemli bir katkı sunmaktadır.

Sağlık hizmetleri bakımından Konya ili; ilde onbin kişiye düşen yatak sayısı 18 olup, İç Anadolu Bölgesi ve ülke ortalamalarının altındadır. Sağlık personeli (uzman hekim, pratisyen hekim, hemşire, ebe vb.) başına düşen nüfus bakımından Konya ili ülke

ortalamalarına göre daha iyi durumda, bölge ortalamalarına göre ebe hariç daha kötü durumdadır.

Altyapı eksiklerinin giderilmesinde en büyük görev kamuya düşmektedir. Bu konuda anlamlı bir gösterge olan kamu yatırımlarının Konya ilindeki gelişimi incelendiğinde; 1991 yılı itibariyle cari fiyatlarla 276.7 milyar TL. olan kamu yatırım harcamaları 1991-2000 döneminde yaklaşık olarak 167 kat artarak 46.124 milyar TL. olarak gerçekleştiği görülmektedir. Aynı dönemde İç Anadolu Bölgesinde yer alan illerin toplam kamu yatırım harcamaları 169 kat, Türkiye genelinde yapılan toplam kamu yatırım harcamaları 182 kat artmıştır. İlde yapılan kamu yatırım harcamalarının, İç Anadolu Bölgesi ve Türkiye içindeki yeri incelendiğinde; 2000 yılı itibariyle (cari fiyatlarla) 46.1 trilyon TL. olarak gerçekleşen il kamu yatırım harcamalarının, İç Anadolu Bölgesi illerine yönelik olarak yapılan toplam kamu yatırım harcamalarının %6.91'ini, Türkiye genelinin ise %0.61'ini oluşturduğu görülmektedir. 2000 yılında ile tahsis edilen kamu yatırım harcamaları büyüklük bakımından Türkiye genelinde 17. sırada İç Anadolu Bölgesinde ise Ankara ve Eskişehir illerinden sonra üçüncü sırada bulunmaktadır.

2000 yılı itibariyle kişi başına kamu yatırım harcaması (cari) Konya ilinde 23.1 milyon TL., İç Anadolu Bölgesinde 61.8 milyon TL., Türkiye genelinde ise 116.6 milyon TL. olarak gerçekleşmiştir. Kişi başına kamu yatırım harcamaları bakımından Konya ili gerek Türkiye gerekse İç Anadolu Bölgesinin çok altındadır. 1991-2000 döneminde Konya ili kamu yatırım harcamalarının gelişimi İç Anadolu Bölgesi ve Türkiye ile karşılaştırmalı olarak Tablo 61'de verilmiştir.

TABLO 61: KAMU YATIRIM HARCAMALARININ YILLAR İTİBARIYLA GELİŞİMİ

Yıllar	HARCAMA TUTARI (Cari Fiyatlarla Milyon TL)			%	
	TÜRKİYE (1)	İÇ ANADOLU BÖLGESİ (2)	KONYA (3)	(3) / (1)	(3) / (2)
1991	41.863.515	3.955.126	276.694	0,66	7,00
1992	75.404.039	6.330.189	461.384	0,61	7,29
1993	122.799.478	11.548.127	569.353	0,46	4,93
1994	218.875.188	30.316.839	1.374.257	0,63	4,53
1995	312.039.359	50.820.080	1.811.620	0,58	3,56
1996	622.924.899	85.985.775	3.970.068	0,64	4,62
1997	1.346.980.872	207.737.222	10.624.018	0,79	5,11
1998	3.162.782.859	371.668.949	23.658.080	0,75	6,37
1999	4.605.642.748	485.256.716	28.868.917	0,63	5,95
2000	7.612.580.183	667.671.821	46.123.668	0,61	6,91

KAYNAK: DPT, 2000 Yılı Yatırım Programı, Yatırımların İllere Göre Dağılımı, Şubat 2000

Kamu yatırım harcamalarının sektörlere göre dağılımı incelendiğinde; 2000 yılı itibariyle Konya ilinde 46.1 trilyon TL. olarak gerçekleşen kamu yatırım harcamalarının %23.52'sini oluşturan sağlık sektörü ilk sırada yer almaktadır. Diğer başlığı ihmal edilirse, %17.43 payla tarım sektörü ikinci sırada, %15.26 payla ulaştırma ve haberleşme sektörü üçüncü sırada, %12.96 payla eğitim sektörü dördüncü sırada, %7.10 pay ile de imalat sektörü beşinci sırada yer almaktadır. Madencilik, enerji, turizm ve konut sektörlerinin il kamu yatırım harcamaları içindeki payları ise önemsiz düzeydedir.

2000 yılı il kamu yatırım harcamalarının sektörler itibariyle dağılımı İç Anadolu Bölgesi ve Türkiye geneli ile karşılaştırmalı olarak Tablo 62'de verilmiştir.

TABLO 62: 2000 YILI KAMU YATIRIM HARCAMALARININ SEKTÖREL DAĞILIMI

Sektörler	Türkiye		İç Anadolu Bölgesi		Konya	
	Milyar TL	%	Milyar TL	%	Milyar TL	%
Tarım	397.000	5,22	22.060	3,30	8.039	17,43
Madencilik	93.300	1,23	5.750	0,86	600	1,30
İmalat	398.259	5,23	58.815	8,81	3.277	7,10
Enerji	1.201.850	15,79	43.238	6,48	50	0,11
Ulaştırma ve Haberleşme	1.796.640	23,60	28.819	4,32	7.040	15,26
Turizm	36.308	0,48	1.269	0,19	571	1,24
Konut	376.969	4,95	969	0,15	0	0,00
Eğitim	993.676	13,05	70.650	10,58	5.976	12,96
Sağlık	379.772	4,99	66.753	10,00	10.850	23,52
Diğer	1.938.807	25,47	369.349	55,32	9.721	21,08
Toplam	7.612.580	100,00	667.672	100,00	46.124	100,00

KAYNAK: DPT, 2000 Yılı Yatırım Programı, Yatırımların İllere Göre Dağılımı, Şubat 2000

5.1.4. Tarımsal Yapı ve Hayvancılık

Konya ili tarım ve hayvancılık potansiyeli açısından oldukça zengin bir ilimizdir. İlin 4.169.400 hektarlık toplam alanı içinde tarım alanının payı yaklaşık %64'dür. İlde tarım arazisinin fazla olmasına rağmen gerek nadasa ayrılan arazinin (1.030.257 hektar) büyüklüğü gerekse iklim koşulları ve sulama olanaklarının yetersizliği ürünlerin verim düzeyini kısıtlamakta ve ürün çeşitlenmesini engelliyici bir rol oynamaktadır. Nitekim sebzelik, meyvelik ve bağların toplam tarım arazisi içindeki paylarına bakıldığında bu durum daha net görülmektedir. Sebzelik, meyvelik ve bağların toplamının il tarım arazisi içindeki payı %3.7 gibi önemsiz bir düzeydedir. İl tarım arazisinin %96.3'ü ise tarla

alanından oluşmaktadır. İlde hububat ürünleri ile endüstriyel bitkilerden şekerpancarı en çok ekimi yapılan ürünlerdir.

İlde toplam sulanabilir tarım arazisi 1.652.782 hektar olup, toplam tarım alanının %62.1'ini oluşturmaktadır. Ancak ilde sulanan arazi 374.260 hektar gibi çok düşük bir miktardadır. İl genelinde sulama yapılan tarım arazisi toplam tarım arazisinin yaklaşık %14'ünü oluşturmaktadır.

Konya ilinde hayvancılık önemli faaliyet alanlarından biridir. Geniş bir alana yayılan il toprakları hayvancılık için uygun bir zemin oluşturmakta olup, yağışların yetersiz sulama olanaklarının kıt olması, bitkisel üretim yapan çiftçilerin ikinci bir faaliyet kolu olarak hayvancılığa yönelmelerine neden olmuştur. İlde yalnızca hayvancılık yapan işletmelerin tarım işletmeleri içindeki payı %3.2 olmasına rağmen bu oran bitkisel üretimle birlikte hayvancılık faaliyetlerinde bulunanlar da dikkate alındığında %70.9'a yükselmektedir.

İl hayvan varlığı bakımından ülke ve bölge içinde de önemli bir yere sahiptir. 1998 yılı itibariyle il koyun varlığı 1.834.720 baş olup, İç Anadolu Bölgesi koyun varlığının %27.6, ülke koyun varlığının %6.23'ünü oluşturmaktadır. İlde bulunan 372.660 sığır ile büyükbaş hayvan varlığı bakımından İç Anadolu Bölgesi sığır varlığının %20.05, Türkiye sığır varlığının %3.38'inin Konya ilinde bulunduğu görülmektedir. Son yıllarda giderek yaygınlaşan tavuk yetiştiriciliği, Konya ilinin kümes hayvanları varlığı bakımından da ülke genelinde (%5.68) ve bölgede (%26.85) önemli bir pay almasını sağlamıştır.

İl hayvan yetiştiriciliğinde özellikle sığırdaki verimi yüksek kültür ırklarının tercih edildiği dikkat çekmektedir. İlde sağılan ve kesilen hayvanların üretim ve verim durumu incelendiğinde; küçükbaş süt veriminin ülke ve bölge ortalamalarının altında, et veriminin ülke ortalamalarının üzerinde, bölge ortalamalarının altında olduğu, büyükbaş (sığır) hem et hem de süt veriminin bölge ve ülke ortalamalarının üzerinde olduğu görülmektedir.

Tarım sektörünün il GSYİH'sı içindeki payına bakıldığında, sabit fiyatlarla 1987 yılında %35.2 pay ile 1987 yılında ilk sırada olan tarım sektörünün, 1987-1998 döneminde il gayri safi yurt içi hasıla içindeki payının sürekli düşerek 1998 yılında %23.6'ya gerilemesine rağmen ilk sıradaki yerini koruduğu görülmektedir.

5.1.5. Sanayi

Sanayileşme bakımından Konya ili, ülkemizin önde gelen illerinden biridir. İl ekonomisinde de sınai faaliyetlerin toplam gelir ve istihdama katkısı önemli oranlardadır. İl gayri safi hasılası içinde sanayi sektörünün payı 1998 yılında sabit fiyatlarla %19.5'dir. İl sanayi sektöründe çalışanların toplam istihdama oranı ise %10.1'dir. (Sanayi Hasılası, İmalat Sanayi, Madencilik ve Taş Ocakçılığı, Elektrik Gaz ve Su hasıllarından oluşmaktadır)

Cumhuriyetin ilk yıllarında, un, makine imalat, maden, maden işleme ve ağaç ürünleri üreten sınırlı sayıda tesisten oluşan il sanayi sektörü, daha çok tarıma dayalı bir görünüm arz etmekteydi. 1960'lara değin birkaç büyük kamu tesisinin kurulduğu Konya ili sanayi 1960'lı yıllarda kurulan çimento, krom magnezit, Seydişehir Alüminyum tesisleri ile ivme kazanmıştır. III. Beş Yıllık Kalkınma Planı çerçevesinde organize sanayi sitelerinin oluşturulması kararı Konya ili sanayiinde hızlandıran etkisi yapmış, 1975-1990 döneminde 19'u il merkezinde 15'i ilçelerde olmak üzere toplam 8.086 işyerinin faaliyet gösterdiği 34 küçük sanayi sitesi kurulmuştur. İlde sanayileşme ve sanayiinin altyapısının oluşması bakımından sağlanan bu gelişmeler, üretim ve yatırım profilinin çeşitlenmesine yol açmıştır. Bu gelişmelere bağlı olarak ilde yeni yatırım yapma arzusu, sanayicilerin uygun koşullarda faaliyet arayışları, Organize Sanayi Bölgeleri oluşturulması çabalarına dönüşmüş ve ilk Organize Sanayi Bölgesi 1971 yılında il merkezinde kurulmuştur.

Günümüzde faaliyete geçmiş, yapımı süren veya parselasyon çalışmaları devam eden 4'ü il merkezinde 6'sı ilçe merkezlerinde olmak üzere 10 organize sanayi bölgesi oluşmuştur. Organize Sanayi Bölgelerinin sanayi kuşağı olarak değerlendirilmesi ve burada yapılacak yatırımların devlet yardımlarından daha avantajlı bir biçimde yararlanması yatırımcılar için cazip bir ortam yaratmaktadır.

5.1.6. Turizm

Konya ili zengin tarihi geçmişinden miras kalan tarihi, kültürel değerlerinin yanısıra göl, termal ve doğa turizmi potansiyeli bakımından da ülkemizin ender yörelerinden biridir.

Turistik açıdan çok cazip bir merkez olmasına rağmen il turizm gelirleri istenilen düzeyde değildir. Bunda ülkemizde turizm sektörünün kıyı turizmine dönük olarak planlanması ve desteklenmesinin yanısıra il turistik değerlerinin yeterince tanıtılmaması ve turistik yatırımların yeterli olmaması, yeterli altyapı bulunmaması gibi nedenler etkili olmuştur.

Konya ilinin gelişme perspektifleri içerisinde turizm sektörünün önemli bir potansiyele sahip olduğu ve bu potansiyelin etkin değerlendirilmesi sonucunda il turizm gelirlerinin önemli boyutlara ulaşabileceği tahmin edilmektedir.

5.1.7. Ticaret

Konya ili sahip olduğu tarımsal potansiyel ve sanayiinde sağladığı gelişmelerin katkısıyla dinamik bir pazara sahiptir. Ticaret sektörü il gayri safi yurtiçi hasılasında sabit fiyatlarla 1998 yılında %18.2 gibi önemli bir paya sahiptir. Ticaret daha çok il merkezinde yoğunlaşmakla birlikte Ereğli, Akşehir, Seydişehir gibi büyük ilçelerde de hayli gelişmiştir.

İlde ticarete konu olan malların başında tarımsal ve hayvansal ürünler gelmektedir. İmalat sanayiinde ulaşılan seviye ile bir çok ürünün üretilebildiği Konya ilinde ticarete konu olan sanayi ürünleri de çeşitlenmiştir. Tarımsal makineler, oto yedek parçası, lastik-plastik ürünleri, işlenmiş tarımsal ürünler, demir-çelik ürünleri, imalat makineleri, dokuma-giyim ürünleri, tuz, alüminyum ve mermer ilde mübadele konusu olan bazı sanayi ürünleridir. 1998 yılı itibariyle yaklaşık 60 milyon ABD doları değerinde ihracat gerçekleştirilen Konya ilinde dış ticarete konu malların içinde hububat, un, nişasta ve süt müstahzarları, süt ürünleri, yumurta, kazanlar ve mekanik cihazlar önemli yer tutmaktadır.

5.1.8. Bankacılık Durumu

Konya ilinde 1999 yılı itibariyle 34 ayrı bankaya ait 150 şube faaliyet göstermektedir. Bankacılık faaliyetleri daha çok il merkezinde gelişmiş olup, Ereğli, Akşehir, Beyşehir, Çumra, Ilgın gibi büyük ilçelerde de halkın bankacılık hizmetlerinden yararlanma düzeyinin yüksek olduğu görülmektedir.

1999 yılı itibariyle, Konya ilinde kişi başına düşen banka mevduatı 395 ABD Doları, kişi başına düşen banka kredileri 92 ABD Doları olarak gerçekleşmiştir. Kişi başına düşen banka mevduatı ve kredi miktarı İç Anadolu Bölgesi ve Türkiye geneli ile karşılaştırıldığında, il değerlerinin İç Anadolu Bölgesi ve Türkiye geneli ortalamasının oldukça altında olduğu dikkat çekmektedir.

5.1.9. Teşvik Durumu

Bir ülkede yatırımların özendirilmesinde uygulanan tedbirlerden en önemlisi yatırım teşvik tedbirleridir. Devlet bölgeler veya iller arasındaki gelişmişlik farkını giderebilmek amacıyla illere veya yörelere farklı yatırım teşvikleri sağlamaktadır. Yine, devlet belirli sektörlerin ülke içinde gelişmesini sağlamak amacıyla, gelişmesini istediği sektörlerle (özel önem taşıyan sektörlerle teşvik tedbirleri uygulamaktadır. Genel olarak devlet yardımları olarak adlandırılan yatırım teşvikleri açısından ülke kalkınmada öncelikli yöreler, normal yöreler ve gelişmiş yöreler olmak üzere gelişmişlik derecesine göre üçe ayrılmıştır. Konya ili Devlet Yardımları açısından Normal Yöre kapsamındadır. Yürürlükte olan teşvik rejimine göre ülkemizde uygulanan Devlet Yardımları Ek 2’de ayrıntılı olarak verilmiştir.

Konya ilinde uygulanacak başlıca devlet yardımları şunlardır.

A- İhracat Yardımları

- Araştırma ve Geliştirme Yardımı
- Yurtdışı Fuar ve Sergilere Katılım ve Uluslar arası Nitelikteki Yurtiçi İhtisas Fuarları Yardımı

- Çevre Yardımı
- Pazar Araştırması Yardımı
- Eğitim Yardımı
- İstihdam Yardımı

B- Yatırımlarda Devlet Yardımları

2001-1821 Sayılı Yatırımlarda Devlet Yardımları ve Yatırımları Teşvik Fonu, Hakkında Karar kapsamında Normal Yörelerde yapılacak yatırımlarda devlet yardımlarından yararlanabilmesi Hazine Müsteşarlığı" dan alınacak teşvik belgesi şartına bağlanmıştır.

Konya ilinde yapılacak yatırımın teşvik belgesi kapsamına alınabilmesi için asgari sabit yatırım tutarının 400 milyar TL. olması gerekmektedir.

İlde Teşvik Bölgesi kapsamında gerçekleştirilecek yatırımlarda uygulanan başlıca devlet yardımları şunlardır.

- **Gümrük Vergisi ve Toplu Konut Fonu İstisnası**
- **Yatırım İndirimi**
- **Katma Değer Vergisi İstisnası**
- **Vergi, Resim ve Harç İstisnası**
- **Fondan Kredi Tahsisi**

C- Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelere (KOBİ) Yönelik Devlet Yardımları

1 ila 250 işçi çalıştıran küçük ve orta ölçekli işletmeleri ve bu kriterlere uyan yatırımları desteklemek amacıyla konan devlet yardımlarıdır. Bu tür devlet yardımları da istisnalar hariç KOBİ Teşvik Belgesi şartına bağlanmıştır. KOBİ teşvik belgesi kapsamında yapılan ve 400 milyar TL.'yi aşmayan bina inşaat, makine ve teçhizat harcamaları ile hammadde ve işletme malzemesi teminine yönelik yatırım harcamaları devlet desteğinden yararlanabilmektedir. (Ayrıntılı bilgi için Ek 2'ye bakınız).

Geçmiş yıllarda Konya ilinde yatırım yapmak üzere, yatırım teşvik ve izin belgesi almış yatırım proje sayısının diğer illere göre oldukça düşük seviyelerde olduğu görülmektedir. 1990-2000 (Haziran Sonu) döneminde Konya iline yönelik olarak toplam 765 teşvik belgesi alınmıştır. Söz konusu dönemde Konya iline verilen teşvik belgesi sayısının İç Anadolu Bölgesi içindeki payı %16.4 Türkiye içindeki payı ise %2.2'dir. Durum yatırım tutarları açısından değerlendirildiğinde Konya ilinin İç Anadolu Bölgesi içindeki payının %14.3, Türkiye içindeki payının ise %1.9 olduğu görülmektedir.

1990-2000 döneminde Konya iline yönelik olarak düzenlenmiş Yatırım teşvik belgelerinin sayısı, toplam yatırım tutarı, ve istihdam durumu İç Anadolu Bölgesi ve Türkiye ile karşılaştırmalı olarak Tablo 63'de verilmiştir.

TABLO 63: İL, İÇ ANADOLU BÖLGESİ VE TÜRKİYE'DE VERİLEN TEŞVİK BELGELERİ

Yıllar	TÜRKİYE			İÇ ANADOLU BÖLGESİ			KONYA		
	Belge Sayısı	Toplam* Yatırım Tutarı	İstihdam	Belge Sayısı	Toplam* Yatırım Tutarı	İstihdam	Belge Sayısı	Toplam* Yatırım Tutarı	İstihdam
1990	3.140	67.694	181.923	205	4.082	14.361	12	370	517
1991	1.775	97.411	171.681	228	17.837	22.016	26	869	1.975
1992	1.554	168.112	113.227	193	12.620	20.122	10	143	556
1993	3.052	675.426	199.060	379	94.205	29.186	43	3.447	3.497
1994	1.392	390.402	90.900	153	37.138	11.160	22	9.583	1.648
1995	4.955	3.601.405	375.842	481	520.681	41.011	82	47.807	6.279
1996	5.024	3.298.396	270.545	734	335.726	42.440	164	52.359	7.632
1997	5.144	4.044.300	335.717	835	508.665	54.549	168	78.099	8.775
1998	4.291	4.381.995	287.421	691	573.605	39.414	119	74.276	5.744
1999	2.968	5.004.578	192.831	510	713.963	33.950	75	51.261	3.215
2000 (**)	1.669	3.479.017	100.960	251	468.478	14.008	44	152.362	2.638
TOPLAM	34.964	25.208.736	2.320.107	4660	3.287.000	322.217	765	470.576	42.476

(*) : Milyar TL

(**) : 30 Haziran 2000 itibariyle.

KAYNAK: T.C. Hazine Müsteşarlığı, Teşvik ve Uygulama Genel Müdürlüğü

5.1.10. Sosyo-Ekonomik Durum

Konya ili yaratmış olduğu GSYİH ile Türkiye ekonomisi içerisinde %2.23, İç Anadolu Bölgesi içinde ise %14.27 paya sahiptir. 1998 yılı itibariyle il GSYİH'sı (1987 üretici fiyatlarıyla) 2.592 milyar TL. olup, ülke geneli il sıralamasında 10. sırada, İç Anadolu Bölgesi illeri arasında ise Ankara'nın ardından ikinci sıradadır.

1998 yılı il GSYİH'sının (1987 üretici fiyatlarıyla) sektörler itibariyle dağılımı incelendiğinde; ilk sırada %23.6 ile tarım, ikinci sırada %19.5 ile sanayi, üçüncü sırada

%18.2 ticaret, dördüncü sırada %17.3 ile ulaştırma-haberleşme, beşinci sırada %7 ile inşaat sektörlerinin yer aldığı görülmektedir.

Kişi başına gelir düzeyi açısından Konya ili incelendiğinde; 1987 yılında 1.312 ABD Doları olan kişi başına gayri safi yurtiçi hasılanın 1998 yılında 2.592 ABD Doları'na yükseldiği dikkat çekmektedir. Kişi başına gayri safi yurtiçi hasıla bakımından 1998 yılı itibariyle Konya ili ülke genelinde 36. sırada, İç Anadolu Bölgesi illeri arasında ise 7. sırada bulunmakta olup, il kişi başına gayri safi yurtiçi hasıla rakamı hem ülke hem de bölge ortalamalarının altındadır.

Kişi başına gayri safi yurtiçi hasılanın ilçe bazında aldığı değerler incelendiğinde (1996 yılı) ilk sırada 4.601 ABD Doları ile Ereğli ilçesinin yer aldığı ve bu ilçeyi Çumra'nın 3.323 ABD Doları, Selçuklu'nun (Merkez) 3.182 ABD Doları, Seydişehir'in 2.877 ABD Doları ile takip ettiği görülmektedir. 31 ilçesi (üçü merkez ilçe) olan Konya ilinde kişi başına gayri safi yurtiçi hasıla bakımından son sırada 477 ABD Doları ile Derbent ilçesi yer almaktadır.

Sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralamasında Konya ili 76 il arasında 24.sırada ve gelişmişlik düzeyi bakımından üçüncü derecede gelişmiş iller grubunda yer almaktadır. Konya iline bağlı ilçelerin gelişmişlik düzeyi değerlendirildiğinde 858 ilçe arasında; büyükşehir 9.sırada, Ereğli ilçesi 121.sırada, Akşehir ilçesi 129.sırada, Seydişehir ilçesi 177.sıradadır. İl içinde sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralamasında son sırada yer alan Çeltik ilçesi Türkiye genelinde inceleme konusu 858 ilçe arasında 751.sırada bulunmaktadır.

6. ÖNERİLEN YATIRIM KONULARININ DEĞERLENDİRME KRİTERLERİNE GÖRE SINIFLANDIRILMASI

6.1. Değerlendirme Kriterleri

Konya ili için önerilen yatırım konularının değerlendirilmesinde; Tarım ve sanayi sektörüne yönelik olmak üzere iki ayrı değerlendirme kriteri uygulanmıştır.

Tarım sektörü için önerilen yatırım konuları; *Pazar Olanakları, Yardımcı Malzeme ve Hammadde Kaynaklarına Yakınlık, Taşıma, İşgücü, Enerji, Yakıt ve Su, Arazi Durumu, Sosyal ve Kültürel Çevre, İklim Koşulları, Özendirme Önlemleri ve Toplam Yatırım Tutarı, İşletme Sermayesi İhtiyacı ve Finansman Olanakları* olmak üzere 10 kriter açısından değerlendirilmiştir. **Her bir yatırım konusu için toplam faktör puanı;** 1-3 arası faktör ağırlıkları ile söz konusu yatırım göz önünde bulundurularak 1-10 arası verilen puanların çarpılması sonucu oluşan rakamların toplamından oluşmaktadır.

Sanayi sektörü için önerilen yatırım konuları ise; *Pazar Olanakları, Yardımcı Malzeme ve Hammadde Kaynaklarına Yakınlık, Taşıma, İşgücü, Enerji ve Yakıt, Su, Arazinin Maliyeti, Topoğrafik Yapısı ve İnşaat Maliyeti, Sosyal ve Kültürel Çevre, İklim Koşulları, Artıkların Atılması, Özendirme Önlemleri, Yan Sanayiye Yakınlık, Üst Düzey Yöneticilerin ve Teknik Personelin Sağlanması, İletişim İmkanları, Toplam Yatırım Tutarı, İşletme Sermayesi İhtiyacı, Finansman İmkanları ve Bankacılık Hizmetlerinden Yararlanma ve Diğer (Güvenlik ve Milli Savunmaya Uygunluk vs.)* gibi 16 faktör üzerinden değerlendirilmiştir. Yine **her bir yatırım konusu için toplam faktör puanı;** 1-3 arası faktör ağırlıkları ile söz konusu yatırım göz önünde bulundurularak 1-10 arası verilen puanların çarpılması sonucu oluşan rakamların toplamından oluşmaktadır.

Ayrıca önerilen yatırım konuları kendi içlerindeki görece üstünlüklerini yansıtmak üzere üç grupta değerlendirilmiştir;

A Grubu: Gerek talep-pazar-kaynak, gerekse yatırım boyutları, karlılık ve risk derecesi bakımından sorunlu bulunmadığı düşünülen girişim alanlarını kapsamaktadır.

B Grubu: Bölgesel olanaklar ve hazırlık derecesine göre birinci gruptaki yatırımlar gibi sorunsuz konular olarak düşünölmekle birlikte kuruluş yeri, pazarlama, kapasite, işgücü vb. unsurlar açısından daha ayrıntılı çalışmayı gerektiren girişim alanlarını kapsamaktadır.

C Grubu: Bölge ve ülkenin gereksinim duyabileceği, girdi çıktı değerlendirilmesi bakımından anlamlı potansiyel gösteren yatırım alanlarıdır. Ancak, bölgede belirli bir altyapı ile ekonomik oluşum ve gelişmelere bağılı olarak öteki gruplara oranla daha ciddi hazırlık dönemi gerektiren girişim alanlarını kapsamaktadır.

Buna göre,

Tarım sektörü için;

0 – 120 arası puan C Grubu

121 – 160 arası puan B Grubu

161 – 200 arası puan A Grubu

Sanayi sektörü ve hizmetler sektörü için;

0 – 150 arası puan C Grubu

151 – 200 arası puan B Grubu

201 – 250 arası puan A Grubu

yatırım konularını ifade etmektedir.

6.2. Uygun Yatırım Konuları

Konya ili için uygun yatırım konuları önerilirken, Konya ilinin sahip olduğu doğal kaynak potansiyeli, yurtiçi ve yurtdışı talep dikkate alınmıştır. Büyükşehir ve birkaç ilçe dışında ağırlıklı olarak tarımsal faaliyetlerin egemen olduğu Konya ilinde tarımsal potansiyele dayalı olarak önerilen yatırım konuları ilin tamamında sorunsuz olarak uygulanabileceği düşünülen yatırım konularıdır. Talebi karşılamaya yönelik yatırım konuları ise daha çok sınaî altyapının gelişkin olduğu büyükşehir ve birkaç büyük ilçede kolaylıkla uygulanabileceği düşünülen yatırım konularıdır. Tarım, hayvancılık, maden ve orman varlığından meydana gelen doğal kaynak potansiyeli, öncelikle ve kolaylıkla değerlendirilebilecek kaynakları oluşturur. Konya ili ekonomisinde tarım ve hayvancılık sektörünün ağırlığı da dikkate alındığında, doğal kaynak potansiyeline öncelik verilmesinin gerekliliği çok açıktır.

Ön araştırmalar, yerinde yapılan incelemeler ve gerek Konya'daki ilgililerle gerekse sektör uzmanlarıyla yapılan görüşmeler sonucunda Konya iline yönelik olarak 53 yatırım konusu önerilmiştir. İl için önerilen yatırım konuları aşağıda verilmektedir.

6.2.1. Doğal Kaynak Potansiyelini Değerlendirmeye Yönelik Yatırımlar

Konya ilinde doğal kaynak potansiyelini meydana getiren tarım ve hayvancılık sektörleri ile madencilik sektörüne dayalı olarak yapılabileceği öngörülen yatırım konuları aşağıdaki gibidir.

Tarım ve Hayvancılık Sektöründe Yapılabilecek Yatırımlar:

Türkiye nüfusunun yaklaşık %35'i kırsal kesimde yaşamakta ve bu nüfusun yaklaşık beşte dördü geçimini tarımsal faaliyetlerden sağlamaktadır. GSYİH'nın %17.5'ini oluşturan tarım sektörü ayrıca gıda maddeleri talebinin önemli bir kısmını karşılamaktadır.

Türkiye’de hayvancılık sektörünün Milli Gelir içindeki payı %6, kırsal gelirler içindeki payı ise %25 civarındadır. Hayvancılıkta ileri durumda olan ülkelerde kırsal gelirler içinde hayvancılığın payı %60-80’ler düzeyindedir. Ülkemizde hayvancılığın Milli Gelire olan katkısı ve gelirler içinde aldığı pay dikkate alındığında, bu sektörün önemi ve mevcut potansiyelinin iyi değerlendirilemediği anlaşılmaktadır. Ülkemiz hayvan varlığının çokluğuna rağmen birim başına verimlilik oldukça düşüktür.

Ülkemizde artan nüfusun meydana getirdiği talep ve yükselen sosyo-ekonomik refah düzeyi hayvansal protein üretiminin artırılmasını gerekli kılmaktadır. Aynı zamanda dış pazar potansiyelinin de bulunması hayvancılığın önemini daha da artırmaktadır.

Başlıca hayvancılık faaliyetleri; büyükbaş ve küçükbaş hayvancılık, kümes hayvancılığı, arıcılık ve su ürünleri yetiştiriciliğidir. Hayvansal proteinin dolayısıyla hayvansal üretimin artırılmasında hayvan varlığı yanında, birim hayvandan elde edilen verim de oldukça önemlidir. Hayvansal ürünlerin üretiminde mevcut ihtisaslaşmış işletmelerin miktarının yetersizliği ve genel olarak hayvansal ürünler üretiminin bitkisel üretimle birlikte yapılması, birim hayvan başına düşen verimi etkilemekte, hayvansal üretim potansiyelinin yeterince değerlendirilmesine olanak vermemektedir. Birim başına verimi etkileyen diğer önemli etkenler ise; hayvanların büyük bir bölümünün düşük verimli yerli ırklardan oluşması, yem üretiminin yetersizliği, yem fiyatları ile ürün fiyatları arasındaki dengesizlik, hastalıklarla mücadelenin yetersizliği, pazarlama zincirinin uzunluğu ve örgütlenmenin eksikliğidir.

Nüfusunun %41’i kırsal kesimde yaşayan, iktisadi faal nüfusunun %63.3’ü tarım sektöründe istihdam edildiği Konya ilinde tarımsal hasıla (cari fiyatlarla) toplam il hasılasının %27.3’ünü ve Türkiye tarımsal hasılasının %3.9’unu, İç Anadolu Bölgesi’nin ise %22.5’ini oluşturmaktadır.

Konya ilinde tarım ve hayvancılık sektörüne yönelik olarak 9 yatırım konusu önerilmiştir. Bu yatırım konuları ise şöyledir:

Su ürünleri üretimi

Damızlık İnek Yetiştiriciliği

Et ve Süt İnekçiliği
Koyun yetiştiriciliği
Yumurta Tavukçuluğu
Deve Kuşu Yetiştiriciliği
Meyve Plantasyon Alanı
Seracılık
Doğal Tarım Ürünleri (Eko-Tarım veya Organik Tarım)

İl, su kaynakları (baraj gölü, kaynak, dere ve çay suları) açısından zengin bir potansiyele sahiptir. İlde coğrafi yapının müsait olmasına karşın, kültür balıkçılığı istenilen düzeyde gelişmemiştir. İlin sahip olduğu su kaynaklarının değerlendirilmesi açısından önerilen kültür balıkçılığı, yatırım tutarı da göz önüne alındığında ilde sorunsuz olarak yapılabilecek yatırım konuları arasında yer almaktadır.

Konya ili hayvan varlığının yapısı incelendiğinde, ilde büyükbaş hayvan varlığı içerisinde ağırlıklı olarak sığır bulunmakla birlikte, il sığır varlığının daha ziyade melez ırk sığırlardan oluştuğu dikkati çekerken, kültür ırkı sığırların da il sığır varlığı içerisinde %30 gibi önemli bir paya sahip olduğu dikkat çekmektedir. Bu durum ise, sığırların et ve süt verimlerinin Türkiye ortalamasının üzerinde olmasını sağlamaktadır. İl büyükbaş hayvan yetiştiriciliğinin yapısı incelendiğinde, Konya'da özellikle kültür ırkı sığır yetiştiriciliğine yönelik bir alt yapının mevcut olduğu ve dolayısıyla geçiş sürecinin çok kısa zamanda olabileceği de dikkate alınarak Konya ili için önerilen damızlık et ve süt inekçiliği, ildeki kültür ırkı sığır sayısının kısa bir zamanda artmasına olanak sağlayacaktır. Böylelikle hali hazırda Türkiye ortalamasının üzerinde bir verime sahip olan Konya'da, sığırların verim düzeyinin daha da artırılarak, hayvancılıkta gelişmiş ülkelerdeki verim düzeyine ulaştırılması mümkün olabilecektir.

Konya'da hayvancılık sektörüne yönelik olarak öngörülen yatırım konularından yumurta tavukçuluğu, ilde halen yapılmakta olan bu tür faaliyetlerin geliştirilmesi amacına yönelik olarak önerilmiştir. Yine kümes hayvancılığı konusunda önerilen bir diğer yatırım konusu Deve Kuşu Yetiştiriciliğidir. Deve kuşu yüksek et verimi ve il iklim koşullarına kolayca uyum sağlayabileceği düşünüldüğü için önerilmiştir.

Seralar, iklime bağlı kalınmadan, bütün yıl boyunca ekonomik olarak bitkisel üretim (sebze, meyve, çiçek) yapılabilen cam, plastik, vb. ışık geçirebilen malzeme ile örtülerek değişik biçimlerde inşa edilen, yüksek sistemli ve tüm iklim elemanlarının denetimine olanak sağlayabilen örtü altı yetiştiriciliği tesisleridir. Türkiye’de, 1996 yılı itibariyle, 35.515 dekar cam ve 338.041 dekar plastik örtü altı olmak üzere toplam 373.556 dekar alanda sera uygulaması yapılmaktadır.

Konya ili için önerilen seracılık modeli; üretimde kalite ve standardizasyonu sağlayabilmek için tüm iklim ve besin elemanları kontrol altında tutulan, ısıtmanın doğal kaynaklardan sağlandığı topraksız seracılık modelidir. Sera işletmeciliğini kısıtlayıcı en önemli etmen, bitkinin gelişimine en uygun sıcaklığı sağlamak için katlanılan maliyettir. Konya ilinde bulunan termal kaynaklardan yararlanılarak ısıtma önerilmektedir. Serada üretilmesi uygun olan bitkiye ilişkin ayrıntılı pazar araştırması yapılmalıdır.

Tarım ve hayvancılık sektörüne yönelik önerilen bir diğer yatırım konusu da Meyve Plantasyon Alanıdır. İlde daha çok geleneksel yöntemlerle yapılan meyvecilik gerek verim gerekse kalite bakımından istenilen düzeyde değildir. Son yıllarda ülkemizde de uygulanmaya başlanan bodur meyvecilik, ilde sulama olanaklarına sahip ve halihazırda meyveciliğin gelişmiş olduğu Ereğli, Çumra, Altınekin vb. ilçelerde uygulanabilir.

Yine tarım ürünlerine yönelik olarak önerilen Doğal Tarım Ürünleri Yetiştiriciliği söz konusu ilçelerde ve İlin diğer ilçelerinde uygulanabilecek bir yatırım konusudur. Dünyada özellikle de gelişmiş ülkelerde tüketimi yaygınlaşan Organik Ürün doğal metodlarla üretilen bitkisel, hayvansal, ve su ürünleri ile, orman ve doğal alanlardan toplanan ürünlerden oluşmaktadır. Birim alandan en yüksek verim almayı amaçlayan ve çevreyi sömüren, kirleten, sentetik kimyasal girdileri çoğu kez kontrolsüzce kullanan konvansiyel tarıma ve tarımsal ürünlere karşı tepki olarak organik ürün tekrar gündeme gelmiştir. Başta gelir düzeyi yüksek ülkelerin üretici ve tüketicileri örgütlenerek doğayı tahrip etmeyen yöntemlerle, insanlarda toksik etki yapmayan tarımsal ürünleri üretmeyi ve tüketmeyi tercih etmeye başlamışlardır. Bu alandaki talebi değerlendirmeye yönelik olarak önerilen bu yatırım konusu öncelikle ihracata dönük olarak düşünlmelidir.

Madencilik Sektöründe Yapılabilecek Yatırımlar:

Konya ili maden rezervleri açısından oldukça zengin bir ilimizdir. İde halen işletilen ve gerek il gerekse ülke ekonomisine katkı sağlayan pek çok maden söz konusudur. İde görünür rezerv tespiti yapılması kaydıyla; yatırım yapılabilecek çok sayıda maden mevcuttur. Bu maden türlerinin başında da mermer, kaolen, sülestit gelmektedir.

Konya ilinin doğal kaynak potansiyelini (özellikle tarım ve hayvancılık ile maden potansiyelini) değerlendirmeye ve bu ürünlerin katma değerinin artırılmasına yönelik olarak madencilik sektöründe Mermer İstihracı ve İşleme, Sülestit İstihracı, Alçı ve Kireç olmak üzere dört adet yatırım konusu önerilmiştir. Ayrıca yine bu kapsamda değerlendirilebilecek Seramik Karo ve Fayans, Seramik Sırı ve İzo Tuğla üretimi yöre yer altı zenginliklerini değerlendirmek amacıyla önerilen yatırım konularıdır.

6.2.2. Yurtiçi ve Yurtdışı Talebi Karşılama Yönelik Yatırımlar

İç Anadolu Bölgesi'nin güneyinde ve ülkeyi doğudan batıya, kuzeyden güneye bağlayan yol güzergahları üzerinde bulunan ve Ankara, İçel, Adana, Antalya, Kayseri gibi gelişmiş, tüketim ve gelir düzeyi yüksek olan illere oldukça yakın mesafelerde bulunan Konya ili, geçmiş yıllardan beri önemli bir yerleşme yeri olmuştur. İlin sahip olduğu bu özellikler başta yurtiçi pazar imkanları açısından olmak üzere aynı zamanda ihracat imkanları açısından (kuruluş yeri faktörleri içerisinde önemli bir yer tutan pazara yakınlık kriteri itibariyle) da avantaj sağlamaktadır. İde, doğal kaynak potansiyelinin değerlendirilmesi yanında özellikle yurtiçi talebi ve ihracatı karşılamaya yönelik olarak, gelecek vadede belli yatırımların yapılması da il sanayisi açısından önem arz etmektedir.

T.C. Başbakanlık, Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından ihracatın belirli sektörlerle bağımlılıktan kurtarılması ve hedef sektörlerin belirlenmesi anlamında ihracatta özel önem taşıyan 7 ayrı sektöre işaret edilmiştir. Bu sektörler bilgi vermek amacıyla ana başlıklar itibariyle aşağıda özetlenmiştir;

Enformasyon Teknolojisi; Bilgisayar, ekran, sabit disk , software (yazılım).

Elektrik-Elektronik Ürünleri; Beyaz eşya, kahverengi eşya, telekomünikasyon (telekomünikasyon kabloları, telefon santralleri, telsiz telefon/telsiz telgraf alıcısı, verici cihazları, transmasyon cihazları, alıcı/verici uydu antenleri, uç cihazlar).

Otomotiv Ana ve Yan Sanayi; Ana sanayi (kamyonet, otobüs), yan sanayi (dış lastikler, iç lastikler, motor aksam ve parçaları, akümülatörler, ateşleme cihazları, karoseri aksamı, jantlar ve tekerlek aksamı, konteynerler).

Toprak Ürünleri; Seramik (karo fayans, sağlık gereçleri, ev eşyası), Cam, Porselen eşya.

Kimya Sanayi Ürünleri; Temizlik malzemeleri (sabun, deterjan vb.), Boya, Plastik (high-tech).

Konfeksiyon ve Deri Mamulleri; Moda ve markalı ürünler.

Gıda Ürünleri; Dondurulmuş, kurutulmuş meyve ve sebze, konserveler, unlu mamuller (makarna, bisküvi), şekerli mamuller, organik tarım ürünleri.

Sermaye, teknoloji ve kuruluş yeri boyutu daha fazla ön plana çıkan bu sektörlere dikkat çektikten sonra, sektörel talebi karşılamaya yönelik olarak Konya ili için önerilen yatırım konuları aşağıdaki gibi belirlenmiştir:

- *Sebze Meyve Kurutma Tesisi*
- *Reçel-Marmelat Tesisi*
- *Dondurulmuş Meyve Sebze*
- *Nişasta ve Glikoz Üretim Tesisi*
- *Bakliyat Paketleme ve Tasnifleme*
- *Tarım İlaçları*
- *Veteriner İlaçları*
- *Gübre*
- *Plastik Enjektör*
- *Etanol (Etil Alkol) Üretim Tesisi*

- *El Halıcılığı*
- *Straygarn Yün İpliği Üretim Tesisi*
- *Styropor Üretimi*
- *Cerrahi Eldiven Üretim Tesisi*
- *Otomatik Tartı cihazları*
- *Karton-Mukavva Kutu Üretimi*
- *Viol Üretimi*
- *Polipropilen Çuval*
- *Plastik Enjeksiyon Parçaları (Otomotiv)*
- *Far ve Stop Camı (Plastik Enjeksiyon.)*
- *Bilyalı Rulman Üretimi*
- *Cıvata Üretim tesisi*
- *Akümülatör Üretim Tesisi*
- *Elektrik Motorları Üretim Tesisi*
- *Oto Radyatörleri*
- *PVC Boru ve Profil*
- *Deri İşleme ve Deri Konfeksiyon*
- *Güneş Kollektörü*
- *Optik Cam (Gözlük Camı)*
- *Çorap Üretim Tesisi*
- *Konfeksiyon Dikiş Makinaları*
- *Bayan Hazır Giyim*
- *Karton Üretim Tesisi*
- *Örme Eşya ve Konfeksiyon*
- *Soğuk Hava Deposu*
- *Yeme, İçme ve Konaklama Tesisi*
- *Otel*

6.3. Değerlendirme Kriterlerine Göre Önerilerin Sınıflandırılması

Yörenin doğal, sosyal ve ekonomik koşulları ve potansiyel gelişme eksenleri dikkate alınarak belirlenen 53 yatırım konusunun 8'i A grubunda, 39'u B grubunda ve 6'sı da C grubunda yer almaktadır.

A grubu içerisinde bulunan ve sorunsuz yatırım konuları arasında yer alan yatırım konularından 5'i tarım ve hayvancılık sektöründe, 1'i hizmetler sektöründe, 2'si de imalat sanayii sektöründe yer almaktadır.

B grubundaki belirli koşullara ve ön hazırlıklara bağımlı yatırım konularından 4'ü tarım ve hayvancılık sektöründe, 33'ü imalat sanayiinde ve 2'si de hizmetler sektöründe bulunmaktadır.

C grubundaki temel koşulların ve ortamın gelişmesine bağımlı yatırım konuları arasında yer alan yatırım konularından 4'ü madencilik sektöründe, 2'si de imalat sanayii sektöründe bulunmaktadır.

Konya ili ve yöresi için önerilen gerek A, gerek B ve gerekse C grubu yatırım konuları, ön değerlendirme niteliğinde olup, uygulanabilirlikleri, teknik, ekonomik ve mali yapılabilirlik çalışmalarının sonucunda netleşecektir.

Söz konusu yatırım önerilerinin gerçekleşme oranı ise şüphesiz ki, potansiyel yatırımcıların Konya ili ve yöresinde yatırım yapmaya motive edilmesine bağlıdır.

Konya için önerilen yatırım konularının göreceli üstünlüklerine göre sınıflandırılması ve önerilen yatırım konularının kuruluş yeri faktörlerine göre değerlendirilmesi tarım ve hayvancılık sektörü ile imalat sanayi ve hizmetler sektörü için Tablo 64 ve Tablo 65'de verilmiştir.

TABLO 64: TARIM VE HAYVANCILIK SEKTÖRÜNDE ÖNERİLEN YATIRIM KONULARININ KURULUŞ YERİ FAKTÖRLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ

Kuruluş Yeri Faktörleri	Faktör Ağırlığı	Su Ürünleri		Damızlık İnek Yetiştiriciliği		Et ve Süt İnekçiliği		Seracılık		Doğal Tarım Ürünleri	
		Puan	Faktör Puanı	Puan	Faktör Puanı	Puan	Faktör Puanı	Puan	Faktör Puanı	Puan	Faktör Puanı
1. Pazar Olanakları	3	8	24	9	27	9	27	8	24	5	15
2. Yardımcı Malz. ve Hammadde Kaynaklarına Yakınlık	2	8	16	8	16	8	16	8	16	7	14
3. Taşıma	1	8	8	8	8	9	9	8	8	6	6
4. İşgücü	1	9	9	9	9	9	9	8	8	9	9
5. Enerji, Yakıt ve Su	2	8	16	9	18	9	18	6	12	9	18
6. Arazi Durumu	3	9	27	9	27	9	27	8	24	9	27
7. Sosyal ve Kültürel Çevre	1	9	9	9	9	9	9	8	8	8	8
8. İklim Koşulları	3	9	27	8	24	8	24	6	18	8	24
9. Özendirme Önlemleri	2	5	10	5	10	5	10	5	10	5	10
10.Top.Yatırım Tutarı,İşletme Sermayesi İhtiyacı ve Finans. Olanakları	2	8	16	7	14	6	12	8	16	7	14
Toplam Faktör Puanı			161		162		161		144		145
Yatırımın Yer Aldığı Görelî Üstünlük Grubu		A		A		A		B		B	

Tablo 64'ün Devamı

Kuruluş Yeri Faktörleri	Faktör Ağırlığı	Meyve Plantasyon Alanı		Yumurta Tavukçuluğu		Deve Kuşu Yetiştiriciliği		Koyun Yetiştiriciliği	
		Puan	Faktör Puanı	Puan	Faktör Puanı	Puan	Faktör Puanı	Puan	Faktör Puanı
1. Pazar Olanakları	3	7	21	8	24	7	21	8	24
2. Yardımcı Malz. ve Hammadde Kaynaklarına Yakınlık	2	8	16	8	16	7	14	8	16
3. Taşıma	1	8	8	8	8	8	8	8	8
4. İşgücü	1	8	8	8	8	8	8	9	9
5. Enerji, Yakıt ve Su	2	8	16	9	18	8	16	9	18
6. Arazi Durumu	3	7	21	9	27	9	27	9	27
7. Sosyal ve Kültürel Çevre	1	8	8	8	8	7	7	7	7
8. İklim Koşulları	3	8	24	8	24	8	24	8	24
9. Özendirme Önlemleri	2	5	10	5	10	7	14	7	14
10.Top.Yatırım Tutarı,İşletme Sermayesi İhtiyacı ve Finansman Olanakları	2	7	14	7	14	7	14	8	16
Toplam Faktör Puanı			146		157		153		163
Yatırımın Yer Aldığı Görelî Üstünlük Grubu		B		A		B		A	

TABLO 65 : SANAYİ VE HİZMETLER SEKTÖRÜNDE ÖNERİLEN YATIRIM KONULARININ KURULUŞ YERİ FAKTÖRLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ

Kuruluş Yeri Faktörleri	Faktör	Reçel-Marmelat		Sebze-Meyve Kurutma Tesisi		Dondurulmuş Meyve-Sebze		Nişasta ve Glikoz Üretim Tesisi	
	Ağırlığı	Puan	Faktör Puanı	Puan	Faktör Puanı	Puan	Faktör Puanı	Puan	Faktör Puanı
1. Pazara Yakınlık	3	7	21	7	21	7	21	8	24
2. Yardımcı Malz. ve Hammadde Kaynaklarına Yakınlık	2	8	16	8	16	8	16	8	16
3. Taşıma	1	8	8	7	7	7	7	8	8
4. İşgücü	2	8	16	8	16	8	16	8	16
5. Enerji, Yakıt ve Su	1	9	9	8	8	8	8	8	8
6. Arsanın Maliyeti, Topoğrafik Yapısı ve İnşaat Maliyeti	1	8	8	8	8	8	8	8	8
7. Sosyal ve Kültürel Çevre	1	8	8	8	8	8	8	8	8
8. İklim Koşulları	1	8	8	8	8	8	8	8	8
9. Çevre Koşullarına Uygunluk	2	8	16	8	16	8	16	8	16
10. Özendirme Önlemleri	2	5	10	5	10	5	10	5	10
11. Yan Sanayiye Yakınlık	1	7	7	7	7	7	7	7	7
12. Üst Düzey Yöneticilerin ve Teknik Pers. Sağlanması	2	8	16	8	16	8	16	8	16
13. İletişim İmkanları	1	8	8	8	8	8	8	8	8
14. Toplam Yatırım Tutarı, İşletme Sermayesi İhtiyacı	2	8	16	7	14	6	12	7	14
15. Finansman İmkanları ve Bankacılık Hizm. Yararlanma	1	8	8	8	8	8	8	8	8
16. Diğer (Güvenlik ve Milli Savunmaya Uygunluk vs.)	2	9	18	9	18	9	18	9	18
TOPLAM			193		189		187		193
Yatırımın Yer Aldığı Görelî Üstünlük Grubu		B		B		B		B	

Tablo 65'in Devamı

Kuruluş Yeri Faktörleri	Faktör	Bakliyat Paketleme ve Tasnifleme		Mermer İstihraç ve İşleme		Torbalanmış toz Kireç		Alçı Üretim Tesisi	
	Ağırlığı	Puan	Faktör Puanı	Puan	Faktör Puanı	Puan	Faktör Puanı	Puan	Faktör Puanı
1. Pazara Yakınlık	3	8	24	5	15	6	18	6	18
2. Yardımcı Malz. ve Hammadde Kaynaklarına Yakınlık	2	8	16	4	8	6	12	6	12
3. Taşıma	1	8	8	4	4	6	6	6	6
4. İşgücü	2	8	16	5	10	6	12	6	12
5. Enerji, Yakıt ve Su	1	8	8	4	4	6	6	6	6
6. Arsanın Maliyeti, Topoğrafik Yapısı ve İnşaat Maliyeti	1	8	8	4	4	5	5	5	5
7. Sosyal ve Kültürel Çevre	1	8	8	5	5	5	5	6	6
8. İklim Koşulları	1	8	8	4	4	5	5	5	5
9. Çevre Koşullarına Uygunluk	2	8	16	4	8	5	10	5	10
10. Özendirme Önlemleri	2	5	10	5	10	5	10	5	10
11. Yan Sanayiye Yakınlık	1	8	8	4	4	5	5	5	5
12. Üst Düzey Yöneticilerin ve Teknik Pers. Sağlanması	2	8	16	5	10	6	12	6	12
13. İletişim İmkanları	1	8	8	6	6	6	6	6	6
14. Toplam Yatırım Tutarı, İşletme Sermayesi İhtiyacı	2	8	16	7	14	7	14	7	14
15. Finansman İmkanları ve Bankacılık Hizm. Yararlanma	1	8	8	6	6	6	6	6	6
16. Diğer (Güvenlik ve Milli Savunmaya Uygunluk vs.)	2	9	18	6	6	7	14	7	14
TOPLAM			196		118		146		147
Yatırımın Yer Aldığı Görelî Üstünlük Grubu		B		C		C		C	

Tablo 65'in Devamı

Kuruluş Yeri Faktörleri	Faktör Ağırlığı	Sülestit İstihracı		İzo Tuğla		Seramik Karo ve Fayans		Seramik Sırı Üretimi	
		Puan	Faktör Puanı	Puan	Faktör Puanı	Puan	Faktör Puanı	Puan	Faktör Puanı
1. Pazara Yakınlık	3	4	8	6	18	7	21	7	21
2. Yardımcı Malz. ve Hammadde Kaynaklarına Yakınlık	2	3	6	5	10	6	12	4	8
3. Taşıma	1	4	4	6	6	6	6	6	6
4. İşgücü	2	5	10	6	12	8	16	6	12
5. Enerji, Yakıt ve Su	1	4	4	5	5	7	7	6	6
6. Arsanın Maliyeti, Topoğrafik Yapısı ve İnşaat Maliyeti	1	4	4	5	5	7	7	7	7
7. Sosyal ve Kültürel Çevre	1	4	4	5	5	7	7	5	5
8. İklim Koşulları	1	4	4	5	5	7	7	6	6
9. Çevre Koşullarına Uygunluk	2	4	8	5	10	7	14	6	12
10. Özendirme Önlemleri	2	5	10	5	10	5	10	5	10
11. Yan Sanayiye Yakınlık	1	4	4	5	5	7	7	5	5
12. Üst Düzey Yöneticilerin ve Teknik Pers. Sağlanması	2	4	8	6	12	7	14	5	10
13. İletişim İmkanları	1	5	5	6	6	8	8	7	7
14. Toplam Yatırım Tutarı, İşletme Sermayesi İhtiyacı	2	3	6	6	12	7	14	6	12
15. Finansman İmkanları ve Bankacılık Hizm. Yararlanma	1	6	6	6	6	8	8	6	6
16. Diğer (Güvenlik ve Milli Savunmaya Uygunluk vs.)	2	4	8	6	12	8	16	6	12
TOPLAM			99		139		174		145
Yatırımın Yer Aldığı Göreli Üstünlük Grubu		C		C		B		C	

Tablo 65'in Devamı

Kuruluş Yeri Faktörleri	Faktör Ağırlığı	Plastik Enjektör		Güneş Kolektörü		Etanol Üretim Tesisi		Optik Cam	
		Puan	Faktör Puanı	Puan	Faktör Puanı	Puan	Faktör Puanı	Puan	Faktör Puanı
1. Pazara Yakınlık	3	7	21	9	27	6	18	8	24
2. Yardımcı Malz. ve Hammadde Kaynaklarına Yakınlık	2	6	12	8	16	8	16	6	12
3. Taşıma	1	7	7	8	8	8	8	8	8
4. İşgücü	2	8	16	8	16	8	16	8	16
5. Enerji, Yakıt ve Su	1	8	8	8	8	8	8	8	8
6. Arsanın Maliyeti, Topoğrafik Yapısı ve İnşaat Maliyeti	1	8	8	8	8	8	8	8	8
7. Sosyal ve Kültürel Çevre	1	8	8	8	8	8	8	8	8
8. İklim Koşulları	1	8	8	8	8	8	8	8	8
9. Çevre Koşullarına Uygunluk	2	7	14	9	18	6	12	8	8
10. Özendirme Önlemleri	2	5	10	5	10	5	10	5	10
11. Yan Sanayiye Yakınlık	1	6	6	8	8	6	6	6	12
12. Üst Düzey Yöneticilerin ve Teknik Pers. Sağlanması	2	8	16	8	16	8	8	8	16
13. İletişim İmkanları	1	8	8	8	8	8	8	8	8
14. Toplam Yatırım Tutarı, İşletme Sermayesi İhtiyacı	2	6	12	8	16	2	4	2	4
15. Finansman İmkanları ve Bankacılık Hizm. Yararlanma	1	8	8	8	8	5	5	5	5
16. Diğer (Güvenlik ve Milli Savunmaya Uygunluk vs.)	2	9	18	9	18	9	18	9	18
TOPLAM			180		201		161		173
Yatırımın Yer Aldığı Görelî Üstünlük Grubu		B		A		B		B	

Tablo 65'in Devamı

Kuruluş Yeri Faktörleri	Faktör	El Halıçılığı		Straygarn Yün İpliği		Styropor Üretimi		Cerrahi Eldiven Üretim Tesisi	
	Ağırlığı	Puan	Faktör Puanı	Puan	Faktör Puanı	Puan	Faktör Puanı	Puan	Faktör Puanı
1. Pazara Yakınlık	3	6	18	7	21	7	21	7	21
2. Yardımcı Malz. ve Hammadde Kaynaklarına Yakınlık	2	8	16	7	14	6	12	6	12
3. Taşıma	1	8	8	8	8	6	6	8	8
4. İşgücü	2	9	18	8	16	8	16	8	16
5. Enerji, Yakıt ve Su	1	9	9	8	8	8	8	8	8
6. Arsanın Maliyeti, Topoğrafik Yapısı ve İnşaat Maliyeti	1	10	10	8	8	8	8	8	8
7. Sosyal ve Kültürel Çevre	1	9	9	8	8	8	8	8	8
8. İklim Koşulları	1	9	9	8	8	8	8	8	8
9. Çevre Koşullarına Uygunluk	2	9	18	8	16	6	12	8	8
10. Özendirme Önlemleri	2	5	10	5	10	5	10	5	10
11. Yan Sanayiye Yakınlık	1	9	9	7	7	7	7	7	7
12. Üst Düzey Yöneticilerin ve Teknik Pers. Sağlanması	2	9	18	8	16	8	16	7	14
13. İletişim İmkanları	1	8	8	8	8	8	8	8	8
14. Toplam Yatırım Tutarı, İşletme Sermayesi İhtiyacı	2	8	16	6	12	7	14	7	14
15. Finansman İmkanları ve Bankacılık Hizm. Yararlanma	1	7	7	7	7	7	7	7	7
16. Diğer (Güvenlik ve Milli Savunmaya Uygunluk vs.)	2	9	18	8	16	9	18	9	18
TOPLAM			201		183		179		175
Yatırımın Yer Aldığı Göreli Üstünlük Grubu		A		B		B		B	

Tablo 65'in Devamı

Kuruluş Yeri Faktörleri	Faktör	Viol Üretim Tesisi		Otomatik Tartı Cihazları Üretimi		Karton-Mukavva Kutu Üretim Tesisi		Polipropilen Çuval Üretim Tesisi	
	Ağırlığı	Puan	Faktör Puanı	Puan	Faktör Puanı	Puan	Faktör Puanı	Puan	Faktör Puanı
1. Pazara Yakınlık	3	8	24	7	21	7	21	8	24
2. Yardımcı Malz. ve Hammadde Kaynaklarına Yakınlık	2	7	14	7	14	7	14	7	21
3. Taşıma	1	7	7	7	7	7	7	8	8
4. İşgücü	2	8	16	8	16	8	16	8	16
5. Enerji, Yakıt ve Su	1	8	8	8	8	8	8	8	8
6. Arsanın Maliyeti, Topoğrafik Yapısı ve İnşaat Maliyeti	1	8	8	8	8	8	8	8	8
7. Sosyal ve Kültürel Çevre	1	8	8	8	8	8	8	8	8
8. İklim Koşulları	1	8	8	8	8	8	8	8	8
9. Çevre Koşullarına Uygunluk	2	8	8	8	8	8	8	8	8
10. Özendirme Önlemleri	2	5	10	5	10	5	10	5	10
11. Yan Sanayiye Yakınlık	1	7	7	7	7	7	7	8	8
12. Üst Düzey Yöneticilerin ve Teknik Pers. Sağlanması	2	8	16	7	14	8	16	8	16
13. İletişim İmkanları	1	8	8	8	8	8	8	8	8
14. Toplam Yatırım Tutarı, İşletme Sermayesi İhtiyacı	2	3	6	8	16	8	16	7	14
15. Finansman İmkanları ve Bankacılık Hizm. Yararlanma	1	4	4	7	7	7	7	7	7
16. Diğer (Güvenlik ve Milli Savunmaya Uygunluk vs.)	2	9	18	9	18	9	18	9	18
TOPLAM			170		178		180		190
Yatırımın Yer Aldığı Görelî Üstünlük Grubu		B		B		B		B	

Tablo 65'in Devamı

Kuruluş Yeri Faktörleri	Faktör	Plastik Enjeksiyon Parçaları		Far ve Stop Camı		Bilyalı Rulman Üretimi		Cıvata Üretimi	
	Ağırlığı	Puan	Faktör Puanı	Puan	Faktör Puanı	Puan	Faktör Puanı	Puan	Faktör Puanı
1. Pazara Yakınlık	3	7	21	7	21	7	21	7	21
2. Yardımcı Malz. ve Hammadde Kaynaklarına Yakınlık	2	6	12	6	12	6	12	6	12
3. Taşıma	1	7	7	7	7	7	7	6	6
4. İşgücü	2	8	16	8	16	8	16	8	16
5. Enerji, Yakıt ve Su	1	8	8	8	8	8	8	8	8
6. Arsanın Maliyeti, Topoğrafik Yapısı ve İnşaat Maliyeti	1	8	8	8	8	8	8	8	8
7. Sosyal ve Kültürel Çevre	1	8	8	8	8	8	8	8	8
8. İklim Koşulları	1	8	8	8	8	8	8	8	8
9. Çevre Koşullarına Uygunluk	2	7	14	7	14	7	14	7	14
10. Özendirme Önlemleri	2	5	10	5	10	5	10	5	10
11. Yan Sanayiye Yakınlık	1	7	7	7	7	7	7	7	7
12. Üst Düzey Yöneticilerin ve Teknik Pers. Sağlanması	2	7	14	7	14	7	14	7	14
13. İletişim İmkanları	1	8	8	8	8	8	8	8	8
14. Toplam Yatırım Tutarı, İşletme Sermayesi İhtiyacı	2	7	14	7	14	5	10	8	16
15. Finansman İmkanları ve Bankacılık Hizm. Yararlanma	1	7	7	7	7	5	5	7	7
16. Diğer (Güvenlik ve Milli Savunmaya Uygunluk vs.)	2	9	18	9	18	9	18	9	18
TOPLAM			180		180		174		181
Yatırımın Yer Aldığı Görelî Üstünlük Grubu		B		B		B		B	

Tablo 65'in Devamı

Kuruluş Yeri Faktörleri	Faktör	Akümülatör Üretim Tesisi		Elektrik Motorları Üretim Tesisi		Karton Üretim Tesisi		Oto Radyatörleri	
	Ağırlığı	Puan	Faktör Puanı	Puan	Faktör Puanı	Puan	Faktör Puanı	Puan	Faktör Puanı
1. Pazara Yakınlık	3	6	18	7	21	7	21	6	18
2. Yardımcı Malz. ve Hammadde Kaynaklarına Yakınlık	2	6	12	6	12	7	14	6	12
3. Taşıma	1	6	6	6	6	7	7	6	6
4. İşgücü	2	8	16	7	14	8	16	8	16
5. Enerji, Yakıt ve Su	1	8	8	8	8	8	8	8	8
6. Arsanın Maliyeti, Topoğrafik Yapısı ve İnşaat Maliyeti	1	8	8	8	8	8	8	8	8
7. Sosyal ve Kültürel Çevre	1	8	8	8	8	8	8	8	8
8. İklim Koşulları	1	8	8	8	8	8	8	8	8
9. Çevre Koşullarına Uygunluk	2	7	14	7	14	7	14	7	14
10. Özendirme Önlemleri	2	5	10	5	10	5	10	5	10
11. Yan Sanayiye Yakınlık	1	7	7	7	7	7	7	7	7
12. Üst Düzey Yöneticilerin ve Teknik Pers. Sağlanması	2	7	14	7	14	7	14	7	14
13. İletişim İmkanları	1	8	8	8	8	8	8	8	8
14. Toplam Yatırım Tutarı, İşletme Sermayesi İhtiyacı	2	8	16	6	12	6	12	7	14
15. Finansman İmkanları ve Bankacılık Hizm. Yararlanma	1	7	7	6	6	6	6	7	7
16. Diğer (Güvenlik ve Milli Savunmaya Uygunluk vs.)	2	9	18	9	18	9	18	9	18
TOPLAM			178		174		179		176
Yatırımın Yer Aldığı Göreli Üstünlük Grubu		B		B		B		B	

Tablo 65'in Devamı

Kuruluş Yeri Faktörleri	Faktör Ağırlığı	Gübre		Tarım İlaçları		Veteriner İlaçları		PVC Boru ve Profil	
		Puan	Faktör Puanı	Puan	Faktör Puanı	Puan	Faktör Puanı	Puan	Faktör Puanı
1. Pazara Yakınlık	3	7	21	7	21	7	21	7	21
2. Yardımcı Malz. ve Hammadde Kaynaklarına Yakınlık	2	7	14	7	14	6	12	6	12
3. Taşıma	1	7	7	7	7	7	7	6	6
4. İşgücü	2	8	16	8	16	8	16	8	16
5. Enerji, Yakıt ve Su	1	8	8	8	8	8	8	8	8
6. Arsanın Maliyeti, Topoğrafik Yapısı ve İnşaat Maliyeti	1	8	8	8	8	8	8	8	8
7. Sosyal ve Kültürel Çevre	1	8	8	8	8	8	8	8	8
8. İklim Koşulları	1	8	8	8	8	8	8	8	8
9. Çevre Koşullarına Uygunluk	2	6	12	6	12	6	12	7	14
10. Özendirme Önlemleri	2	5	10	5	10	5	10	5	10
11. Yan Sanayiye Yakınlık	1	7	7	6	6	6	6	7	7
12. Üst Düzey Yöneticilerin ve Teknik Pers. Sağlanması	2	7	14	7	14	7	14	8	16
13. İletişim İmkanları	1	8	8	8	8	8	8	8	8
14. Toplam Yatırım Tutarı, İşletme Sermayesi İhtiyacı	2	6	12	5	10	7	14	7	14
15. Finansman İmkanları ve Bankacılık Hizm. Yararlanma	1	6	6	5	5	7	7	7	7
16. Diğer (Güvenlik ve Milli Savunmaya Uygunluk vs.)	2	9	18	9	18	9	18	9	18
TOPLAM			172		173		177		181
Yatırımın Yer Aldığı Göreli Üstünlük Grubu		B		B		B		B	

Tablo 65'in Devamı

Kuruluş Yeri Faktörleri	Faktör Ağırlığı	Örme Eşya ve Konfeksiyon		Deri İşleme ve Deri Konfeksiyon		Çorap Üretim Tesisi		Konfeksiyon Dikiş Makinaları	
		Puan	Faktör Puanı	Puan	Faktör Puanı	Puan	Faktör Puanı	Puan	Faktör Puanı
1. Pazara Yakınlık	3	6	18	6	18	7	21	7	21
2. Yardımcı Malz. ve Hammadde Kaynaklarına Yakınlık	2	7	14	6	12	8	16	6	12
3. Taşıma	1	7	7	6	6	8	8	6	6
4. İşgücü	2	8	16	8	16	8	16	8	16
5. Enerji, Yakıt ve Su	1	8	8	6	6	8	8	8	8
6. Arsanın Maliyeti, Topoğrafik Yapısı ve İnşaat Maliyeti	1	8	8	8	8	8	8	8	8
7. Sosyal ve Kültürel Çevre	1	8	8	6	6	8	8	8	8
8. İklim Koşulları	1	8	8	8	8	8	8	8	8
9. Çevre Koşullarına Uygunluk	2	8	16	5	10	8	8	7	14
10. Özendirme Önlemleri	2	5	10	5	10	5	10	5	10
11. Yan Sanayiye Yakınlık	1	7	7	6	6	8	8	6	6
12. Üst Düzey Yöneticilerin ve Teknik Pers. Sağlanması	2	7	14	7	14	8	16	7	14
13. İletişim İmkanları	1	8	8	8	8	8	8	8	8
14. Toplam Yatırım Tutarı, İşletme Sermayesi İhtiyacı	2	7	14	7	14	8	16	5	10
15. Finansman İmkanları ve Bankacılık Hizm. Yararlanma	1	7	7	7	7	8	8	5	5
16. Diğer (Güvenlik ve Milli Savunmaya Uygunluk vs.)	2	9	18	9	18	9	18	9	18
TOPLAM			181		167		185		172
Yatırımın Yer Aldığı Göreli Üstünlük Grubu		B		B		B		B	

Tablo 65'in Devamı

Kuruluş Yeri Faktörleri	Faktör Ağırlığı	Bayan Hazır Giyim		Soğuk Hava Deposu		Otel		Yeme, İçme ve Konaklama Tesisi	
		Puan	Faktör Puanı	Puan	Faktör Puanı	Puan	Faktör Puanı	Puan	Faktör Puanı
1. Pazara Yakınlık	3	7	21	8	24	7	21	8	24
2. Yardımcı Malz. ve Hammadde Kaynaklarına Yakınlık	2	7	14	9	18	7	14	8	16
3. Taşıma	1	7	7	8	8	9	9	8	8
4. İşgücü	2	8	16	9	18	7	14	8	8
5. Enerji, Yakıt ve Su	1	8	8	8	8	8	8	8	8
6. Arsanın Maliyeti, Topoğrafik Yapısı ve İnşaat Maliyeti	1	8	8	8	8	8	8	8	8
7. Sosyal ve Kültürel Çevre	1	8	8	9	9	9	9	8	8
8. İklim Koşulları	1	8	8	8	8	9	9	8	8
9. Çevre Koşullarına Uygunluk	2	8	8	8	16	9	18	9	18
10. Özendirme Önlemleri	2	5	10	5	10	5	10	5	10
11. Yan Sanayiye Yakınlık	1	7	7	9	9	8	8	9	9
12. Üst Düzey Yöneticilerin ve Teknik Pers. Sağlanması	2	7	14	9	18	7	14	8	16
13. İletişim İmkanları	1	8	8	8	8	8	8	8	8
14. Toplam Yatırım Tutarı, İşletme Sermayesi İhtiyacı	2	6	12	8	16	7	14	8	16
15. Finansman İmkanları ve Bankacılık Hizm. Yararlanma	1	6	6	8	8	7	7	8	8
16. Diğer (Güvenlik ve Milli Savunmaya Uygunluk vs.)	2	9	18	9	18	9	18	9	18
TOPLAM			173		204		189		191
Yatırımın Yer Aldığı Göreli Üstünlük Grubu		B		A		B		B	

Konya ili ve yöresinin ekonomik ve doğal koşulları dikkate alınarak önerilen yatırım konularının, belirlenmiş kurulu kapasiteye göre tahmini yatırım tutarı ve yaratacağı istihdam miktarı Tablo 66'da görülebilir.

TABLO 66: ÖNERİLEN YATIRIM KONULARININ TAHMİNİ YATIRIM TUTARI VE İSTİHDAM DURUMU

Sektörler	Kapasite	Top.Yatırım Tutarı (\$)	İstihdam (Kişi)
TARIM VE HAYVANCILIK			
Su Ürünleri	150 Ton/Yıl	150.000	10
Damızlık İnek Yetiştiriciliği	400 Adet/Yıl	1.000.000	35
Et ve Süt İnekçiliği	1.400 Adet/Yıl	5.000.00	60
Yumurta Tavukçuluğu	160.000 Adet/Yıl Yumurta Tavukçuluğu	700.000	10
Deve Kuşu Yetiştiriciliği	FAB	FAB	FAB
Koyun Yetiştiriciliği	FAB	FAB	FAB
Meyve Plantasyon Alanı	FAB	FAB	FAB
Seracılık	7.500 M ² Serada Sebze Yetiştiriciliği	200.000	20
Doğal Tarım Ürünleri	FAB	FAB	FAB
MADENCİLİK			
Mermer İstihraç ve İşleme	8.000 M ³ / Yıl Mermer Blok İstihracı, 120.000 M ² /Yıl Mermer Levha İşleme, 80.000 M ² /Yıl Mermer Fayans	4.226.136	118
Alçı Üretim Tesisi	10.800 Ton/Yıl	1.121.875	42
Torbalanmış Toz Kireç Üretimi	60.000 Ton/Yıl Söndürülmüş Kireç 5.400 Ton/Yıl Torbalanmış Toz Kireç	1.360.350	72
Sülestit İstihracı	20.000 Ton/Yıl	1.000.000	25
İMALAT SANAYİİ			
Sebze Meyve Kurutma Tesisi	50 Ton/Gün	1.844.038	80
Reçel-Marmelat Tesisi	720 Ton/Yıl Reçel, 2.400 Ton/Yıl Marmelat, 1.350 Ton/Yıl Şekerleme	675.000	25
Dondurulmuş Meyve Sebze	12.000 Ton/Yıl Muhtelif Meyve ve Sebze	7.835.953	95
Nişasta ve Glikoz Üretim Tesisi	1.950 Ton/Yıl Nişasta	1.442.455	FAB
Bakliyat Paketleme ve Tasnifleme	5.000 Ton/Yıl	450.000	20
Seramik Karo-Fayans	FAB	FAB	FAB
Seramik Sırtı Üretim Tesisi	FAB	FAB	FAB
İzo Tuğla	FAB	FAB	FAB
Tarım İlaçları	FAB	FAB	FAB
Veteriner İlaçları	20 Milyon Doz/Yıl Bakteri, 30 Milyon Doz/Yıl Çiçek Aşısı	3.350.000	50
Gübre	200.000 Ton/Yıl Pot. Es. Kompoze Güb.	8.350.000	47
Plastik Enjektör	85.000.000 Adet/Yıl	5.820.119	80
Etanol (Etil Alkol) Üretim Tesisi	90.000 Litre/Yıl	25.000.000	120
El Halıcılığı	20.900 m ² /Yıl	295.011	850
Straygarn Yün İpliği Üretim Tesisi	1.000 Ton/Yıl	5.051.704	115
Styopor Üretimi	12.500 m ³ /Yıl	1.329.367	27
Cerrahi Eldiven Üretim Tesisi	5.000.000 Çift/Yıl	3.915.172	65

Tablo 66'nın Devamı

Sektörler	Kapasite	Top.Yatırım Tutarı (\$)	İstihdam (Kişi)
Otomatik Tartı cihazları	50 Adet/Yıl Tartan cihaz 3.000 Adet/Yıl Elektronik Tartı	670.977	43
Karton-Mukavva Kutu Üretimi	10.000.000 Adet/Yıl	590.108	16
Polipropilen Çuval	3.750.000 Adet/Yıl	1.388.950	40
Plastik Enjeksiyon Parçaları (Oto.)	17.400.000 Adet/Yıl	2.070.000	80
Far ve Stop Camı (Plastik Enj.)	1.500 Ton/Yıl	3.800.000	60
Bilyalı Rulman Üretimi	FAB	FAB	FAB
Cıvata Üretim tesisi	10.526 Ton/Yıl	800.000	10
Akümülatör Üretim Tesisi	100.000 Adet/Yıl	833.008	70
Elektrik Motorları Üretim Tesisi	300.000 HP'lik Elektrik Motoru	7.671.938	150
Oto Radyatörleri	86.400 Adet/Yıl	1.940.000	85
PVC Boru ve Profil	300 Ton/Yıl	1.000.000	100
Deri İşleme ve Deri Konfeksiyon	30.000 Ton/Küçükbaş 800 Ton/Büyükbaş deri işleme	3.000.000	100
Güneş Kollektörü	24.000 Adet/Yıl	750.000	60
Viol Üretimi	120 Milyon Adet/Yıl	20.000.000	FAB
Optik Cam (Gözlük Camı)	2.400.000 Adet/Yıl Gözlük Camı, 1.200.000 Adet/Yıl Sferik Mercekle 900.000 Adet/Yıl Özel Mercekle	27.500.000	40
Çorap Üretim Tesisi	40.000 Düzine/Yıl	450.000	FAB
Konfeksiyon Dikiş Makinaları	FAB	FAB	FAB
Bayan Hazır Giyim	1.500 Ton/Yıl	6.000.000	130
Karton Üretim Tesisi	30.000 Ton/Yıl	7.528.052	300
Örme Eşya	1.100.000 Adet/Yıl Basic T.Shirt	1.100.000	30
HİZMETLER			
Soğuk Hava Deposu	15.000 m ³ Soğuk Hava Deposu	725.000	15
Yeme, İçme ve Konaklama Tesisi	30 Yatak Kapasiteli ve 100 Kişilik Yeme-İçme Tesisi	725.000	40
Otel (Üç Yıldızlı)	50 Oda, 100 Yatak Kapasiteli, 100 Kişilik Lokanta 80 Kişilik Çok Amaçlı Salon	1.450.000	50
Otel (İki Yıldızlı)	49 Oda, 98 Yatak Kapasiteli, 35 Kişilik Lokanta	390.000	26

*NOT: Önerilen yatırım konuları ile ilgili kapasite, toplam yatırım tutarı ve istihdam miktarı verileri fikir vermek amacıyla verilmiş olup, tahmini tutarlardır. Dolayısıyla fizibilite aşamasında kapasite ve maliyetlerde değişiklik olabilir.
FAB: Fizibilite Aşamasında Belirtenecek.*

7. GENEL DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Bir ülkede ekonomik gelişmenin en önemli şartlarından biri yatırımların rasyonel bir şekilde en verimli alanlara yapılmasıdır. Üretim faktörlerinin etkin ve verimli kullanımı en uygun zamanda gerekli olan yatırımların yapılması ile gerçekleşir. Ülkelerin kalkınmasındaki temel faktörlerden biri de tasarrufların başka bir ifadeyle finansal kaynakların kârlı ve verimli alanlara tahsis edilmesidir.

Bu anlamda yatırım projelerinin değerlendirilmesinde uygun yatırım alanları araştırmasının önemi ortaya çıkmaktadır.

Uygun yatırım alanları araştırması; İlin/ilçenin veya bölgenin kısa ve uzun dönemde beklenen gelişmeleri de dikkate alınarak önerilebilecek yatırım konuları ile bunların olası kuruluş yerlerini tespit etmeye yönelik çalışmaları kapsamaktadır.

Bu çalışmaları yönlendiren birincil amaç, yöre kalkınmasına katkıda bulunacak, yöre kaynakları ile uyumlu ve pazarlama olanağı yüksek yatırım alanlarının belirlenmesidir.

Uygun yatırım alanları araştırmasının temel inceleme alanı ise *“kuruluş yeri faktörleri”* analizidir. Kuruluş yeri faktörleri, belirli bir üretim biriminin belirli bir coğrafi konuma yerleştirilmesi halinde, söz konusu üretim biriminin maliyeti, satış hasılatı ve sermaye yapısı üzerinde etkili olan tüm konumsal özellikleri kapsar. Başka bir ifadeyle kuruluş yerinin seçimi genellikle işletme giderlerinin en düşük, işletme gelirlerinin en yüksek olduğu yerin belirlenmesi sürecini içerir.

Yatırım projesinde belirlenecek kuruluş yeri, işletmenin amaçlarına ulaşması için gerekli koşulları gerçekleştirebilecek özellikleri taşınmalıdır. Bu amaçla, kuruluş yerinin belirlenme sürecinde üç ekonomik unsur (prodüktivite-verimlilik; iktisadilik- ekonomik olma; kârlılık-rantabilite) göz önünde bulundurulmalıdır.

Kuruluş yeri seçimine ilişkin verilecek bir karar, tesisin faaliyeti süresince değiştirilmesi zor ve çoğu zaman mümkün olmayan, değiştirilmesi mümkün olduğunda ise çok yüksek

maliyetlere katlanması gereken bir karardır. Kuruluş yeri kararının bu özelliği, ciddi ve isabetli araştırmaların yapılmasını zorunlu kılmaktadır. Dolayısıyla, kuruluş yeri seçimine etki eden faktörleri çok iyi bir şekilde tespit etmek ve bu faktörlerin kuruluş yeri üzerindeki olumlu ve olumsuz etkilerinin detaylı bir şekilde analiz edilmesi gerekmektedir.

Konya ili genelinde yapılan inceleme ve değerlendirmeler sonucunda, ilin sosyo-ekonomik yapısı ile ilgili olarak aşağıdaki tespitler yapılmıştır:

İç Anadolu Bölgesi'nin güney kesiminde yer alan Konya ili 38.257 km²'lik yüzölçümüyle Türkiye topraklarının yaklaşık olarak %5'ini kaplamaktadır. 1997 Genel Nüfus Tesbiti sonuçlarına göre il nüfusu 1.931.773 olup, nüfusun %59'u şehirlerde %41'i köylerde yaşamaktadır. Nüfusun ekonomik ve sosyal niteliklerini içeren 1990 Genel Nüfus Sayımı sonuçlarına göre ilde yaşayan iktisaden faal nüfus 769.064'tür.

1998 yılı itibariyle Konya ilinin Türkiye gayri safi yurtiçi hasılası içindeki payı %2.23'tür. Bu payla Konya, iller arası sıralamada 10. sırada yer almaktadır. İl gayri safi hasılasının büyüklüğü bakımından, İç Anadolu Bölgesi illeri arasında ise 2. sırada bulunmaktadır. Konya'da kişi başına gayri safi hasıla 1998'de 2.592 \$ olup, bu rakam Türkiye ve İç Anadolu Bölgesi ortalamasının altındadır. İl bu bakımdan Türkiye genelinde 36. sırada yer alırken, İç Anadolu Bölgesi illeri içerisinde ise, 7. sırada yer almaktadır. Bu değerlendirmeler ışığında Konya ilinin Türkiye ölçülerine göre orta düzeyde gelişmiş bir il olduğu kolaylıkla söylenebilir.

Konya ili ekonomisinde hakim sektör tarımdır. 1970'lerden sonra sanayi sektöründe önemli gelişmeler olmakla birlikte, gayri safi hasıla içinde sanayi kesiminin payı arzu edilen düzeylere henüz ulaşamamıştır. 1990 Genel Nüfus Sayımı sonuçlarına göre il aktif nüfusunun %63.3'ü tarım sektöründe, %9.5'i de imalat sanayiinde (sanayi sektörü olarak bu oran %10.1'dir) istihdam edilmektedir.

Konya ili gayri safi hasılası içinde birinci sırada yer alan tarım sektörü hasılasının 1998 yılı itibariyle, Türkiye tarımsal hasılası içindeki payı %3.9, İç Anadolu Bölgesi tarımsal hasılası içindeki payı %22.5'dir.

Konya ilinde hayvancılık bitkisel üretime göre ikinci derecede önemlidir. Modern hayvancılığın belirli ölçülerde gelişmiş olduğu ilde, büyükbaş hayvanlardan Türkiye ve İç Anadolu Bölgesi ortalamasının üzerinde bir verim elde edilirken; küçükbaş hayvanlarda ise Türkiye ve bölge ortalamasına yakın bir verim elde edilmektedir.

İstihdam ve Hasıla bakımından il ekonomisi tarım ağırlıklı olmakla birlikte, Konya sanayileşme anlamında da ciddi gelişme kaydetmiş durumdadır. Konya'da öncelikle tarıma ve tarımsal kaynak potansiyeline yönelik olarak gelişen sanayii, 1960'ların sonundan itibaren, tarımsal sanayinin dışındaki sektörlerde yapılan kimi büyük ölçekli kamu ve özel sektör yatırımları ile imalat sanayiinde sektörel çeşitlilik önemli boyutlara ulaşmış durumdadır. 1970'lerden itibaren, özel kesimce tarımdan sağlanan birikimler ve özellikle yurtdışında çalışan işçilere ait tasarruflar, sanayinin gelişmesinde ve ticaret sektöründe kullanılmıştır.

Konya ilinin sosyo-ekonomik yapısı incelendiğinde, 31 ilçesi olan ilde daha ziyade Merkez ilçe ile Ereğli, Akşehir, Seydişehir, Çumra, Beyşehir ilçelerinin gelişmiş olduğu görülmektedir. Diğer ilçelerin çoğunda ise ekonomik yaşamın tarım ve hayvancılığa dayalı olarak bir gelişim gösterdiği ve dolayısıyla ilçe imalat sanayinin yeterince gelişmediği ve mevcut sanayi tesislerinin de, genel olarak tarıma dayalı sanayi işletmeleri (agro-industry) karakteristiğine sahip bulunduğu dikkati çekmektedir. Nitekim, Devlet Planlama Teşkilatı'nın (DPT) 858 ilçeye yönelik olarak yapmış olduğu değerlendirme sonucunda, sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralaması içerisinde Merkez ilçe (büyükşehir) 9. sırada yer alırken il içinde birinci sırada bulunmaktadır. Yine Ereğli ilçesi Türkiye içinde 121. sırada bulunurken il sıralamasında 2. sırada, Akşehir ilçesi Türkiye genelinde 129. sırada olmasına karşın, il içinde 3. sırada yer almaktadır.

Bilindiği üzere sanayi alt yapısının oluşturulmasında ve sanayi sektörünün sağlıklı ve dengeli bir şekilde gelişmesinde, organize sanayi bölgeleri ve küçük sanayi siteleri önemli bir fonksiyon icra etmektedir. Konya merkezde halen yapımı devam eden II. Organize Sanayi Bölgesi, III. Organize Sanayi Bölgesi, kurulması düşünülen IV. Organize Sanayi Bölgesi, diğer ilçelerde yapımı devam eden Akşehir Organize Sanayi Bölgesi, Beyşehir Organize Sanayi Bölgesi, Çumra Organize Sanayi Bölgesi, Ereğli Organize Sanayi Bölgesi ile Kulu ve Seydişehir'de de kurulması planlanan 100'er

hektarlık Organize Sanayi Bölgelerinin tamamlanmasıyla birlikte sanayileşme süreci il geneline yayılacak ve hızlanacaktır.

Devlet yardımları açısından normal yöre statüsünde olan Konya'nın sahip olduğu doğal kaynakları ve bu kaynakların gelişebilme olanaklarının yanı sıra, ulaşım avantajı, pazara yakınlık, enerji ve su imkanları, işgücü imkanları gibi kuruluş yeri faktörleri açısından sahip olduğu özellikler de dikkate alındığında, önümüzdeki yıllarda Konya'da sanayi sektörünün daha da gelişeceği muhtemeldir.

Ancak, Konya ili sanayi sektöründe önümüzdeki yıllarda beklenen bu olumlu gelişmelerin istenilen şekilde gerçekleşmesi her şeyden evvel mevcut kaynakların *Uygun Yatırım Alanlarına* kanalize edilmesine bağlıdır.

Bu çalışmada Konya ili ve yöresinde kısa ve orta dönemde yapılabilirliği olası görülen, yeni istihdam alanları yaratabilecek yatırım konusu önerileri geliştirilmiştir.

Yörenin doğal, sosyal ve ekonomik koşulları ve potansiyel gelişme eksenleri dikkate alınarak 53 yatırım konusu önerilmiş olup; önerilen yatırım konularınının 8'i A grubunda, 39'u B grubunda ve 6'sı da C grubunda yer almaktadır.

A grubu içerisinde bulunan ve sorunsuz yatırım konuları arasında yer alan yatırım konularından 5'i tarım ve hayvancılık sektöründe, 1'i hizmetler sektöründe, 2'si de imalat sanayii sektöründe yer almaktadır.

B grubundaki belirli koşullara ve ön hazırlıklara bağımlı yatırım konularından 4'ü tarım ve hayvancılık sektöründe, 33'ü imalat sanayiinde ve 2'si de hizmetler sektöründe bulunmaktadır.

C grubundaki temel koşulların ve ortamın gelişmesine bağımlı yatırım konularından 4'ü madencilik sektöründe ve 2'si de imalat sanayiinde yer almaktadır.

Konya ili ve yöresinin ekonomik ve sosyal koşulları dikkate alınarak yapılan araştırmalar ve değerlendirmeler sonucunda, belirlenen yatırım konuları öneri niteliğinde

olup, uygulanabilirlikleri teknik, ekonomik ve mali yapılabirlik çalışmalarının sonucunda netleşecektir.

Söz konusu yatırım önerilerinin gerçekleşme oranı ise şüphesiz potansiyel yatırımcıların Konya ili ve yöresinde yatırım yapmaya motive edilmesine bağlıdır.

EKLER

EK 1. İL DEPREM HARİTASI

EK 2. DEVLET YARDIMLARI

**EK 3. HAYVANSAL ÜRETİMİ GELİŞTİRMEDE ETKİLİ
OLAN FAKTÖRLER VE ÖNERİLER**

**EK 4. SANAYİ ÜRETİMİNİ GELİŞTİRMEYE ETKİLİ
FAKTÖRLER VE ÖNERİLER**

EK 2. DEVLET YARDIMLARI

Ekonomik ve sosyal kalkınmanın sağlanmasında, kültürel gelişimin gerçekleştirilmesinde, ülkenin her çeşit kaynak ve olanaklarının harekete geçirilmesi, kıt kaynakların verimli kullanılması temel esastır, Türkiye ekonomik ve sosyal alanda hızla gelişmekte olan bir ülke konumunda olup genel kalkınma politikasıyla özellikle planlı dönemde ekonomik büyüme ile birlikte sosyal değişme ve refah dağılımının sağlıklı biçimde gerçekleştirilmesi hedeflenmiştir.

Gelişmekte olan ülkelerde daha çok görülen bölgelerarası gelişmişlik farkları yatırımların belirli bölge ve şehirlerde yoğunlaşması, bölgesel gelir dağılımında ve gelişmişlik düzeyinde dengesizliklere yol açmaktadır. Girişimcilerin gelişmiş yöreleri tercih etmeleri ulusal kaynakların rasyonel kullanımını engellemekte, yatırımların yoğunlaştığı kentlerde de doğanın aşırı kullanılmasına ve doğal dengenin bozulmasına neden olmaktadır.

Girişimcinin yatırım kararı alırken, hızla değişen, rekabete açık ulusal ya da uluslar arası piyasa koşullarında çok kısa süreli tüketici taleplerini esas alması bazı durumlarda doymuş pazara girme çabalarına dönüşmekte bu da kaynak israfına neden olmaktadır. Bu tip yatırımlar yoğun rekabet ortamında, talep değişikliklerine ve ekonomik dalgalanmalara uyum gösterememekte, yatırımdan beklenen getiri sağlanamadığı gibi girişimci ve ülke ekonomisi açısından zararlı sonuçlanmaktadır. Dolayısıyla getirisi uzun vadede oluşan ve değişen ekonomik, politik, sosyal ve teknolojik koşullar nedeniyle yüksek risk taşıyan bir faaliyet olarak tanımlanabilecek yatırımın desteklenmesi zorunlu hale gelmektedir. Söz konusu yüksek riski azaltmak ve girişimcileri ülke açısından uygun yatırımlara yönlendirebilmek için gelişmiş ülkeler dahil, tüm ülkelerde olduğu gibi Türkiye’de de yatırımlar devlet tarafından desteklenmektedir. Gümrük Birliği, Dünya ekonomisine entegrasyon ve yabancı sermayenin ülkemize çekilmesi gibi hususlar dikkate alındığında yatırımlarda devlet desteğinin önemi daha da artmaktadır.

Ülkemizde uygulanan devlet yardımları; Teşvik Uygulama Yabancı Sermaye ve İhracat Genel Müdürlükleri tarafından planlanmakta olup, uygulamada söz konusu Genel Müdürlükler ile Gümrük Müsteşarlığı, Gelirler Genel Müdürlüğü, KOSGEB, TÜBİTAK, Türkiye Kalkınma Bankası, Eximbank vb. kuruluşlar görev yapmaktadır.

Türkiye’de uygulanan devlet yardımları;

- 1- İhracat Yardımları
 - 2- Yatırım Yardımları
 - 3- Araştırma ve Geliştirme, Teknopark ve Çevre Yatırımlarına Uygulanan Devlet Yardımları
 - 4- Leasing Yardımları
 - 5- Büyük Proje Yatırımları ve Özel Önem Taşıyan Sektörlere Uygulanan Yardımlar
- olmak üzere 5 ana başlık altında toplamak mümkündür. Araştırma Geliştirme, Teknopark ve Çevre Yatırımları Leasing , Büyük Proje Yatırımları ve Özel Önem Taşıyan Sektörlere uygulanan yardımların önemli bir bölümü ihracat ve devlet yardımları içinde düzenlenmiştir.

Ek 2.1. İhracat Yardımları

1994 yılında imzalanan Dünya Ticaret Örgütü Anlaşması ve Avrupa Birliği ile Gümrük Birliği sürecine 1996 yılından itibaren girilmesiyle birlikte ihracatta uygulanan devlet yardımları çerçevesi yeniden belirlenmiştir. 27.12.1994 tarih ve 94/6401 sayılı “ihracata Yönelik Devlet Yardımları Kararı” adlı Bakanlar Kurulu Kararı ve bu karara istinaden muhtelif tarihlerde çıkarılan tebliğler ihracatta devlet yardımlarının günümüzdeki çerçevesini oluşturmaktadır. İlgili tebliğlerde yer alan ihracatta devlet yardımları; Araştırma Geliştirme (AR-GE), Çevre Koruma, Yurtiçi-Yurtdışı Fuarlara katılma, Pazar Araştırması, Yurtdışı Ofis-Mağaza, Eğitim, İstihdam, Marka ve Patent yardımlarından oluşmaktadır.

AR-GE Yardımı: Tüm sanayi kuruluşları ile yazılım geliştirmeye yönelik kuruluşları kapsamaktadır. Yeni ürün üretilmesi, ürün kalitesi ve standardının yükseltilmesi, maliyet düşürücü ve standart yükseltici mahiyette yeni tekniklerin uygulanması, üretimle ilgili

olarak yeni teknoloji geliştirilmesi veya yeni teknolojinin yurt koşullarına uyumu konusunda bilimsel esaslara uygun, araştırma geliştirme faaliyetlerinin her aşamasını belirleyecek yapıda hazırlanacak çalışma ve teknoloji uyarlamasının desteklenmesini içermektedir.

AR-GE desteğinde uygulayıcı kuruluşlar TÜBİTAK ve TEKNOLOJİ GELİŞTİRME VAKFIDIR. Destek; personel giderleri, araştırma faaliyetleri için kullanılan alet, teçhizat, yazılım giderleri, danışmanlık hizmeti ve eşdeğer hizmet alım giderleri, ülke içindeki ar-ge kurum ve kuruluşlarına yaptırılan hizmet giderleri patent başvuru giderleri vb. şeklinde olmaktadır.

Yurtdışı fuar ve sergilere katılım ve uluslar arası nitelikteki yurtiçi ihtisas fuarları yardımı; ihracatçı birlikleri tarafından uygulanmaktadır. Fuarlara katılan firmaların Sektörel Dış Ticaret Şirketi, KOBİ nitelikli veya Kalkınmada Öncelikli Yörede olması yardımın miktarını etkilemektedir.

Çevre Yardımı: Uluslar arası pazarlarda KOBİ'lerin rekabet gücünün artırılması ile çevre, kalite ve insan sağlığına yönelik mevzuata uyum sağlanması amacıyla ISO 9000 serisi vb. uluslar arası nitelikteki kalite ve çevre belgeleri alımında yapılan masrafların bir kısmının karşılanmasıdır.

Pazar Araştırması: Sektörel Dış Ticaret Şirketlerinin, Üretici Derneklerinin ve KOBİ'lerin Pazar araştırmaları, Sektörel Dış Ticaret Şirketlerinin ortaklarına Pazar bulmak amacıyla Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın uygun gördüğü yabancı ülkelere gerçekleştirecekleri "KOBİ'ler arası İşbirliği Programları" düzenlemelerine ilişkin faaliyetlerin desteklenmesidir. Pazar araştırmaları ile KOBİ'ler arası işbirliği faaliyetlerinde proje bedeli firmaların yol giderleri ile günlük konaklama giderleri belirli limitler dahilinde karşılanmaktadır.

Eğitim Yardımı: Sektörel Dış Ticaret Şirketleri ile KOBİ'lerin dış ticarete ilişkin eğitim ihtiyaçlarının karşılanması suretiyle uluslar arası ticarete yönlendirilmeleri, elemanlarının, pazarlama ve ihracat işlemleri ile dış ülkelerde Pazar bulma konusundaki niteliklerinin artırılması hedeflenmektedir. KOBİ ve SDS'lerin üç yurtiçi, üç yurtdışı

olmak üzere en fazla altı programına destek sağlanmakta ve eğitim programı başına 7.500 ABD dolarını aşmamak kaydıyla yurtdışı eğitim harcamalarının SDŞ'lerde %75'i KOBİ'lerde %50'si ve yurtiçi eğitim harcamalarında ise program başına KOBİ'lerde azami 5000 ABD dolarını, SDŞ'ler için 15.000 ABD dolarını aşmamak kaydıyla SDŞ'ler için %75, KOBİ'ler için %50'si Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonundan karşılanır.

İstihdam Yardımı: Sektörel Dış Ticaret Şirketlerinin (SDŞ) dış ticarete ilişkin işlemlerini yürütmek üzere konusunda tecrübeli ve yüksek öğrenimli yönetici ve eleman istihdamının sağlanması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda SDŞ'lerin ilk defa istihdam edebilecekleri yöneticinin azami 18.000 ABD doları karşılığı TL'yi aşmamak üzere yıllık brüt maaşlarının %75'i elemanların toplam azami 9000 ABD doları karşılığı TL'yi aşmamak üzere yıllık brüt maaşlarının %75'i Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonundan azami bir yıl süreyle karşılanmaktadır. Yurtdışında ofis-mağaza açma, işletme ve marka tanıtımı yardımı: Türkiye'de sektöründe kendi unvan ve/veya markasıyla mal üretimi, ticareti ile iştigal eden şirketler ile SDŞ'lerin yurtdışında satış yapmak amacıyla, ofis, depo, mağaza açmalarına destek sağlamak, markalarının tanıtımının sağlanması ve yurtdışında Türk Malı imajının yerleştirilmesi amacıyla yapılan Devlet yardımıdır. Danışmanlık, büro kirası, marka, tescil gideri, pazarlama tanıtım giderleri vb. giderlerin türüne göre 50.000-300.000 ABD dolarını aşmayacak şekilde şirket ve SDŞ'ler harcamalarının sadece bir marka için en fazla üç yıl süreyle %50'si oranında yararlanırlar.

Ek 2.2.Yatırımlarda Devlet Yardımları

Yürürlükte olan teşvik rejimine ilişkin en son düzenleme 18.01.2001 tarih ve 24291 sayılı resmi gazetede yayınlanan 2001/1821 sayılı "Yatırımlarda Devlet Yardımları ve Yatırımları Teşvik Fonu Hakkında Karar" ile aynı resmi gazetede yayınlanan 2001/1822 sayılı "Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerin Yatırımlarında Devlet Yardımları Hakkında Karar"dır. 2001/1821 sayılı kararla daha önce uygulamada olan 23.2.1998 tarih ve 98/10755 sayılı, 22.2.1999 tarih ve 99/12475 sayılı, 14.4.1999 tarih ve 99/12656 sayılı kararnameler yürürlükten kaldırılmıştır. KOBİ teşviklerine yönelik 2001/1822 sayılı

karar ile yine aynı konuda daha önce yürürlükte olan 19.2.1999 tarih ve 99/12474 sayılı kararname yürürlükten kaldırılmıştır.

Yatırımlarda devlet yardımlarını düzenleyen ve 18.01.2001 tarihli resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren 1821 ve 1822 kararların yanı sıra geçmiş yıllarda çıkarılıp halen yürürlükte olan uygulamalar da mevcuttur. Bunlardan saptanabilenler; 23.1.1998 tarih ve 23239 sayılı resmi gazetede yayınlanan 4325 sayılı “Olağanüstü Hal Bölgesinde ve Kalkınmada Öncelikli Yörelere İstihdam Yaratılması ve Yatırımların Teşvik Edilmesi ile 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun”

28.1.1998 tarih ve 23244 sayılı resmi gazetede yayınlanan 98/10551 sayılı “Olağanüstü Hal Bölgesinde ve Kalkınmada Öncelikli Yörelere İstihdam Yaratılması ve Yatırımların Teşvik Edilmesi ile Gelir Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 2. Maddesine İlişkin Kararın Yürürlüğe Konulması Hakkında Karar”

24.10.1997 tarih ve 23150 sayılı resmi gazetede yayımlanan 97/9955 sayılı “Teşebbüs, Müessese ve Bağlı Ortaklıklara Konuları ile İlgili Görev Verilmesi, Doğan Zarar ve Mahrum Kalınan Karın Hazinece Karşılanması Hakkında Karar”

23.7.1995 tarih ve 22352 sayılı resmi gazetede yayımlanan 95/6990 sayılı “Yabancı Sermaye Çerçeve Kararı”

26.11.1999 tarih ve mükerrer 23888 sayılı resmi gazetede yayımlanmış 4481 sayılı “17.8.1999 ve 12.11.1999 tarihlerinde Marmara Bölgesi ve Civarında Meydana Gelen Depremi Yol Açtığı Ekonomik Kayıpları Gidermek Amacıyla Bazı Mükellefiyetler İhdası ve Bazı Vergi Kanunlarında Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun”

25.12.2000 tarih ve 24271 sayılı resmi gazetede yayımlanan 2000/1721 sayılı “Yarım Kalmış, İşletme Sermayesi Yetersizliği Nedeniyle İşletmeye Geçememiş veya Kısmen İşletmeye Geçmiş Yatırımların Ekonomiye Kazandırılmasına Dair Karar”ın yürürlüğe konulmasına ilişkin Bakanlar Kurulu Kararı.

Yukarıda bahsedilen kararlar genel olarak değerlendirildiğinde; arsa desteği, enerji indirimi, düşük faizli kredi, vergi muafiyet ve istisnaları SSK Prim muafiyeti veya indirimi, vergi-resim-harç istisnası vb. pek çok devlet desteğini içermektedir. Ancak yatırımların teşvikinde esas çerçeveyi 2001/1821 sayılı “Yatırımlarda Devlet Yardımları ve Yatırımları Teşvik Fonu Hakkında Karar” ve 2001/1822 sayılı “Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerin Yatırımlarında Devlet Yardımları Hakkında Karar” oluşturmaktadır.

Ek 2.2.1.Yatırımlarda Devlet Yardımları ve Yatırımları Teşvik Fonu Hakkında Karar

2001/1821 Sayılı Karar çerçevesinde sağlanan Devlet Destekleri şunlardır.

- Gümrük Vergisi ve Toplu Konut İstisnası
- Yatırım İndirimi
- Katma Değer Vergisi İstisnası
- Vergi, Resim ve Harç İstisnası
- Fondan Kredi Tahsisi

Destek unsurlarından yararlanılması teşvik belgesi şartına bağlı olup, destek unsurlarının uygulanması açısından yöreler gelişmiş, normal ve kalkınmada öncelikli olmak üzere üçe ayrılmıştır.

Yatırımın, teşvik belgesine bağlanabilmesi için asgari sabit yatırım tutarı; kalkınmada öncelikli yörelerde 200 milyar Türk Lirası, normal yörelerde 400 milyar Türk Lirası, gelişmiş yörelerde 600 milyar Türk Lirasıdır. Finansal kiralama şirketleri aracılığıyla yapılacak yatırımlarda aranacak asgari sabit yatırım tutarı yukarıdaki miktarların %25’i kadardır. Teşvik belgesine bağlanan; kalkınmada öncelikli yörelerdeki yatırımlar, normal yörelerdeki yatırımlar ve gelişmiş yörelerde Müsteşarlığın bağlı bulunduğu Devlet Bakanlığı’na belirlenecek yatırımlar ile bu yörelerde Sanayi ve Ticaret Bakanlığı’na belirlenen organize sanayi bölgeleri (özel organize sanayi bölgeleri dahil), küçük sanayi sitelerinden oluşan organize küçük sanayi bölgeleri ve küçük sanayi sitelerindeki yatırımlar destek unsurlarından yararlanabilmektedir.

Kararda yer alan destek unsurları uygulaması yatırımcıya fikir vereceği kanaatiyle aşağıda verilmiştir.

Gümrük Vergisi ve Toplu Konut Fonu İstisnası

Teşvik belgesi kapsamındaki makine ve teçhizat ithalatı, yürürlükteki İthalat Rejimi Kararı gereğince ödenmesi gereken Gümrük Vergisi ve Toplu Konut Fonu'ndan istisnadır. CKD aksam ve parçaları ile yedek parça ithalatı teşvik belgesi kapsamında uygun görülebilir.

Ancak, binek araçları, otobüs, çekici (Euro I, Euro II veya Euro III normlarına uygun yeşil motoru haiz olanlar hariç), teşvik belgesi kapsamında üretilecek otomobil ve hafif ticari araçlarda kullanılacak CKD aksam ve parçaları, yedek parça (ilgili makine ve teçhizat bedelinin %5'ini geçemez), treyler (frigorifik olanlar hariç), mobilya, yat, motorbot, kamyon (off road-truck tipi ile karayoluna çıkması mümkün olmayan kaya tipi damperli kamyonlar hariç), transmikser, kesintisiz güç kaynağı, beton santrali, forklift, beton pompası, inşaat malzemeleri, porselenden ve seramikten mamul sofa ve mutfak eşyasının teşvik belgesi kapsamında ithal edilmesi halinde yürürlükteki İthalat Rejimi Kararında öngörülen oranlarda Gümrük Vergisi ve Toplu Konut Fonu tahsil edilir.

Bu karar çerçevesinde teşvik belgesi kapsamında hammadde, aramalı ve işletme malzemesi ithal edilemez.

Teşvik belgesi kapsamında kullanılmış makine ve teçhizat ithaline (karayolu nakil vasıtaları hariç) İthalat Rejimi Kararındaki hükümler çerçevesinde Müsteşarlığın bağlı bulunduğu Devlet Bakanlığı'nca tebliğ ve genelgeler ile belirlenecek usul ve esaslara göre izin verilebilir.

Yatırım İndirimi

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun Ek 3 üncü maddesi hükmü uyarınca yatırım indirimi oranı;

a) Gelişmiş yörelerde yapılacak yatırımlar için %40,

- b) Organize sanayi bölgeleri ve kalkınmada öncelikli yörelerde yapılacak yatırımlar için %100,
- c) Uluslar arası rekabet gücü kazandıracak, ileri teknoloji gerektiren, katma değeri yüksek, vergi gelirleri ve istihdam artırıcı özelliklerden en az ikisini içeren 250 milyon ABD Doları karşılığı Türk Lirasını aşan sanai yatırımlarda ise yöre farkı gözetilmeksizin %200 olarak

Uygulanır.

- d) Bu karar kapsamında normal yörelerde yapılacak yatırımlar ile yöre farkı gözetilmeksizin Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerin (KOBİ) yatırımları, ar-ge yatırımları, çevre korumaya yönelik yatırımlar, teknopark ve teknoparklarda yapılacak yatırımlar, enerji dahil altyapı yatırımları, Bilim Teknoloji Yüksek Kurulu veya Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu tarafından belirlenen öncelikli teknoloji alanında yapılacak yatırımlar, elektronik sanayi yatırımları, gemi ve yat inşa yatırımları, tersane yatırımları, uçak ve helikopter yatırımları, eğitim yatırımları, sağlık yatırımları, turizm yatırımları, maden istihracına yönelik yatırımlar, bilişim teknolojisi yatırımları, yazılım geliştirme yatırımları, genel amaçlı rehabilitasyon merkezleri ve huzurevleri yatırımları, bölgesel gelişmeye yönelik yatırımlar, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nca belirlenen küçük sanayi siteleri ile küçük sanayi sitelerinden oluşan organize küçük sanayi bölgelerinde yapılacak yatırımlar, ileri teknoloji gerektiren, katma değeri yüksek, vergi gelirleri ve istihdam artırıcı özelliklerden en az birini içeren ve sabit yatırım tutarı 50 milyon ABD Doları karşılığı Türk Lirasının üzerindeki yatırımlar özel önem taşıyan sektör yatırımlarıdır.

Bu çerçeveden özel önem taşıyan sektör yatırımlarına uygulanacak yatırım indirimi oranları ise;

- a) Yukarıda yöre farkı gözetilmeksizin sayılan özel önem taşıyan sektörler yatırımları için bütün yörelerde %100,
 - b) Normal yörelerde yapılacak diğer yatırımlar için %60,
- Olarak uygulanır.

Yatırım indiriminde, Maliye Bakanlığı'nca her yıl belirlenen asgari yatırım indirimi tutarları esas alınır.

Katma Değer Vergisi İstisnası

25.10.1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 13 üncü maddesinin (d) bendi gereğince, teşvik belgesini haiz yatırımcılara teşvik belgesi kapsamında yapılacak makine ve teçhizat ithal ve yerli teslimleri Katma Değer Vergisinden istisnadır.

Fon'dan Kredi Tahsisi

Araştırma-geliştirme yatırımları, teknopark ve teknoparklarda yapılacak yatırımlar, çevre korumaya yönelik yatırımlar, hammaddelerini sözleşmeli üretim modeli ile temin eden tarımsal sanayi yatırımları, Bilim Teknoloji Yüksek Kurulu veya Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu tarafından belirlenen öncelikli teknoloji alanındaki yatırımlar, bölgesel gelişmeye yönelik yatırımlar (Batman, Bingöl, Bitlis, Diyarbakır, Hakkari, Hatay, Kars, Mardin, Muş, Siirt, Şırnak, Tunceli ve Van illerinde yapılacak komple yeni yatırımlar), organize sanayi bölgeleri ve küçük sanayi sitelerinden oluşan organize küçük sanayi bölgelerine taşınacak yatırımlar ile ilgili diğer Bakanlar Kurulu kararlarında öngörülen yatırımlar için Fon'dan kredi tahsisi, tarımsal sanayi yatırımlarına sözleşmeli üretim için kullanılmak üzere ayrıca işletme kredisi tahsisi yapılabilir. Fon'dan tahsis edilecek kredinin miktarı, vadesi ile uygulamaya ilişkin diğer usul ve esaslar Müsteşarlığın bağlı bulunduğu Devlet Bakanlığınca çıkarılacak tebliğ ve genelgeler ile belirlenir.

Serbest bölgelerde ar-ge yatırımları, çevre korumaya yönelik yatırımlar, Bilim Teknoloji Yüksek Kurulu veya Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu tarafından belirlenen öncelikli teknoloji alanındaki yatırımlar ile bölgesel gelişmeye yönelik yatırımlar için sadece Fon kaynaklı kredi desteğini içeren teşvik belgesi düzenlenebilir.

Yukarıda belirtilen konular dışında daha önceki Bakanlar Kurulu kararlarına göre düzenlenmiş teşvik belgesi konusu yatırım yerinin serbest bölge ilan edilmesi durumunda, belgenin verildiği mevzuat hükümlerine bağlı kalınmaksızın yatırımın mevcut hali dikkate alınarak serbest bölgenin faaliyete geçtiği tarih itibariyle tamamlama vizesi yapılır.

Ek 2.2.2 Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerin (KOBİ) Yatırımlarında Devlet Yardımları:

Küçük ve Orta Boy İşletmelerin (KOBİ) Teşvik Belgesi olarak Devlet Yardımlarından yararlanmaları ilk kez, 16 Ekim 1996 tarih ve 22789 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 19.9.1996 tarih ve 96/8615 sayılı “Küçük ve Orta Boy İşletmelerin Yatırımlarında Devlet Yardımları Hakkında Karar” ve 31 Ekim 1996 tarih ve 22803 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 96/3 sayılı Hazine Müsteşarlığı Tebliği ile sağlanmıştır. Daha sonra 7 Mart 1998 tarih ve 23279 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 23.2.1998 tarih ve 98/10669 sayılı Kararla KOBİ yatırımlarına ilişkin Devlet yardımları yeniden düzenlenerek 96/8615 sayılı Karar yürürlükten kaldırılmıştır. 05.03.1999 tarih ve 23630 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 19.2.1999 tarih ve 99/12474 sayılı Kararla KOBİ yatırımlarına ilişkin yeni düzenlemeler getirilmiş ve 98/10669 sayılı Kararname yürürlükten kaldırılmıştır. Son olarak da 18.01.2001 tarih ve 24291 sayılı resmi gazetede yayımlanan 2001/1822 sayılı kararla önceki karar yürürlükten kaldırılmıştır.

Son karar kapsamında; imalat (çırçır ve entegre olmayan paketleme yatırımları hariç), Turizm (konaklama tesisleri), Eğitim ve Sağlık, Madencilik, Yazılım Geliştirme ve Tarımsal Sanayi yatırımlarından sektörel ve bölgesel kısıtlamalar dikkate alınarak Müsteşarlığın bağlı bulunduğu Devlet Bakanlığı'nca yayımlanacak genelgelerle belirlenen faaliyetler yer almaktadır.

Ayrıca bu Karar çerçevesinde;

a) İmalat ve tarımsal sanayi sektöründe faaliyette bulunan işletmelerden; kanuni defter kayıtlarında arsa ve bina hariç, makine ve teçhizat, tesis, taşıt araç ve gereçleri, döşeme ve demirbaşları toplamının net tutarı 400 milyar Türk Lirasını aşmayan;

- 1) 50 ila 250 işçi çalıştıran orta ölçekli,
- 2) 10 ila 49 işçi çalıştıran küçük ölçekli,
- 3) 1 ila 9 işçi çalıştıran mikro ölçekli

işletmelerin yatırımları (gelişmiş yörelerde araştırma ve geliştirme yatırımları, çevre korumaya yönelik yatırımlar, teknoparklarda yapılacak yatırımlar ile Sanayi ve Ticaret

Bakanlığınca belirlenen özel organize sanayi bölgeleri ve küçük sanayi sitelerinden oluşan organize küçük sanayi bölgeleri dahil organize sanayi bölgeleri ve küçük sanayi sitelerinde yapılacak yatırımlar hariç komple yeni yatırımlar için KOBİ teşvik belgesi düzenlenmez).

- b) Çanakkale il sınırlarının güneyi ile İçel il sınırlarının doğusu arasında kalan 3 km. derinliğindeki kıyı şeridi ve Nevşehir ilinde Merkez, Ürgüp ve Avanos ilçe sınırları dışında yapılacak turizm yatırımları (konaklama tesisleri) ile mevcut konaklama tesislerinin modernizasyon yatırımları,
- c) Kalkınmada öncelikli yörelerde sağlık alanında yapılacak yatırımlar
- d) Kalkınmada öncelikli yörelerde yapılacak eğitim yatırımları ile gelişmiş ve normal yörelerde yapılacak ilk ve orta eğitim yatırımlarına ait tevsi ve modernizasyon yatırımları,
- e) Madencilikle işigal eden işletmelerin, istihraç, işleme veya zenginleştirme yatırımları,
- f) Yazılım geliştirme yatırımları

KOBİ yatırımları olarak nitelendirilir.

KOBİ Teşvik Belgesi

KOBİ'lerin makine ve teçhizat harcamaları ile hammadde ve işletme malzemesi alımlarının desteklenmesi amacıyla Müsteşarlıkça KOBİ teşvik belgesi düzenlenir. Bina inşaat harcamaları sadece turizm (konaklama tesisleri), eğitim ve sağlık yatırımlarında dikkate alınır.

Destek unsurlarından yararlanabilmek için KOBİ teşvik belgesine konu bina inşaat, makine ve teçhizat harcamaları ile hammadde ve işletme malzemesi teminine yönelik yatırımın, 400 milyar Türk Lirasını aşmaması gerekmektedir.

Yatırımcı tarafından ilk başvuru turizm, eğitim, sağlık ve tarımsal sanayi yatırımları için Türkiye Kalkınma Bankası'nın, diğer yatırımlar için diğer aracı bankaların ilgili şubelerine yapılır.

Bu karar çerçevesinde destek unsurlarının uygulanması açısından yöreler gelişmiş, normal ve kalkınmada öncelikli yöreler açısından üçe ayrılmıştır. Bu yörelere giren iller bölüm sonunda verilmiştir.

KOBİ'lere Uygulanacak Devlet Desteği

Gümrük Vergisi ve Toplu Konut Fonu İstisnası

Yatırımlarda Devlet Yardımları ve Yatırımları Teşvik Fonu Hakkında Karar'ın ilgili hükümleri çerçevesinde, KOBİ teşvik belgesi kapsamında makine ve teçhizatın ithaline izin verilebilir. Ancak, KOBİ teşvik belgesi kapsamında kullanılmış makine ve teçhizat temin edilemez.

KOBİ teşvik belgesi kapsamında hammadde ve işletme malzemesi ithal edilmesi halinde yürürlükteki İthalat Rejimi Kararı'nda öngörülen oranlarda Gümrük Vergisi ve Toplu Konut Fonu tahsil edilir.

Yatırım İndirimi

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun ek 3 üncü maddesi hükmü uyarınca; organize sanayi bölgeleri ve kalkınmada öncelikli yörelerde yapılacak yatırımlar için yatırım indirimi oranı %100'dür.

Bu karar kapsamında normal yörelerde yapılacak yatırımlar ile yöre farkı gözetilmeksizin Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerin (KOBİ) yatırımları, ar-ge yatırımları, çevre korumaya yönelik yatırımlar, teknopark ve teknoparklarda yapılacak yatırımlar, enerji dahil altyapı yatırımları, Bilim Teknoloji Yüksek Kurulu veya Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu tarafından belirlenen öncelikli teknoloji alanında yapılacak yatırımlar, elektronik sanayi yatırımları, gemi ve yat inşa yatırımları, tersane yatırımları, uçak ve helikopter yatırımları, eğitim yatırımları, sağlık yatırımları, turizm yatırımları, maden istihracına yönelik yatırımlar, bilişim teknolojisi yatırımları, yazılım geliştirme yatırımları, genel amaçlı rehabilitasyon merkezleri ve huzurevleri yatırımları, bölgesel gelişmeye yönelik yatırımlar, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nca belirlenen küçük

sanayi siteleri ile küçük sanayi sitelerinden oluşan organize küçük sanayi bölgelerinde yapılacak yatırımlar, ileri teknoloji gerektiren, katma değeri yüksek, vergi gelirleri ve istihdam artırıcı özelliklerden en az birini içeren ve sabit yatırım tutarı 50 milyon ABD Doları karşılığı Türk Lirasının üzerindeki yatırımlar özel önem taşıyan sektör yatırımlarıdır.

Bu çerçevede özel önem taşıyan sektör kapsamındaki KOBİ yatırımlarına uygulanacak yatırım indirimi oranları ise;

- a) Gelişmiş yörelerde yapılacak yatırımlar için %60,
- b) Normal yörelerde yapılacak yatırımlar için %100,
- c) Gelişmiş yörelerde yapılacak ar-ge yatırımları, çevre korumaya yönelik yatırımlar, teknoparklarda yapılacak yatırımlar, teknoparklarda yapılacak yatırımlar, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nca belirlenen küçük sanayi siteleri ile küçük sanayi sitelerinden oluşan organize küçük sanayi bölgelerinde yapılacak yatırımlar, madencilik, eğitim, turizm (konaklama tesisi) ve yazılım geliştirme yatırımları için %100 olarak uygulanır.

Yatırım indiriminde, Maliye Bakanlığınca her yıl belirlenen asgari yatırım indirimi tutarları esas alınır.

Katma Değer Vergisi (KDV) İstisnası

25.10.1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 13 üncü maddesinin (d) bendi gereğince, KOBİ teşvik belgesini haiz yatırımcılara KOBİ teşvik belgesi kapsamında yapılacak yeni makine ve teçhizat ithal ve yerli teslimleri Katma Değer Vergisinden istisnadır.

Vergi, Resim ve Harç İstisnası

3.12.1988 tarihli ve 3505 sayılı Kanunun Geçici 2 nci maddesine göre yatırımın tamamlanmasını müteakip 2 yıl içinde 1.000 ABD Doları tutarında ihracat yapılacağına

dair aracı bankaya taahhütte bulunması kaydıyla ilgili mevzuat çerçevesinde yapılacak yatırımlar vergi, resim ve harçlardan istisna edilirler.

Fon'dan Kredi Tahsisi

KOBİ yatırımları için aşağıda belirtilen esaslar çerçevesinde Fon'dan yatırım ve işletme kredisi tahsis edilebilir.

A) Fon'dan Kredi Tahsisinin Şartları

Fon kaynaklı krediler sadece makine ve teçhizat alımı için (turizm, eğitim ve sağlık yatırımlarında bina inşaat harcamaları dahil olup, bu miktar sabit yatırımın %20'sini geçemez) yatırım kredisi ile hammadde ve işletme malzemesi alımına yönelik olarak işletme kredisi şeklinde kullanılabilir.

Fon'dan, imalat ve tarımsal sanayi sektörlerinde yapılacak yatırımlar için faizsiz sabit yatırım tutarının aşağıda belirtilen oranlarında yatırım kredisi tahsis edilebilir.

	Kalkınmada Öncelikli Yöre	Normal Yöre	Gelişmiş Yöre
Mikro ölçekli işletmeler	% 60	% 50	% 40
Küçük ölçekli işletmeler	% 50	% 40	% 30
Orta ölçekli İşletmeler	% 40	% 30	% 20

Araştırma-geliştirme yatırımları, çevre korumaya yönelik yatırımlar, teknoparklarda yapılacak yatırımlar ve organize sanayi bölgelerinde (özel organize sanayi bölgeleri ve küçük sanayi sitelerinden oluşan organize küçük sanayi bölgeleri dahil) gerçekleştirilecek yatırımlar için yukarıda belirtilen oranlara 10 puan ilave edilir.

Turizm yatırımları (konaklama tesisleri) ve yazılım geliştirme yatırımları için orta ölçekli işletmeler sütununda yer alan oranlar, eğitim yatırımları için küçük ölçekli işletmeler sütununda yer alan oranlar, eğitim yatırımları için küçük ölçekli işletmeler

sütununda yer alan oranlar, sağlık yatırımları ve madencilik yatırımları için kalkınmada öncelikli yörelerdeki mikro ölçekli işletmeler için geçerli olan oran dikkate alınır.

Öngörülen yatırım kredisi miktarı 200 milyar Türk Lirasını geçemez.

Yatırım kredisi ile birlikte işletme kredisi talep edilmesi halinde; Müsteşarlık ve aracı bankalarca belirlenecek esaslar çerçevesinde hammadde ve işletme malzemesi ihtiyacının karşılanabilmesini teminen, faizsiz sabit yatırım tutarının %20'sine kadar işletme kredisi tahsis edilebilir. Bu miktar 80 milyar Türk Lirasını geçemez. Sadece işletme kredisi kullanılması halinde ise Fon'dan tahsis edilebilecek azami kredi tutarı 35 milyar Türk Lirasıdır.

Yatırım ve işletme kredilerinin birlikte kullanılması durumunda öngörülecek toplam kredi miktarı azami 280 milyar Türk Lirasıdır. KOBİ işletmelerinde toplam sabit yatırımın gelişmiş ve normal yörelerde en az %30'unun, kalkınmada öncelikli yörelerde en az %20'sinin özkaynaklardan karşılanması gerekmektedir.

B) Fondan Kullanılan Kredilerin Vadesi, Faizi ve Geri Dönüşü

KOBİ'lere Fon kaynaklarından kullanılan yatırım kredilerinin faiz oranları; kalkınmada öncelikli yörelerde yapılacak yatırımlarda %10, diğer yörelerde %15'tir. İşletme kredilerine uygulanacak faiz oranı ise kalkınmada öncelikli yörelerde yapılacak yatırımlarda %15, diğer yörelerde %25'tir. Ekonominin seyrine göre yukarıda belirtilen faiz oranlarının %100'üne kadar artırılmasına veya azaltılmasına Müsteşarlığın bağlı bulunduğu Devlet Bakanı yetkilidir. Daha önceki Kararlara göre düzenlenen KOBİ teşvik belgeleri kapsamında kullanılan kredilerin bakiyeleri için de tabi oldukları Kararname hükümlerine göre uygulanması gereken faiz oranını aşmamak kaydıyla bu maddede belirtilen faiz oranları uygulanır.

KOBİ'lere kullanılacak Fon kaynaklı yatırım kredilerinde vade azami 4 yıl, işletme kredilerinde 2 yıldır. Yatırım kredilerinde 1 yıl ödemesiz denem uygulanır. Ödemesiz döneme ait faiz, kalan vade süresi içinde diğer taksitlerle birlikte faiz tahakkuk ettirmek suretiyle üçer aylık veya altışar aylık taksitler halinde tahsil edilir. Fon

kaynaklı yatırım kredisinin ana para ve faiz ödemeleri ödemesiz dönemi takip eden vadede ana para taksit ödemeleri ile birlikte tahsil edilir.

KOBİ'lere Fondan her yıl tahsis edilecek kaynakların en az %30'u Esnaf ve Sanatkarlar Odalarına kayıtlı KOBİ'lere ayrılır. Talebin %30'u bulmaması halinde artırılan kaynak diğer odalara kayıtlı KOBİ'lere kullanılır.

Ek 2.2.3. Yarım Kalmış, İşletme Sermayesi Yetersizliği Nedeniyle Faaliyete Geçememiş veya Kısmen İşletmeye Geçmiş Yatırımlara Finansman Desteği

2000/1721 sayılı Karar ve bu kararın uygulanmasına ilişkin 23.01.2001 tarih ve 24296 sayılı resmi gazetede yayımlanmış tebliğ ile Adıyaman, Ağrı, Ardahan, Bayburt, Batman, Bingöl, Bitlis, Diyarbakır, Elazığ, Erzincan, Erzurum, Gümüşhane, Hakkari, Hatay, Iğdır, Kars, Mardin, Muş, Ordu, Siirt, Sivas, Şanlıurfa, Şırnak, Tunceli, Van ve Yozgat illerinde imalat sanayi (çırçır ve paketlenme hariç) tarımsal sanayi, sağlık, eğitim ve turizm (konaklama tesisleri) alanında yarım kalmış veya işletme sermayesi ihtiyacı olan işletmelere düşük faizli kredi verilmesi amaçlanmaktadır.

İnceleme tarihinde toplam sabit yatırımın fiziki gerçekleşme oranı asgari %50, sabit yatırımın özkaynakla karşılanan kısmı, teşvik belgeli yatırımlarda belgede belirtilen oranda, teşvik belgesiz yatırımlarda asgari %30 olan yatırımlar bu uygulamadan yararlanabilmektedir.

Gerekli şartlara sahip yatırımlara toplam (yatırım+işletme kredisi) 450 milyar Türk Lirası'nı geçmemek kaydıyla kredi verilir.

Kredi için müracaat Anonim Şirketler tarafından Türkiye Kalkınma Bankası'na diğerleri için Türkiye Vakıflar Bankası'na yapılır. Yatırım kredileri 2 yılı ödemesiz 5 yıl vadeli olup, krediye uygulanacak yıllık faiz oranı %10'dur. İşletme kredileri ise 1 yılı ödemesiz toplam 3 yıl vadeli, yıllık faiz oranı %15'dir.

Ek 2.2.4. 4325 Sayılı Kanun Kapsamında Uygulanacak Teşvik Tedbirleri

Bu kanunla Olağanüstü Hal Bölgesi ve mücavir alanına dahil iller ile Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı'nca belirlenen fert başına GSYİH miktarları 1500 ABD Doları veya daha az ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı'nca belirlenen sosyo ekonomik gelişmişlik düzeyi -0.5 ve daha düşük bulunan illerden Bakanlar Kurulu'nca belirlenecek iller ile kalkınmada öncelikli yörelerde bulunan illerde istihdam yaratılması ve amaçlanmaktadır. Bu kapsamda Batman, Bingöl, Bitlis, Diyarbakır, Hakkari, Mardin, Muş, Siirt, Şırnak, Tunceli, Van, Adıyaman, Ağrı, Ardahan, Bayburt, Erzurum, Gümüşhane, Iğdır, Kars, Ordu, Şanlıurfa ve Yozgat illeri bulunmaktadır. Söz konusu illerde yapılacak yatırımlarda uygulanacak devlet desteği aşağıda verilmiştir.

Gelir ve Kurumlar Vergisi İstisnası: Kanunun yürürlüğe girdiği tarih ile 31.12.2000 tarihi arasında yeni işe başlayan gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin, söz konusu illerdeki işyerlerinde fiilen ve sürekli 10 ve daha fazla işçi çalıştırmaları şartıyla elde ettikleri kazançları yatırım dönemi dahil 5 vergilendirme dönemi gelir ve kurumlar vergisinden muaf tutulmuştur. 5 vergilendirme döneminin sonundan 31.12.2007 yılına kadar elde ettikleri kazançlardan ise; 10 işçi çalıştıranlarda %40, 50 ve daha yukarı işçi çalıştıranlarda %60 gelir ve kurumlar vergisi indirimi uygulanmaktadır.

Çalışanlardan Kesilen Vergilerin Ertelenmesi: Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten 31.12.2002 tarihine kadar uygulanmak üzere 1 Şubat 1998 tarihinden itibaren yeni işe başlayan gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin kanun kapsamında yer alan illerde bulunan işyerlerinde çalıştırdıkları işçilerin, 1 Şubat 1998 tarihinden önce bu illerde işyeri bulunan gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin, 31.10.1997 tarihinden önce vermiş oldukları en son sigorta prim bordrolarında bildirdikleri işçi sayısına ilave olarak işe aldıkları ve fiilen çalıştırdıkları işçilerin ücretlerinden kestikleri ve beyan ederek tahakkuk ettirdikleri gelir ve damga vergilerini beyanname verme süresini izleyen ikinci yılın aynı döneminde verebilmeleri hükme bağlanmıştır.

İşletmelerde Vergi, Resim, Harç İstisnası: 1.2.1998 tarihinden 31.12.2002 tarihine kadar uygulanmak üzere; Olağanüstü Hal Bölgesi kapsamında sayılan illerde yapılacak teşvik belgeli yatırımlarla ilgili olarak;

- Arazi veya arsa tedariki ile ilgili olarak ivazlı veya ivazsız devir, temlik, kamulaştırma, satış vaadi sözleşmesi, intifa ve iştirak hakkı, alım, satım, kira, geri alma, geri verme, ifraz, tevhid, tescil, cins değişikliği, rehin ve ipotek tesis ve terkini, ıslah ve değişiklik işlemleri ile bu işlemler dolayısıyla düzenlenen kağıtlar,
- Kredi verilmesi ile ilgili işlemler, bu konuda düzenlenen kağıtlar ve kredi işlemleri nedeniyle her ne nam ile olursa olsun nakden veya hesaben alınan paralar

veraset ve intikal vergisi, damga vergisi, banka ve sigorta muameleleri vergisi, emlak vergisi ve harçlar ile 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununa göre alınan vergi, resim ve harçtan müstesnadır.

Sigorta Primi İşveren Payı: 31.12.2002 tarihine kadar uygulanmak üzere; Olağanüstü Hal Bölgesi kapsamında sayılan illerde, 1.2.1998 tarihinden itibaren yeni işe başlayan gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin bu illerdeki işyerlerinde çalıştırdıkları işçiler ile 1.2.1998 tarihinden önce işe başlamış olan gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin 31.10.1997 tarihinden önce idareye vermiş oldukları en son 4 aylık sigorta prim bordrolarında bildirdikleri işçi sayısına ilave olarak yeni işe aldıkları ve bu işyerlerinde fiilen çalıştırdıkları işçiler için, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 72 ve 73'ncü maddeleri uyarınca prime esas kazançları üzerinden tahakkuk ettirilecek primlerin işveren hissesi Hazinece karşılanmaktadır.

Bedelsiz Yatırım Yeri Tahsisi: 23 Ocak 1998 tarih ve 23239 Sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 4325 Sayılı Kanunun 8'inci maddesiyle Kalkınmada Öncelikli Yörelerde; organize sanayi bölgelerine öncelik verilmek üzere en az 10 kişilik istihdam öngören teşvik belgeli yatırımlar için gerçek ve tüzel kişilere, Hazineye ait arazi ve arsaların mülkiyeti bedelsiz olarak devredilebilir hükmü getirilmiştir. Bu maddenin uygulanması ile ilgili hükümler Maliye Bakanlığınca hazırlanacak bir yönetmelikle belirlenecektir. Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten 31.12.2002 tarihine kadar uygulanmak üzere yeni işe başlayan mükellefler ile daha önce faaliyette olan mükelleflerin 31.7.1997 tarihinden sonra işe aldıkları ve fiilen çalıştırdıkları işçilerin Sosyal Sigorta Primlerinin işveren hissesi Hazine tarafından karşılanmaktadır.

Ek 2.3. YATIRIM TEŞVİK UYGULAMALARINDA YÖRELER

Gelişmiş Yöre Kapsamındaki İller	Normal Yöre Kapsamındaki İller		Kalkınmada Öncelikli Yöre Kapsamındaki İller	
İstanbul (İl sınırları)	Ankara (Büyük Şehir Belediyesi hudutları dışı)	Eskişehir Konya Gaziantep Sakarya Bolu Burdur Kütahya Afyon Tekirdağ Yalova İçel Muğla Aydın Balıkesir Kırklareli Kayseri Denizli Bilecik Edirne Isparta Manisa Uşak Düzce Hatay	Kastamonu Çorum Artvin Erzincan Trabzon Sivas Osmaniye Aksaray K.Maraş Kilis Bartın Tokat Çankırı Sinop Ordu Erzurum Diyarbakır Yozgat Şanlıurfa Nevşehir Elazığ Amasya Karabük Malatya Zonguldak Karaman Niğde Samsun	Tunceli Adıyaman Kars Gümüşhane Bayburt Batman Mardin Van Siirt Iğdır Hakkari Bitlis Ardahan Bingöl Ağrı Şırnak Muş Rize Kırşehir Kırıkkale Giresun Çanakkale (Bozcaada ve Gökçeada İlçeleri)
Ankara (Büyük Şehir Belediyesi hudutları içi)	İzmir (Büyük Şehir Belediyesi hudutları dışı)			
İzmir (Büyük Şehir Belediyesi hudutları içi)	Bursa (Büyük Şehir Belediyesi hudutları dışı)			
Bursa (Büyük Şehir Belediyesi hudutları içi)	Adana (Büyük Şehir Belediyesi hudutları dışı)			
Adana (Büyük Şehir Belediyesi hudutları içi)	Antalya (Büyük Şehir Belediyesi hudutları dışı)			
Antalya (Büyük Şehir Belediyesi hudutları içi)	Çanakkale (Bozcaada ve Gökçeada ilçeleri hariç)			
Kocaeli (İl sınırları)				

EK 3. HAYVANSAL ÜRETİMİ GELİŞTİRMEDE ETKİLİ OLAN FAKTÖRLER VE ÖNERİLER*

Türkiye, hayvan varlığı bakımından dünyada ilk sıralarda yer almakla birlikte, hayvan başına elde edilen verim itibariyle gelişmiş ülkelerin gerisinde kalmaktadır. Bunun başlıca nedenleri arasında; mevcut hayvan popülasyonunun büyük bir kısmının düşük verimli ırktan oluşması, olumsuz çevre faktörleri ve bakım-besleme koşullarının yeterli düzeyde olmaması sayılabilir. Ülkemizde yıllardır yürütülen ıslah çalışmaları ve uygulanan teşvik tedbirleri sonucu birim başına verimde önemli gelişmeler sağlanmış olmasına rağmen henüz istenen düzeye ulaşılamamış, hayvansal ürünler arz ve talebi arasında bir denge kurulamamıştır. Nüfus artış hızının yüzde ikiler seviyesinde olduğu ülkemizde gerekli önlemler alınmazsa bu dengesiz durum daha da artabilecektir. Ülke nüfusunun yeterli ve dengeli bir şekilde beslenmesi bakımından, hayvancılığın gelişmesi büyük önem taşımaktadır.

Diğer taraftan, Türkiye’de tarım işletmelerinin çoğunda bitkisel ve hayvansal üretim birlikte yürütülmektedir (1991 yılı Genel Tarım Sayım sonuçlarına göre 4.1 milyon tarım işletmesinin %72.14’ü bu şekildedir). 1997 yılı itibariyle cari fiyatlarla tarım sektörünün GSYİH içindeki payı %14.5’dir. Bunun yıllara göre %33-38 arasında değişen kısmı hayvansal üretimden elde edilmektedir. Hayvancılığın GSYİH’ya olan bu katkısı yanında yerli sanayiye hammadde temini ve ihracat olanakları açısından küçümsenemeyecek döviz katkısı da bulunmaktadır.

Türkiye’de (gerekse il bazında) hayvancılık sektöründe üretimi geliştirmek için etkili olan faktörler ile kısa, orta ve uzun dönemde alınması gerekli önlemler ve çözüm önerileri aşağıdaki başlıklar altında ele alınmıştır.

* DPT, 7. Beş Yıllık Kalkınma Planı, Hayvancılık Özel İhtisas Komisyonu Raporundan yararlanılmıştır.

1. Hayvan Varlığı ve Yapısı

Türkiye mevcut hayvan varlığının büyük kısmı genetik olarak verim düzeyleri düşük yerli ırktan oluşmaktadır. Diğer taraftan ülke hayvancılığı doğal, sosyal ve ekonomik koşullara bağlı olarak ta bölgelerimize göre farklılıklar göstermektedir.

Son 20 yıllık dönemde Türkiye hayvan varlığındaki gelişmeler incelendiğinde, hayvan sayılarında önemli düzeyde azalmalar dikkati çekmektedir. Bu durum; nispeten sayım yılları itibariyle uygulanan farklı sayım yöntemlerinden ve çoğunlukla da hayvan popülasyonunda daha yüksek verimli kültür ırkları ile bunların melezlerinin giderek artması sonucu, yerli ırk hayvan sayısının azalmasından kaynaklanmaktadır. Konya ilinde 1993 yılında 359.160 olan sığır varlığı azda olsa artarak 1998 yılında 372.660'a yükselmiştir. İl toplam sığır varlığı içinde 1993 yılında %21 olan kültür sığır oranı 1998'de %29.6'ya ve yine 1993'de %42.3 olan kültür melezi oranı da 1998'de %44.4 düzeyine yükselmiştir.

Daha çok mer'a ve anıza dayalı bir görünüm arzeden koyunculugumuzda da, nadas alanlarının giderek daralması ve mer'a alanlarında ıslah çalışmalarının yavaş gidişi olumsuz etki yapmaktadır. Bu olumsuzluğu gidermek için koyun popülasyonunda da sığır popülasyonunda olduğu gibi, daha yüksek verimli kültür ırkı ve melezlerinin arttırılması yönünde gerekli önlemlerin alınması gerekmektedir.

Ülkede arıcılık, daha çok aile işletmesi niteliği taşımakta olup gezici ve sabit arıcılık şeklinde sürdürülmektedir. Yeterince değerlendirilemeyen arıcılık potansiyelinin daha iyi değerlendirilebilmesi için; kaliteli arı üretimine ve damızlık seçimine önem verilmesi, kovan başına bal veriminin arttırılması, arıcılık ürünlerinin iyi bir pazar organizasyonuna kavuşturulması ve üreticilerin eğitilmeleri ve örgütlenmeleri sağlanmalıdır.

Ülkenin doğal, sosyal ve ekonomik koşulları çerçevesinde; yüksek verimli hayvan sayısının arttırılması, ıslah, daha iyi bakım, beslenme ve hastalıklarla mücadele gibi önlemler alınmalıdır. İlde bu kapsamda Tarım Müdürlüğü tarafından yürütülen projeler bulunmakla beraber tatmin edici değildir.

2. Hayvansal Üretim Yapan İşletmelerin Sosyo-Ekonomik Yapısı

Türkiye tarım işletmelerinde, genellikle bitkisel ve hayvansal üretim faaliyetleri birlikte yürütülmektedir. Nitekim 1991 yılı Genel Tarım Sayımı Sonuçlarına göre, mevcut 4.068.032 tarım işletmesinin %72.14'ü hem bitkisel ve hem de hayvansal üretim faaliyetine birlikte yer vermekte, %3.43'ü ise yalnız hayvancılıkla uğraşmaktadır. Konya ilindeki 144.505 tarımsal işletmenin %67.7'sinde bitkisel üretim ve hayvancılık faaliyetleri birlikte yürütülürken, %3.2'sinde yalnızca hayvancılık faaliyeti yapılmakta, %29.1'inde de yalnızca bitkisel üretim faaliyetleri yapılmaktadır. Bitkisel üretimle birlikte yürütülen hayvancılık, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesindeki işletmelerde büyükbaş ağırlıklı olmak üzere daha ziyade mer'aya dayalı olarak yapılmakta, İç Anadolu ve Trakya Bölgesindeki işletmeler ise koyun ve keçi yetiştiriciliği daha büyük ölçüde yer almakta olup Ege, Marmara, Karadeniz ve Güney Bölgelerindeki işletmelerde süt sığırcılığı, sığır besiciliği ve tavukçuluk daha entansif olarak yürütülmektedir.

Türkiye'de mevcut büyükbaş hayvanların işletmeler itibariyle dağılımı 1991 sayım yılı itibariyle incelendiğinde; %71.85'inin 1-4 hayvana sahip işletmeler, %20.08'inin 5-9 hayvana sahip işletmeler, %6.57'sinin de 10-19 hayvana sahip işletmelerden oluştuğu görülmektedir. Küçükbaş hayvan sayısındaki dağılım incelendiğinde ise; 50-100 hayvana sahip işletmeler %33.46 ile ilk sırada yer almakta olup bu işletmeleri %31.55 ile 1-19 hayvana sahip işletmeler ve %26.39 ile de 20-49 arasında hayvana sahip işletmeler izlemektedir. 100 hayvandan fazla hayvana sahip işletmelerin payı ise %8.9 gibi düşük düzeydedir. Küçükbaş hayvancılığın geliştirilmesi bakımından işletmelerdeki sürü mevcudunun ve ıslah çalışmalarının arttırılması gereklidir.

Bitkisel ve hayvansal üretimi birlikte yürüten işletmeler incelendiğinde; işletmelerde mevcut hayvan varlığının %70.87'si büyükbaş, %28'i küçükbaş ve %1.13'ü de kümes hayvanlarından oluşmaktadır. Bu işletmelerin toplam aktif sermayeleri içinde hayvan sermayesi oranı ise ortalama %9.26'dır. Bu oranın bitkisel ve hayvansal üretimle, tarım teknolojisini bir arada yürüten işletmelerde %25 olması gerektiği dikkate alındığında, incelenen işletmelerde hayvan sermayesinin düşük olduğu, bu durumun da işletmeleri olumsuz olarak etkilediği söylenebilir.

3. Çayır-Mer'a ve Yem Bitkilerinin Gelişim Durumu

lke hayvancılığının geliştirilmesi için yem bitkileri tarımına ve ayır-mer'a kültürüne gereken önemin verilmesi zorunludur. Çünkü hayvancılık ve yem bitkileri tarımı ile ayır-mer'a kültürü birbirleri ile sıkı ilişkileri olan ve daima beraber düşünülmesi gereken konulardır.

Yem bitkileri açısından Türkiye, büyük bir iklim ve toprak çeşitliliğine sahiptir. Ancak tarla tarımı içinde yem bitkileri yetiştiriciliği yeterli düzeyde değildir. Tarımda ileri ülkelerde olduğu gibi, yem bitkileri üretiminin yüksek bir düzeye çıkarılması ve mevcut çeşitlerin yerine daha verimli yani ışlah edilmiş kültür çeşitlerinin yetiştirilmesi gereklidir.

Yem bitkileri açısından Türkiye, büyük bir iklim ve toprak çeşitliliğine sahiptir. Ancak tarla tarımı içinde yem bitkileri yetiştiriciliği yeterli düzeyde değildir. Tarımda ileri ülkelerde olduğu gibi, yem bitkileri üretiminin yüksek bir düzeye çıkarılması ve mevcut çeşitlerin yerine daha verimli yani ışlah edilmiş kültür çeşitlerinin yetiştirilmesi gereklidir.

Türkiye, doğal ayır-mer'a alanı bakımından büyük bir alana sahip olmakla birlikte yanlış ve kötü kullanım nedeniyle bu alanların büyük bir kısmı bozulmuş ve zayıflamış durumdadır. Hayvan yetiştiriciliği bakımından büyük bir öneme sahip olmasına rağmen mer'a amenajmanı teknik prensipleri olan otlatma mevsimi, otlatma kapasitesi, üniform otlatma ve yem tipine uygun hayvan türü ile otlatma kuralları uygulanmadığından, ayır-mer'alar günden güne yıpranmış ve birçok bölgede erozyona açık hale gelmiştir. Öncelikle "Mer'a Yaylak ve Kışlak" kanun tasarısının yasallaştırılarak ayır ve mer'aların korunması, ışlahı ve amenajmanı için yasal ereve oluşturulmalıdır.

4. Hayvan Sağlığı ve Hastalıklarının Durumu

Hayvancılığın gelişme aşamasında olduğu Türkiye'de hayvanlardan istenilen seviyede verim alınması ve bu seviyenin yükseltilmesinin gereklerinden biri de hayvan hastalıklarının kontrol altına alınmasıdır. Türkiye'de veteriner hekimlik hizmetleri yeterince amacına ulaşmamaktadır. Koruyucu hekimlik hizmetleri ile görevli devlet kuruluşları eleman, araç-gereç, sıhhi donanım ve mali olanaklar yönünden yetersiz

durumdadır. Bu nedenle veteriner hekimlik hizmetlerini planlayıp düzenlemek zorunluluğu gözden uzak tutulmamalıdır.

Hayvansal üretimin gelişmesi üzerinde diğer faktörlerin yanında, çeşitli infeksiyöz ve paraziter hastalıkların kontrol altına alınamaması da olumsuz sonuçlar doğurmaktadır.

Hayvan hastalıkları mücadelesi için; Veteriner Sağlık ve Araştırma Enstitülerine ayrılan ödenekler arttırılarak, bu kurumlar günün koşullarına göre alet ve ekipmanla donatılmalı, mevcut aşı, serum ve diğer biyolojik madde üretimi arttırılarak ülke ihtiyacına cevap verecek düzeye getirilmeli ve ihtiyaç duyulan yeni aşuların üretimine başlanmalıdır.

5. Canlı Hayvan ve Hayvansal Ürünlerin Pazarlanması

Hayvansal ürünlerin üretildikleri yerden tüketildikleri veya işlendikleri merkezlere rahat, kolay ve bol miktarda taşınabilmesi için hayvansal ürünlerin pazar organizasyonlarının öncelikle iyileştirilmesi gereklidir. Hayvansal ürünlere dereceleme, işleme ve değerlendirme, ambalajlama, fiyatlandırma, taşıma, depolama, riskin azaltılması vb. pazarlama hizmetlerinin iyi bir şekilde yapılmasıyla ürünlerden faydalanma derecesi arttırılabilir.

Türkiye’de hayvansal ürünler üretimini teşvik edici, ürün kalitesini yükseltici ve pazarlama hizmetlerini iyileştirici bir pazarlama politikasının izlendiği söylenemez. Hayvansal ürünlere yapılacak pazarlama hizmetlerini düzenleyici teknik kurallar yetersizdir. Hayvansal ürünler, destekleme fiyat politikasının kapsamı dışında tutulmuştur.

Türkiye’de toplam tarım işletmelerinin %72.14’ünde bitkisel ve hayvansal üretimin birlikte yapılıyor olması ve toplam işletme sayıları içinde 1-10 baş hayvana sahip olan küçük işletmelerin oldukça büyük pay alması nedeniyle üreticilerin yeterince örgütlenememesi, aracı sayısının bazı ürünlere 7-9’a kadar çıkmasını doğurmaktadır. Bu ise tüketicinin ödediği fiyatın ancak çok az bir kısmının üreticinin eline geçmesi demek olup hayvansal ürün pazarlamasının düzenlenmesinin gerekli olduğunu göstermektedir.

Hayvansal ürünlerin dış pazarlamasını geliştirebilmek için standardizasyonun AB normlarına çıkarılması ve zorunlu olması gereklidir. Ayrıca ambalajlama, kalite kontrol, etiketleme gibi hizmetlere gereken önem verilmeli, hayvansal ürünler işleme sanayi geliştirilmeli ve işlenmiş hayvansal ürünler üretimi arttırılmalıdır.

Hayvan ve hayvansal ürünler pazarlamasında;

- *Düzenli işleyen bir pazarlama sisteminin ve ihtisaslaşmış optimum büyüklüğe sahip hayvancılık işletmelerinin kurulması,*
- *Et ve süt sanayinin hammadde ihtiyacının düzenli bir şekilde temini ve üreticilere pazar ve fiyat garantisi sağlanması açısından, sanayiciler ile üreticiler arasında sözleşmeli yetiştiricilik sistemi uygulamasına geçilmesi,*
- *Hayvancılığın desteklenmesinde optimal işletme büyüklüğü esas alınmalı ve kredilendirmede hayvancılık deneyimi olanlara kredi verilmesi,*
- *Hayvansal ürünlerin pazarlanmasında düzenli bir sistemin tesis edilebilmesi için üreticilerin örgütlenmesi,*
- *Standart kalitede hayvansal üretimin gerçekleştirilebilmesi için hayvancılık işletmelerinden başlamak üzere pazarlama ve işletme aşamalarındaki tesislerin asgari teknik ve hijyenik özelliklere sahip olması,*

sağlanmalıdır.

6. Canlı Hayvan ve Hayvansal Ürün Fiyatları

Türkiye’de canlı hayvan ve hayvansal ürün fiyatları genel olarak arz ve talebe göre oluşmaktadır. Özellikle canlı hayvan fiyatlarının oluşumunda büyük pazarlardaki cari fiyatlar ve ticaret borsalarındaki canlı hayvan borsaları etkili olmaktadır.

Hayvansal ürünlerden süt ve süt mamullerinde, üretilen sütün %90-95’i üreticiden tüketiciye intikal ederken birkaç defa el değiştirdiğinden serbest piyasada farklı fiyatlar ortaya çıkmaktadır. Deri ve yapağı ürünleri ile üretiminin %90’ı ticari işletmelerde gerçekleşen tavukçulukta, tavuk eti ve yumurta fiyatları da genel olarak arz ve talebe göre serbest piyasada oluşmaktadır.

İşletmelerin büyük kısmının küçük işletme olması, güçlü alıcılar karşısında üreticilerin pazarlık gücünü zayıflatmakta, böylece fiyatların normal koşullar altında oluşması çoğu kez mümkün olmamaktadır.

Hayvan ve hayvansal ürünlere ait fiyatlar (endeksler) ile yem fiyatları (endeksleri) karşılaştırıldığında, çeşitli yem fiyatlarına ait endekslerin hayvan ve hayvansal ürünlerin fiyatlarına ilişkin endekslerin üzerinde seyrettiği görülmektedir. Bu durum, üreticiyi ve dolayısıyla üretimi olumsuz yönde etkilemektedir.

7. Hayvancılık Sektöründe Örgütlenme

Türkiye’de hayvancılık genellikle küçük aile işletmelerinde, diğer tarımsal faaliyetlerle birlikte yürütülmektedir. Türkiye’nin genel ekonomik ve demografik yapısı göz önüne alındığında bu durumun uzun süre değişmeyeceği görülmektedir. Dolayısıyla yetiştiricilerin her türlü girdiye en uygun şartlarda erişebilmesi ve ürünlerin pazarlanmasında daha güçlü duruma gelmesi için aralarında birleşmeleri veya örgütlenmeleri gerekmektedir. Küçük ve dağınık görünümde bulunan hayvancılık işletmelerinin örgütlenmeye rasyonel yapıya dönüştürülmesi mümkün olabilmektedir.

Hayvancılık sektörünün örgütlenmesinde; dernekler, birlikler, kooperatifler ve bordlar gibi modeller bulunmaktadır. Gelişmiş ülkelerde hayvancılık sektörünün genel tarım sektörü içindeki payının bitkisel üretime göre büyük olmasında, yetiştiricilerin bu tip örgütlenmeler yoluyla güçlenmesinin büyük etkisi bulunmaktadır.

Üreticilerin örgütlenmesinde dünyada en fazla görülen ve yaygın olan örgütlenme modeli kooperatiflerdir. Kooperatifler, üreticilerin tek başlarına yapamayacakları veya birlikte yapmalarında yarar bulunan işleri en iyi şekilde maliyet fiyatına yapmak üzere dayanışma içerisinde ekonomik güçlerini bir araya getirmek için gönüllü olarak oluşturdukları ve yönetimde söz sahibi oldukları kuruluşlardır. Kooperatifleşme, küçük işletmelerin toplumsal değerlerini ve kimi üstünlüklerini koruyarak, onları büyük işletmelere avantaj sağlayan ekonomik ölçek büyüklüklerine ulaştırmanın başka bir yoludur.

Gelişmiş ülkelerde hayvancılık kesiminde kooperatiflerde örgütlenen üreticiler, kooperatifler aracılığı ile özellikle ürünlerin toplanması, işlenmesi, satışı gibi pazarlamanın tüm alanlarında dikey bütünleşmelerini sağlayan yatırımları gerçekleştirmişler ve böylece pazarda çok etkin bir konuma gelmişlerdir. Türkiye’de ise hayvancılık kesimi üreticilerin en örgütsüz olduğu kesimdir.

Türkiye’de hayvancılık sektörünün gelişmesinde kooperatifleşmeye olan ihtiyaç açıkça bilinmektedir. Ancak kooperatifleşme hareketine üreticilerin sahip çıkması ve kooperatiflere bağlı olmaları sağlanmalıdır. Bunun için de ülkemizdeki tarımsal kooperatiflerin genel sorunları olan; halkın bilinçlendirilmemiş olması, finansman, mevzuat, yönetim, yatay ve dikey teşkilatlanmaya gidilememiş olması, eğitim ve araştırmaların yeterince yapılamamış olması ve kooperatifler arası işbirliğinin sağlanamaması gibi konuların çözüme kavuşturulması gerekmektedir. Bu amaçla;

- 1. Öncelikle, sektörde üretim alt sektörlerini hedef alan ihtisas kooperatiflerine yönelmelidir. Bu anlamda işletmelerin teknik, ekonomik ve yapısal farklılıkları mutlaka göz önünde bulundurulmalıdır.***
- 2. Kooperatif iyi işleyen, kaynak yaratan, sorunları çözecek, bilimsellik ve gerçekçilikte olmalıdır.***
- 3. Üreticilerin öz kaynakları ve öz girişimleriyle kurulmalıdır.***
- 4. Sürekli mesleki ve sektör içi eğitim yaptırabilecek şekilde örgütlenmeli, yayın yapmalıdır.***

Yetiştiricilerin örgütlenmesinde diğer bir model de, malı üretenler ile ticaretini yapanları, işleyenleri ve devleti bir araya getiren ve bunları karşılıklı olarak uzlaştırmak suretiyle arzı, fiyatları ve ürünün dağılımını kontrol eden, böylece toplumun çeşitli kesimleri arasında denge kuran pazarlama bordlarıdır. Hayvancılık kesiminde öncelikle çabuk bozulabilen ürünlerin pazarlanmasında bu örgütlenme modelinden yararlanma düşünülebilir.

8. Hayvancılık Sektöründe Kredi ve Finansman

Hayvancılıkta kalkınma ve atılımın gerçekleşmesinde, devletin kredi ve finansmanda öncülük etmesi en başta gelen görevleri arasındadır. Hayvancılık işletmelerin oto-finansmanındaki yetersizlikler devletin bu konuda öncülüğünü daha da zorunlu hale getirmektedir.

Türkiye genelinde ekstansif bir yapı gösteren hayvancılık işletmeleri çağdaş gelişme ve ihtisaslaşmanın gereği olarak giderek entansif bir yapı kazanmaktadır. Özellikle sığır ve koyun besicilik işletmeleri, süt sığırcılığı işletmeleri ve sanayi tipi üretim yapısı kazanmış broiler (et tavuğu) ve yumurta tavukçuluğu işletmeleri entansif karakterli olmaları nedeniyle önemli ölçüde sabit ve döner sermayeye gereksinim duymaktadırlar. Dolayısıyla sektör ve onu oluşturan hayvancılık işletmelerinde uzun, orta ve kısa vadeli krediye gereksinim vardır.

Ülkemizde bitkisel ve hayvansal üretim sektörlerinin kredi ve finansman gereksiniminin büyük bir bölümü Ziraat Bankası'na karşılanmaktadır. Ancak, banka mevzuatı çerçevesi içinde karşılık gösteren veya teminat verebilen üreticiye bankaca uygun görülen miktarda kredi sağlanmaktadır. Bunun yanısıra kooperatifleşmeyen, karşılık veya teminat gösteremeyen üreticiler mevcut kredilerden yararlanamamaktadır.

Sonuç olarak; hayvancılık sektörüne yönelik sorunların giderilmesi ve hayvancılığın arzu edilen hedeflere ulaşabilmesi bakımından, aşağıda tespit edilen önlemlerin dikkate alınmasında fayda görülmektedir;

- 1. Mer'a alanlarının kalite ve kantite yönünden iyileştirilmesi ve üreticilere, mer'aya bakım yükümlülüğünün getirilmesi,*
- 2. Bitkisel üretim kompozisyonunda yem bitkileri oranının arttırılması,*
- 3. Yüksek verimli kültür ırkı hayvanlar ile bunların melezlerinin sayısının arttırılması,*
- 4. Suni tohumlama çalışmalarının yoğunlaştırılması,*
- 5. Hastalıklarla mücadelenin gereken ölçüde sağlanması,*
- 6. Üreticilerin hayvancılık kredisini yeterli ve uygun faizle temin etmelerinin sağlanması,*

7. *Üreticilerin kooperatifleşmesinin teşvik edilmesi ve kooperatiflerin iyi işleyen, kaynak yaratan ve sorunları çözebilecek seviyeye ulaştırılması, çabuk bozulabilen hayvansal ürünlerin pazarlanmasında bordların tesisi ve standart uygulamasının gerçekleştirilmesi,*
8. *Canlı hayvan ihracatının et ihracatı haline dönüştürülmesi gayretlerinin teşvik edilmesi,*
9. *Hayvan beslemede optimal yem kullanım seviyesinin tespiti ve uygulamasının sağlanması,*
10. *Kuzu ve dana besiciliğinde hayvanların optimal ağırlık kazanılıncaya kadar beside bırakılması.*
11. *Üreticilerin sosyal güvenliğinin temini ve tarımsal faaliyetlerle ilgili sigortacılığın geliştirilmesi.*

EK 4.SANAYİ ÜRETİMİNİ GELİŞTİRMEYE ETKİLİ FAKTÖRLER VE ÖNERİLER

Konya ilinin ekonomik ve sosyal yapısının geliştirilmesi konusunda önemli olabilecek hususlar şöyle sıralanabilir:

Gelişme aşamasındaki bir yöreye, İl dışından gelecek büyük sermaye en kısa sürede en çok kar etmeyi hedeflemekte ve istemektedir. Oysa yerel sermaye için hedef hemen kara geçmek olmamaktadır. Bu bakımdan il genelinde yerel sermayenin sanayi yatırımlarına girişmesi özendirilmeli kuruluşlar birbirlerine destek olmalıdır.

İlin ve yörenin karşılaştırmalı üstünlükleri yatırım kararlarında dikkatlice değerlendirilmelidir. Tarımsal sanayi ürünlerinin dışında diğer sektörlerde de yatırımlar artırılmalıdır.

Konya yöresinde hizmet sektörü gittikçe gelişmektedir. Bu sektördeki gelişme, turizm gelişmesiyle yeni istihdam alanları yaratacaktır.

Aynı alana yapılan ve yeterli piyasa araştırmasına dayanmayan yatırımlar, toplam arzı toplam talebin üzerine çıkarırlar. Bu tür işletmeler yöredeki diğer işletmeleri de olumsuz yönde etkileyebilir (Ancak, ihracata yönelik yapılan yatırımlarda bu olumsuz etki bulunmamaktadır). Böylece atıl duruma düşen tesisler ekonomiye yük olur. Bu husus yatırım kararlarında önemle göz önünde bulundurulmalıdır.

Gelişmekte olan yörelerde şirketleşmelerin artmasına ihtiyaç vardır. Bu şirketleşmeler aile, arkadaşlık veya hemşehrlik ilişkilerinden çok, ekonomik fayda unsuruna öncelik verilerek oluşturulmalıdır.

Sanayileşme ürün pazarlarına sahip olmayı gerektirir. Yapılabilirlik incelemelerinde (yurtiçi ve yurtdışı) pazar araştırmaları gerçekçi verilere dayandırılarak hazırlanmalıdır.

Müteşebbisler öncelikle ve özellikle yöre halkından çıkmalı, bu girişimler kamu desteklerinden zamanında ve yeterince yararlanmalıdır.

Bir ilin kalkınması sadece imalat sanayiinde tesisler kurulması demek değildir. Bir plan dahilinde, devletin yol göstericiliğinde ve özel sektörün katılımıyla, tüm sektörlerde gelişme kısa, orta ve uzun dönemli olarak planlanmalıdır.

İnsan gücüne yatırımın önemi bilinmeli, gelecek kuşakların bilgi birikimini işletmelere yeni ufuklar açacağı unutulmamalıdır. Bilgi ve eğitime, araştırma geliştirme faaliyetlerine önem verilmelidir.

Konya ilinde kazanılan gelirlerin Konya'da yeni yatırımlara kaynak olması teşvik edilmeli ve sağlanmalıdır.

İhracatın önemi dikkate alınarak dış pazarlara açılmada olabildiğince çaba harcanmalıdır.

Konya'da yerel kaynaklara dayalı işletmelerin en çok katma değer yaratacak şekilde gelişmeleri sağlanmalı, ayrıca ürün çeşitliliğine yönelinmelidir.

Genel anlamda ülkelerin, dar anlamda bölgelerin ekonomik gelişmelerini belirleyen temel öge, sahip olunan ekonomik kaynaklardır. Konya ekonomik kaynakları zengin olan bir ildir.

Yatırımcılar kendilerini piyasa güçlerinin serbest işleyişine alıştırmalıdır. Özellikle gümrük birliği sürecinde, kamu desteklerinin sınırlı kalacağını göz önünde bulundurmak, Devletin rolünün fiziki ve sosyal altyapının tamamlanması olacağını bilmek gerekmektedir.

İnşaatı devam eden Organize Sanayi Bölgeleri, Küçük Sanayi Siteleri ve diğer devam etmekte olan sosyal ve fiziki altyapı yatırımlarının kısa sürede hayata geçirilmesi ekonomik ve sosyal yönden kalkınmayı hızlandıracaktır.

YARARLANILAN KAYNAKLAR

- İlgili Resmi Gazeteler.
- KOSGEB, İç Anadolu Bölgesinde Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi İşletmeleri Profili, Ankara, 1997
- Maden Tetkik ve Arama Enstitüsü
- Sağlık Bakanlığı, Yataklı Tedavi Kurumları İstatistik Yıllığı, 1999
- T.C. Başbakanlık DİE, Genel Sanayi ve İşyerleri Sayımı, 1992.
- T.C. Başbakanlık DPT Müsteşarlığı, İllerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması, 1996.
- T.C. Başbakanlık DİE, 1991 Genel Tarım Sayımı, Tarımsal İşletmeler (Hanehalkı) Araştırma Sonuçları.
- T.C. Başbakanlık DİE, Genel Nüfus Sayım Sonuçları 1990.
- T.C. Başbakanlık DİE, Tarımsal Yapı, 1998.
- T.C. Başbakanlık DİE, Yıllık İmalat Sanayi İstatistikleri, 1997.
- T.C. Başbakanlık DPT Müsteşarlığı, 7. Beş Yıllık Kalkınma Planı, Hayvancılık Özel İhtisas Komisyonu Raporu
- T.C. Başbakanlık DPT Müsteşarlığı, 8. Beş Yıllık Kalkınma Planı, Kırsal Kalkınma Özel İhtisas Komisyonu Raporu
- T.C. Başbakanlık DPT Müsteşarlığı, İller İtibariyle Çeşitli Göstergeler, 1998.
- T.C. Konya Valiliği, Cumhuriyetimizin 75. Yılında Konya.
- T.C. Konya Valiliği, Turizm Envanteri 2000.
- T.C. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Konya Sanayi ve Ticaret Müdürlüğü
- T.C. Turizm Bakanlığı, Belediye Belgeli Konaklama İstatistikleri Bülteni, 1999.
- T.C. Turizm Bakanlığı, Konaklama İstatistikleri Bülteni, 1999.
- T.C. Turizm Bakanlığı, Turizm İstatistikleri Bülteni, 1999.
- TEDAŞ, Türkiye Elektrik Dağıtım ve Tüketim İstatistikleri, 1998.
- Türkiye Bankalar Birliği, Bankacılar, Haziran 1997.
- Türkiye Bankalar Birliği, Bankalarımız 1999.
- YÖRÜK Sedat, Yatırımlarda Devlet Yardımları, T.C. Hazine Müsteşarlığı, Teşvik ve Uygulama Genel Müdürlüğü,
- Yurt Ansiklopedisi, Anadolu Yayıncılık

